

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Ενεργειακή Φτώχεια στην Ευρώπη: Ανάπτυξη Διαδραστικού Χάρτη για την αποτύπωση της παρούσας κατάστασης

Διπλωματική Εργασία

Αργύρης Δ. Σιωμής

Επιβλέπων : Χάρης Δούκας,
Αναπληρωτής Καθηγητής Ε.Μ.Π.

Αθήνα, Μάρτιος 2020

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ

ΤΟΜΕΑΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Ενεργειακή Φτώχεια στην Ευρώπη: Ανάπτυξη Διαδραστικού Χάρτη για την αποτύπωση της παρούσας κατάστασης

Διπλωματική Εργασία

Αργύρης Δ. Σιωμής

Επιβλέπων : Χάρης Δούκας,
Αναπληρωτής Καθηγητής Ε.Μ.Π.

Εγκρίθηκε από την τριμελή εξεταστική επιτροπή την 11^η Μαρτίου 2020.

.....
Χάρης Δούκας,
Αν. Καθηγητής Ε.Μ.Π.

.....
Ιωάννης Ψαρράς,
Καθηγητής Ε.Μ.Π

.....
Δημήτριος Ασκούνης,
Καθηγητής Ε.Μ.Π

Αθήνα, Μάρτιος 2020

.....
Αργύρης Σιωμής

Διπλωματούχος Ηλεκτρολόγος Μηχανικός και Μηχανικός Υπολογιστών, Ε.Μ.Π.

Copyright ©Αργύρης Σιωμής, 2020. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, η αποθήκευση και διανομή για κάποιο σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς το συγγραφέα.

Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτό το έγγραφο εκφράζουν το συγγραφέα και δεν πρέπει να ερμηνευθεί ότι αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου.

Περίληψη

Αντικείμενο της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η καταγραφή των συσχετιζόμενων με την ενεργειακή φτώχεια χαρακτηριστικών της, και της τρέχουσας προσπάθειας των χωρών της Ε.Ε. στην καταπολέμησή της, με παρουσίασή τους σε διαδραστικό χάρτη μέσω διαδικτυακής εφαρμογής. Συγκεκριμένα, γίνεται αναλυτική καταγραφή των επίσημων και προτεινόμενων ορισμών και δεικτών μέτρησης της ενεργειακής φτώχειας, με περιγραφική αποτύπωση τους. Τέλος, παρουσιάζονται λεπτομερώς οι τρέχοντες νόμοι, τα μέτρα αντιμετώπισης και τα προγράμματα που εφαρμόζονται σε κάθε χώρα για την καταπολέμηση της ενεργειακής ένδειας. Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας, είναι η παρουσίαση όλων των χαρακτηριστικών όπως αναφέρονται παραπάνω, σε διαδραστικό χάρτη για την ολοκληρωμένη ενημέρωση σχετικά με την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας στην Ε.Ε.

Λέξεις - Κλειδιά

Ενεργειακή Φτώχεια, Ευρωπαϊκή Ένωση, Ορισμοί, Δείκτες, Μέτρα Αντιμετώπισης, Διαδραστικός Χάρτης

Abstract

The current diploma thesis presents the characteristics related to energy poverty, and the current efforts of EU countries in combating it, by presenting them on an interactive map through a web application. Particularly, all the official and proposed definitions and indicators of energy poverty are presented, through a descriptive overview. Finally, all current laws, measures and programs implemented for the alleviation of energy poverty in each country, are presented with in detail. The purpose of this thesis is to present all the features as mentioned above in an interactive map for the comprehensive information about the alleviation of energy poverty in the EU.

Key Words

Energy Poverty, European Union, Definitions, Indicators, Countermeasures, Interactive Map

Ευχαριστίες

Η διπλωματική εκπονήθηκε κατά το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020 στον Τομέα Ηλεκτρικών Βιομηχανικών Διατάξεων και Συστημάτων Αποφάσεων της σχολής Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου και συγκεκριμένα στο Εργαστήριο Συστημάτων Αποφάσεων και Διοίκησης, υπό την επίβλεψη του κ. Χάρη Δούκα, αναπληρωτή καθηγητή Ε.Μ.Π, στον οποίο οφείλω ιδιαίτερες ευχαριστίες.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον υποψήφιο διδάκτορα κ. Αρσενόπουλο Απόστολο για την πολύ καλή συνεργασία που είχαμε καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της παρούσας διπλωματικής εργασίας, την πολύτιμη βοήθεια που μου παρείχε καθώς και για τον χρόνο που διάθεσε για να με συμβουλέψει.

Τέλος, δε θα μπορούσα να μην ευχαριστήσω τους γονείς μου, οι οποίοι με στηρίζουν σε κάθε βήμα της ζωής μου, ένα εκ των οποίων είναι οι σπουδές μου στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.

Αργύρης Σιωμής

Περιεχόμενα

Κατάλογος Πινάκων	15
Κατάλογος Σχημάτων	17
1. Εισαγωγή	1
1.1. Η έννοια της ενεργειακής φτώχειας	1
1.2. Αιτίες της ενεργειακής φτώχειας	1
1.3. Αποτελέσματα της ενεργειακής φτώχειας.....	2
2. Ορισμοί και δείκτες ενεργειακής φτώχειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση	5
2.1. Επίσημοι ορισμοί ενεργειακής φτώχειας	5
2.1.1. Αγγλία.....	5
2.1.2. Ουαλία.....	5
2.1.3. Σκωτία.....	5
2.1.4. Βόρεια Ιρλανδία	6
2.1.5. Ιρλανδία.....	6
2.1.6. Γαλλία	6
2.1.7. Βέλγιο	6
2.1.8. Αυστρία (προτεινόμενος).....	6
2.1.9. Κύπρος.....	6
2.1.10. Σλοβακία.....	7
2.1.11. Ισπανία	7
2.1.12. Ρουμανία.....	7
2.2. Δείκτες μέτρησης της ενεργειακής φτώχειας	7
2.2.1. Αδυναμία εξασφάλισης θερμικής άνεσης την οικία.....	7
2.2.2. Καθυστέρηση στην αποπληρωμή των ενεργειακών λογαριασμών	8
2.2.3. Δείκτης EDEPI	8
2.2.4. Δείκτης LIHC.....	9
2.2.5. Δείκτης 10%.....	10
2.2.6. Δείκτης 2M	11
2.2.7. Δείκτης (κρυφής ενεργειακής φτώχειας) M/2	11
2.2.8. Λοιποί δείκτες μέτρησης.....	11
3. Μέτρα και Πολιτικές Καταπολέμησης της Ενεργειακής Φτώχειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση	13
3.1. Βόρεια Ευρώπη	13
3.1.1. Φινλανδία.....	13

3.1.2.	 Σουηδία	13
3.1.3.	 Δανία	15
3.1.4.	 Λιθουανία.....	17
3.1.5.	 Λετονία	18
3.1.6.	 Εσθονία	21
3.1.7.	 Ιρλανδία.....	22
3.1.8.	 Ηνωμένο Βασίλειο.....	26
3.2.	Δυτική Ευρώπη.....	35
3.2.1.	 Αυστρία	35
3.2.2.	 Γαλλία	36
3.2.3.	 Βέλγιο	42
3.2.4.	 Γερμανία.....	50
3.2.5.	 Λουξεμβούργο.....	56
3.2.6.	 Ολλανδία	59
3.3.	Ανατολική Ευρώπη.....	63
3.3.1.	 Τσεχία	63
3.3.2.	 Ουγγαρία.....	67
3.3.3.	 Πολωνία.....	68
3.3.4.	 Ρουμανία	70
3.3.5.	 Σλοβακία.....	71
3.3.6.	 Βουλγαρία	73
3.4.	Νότια Ευρώπη	75
3.4.1.	 Ελλάδα.....	75
3.4.2.	 Ισπανία	81
3.4.3.	 Ιταλία.....	86
3.4.4.	 Κύπρος.....	91
3.4.5.	 Μάλτα.....	95
3.4.6.	 Κροατία.....	96
3.4.7.	 Πορτογαλία	98
3.4.8.	 Σλοβενία	99
4.	Συγκεντρωτικός Πίνακας και Διαδραστικός χάρτης.....	105
5.	Επίλογος	121

Βιβλιογραφία 123

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 2.1: Πίνακας πλεονεκτημάτων – μειονεκτημάτων δεικτών ενεργειακής φτώχειας	12
Πίνακας 3.1: Επιχορήγηση προγράμματος “Home Energy Grants”	23
Πίνακας 3.2: Καθορισμός χρηματοδότησης στο πρόγραμμα “ Housing Aid For Older Persons Scheme”	25
Πίνακας 3.3: Αριθμός πελατών και όρια όγκου εφοδιασμού για το ECO3	28
Πίνακας 3.4: Ταρίφες που χρηματοδοτεί το σχέδιο τα νοικοκυριά ανάλογα με το είδος της εγκατάστασης και την ισχύ του	30
Πίνακας 3.5: Κριτήρια ένταξης στο πρόγραμμα και ποσοστό επιδότησης	76
Πίνακας 3.6: Πίνακας Κλιματικών Ζωνών Ελλάδας	77
Πίνακας 3.7: Ανώτατη κατανάλωση λίτρων πετρελαίου εσωτερικής καύσης θέρμανσης, ανά κλιματική ζώνη	77
Πίνακας 3.8: Πίνακας Τιμών Κοινωνικού Οικιακού Τιμολογίου	79
Πίνακας 3.9: Πίνακας εισοδηματικών ορίων	79
Πίνακας 3.10: Πίνακας Ορίων Τετραμηνιαίας Κατανάλωσης	80
Πίνακας 3.11: Ποσοστά Χρηματοδότησης	85
Πίνακας 3.12: Τιμολόγηση του ενεργειακού όρου Έθελοντική Τιμή για Μικρούς Καταναλωτές ανά περίοδο χρέωσης	86
Πίνακας 3.13: Ύψος Μπόνους του μέτρου Ηλεκτρικό Μπόνους της Ιταλικής Κυβέρνησης για νοικοκυριά με οικονομικές δυσκολίες	87
Πίνακας 3.14: Ύψος Μπόνους του μέτρου Ηλεκτρικό Μπόνους της Ιταλικής Κυβέρνησης για νοικοκυριά με μέλη με σοβαρά προβλήματα υγείας	87
Πίνακας 3.15: Πίνακας αξίας μπόνους φυσικού αερίου της Ιταλικής Κυβέρνησης	89
Πίνακας 3.16: Πίνακας δράσεων στα πλαίσια του μέτρου Φορολογικές μειώσεις για αύξηση της ενεργειακής απόδοσης	90
Πίνακας 4.1. Συγκεντρωτικός πίνακας χαρακτηριστικών	107

Κατάλογος Σχημάτων

Σχήμα 2.1 Ποσοστό πληθυσμού ανίκανο να συντηρήσει ζεστή την οικία του σε ικανοποιητικό βαθμό	8
Σχήμα 2.2. Ποσοστό πληθυσμού που αδυνατεί να πληρώσει τους λογαριασμούς	8
Σχήμα 2.3. Βαθμός EDEPI ανά χώρα	9
Σχήμα 2.4. Δείκτης Ενεργειακής φτώχειας LIHC	10
Σχήμα 3.6: Οι 6 μεγαλύτεροι προμηθευτές του Ηνωμένου Βασιλείου	34
Σχήμα 4-1. Αρχική σελίδα εφαρμογής marhub.....	115
Σχήμα 4.2. Πληροφορία εντός της επιλογής My maps	115
Σχήμα 4.3. Παρουσίαση γεωμετρικών στοιχείων των χωρών στην εφαρμογή marhub.	116
Σχήμα 4.4. Τίτλος και περιγραφή του χάρτη στην εφαρμογή marhub.....	117
Σχήμα 4.5. Επίπεδα Χάρτη	118
Σχήμα 4.6. Εμφάνιση πληροφορίας 'Ορισμού' στο χάρτη	118
Σχήμα 4.7. Επίπεδα Χάρτη. Απενεργοποιημένο το επίπεδο ορισμών.	119
Σχήμα 4.8. Εμφάνιση δεικτών της Αυστρίας.....	119
Σχήμα 4.9. Εμφάνιση μέτρων Αυστρίας.....	120

1. Εισαγωγή

1.1. Η έννοια της ενεργειακής φτώχειας

Η ενεργειακή φτώχεια επηρεάζει επί του παρόντος σημαντικό αριθμό ευρωπαϊκών νοικοκυριών, γεγονός που αντιπροσωπεύει ένα πρόβλημα που τραβάει όλο και περισσότερα βλέμματα εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο Ενεργειακής φτώχειας (EPOV), εκτιμάται ότι περισσότερα από 50 εκατομμύρια νοικοκυριά βρίσκονται σε κατάσταση ενεργειακής ένδειας.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχει συμφωνηθεί ακόμη ένας κοινός πανευρωπαϊκός ορισμός της ενεργειακής φτώχειας. Παράλληλα, από το σύνολο των 28 χωρών μελών μόνο 8 χώρες έχουν επίσημο ορισμό της ενεργειακής ένδειας, όπως αποτυπώνεται αναλυτικά στην συνέχεια της παρούσας εργασίας.

Ένας ευρέα διαδεδομένος και αποδεκτός ορισμός της ενεργειακής φτώχειας, σύμφωνα με τον καθηγητή Stefan Bouzarovski [1], είναι η αδυναμία ενός νοικοκυριού, να εξασφαλίσει ένα κοινωνικά και ουσιαστικά αναγκαίο επίπεδο ενεργειακών υπηρεσιών στο σπίτι, σε προσittά οικονομικά δεδομένα. Η επαρκής θέρμανση, ψύξη, φωτισμός και η απαιτούμενη ενέργεια για την λειτουργία των ηλεκτρικών οικιακών συσκευών αποτελούν βασικές ενεργειακές υπηρεσίες που εξασφαλίζουν ένα αξιοπρεπές επίπεδο τόσο διαβίωσης όσο και υγείας στα μέλη του νοικοκυριού.

1.2. Αιτίες της ενεργειακής φτώχειας

Κάθε νοικοκυριό αποτελεί σύμφωνα με την μελέτη της TRINOMICS B.V.[2] ένα ανεξάρτητο ενεργειακό σύστημα. Η βασική ροή της ζήτησης ενεργειακών υπηρεσιών, της χρήσης ενέργειας και της προκύπτουσας ενεργειακής δαπάνης βρίσκεται στο επίκεντρο του ενεργειακού συστήματος των νοικοκυριών. Οι ενεργειακές δαπάνες, που προκύπτουν από τις καταναλώσεις των νοικοκυριών, επηρεάζουν άμεσα την οικονομική προσιτότητα των ενεργειακών υπηρεσιών, που αυτό οδηγεί σε διαφορετικά επίπεδα εξασφάλισης ενεργειακών υπηρεσιών από τα νοικοκυριά. Η προαναφερθείσα ροή επηρεάζεται από μια σειρά παραγόντων.

Χαρακτηριστικά, τα επίπεδα ενεργειακής κατανάλωσης επηρεάζονται από την ενεργειακή αποδοτικότητα των κτιρίων που στεγάζουν τα νοικοκυριά, το μέγεθος των κτιρίων και από τον τύπο και την αποδοτικότητα των διαθέσιμων συστημάτων θέρμανσης[2]. Σημαντικός παράγοντας είναι και ο διαθέσιμος τύπος ενέργειας που έχει πρόσβαση το νοικοκυριό[2]. Οι κοινότητες για παράδειγμα που βρίσκονται σε μη διασυνδεδεμένα νησιά ή οι αστικές κοινότητες που δεν έχουν την δυνατότητα σύνδεσης σε κεντρικό δίκτυο θέρμανσης, δεν έχουν πρόσβαση σε οικονομικά προσιτούς τύπους ενέργειας.

Άλλος ένας σημαντικός παράγοντας είναι και το εισόδημα. Το επίπεδο εισοδήματος είναι ενσωματωμένο σε αρκετούς δείκτες ενεργειακής φτώχειας, γεγονός που καταδεικνύει την σπουδαιότητα του ως παράγοντα. Συγχρόνως, τα ενεργειακά κόστη ως μερίδια του εισοδήματος των νοικοκυριών, επηρεάζουν όπως προαναφέρθηκε σε μεγάλο βαθμό το επίπεδο εξασφάλισης των ενεργειακών υπηρεσιών[2].

Η κατάσταση της οικονομίας της κάθε χώρας επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών. Οι Stefan Bouzarovski και Sergio Tirado Herrero σε επιστημονικό τους άρθρο υπογραμμίζουν τη σχέση μεταξύ της αύξησης των ποσοστών ενεργειακής φτώχειας με την οικονομική ύφεση, τα αυξανόμενα μέτρα λιτότητας και τις αυξανόμενες τιμές ενέργειας, σε διάφορες περιοχές της Ε.Ε.[1].

Άλλο σημαντικό παράγοντα αποτελεί το κλίμα της κάθε χώρας. Αυτός ο παράγοντας καθορίζει τη ζήτηση ενέργειας, ιδιαίτερα για τη θέρμανση και την ψύξη. Παράλληλα για την καθιέρωση ενεργειακών προτύπων για τον κτιριακό τομέα κάθε χώρας λαμβάνεται υπόψη το κλίμα της.[1]

Ένας ακόμα παράγοντας είναι η νομοθετική πρωτοβουλία και οι πολιτικές που εφαρμόζουν οι κυβερνήσεις των χωρών μελών για ζητήματα που αφορούν την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας ή κατά συνέπεια την ενεργειακή αποδοτικότητα των κτιρίων. Αρκετές χώρες έχουν καθιερώσει ενεργειακά πρότυπα κτιρίων που σε περίπτωση μη τήρησης τους επιβάλλονται ποινές[2].

Επίσης, σημαντικό παράγοντα αποτελεί και το καθεστώς της αγοράς ενέργειας κάθε χώρας. Παρατηρείται διαφορά στις διακυμάνσεις των ταριφών ενέργειας σε μονοπωλιακά καθεστώτα αγοράς σε σύγκριση με αντίστοιχα ανταγωνιστικά[2]

Τέλος, το πολιτικό καθεστώς που επικρατούσε (πχ η Βουλγαρία είχε για περίπου 40 χρόνια κομμουνισμό) ή επικρατεί σε μία χώρα, είναι ένας παράγοντας που επηρεάζει την ανάπτυξη της ενεργειακής αγοράς, τις θεσμικές δομές, τις υποδομές θέρμανσης, φυσικού αερίου και ηλεκτρισμού καθώς και τον ενεργειακό εφοδιασμό[2].

1.3. Αποτελέσματα της ενεργειακής φτώχειας

Τα αποτελέσματα που επιφέρει η ενεργειακή φτώχεια έχουν έντονο αρνητικό αντίκτυπο τόσο κοινωνικά όσο και περιβαλλοντικά.

Σε κοινωνικό επίπεδο, η ενεργειακή φτώχεια επηρεάζει την υγεία και το βιοτικό επίπεδο των νοικοκυριών που τη βιώνουν. Το δυσανάλογα μεγάλο μερίδιο του ενεργειακού κόστους στο σύνολο των δαπανών του νοικοκυριού, οδηγεί στην αδυναμία πληρωμής λογαριασμών ενέργειας και στην εξορθολογισμένη χρήση της ενέργειας, όχι με βάση τις πραγματικές ανάγκες του νοικοκυριού αλλά με βάση την υπάρχουσα οικονομική δυνατότητα του (κρυφή ενεργειακή φτώχεια). Ως συνέπεια, το νοικοκυριό αποφασίζει να μειώσει την θερμοκρασία εντός της οικίας ή επιλέγει την θέρμανση συγκεκριμένων μόνο δωματίων, μετατρέποντας το περιβάλλον εντός της οικίας σε ανθυγιεινό. Συγκεκριμένα, οι χαμηλές θερμοκρασίες εντός της οικίας συμβάλουν στην εκδήλωση καρδιοαγγειακών και αναπνευστικών προβλημάτων, αυξάνουν την πιθανότητα να εκδηλωθούν ιώσεις όπως κρυολογήματα και γρίπη και επιδεινώνουν υπάρχουσες καταστάσεις αρθρίτιδας και ρευματισμών. Παράλληλα, η ενεργειακή φτώχεια συνδέεται με αρνητικές επιπτώσεις στην ψυχική υγεία των ενοίκων [3]. Ταυτόχρονα, το βιοτικό επίπεδο των νοικοκυριού μειώνεται σε βαθμό το οποίο οδηγεί αρκετές φορές στο να στιγματίζονται κοινωνικά, οδηγώντας ενδεχομένως και στην κοινωνική απομόνωση τους.

Επιπρόσθετα, η αδυναμία πληρωμής λογαριασμών δημιουργεί καταστάσεις αυξανόμενων συσσωρευμένων χρεών (υπερχρεωμένα νοικοκυριά), με κίνδυνο σε κάποιες περιπτώσεις ακόμα και βίαιης διακοπής της ηλεκτροδότησης. Τα συσσωρευμένα χρέη δημιουργούν ένα κλίμα αβεβαιότητας στα ενεργειακά φτωχά νοικοκυριά, προκαλώντας έντονες καταστάσεις στρες και προβλήματα υγείας.

Σύμφωνα με μελέτες οι θάνατοι που οφείλονται στο υπερβολικό κρύο, σχετίζονται με την ενεργειακή απόδοση των κατοικιών και τα χαμηλά επίπεδα θέρμανσης των κατοικιών. Ο J.D.Healy (2003) συμπέρανε από δεδομένα διαφόρων χωρών της Ε.Ε., ότι οι χώρες με τα πιο χαμηλά επίπεδα ενεργειακής απόδοσης στη στέγαση παρουσιάζουν αυξημένα ποσοστά θνησιμότητας λόγω υπερβολικού κρύου[4]. Το 2014 με άρθρο του ο Tom Fowler παρατήρησε πως η ενεργειακή φτώχεια, η διαμονή σε κρύα σπίτια και το χαμηλό εισόδημα αποτελούν παράγοντες που συμβάλουν στην αύξηση των θανάτων λόγω υπερβολικού κρύου[5].

Από περιβαλλοντικής σκοπιάς, σύμφωνα με στοιχεία του ΟΗΕ, το 29% της παραγόμενης ενέργειας καταναλώνεται από τα νοικοκυριά. Σαν αποτέλεσμα, το 21% των εκπομπών ρύπων του θερμοκηπίου να οφείλεται από την παραγωγή ενέργειας για την κάλυψη της ενεργειακής ζήτησης των νοικοκυριών[6]. Η χαμηλή ενεργειακή αποδοτικότητα των οικιών συντελεί στην αυξημένη κατανάλωση ενέργειας των νοικοκυριών, με αποτέλεσμα να συνεισφέρει αρνητικά στην κλιματική αλλαγή του πλανήτη. Χαρακτηριστικά, σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat, στην Ευρωπαϊκή Ένωση η κατανάλωση ενέργειας των νοικοκυριών από το 2007 έως το 2018 παρουσιάζει μικρές διακυμάνσεις, παραμένοντας ωστόσο σε υψηλά επίπεδα, περίπου 290 ΜΤΟΕ ετησίως[7]. Σε υψηλά επίπεδα, αν και με μειωμένη τάση από το 2008, αντίστοιχα είναι και η εκπομπή ρυπογόνων αερίων του θερμοκηπίου λόγω της παραγωγής ενέργειας στην ΕΕ που κυμαίνεται στα 2.900 εκατομμύρια τόνους ετησίως[8].

2. Ορισμοί και δείκτες ενεργειακής φτώχειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Στο κεφάλαιο αυτό θα αποτυπωθούν οι επίσημοι και προτεινόμενοι ορισμοί των χωρών για την ενεργειακή φτώχεια και οι δείκτες μέτρησης που χρησιμοποιούν .

2.1. Επίσημοι ορισμοί ενεργειακής φτώχειας

2.1.1. Αγγλία

Ο επίσημος ορισμός της ενεργειακής φτώχειας της Αγγλίας, LIHC(Low Income high Cost) δηλώνει ότι ένα νοικοκυριό είναι ενεργειακά φτωχό όταν:

- οι ενεργειακές του δαπάνες είναι μεγαλύτερες από τον μέσο όρο ενεργειακών δαπανών των νοικοκυριών της χώρας, και
- πραγματοποιώντας τις παραπάνω δαπάνες, το υπολειπόμενο εισόδημα είναι μικρότερο από το εθνικό επίπεδο εισοδήματος που χαρακτηρίζει τη φτώχεια της χώρας[9],[10] .

2.1.2. Ουαλία

Από τον επίσημο ορισμό της ενεργειακής φτώχειας στην Ουαλία, ένα νοικοκυριό θεωρείται ενεργειακά φτωχό όταν προκειμένου να διατηρήσει ένα ικανοποιητικό επίπεδο θέρμανσης εντός της οικίας του, ξοδεύει παραπάνω από το 10% του εισοδήματός του για την κάλυψη των ενεργειακών του αναγκών, συμπεριλαμβάνοντας και το επίδομα στέγασης. Επιπροσθέτως, αν τα ενεργειακά του κόστη υπερβούν το 20% τότε βρίσκεται σε ακραία κατάσταση ενεργειακής φτώχειας.

Το ικανοποιητικό καθεστώς θέρμανσης, σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (World Health Organization), αντιστοιχεί σε 23°C στο σαλόνι και 18°C σε άλλους χώρους οποιασδήποτε οικίας, για 16 ώρες ανά ημέρα ανά εβδομάδας για νοικοκυριά με ηλικιωμένους, άτομα με αναπηρίες ή άτομα με χρόνιες ασθένειες. Στους 21°C στο σαλόνι και 18°C στα άλλα δωμάτια για 9 ώρες ανά ημέρα τις καθημερινές και 16 ώρες ανά ημέρα τα Σαββατοκύριακα είναι το ικανοποιητικά επίπεδα θέρμανσης στα λοιπά νοικοκυριά[11].

2.1.3. Σκωτία

Ο επίσημος ορισμός της ενεργειακής φτώχειας της Σκωτίας αποσαφηνίζει πως ένα νοικοκυριό είναι ενεργειακά φτωχό όταν:

- οι ενεργειακές του δαπάνες για την εξασφάλιση ενός ικανοποιητικού επιπέδου θέρμανσης όπως ορίζεται από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας και αποτυπώθηκαν παραπάνω (Ουαλία), υπερβαίνουν το 10 % του καθαρού εισοδήματός του, και
- με την αφαίρεση του παραπάνω κόστους κάλυψης των ενεργειακών αναγκών του νοικοκυριού, μαζί με πιθανά κοινωνικά επιδόματα και κόστη φροντίδας παιδιών, το υπολειπόμενο διαθέσιμο εισόδημα είναι ανεπαρκές για την διατήρηση ενός ικανοποιητικού επιπέδου διαβίωσης για τα μέλη του νοικοκυριού.

Παράλληλα, αν οι ενεργειακές δαπάνες του νοικοκυριού είναι μεγαλύτερες από το 20% του διαθέσιμου εισοδήματός του, τότε το νοικοκυριό είναι σε κατάσταση ακραίας ενεργειακής φτώχειας [12].

2.1.4. Βόρεια Ιρλανδία

Σύμφωνα με τον επίσημο ορισμό της Βόρειας Ιρλανδίας ένα νοικοκυριό βρίσκεται σε κατάσταση ενεργειακής φτώχειας όταν για να διατηρήσει ένα αποδεκτό επίπεδο θερμοκρασίας σε όλο το σπίτι, πρέπει να ξοδέψει περισσότερο από το 10% του εισοδήματός του.

Ο όρος αποδεκτό επίπεδο θερμοκρασίας χρησιμοποιείται σύμφωνα με τα οριζόμενα από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (όπως διατυπώθηκε παραπάνω) [13].

2.1.5. Ιρλανδία

Στον επίσημο ορισμό της Ιρλανδίας, ως ενεργειακή φτώχεια περιγράφεται μια κατάσταση κατά την οποία ένα νοικοκυριό δεν μπορεί να ικανοποιήσει τις ενεργειακές του ανάγκες σε ικανοποιητικό επίπεδο (θέρμανση, φωτισμός κ.λπ.) για οικονομικούς κυρίως λόγους [14].

2.1.6. Γαλλία

Ο επίσημος ορισμός της Γαλλίας αναφέρει πως ένα νοικοκυριό βρίσκεται σε κατάσταση ενεργειακής φτώχειας όταν, όσον αφορά την στέγασή του, αντιμετωπίζει ιδιαίτερες δυσκολίες στην πρόσβαση υπηρεσιών παροχής ενέργειας. Η πρόσβαση αυτή κρίνεται απαραίτητη για την ικανοποίηση των βασικών του αναγκών είτε εξαιτίας της ανεπάρκειας οικονομικών πόρων είτε κακών συνθηκών στέγασης [15].

2.1.7. Βέλγιο

Στον επίσημο ορισμό της ενεργειακής φτώχειας του Βελγίου συναντάται η μετρήσιμη και η κρυφή ενεργειακή φτώχεια. Η μετρήσιμη ενεργειακή φτώχεια είναι η κατάσταση κατά την οποία τα νοικοκυριά ξοδεύουν μεγάλο μερίδιο του εισοδήματός τους στην κάλυψη των βασικών ενεργειακών τους αναγκών. Παράλληλα, η κρυφή ενεργειακή φτώχεια είναι η κατάσταση που βιώνουν τα νοικοκυριά όταν περιορίζουν (αναγκαστικά ή μη) την ενεργειακή τους κατανάλωση, μειώνοντας έτσι το επίπεδο άνεσης τους [2]. [16] [17].

2.1.8. Αυστρία (προτεινόμενος)

Ο ορισμός της ενεργειακής φτώχειας (όχι επίσημος), όπως προτείνεται από την Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας της Αυστρίας, θεωρεί ενεργειακά φτωχό κάθε νοικοκυριό που το εισόδημά του βρίσκεται κάτω από το επίσημο όριο εισοδήματος που υποδηλώνει κίνδυνο φτώχειας, ενώ ταυτόχρονα έχει να καλύψει δαπάνες για τις ενεργειακές του ανάγκες μεγαλύτερες του μέσου όρου της χώρας [18].

2.1.9. Κύπρος

Η νομοθεσία στην Κύπρο ορίζει την ενεργειακή φτώχεια ως μία κατάσταση στην οποία οι καταναλωτές βρίσκονται σε δυσχερή θέση, λόγω του χαμηλού εισοδήματός τους, όπως αυτό προκύπτει από τις φορολογικές τους δηλώσεις, σε συνδυασμό με την επαγγελματική τους κατάσταση, την οικογενειακή τους κατάσταση και ειδικών καταστάσεων υγείας. Ως εκ τούτου, οι καταναλωτές αδυνατούν να καλύψουν τις δαπάνες για τις εύλογες ανάγκες εφοδιασμού τους σε ηλεκτρική ενέργεια, καθώς οι δαπάνες αυτές αποτελούν σημαντικό ποσοστό του διαθέσιμου εισοδήματός τους [19].

2.1.10. Σλοβακία

Η νομοθεσία της Σλοβακίας ορίζει την ενεργειακή φτώχεια σαν οποιαδήποτε κατάσταση κατά την οποία οι μέσες μηνιαίες δαπάνες για κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου για την θέρμανση της οικίας και του νερού, αποτελούν ένα μεγάλο μερίδιο του μέσου μηνιαίου εισοδήματος του νοικοκυριού [20].

2.1.11. Ισπανία

Ο επίσημος ορισμός στην Ισπανία όπως καταγράφεται στην εθνική στρατηγική της χώρας για την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας [21], δηλώνει την ενεργειακή φτώχεια σαν μια κατάσταση στην οποία βρίσκεται ένα νοικοκυριό που δεν μπορεί να καλύψει τις βασικές ανάγκες του ενεργειακού εφοδιασμού του, ως συνέπεια του ανεπαρκούς επιπέδου εισοδήματος του και της πιθανά χαμηλής ενεργειακής αποδοτικότητας της οικίας του.

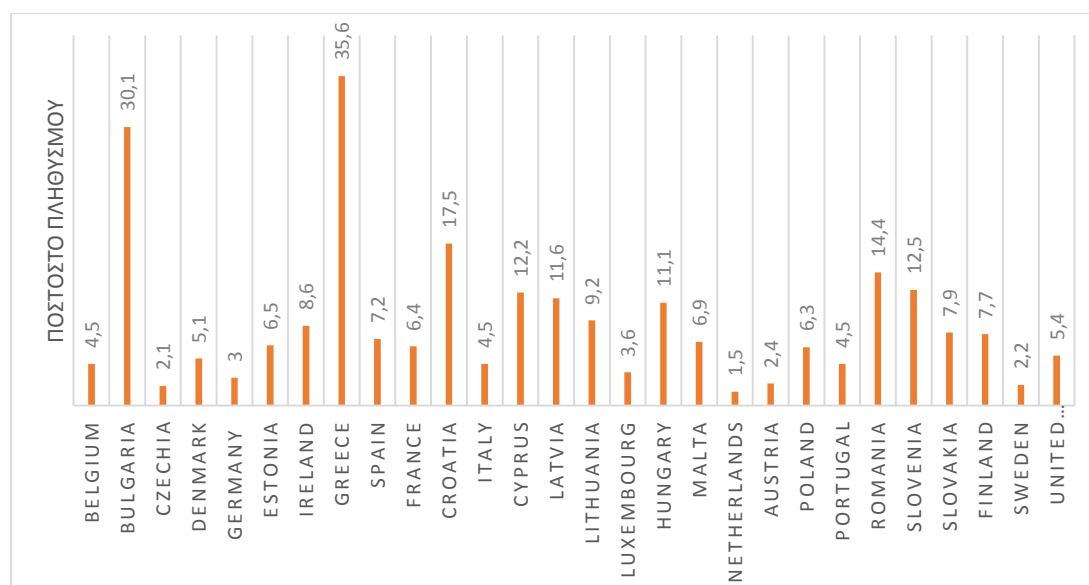
2.1.12. Ρουμανία

Ως ενεργειακή φτώχεια χαρακτηρίζεται η ανικανότητα των ευάλωτων καταναλωτών να ικανοποιήσουν τις ελάχιστες ενεργειακές ανάγκες για την βέλτιστη θέρμανση της κατοικίας τους κατά την διάρκεια της ψυχρής περιόδου [22].

2.2. Δείκτες μέτρησης της ενεργειακής φτώχειας

2.2.1. Αδυναμία εξασφάλισης θερμικής άνεσης στην οικία

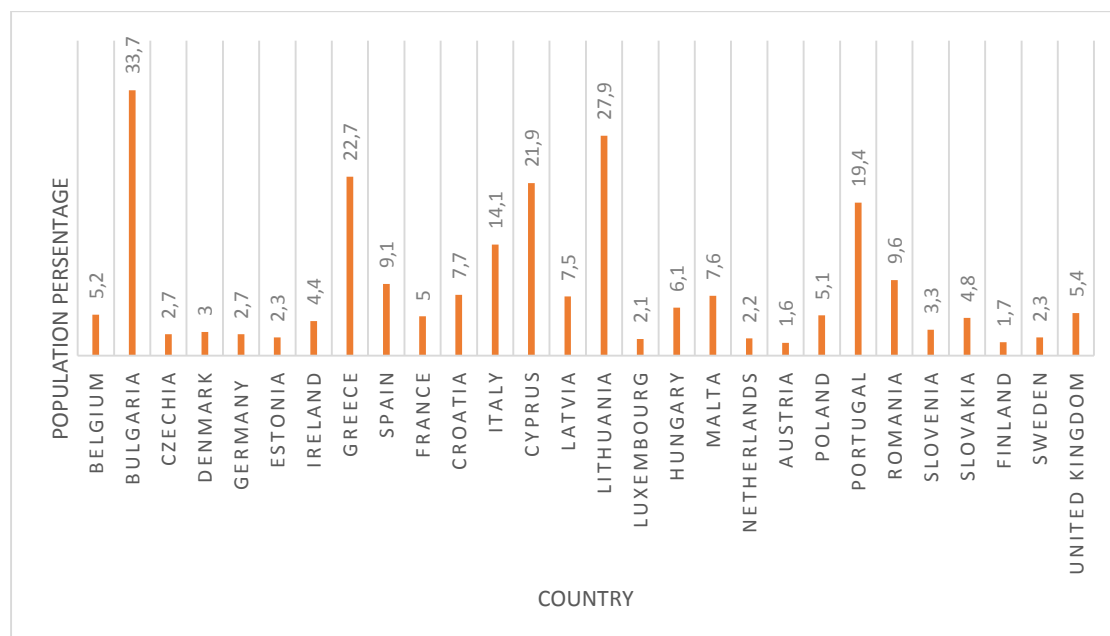
Ένας από τους τέσσερις βασικούς δείκτες μέτρησης της ενεργειακής φτώχειας, που χρησιμοποιείται και από το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο Ενεργειακής Φτώχειας (EPOV), είναι αυτός που αποτυπώνει το ποσοστό του πληθυσμού που δεν έχει την δυνατότητα να συντηρήσει ένα ικανοποιητικό θερμικό επίπεδο άνεσης στην οικία του, όπως ορίζεται από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας. Τα δεδομένα αυτού του δείκτη προκύπτουν από τις απαντήσεις μελών νοικοκυριών κάθε χώρας στην ερώτηση “Το νοικοκυριό σας έχει την οικονομική δυνατότητα να κρατήσει το σπίτι του ικανοποιητικά ζεστό;” [23]. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται αναλυτικά στο **Σχήμα 2.1** που ακολουθεί.

Σχήμα 2.1 Ποσοστό πληθυσμού ανίκανο να συντηρήσει ζεστή την οικία του σε ικανοποιητικό βαθμό

2.2.2. Καθυστέρηση στην αποπληρωμή των ενεργειακών λογαριασμών

Ο δεύτερος βασικός δείκτης του ΕΡΟΝ, είναι αυτός που μετράει το ποσοστό του πληθυσμού που καθυστερεί να πληρώσει τους λογαριασμούς ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου. Τα δεδομένα αυτού του δείκτη διαμορφώνονται από τις απαντήσεις μελών νοικοκυριών κάθε χώρας στην ερώτηση, “Τους τελευταίους 12 μήνες, είχατε καθυστερήσεις στην αποπληρωμή λογαριασμών για χρεώσεις υπηρεσιών εταιριών κοινής ωφέλειας, λόγω οικονομικών δυσχερειών;” [23] Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στο Σχήμα 2.2.

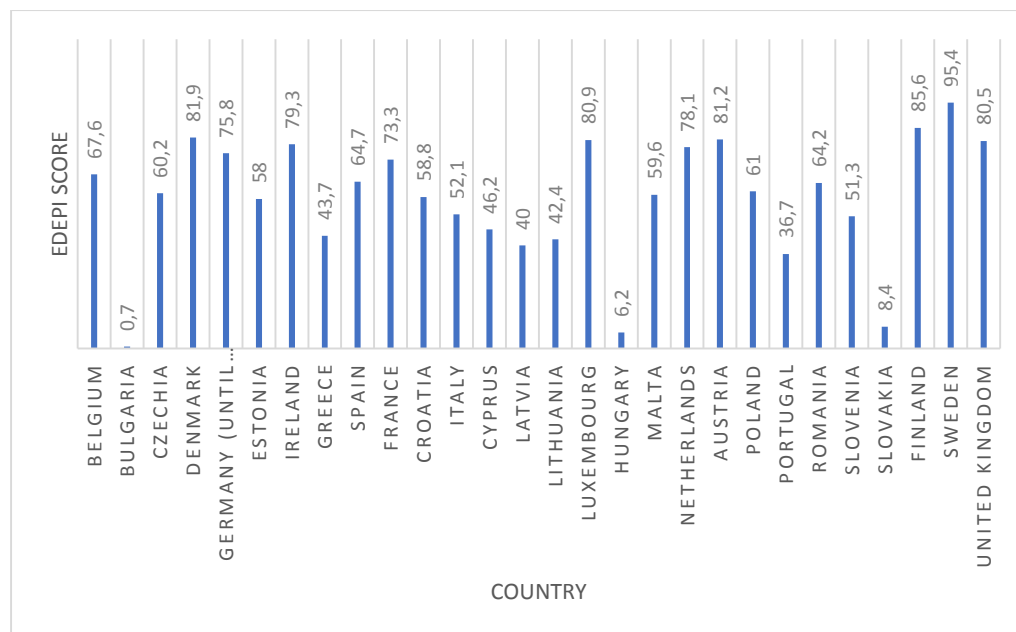
Σχήμα 2.2. Ποσοστό πληθυσμού που αδυνατεί να πληρώσει τους λογαριασμούς

2.2.3. Δείκτης EDEPI

Ο δείκτης EDEPI (European Domestic Energy Poverty Index) βαθμολογεί και ταξινομεί την πρόοδο των κρατών μελών στην αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας. Χαρακτηριστικά, η

βαθμολογία EDEPI υπολογίζεται ως ο γεωμετρικός μέσος όρος των μετρήσεων που αξιολογούν τις αιτίες και τις συνέπειες της ενεργειακής φτώχειας συμπεριλαμβάνοντας:

- το μερίδιο που έχουν οι ενεργειακές δαπάνες στο σύνολο των δαπανών των νοικοκυριών,
- το μερίδιο του 20% πιο φτωχού πληθυσμού που αδυνατεί να κρατήσει το σπίτι του ζεστό το χειμώνα και/ή δροσερό το καλοκαίρι, και
- το μερίδιο του 20% πιο φτωχού πληθυσμού που κατοικεί σε κτίσματα με οροφές που έχουν διαρροές, με τοίχους που έχουν υγρασία και σαπισμένα κουφώματα. [24]

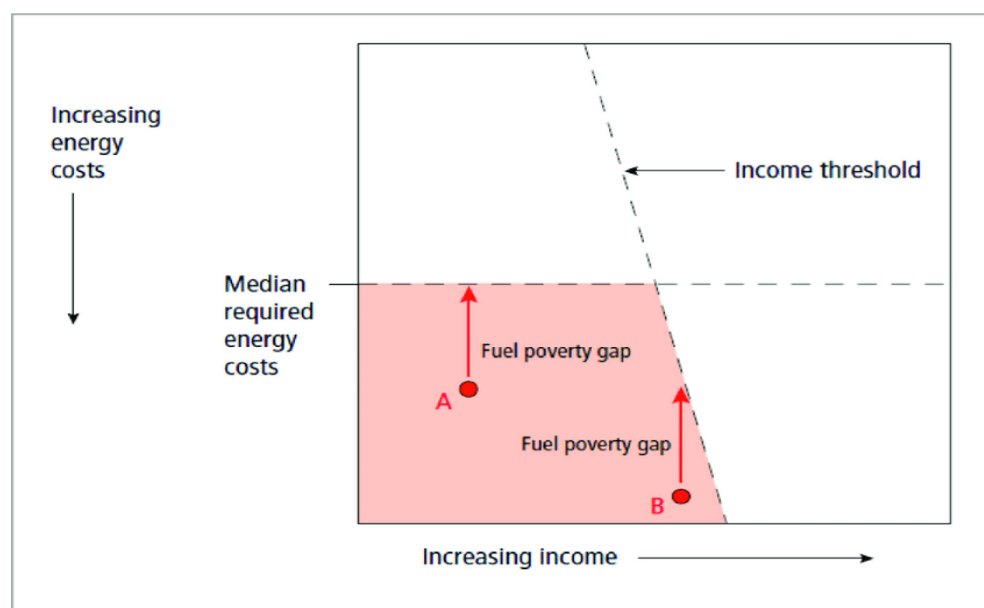

Σχήμα 2.3. Βαθμός EDEPI ανά χώρα

2.2.4. Δείκτης LIHC

Στην Αγγλία και τη Γαλλία συναντάται ο δείκτης μέτρησης LIHC (ή LIHE), ενώ στην Αυστρία προτείνεται η χρήση του από την Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας.

Συγκεκριμένα στην Αγγλία ο συγκεκριμένος δείκτης χρησιμοποιείται μαζί με τον δείκτη του ελλείματος της ενεργειακής φτώχειας (fuel poverty gap).

Σχήμα 2.4. Δείκτης Ενεργειακής φτώχειας LHC

Χαρακτηριστικά, ο δείκτης LHC χρησιμοποιεί δύο κατώτατα όρια για τον εντοπισμό των νοικοκυριών που βιώνουν ενεργειακή φτώχεια. Το πρώτο όριο είναι του εισοδήματος του νοικοκυριού, που έχει τεθεί ως το 60% του μέσου διαθέσιμου εισοδήματος της χώρας (όριο εισοδηματικής φτώχειας), ενώ το δεύτερο είναι του ενεργειακού κόστους που έχει το νοικοκυριό, βασισμένο στο μέσο ενεργειακό κόστος των νοικοκυριών της χώρας. Όπως φαίνεται από το παραπάνω σχεδιάγραμμα, αν το νοικοκυριό είναι κάτω και από τα δύο παραπάνω όρια είναι ενεργειακά φτωχό (χρωματισμένη περιοχή).

Παράλληλα, χρησιμοποιείται και ένας δείκτης που αποτυπώνει το “βάθος” του προβλήματος που βιώνει το νοικοκυριό. Με τη χρήση της έννοιας του ελλείματος της ενεργειακής φτώχειας αποτυπώνεται η διαφορά του πραγματικού ενεργειακού κόστους ενός ενεργειακά φτωχού νοικοκυριού με το ποσό που έπρεπε να έφταναν οι δαπάνες του ώστε να μην ήταν ενεργειακά φτωχό [10].

Στη Γαλλία, ο δείκτης LIHE (Low Income High Expenditure) μετρά σαν ενεργειακά φτωχό όποιο νοικοκυριό, αφαιρώντας όλες της δαπάνες στέγασης (νοίκι, λογαριασμοί κ.λπ.), έχει υπολειπόμενο καθαρό εισόδημα μικρότερο του 60% του μέσου καθαρού εισοδήματος της χώρας [25].

Στην Αυστρία αντίστοιχα, προτείνεται να υιοθετηθεί το 60% του μέσου εισοδήματος της χώρας ως το όριο του χαμηλού εισοδήματος. Παράλληλα, όσο αφορά τις ενεργειακές δαπάνες, προτείνεται ως όριο αυτών το 140% ή το 167% του μέσου όρου των ενεργειακών δαπανών των νοικοκυριών της χώρας [18].

2.2.5. Δείκτης 10%

Σε αρκετές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εκτός από τη Γαλλία) χρησιμοποιείται και ο δείκτης που οριοθετεί το μερίδιο που καταλαμβάνουν οι ενεργειακές δαπάνες στις συνολικές δαπάνες του νοικοκυριού, όπως προκύπτει από τον επίσημο ορισμό τους για την ενεργειακή φτώχεια. Οι χώρες αυτές είναι οι Ουαλία, Σκωτία, Βόρεια Ιρλανδία, Ιρλανδία και Γαλλία με μία μικρή διαφοροποίηση.

Συγκεκριμένα στη Γαλλία, ο δείκτης EER (Energy Effort Rate) προσμετρά σαν ενεργειακά φτωχό κάθε νοικοκυριό που το μερίδιο του εισοδήματος που δαπανά για τις ενεργειακές ανάγκες στέγασης του, υπερβαίνει το 8% [25].

Στις υπόλοιπες χώρες το όριο αυτό είναι 10%, ενώ παράλληλα στις Σκωτία και Ουαλία παρατηρείται και το όριο του 20% που χαρακτηρίζει την ακραία ενεργειακή φτώχεια [11] [12].

Αντίστοιχα, η Ιρλανδία χρησιμοποιεί επιπρόσθετα του 10% άλλα δυο όρια, 15% για την υψηλή ενεργειακή ένδεια και 20% για την ακραία [14].

2.2.6. Δείκτης 2M

Ένας από τους βασικούς δείκτες μέτρησης της ενεργειακής ένδειας, σύμφωνα με τον ΕΡΟΝ, είναι ο δείκτης που υπολογίζει το ποσοστό του πληθυσμού που το μερίδιο που καταλαμβάνουν οι ενεργειακές δαπάνες του στο αντίστοιχο εισόδημά του, είναι μεγαλύτερο από το διπλάσιο του μέσου όρου της χώρας. Οι χώρες που τον χρησιμοποιούν είναι το Βέλγιο, η Ισπανία [21] και η Κύπρος.

Χαρακτηριστικά, στο Βέλγιο χρησιμοποιείται για την ανίχνευση της μετρούμενης ενεργειακής φτώχειας και μόνο για το διαθέσιμο εισόδημα του πληθυσμού, αφαιρώντας από αυτό τις ενεργειακές δαπάνες. Ο δείκτης αυτός εφαρμόζεται μόνο στο 40% του φτωχότερου πληθυσμού της χώρας [2] [17] [18].

2.2.7. Δείκτης (κρυφής ενεργειακής φτώχειας) M/2

Ο δείκτης της κρυφής ενεργειακής φτώχειας M/2, προσμετρά το ποσοστό των νοικοκυριών που έχουν ενεργειακές δαπάνες μικρότερες από το μισό του μέσου όρου της χώρας. Η χρήση αυτού του δείκτη γίνεται στο Βέλγιο και στην Ισπανία [21].

Συγκεκριμένα στο Βέλγιο, ο εν λόγω δείκτης χρησιμοποιεί κάποια όρια ενεργειακών δαπανών που προσδιορίζουν τις δαπάνες που απαιτούνται για την κάλυψη των βασικών αναγκών ενός νοικοκυριού, ανάλογα με τον αριθμό των μελών του και τον αριθμό των δωματίων της οικίας που διαμένει. Αν ένα νοικοκυριό υπερβαίνει τα παραπάνω όρια, τότε το νοικοκυριό είναι σε κατάσταση κρυφής ενεργειακής φτώχειας [2] [17] [18].

2.2.8. Λοιποί δείκτες μέτρησης

Στη Σλοβακία, σαν δείκτης μέτρησης της ενεργειακής φτώχειας, όπως προκύπτει από τον επίσημο ορισμό της, χρησιμοποιείται ένα ελάχιστο όριο διαθέσιμου μηνιαίου εισοδήματος των νοικοκυριών, που ορίζεται από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικών Υποθέσεων και Οικογένειας. Αν το νοικοκυριό έχει χαμηλότερο, από το παραπάνω ελάχιστο όριο, διαθέσιμο εισόδημα, θεωρείται ενεργειακά φτωχό [26].

Στην Ελλάδα, και συγκεκριμένα στο Παρατηρητήριο Ενεργειακής Φτώχειας, που αναπτύχθηκε από το ΚΑΠΕ (Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας), έχουν ορισθεί δύο ποσοτικοί δείκτες που αποτελούν βασικές ενδείξεις ενεργειακής πείνας. Οι δείκτες αυτοί αφορούν την δυνατότητα κάλυψης των ενεργειακών αναγκών των νοικοκυριών, αλλά και το ποσοστό του εισοδήματος που καλούνται τα νοικοκυριά να ξοδέψουν για να καλύψουν τις ενεργειακές ανάγκες τους. Συγκεκριμένα, οι παραπάνω δείκτες δίνονται ως εξής:

- Το ποσοστό κάλυψης των ενεργειακών αναγκών όπου είναι η πραγματική καταγεγραμμένη κατανάλωση ενέργειας, προς τη θεωρητικά απαιτούμενη κατανάλωση ενέργειας, με ποσοστό μικρότερο του 80%.
- Ο δείκτης του 10% όπως περιγράφηκε παραπάνω.

Οι παραπάνω δείκτες υπολογίζονται με βάση ένα από τα παρακάτω κριτήρια που έχουν να κάνουν με το εισόδημα, την κλιματική ζώνη, τα τετραγωνικά του νοικοκυριού, την περιφέρεια, την ύπαρξη ή μη ευπαθών μελών, του καθεστώτος ιδιοκτησίας και του έτους κατασκευής του κτιρίου[27].

Πίνακας 2.1: Πίνακας πλεονεκτημάτων – μειονεκτημάτων δεικτών ενεργειακής φτώχειας

ΔΕΙΚΤΗΣ	ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ
10%	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Εύκολα υπολογίσιμο μέτρο 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Αυθαίρετο όριο χωρίς να λαμβάνονται υπόψιν εθνικά χαρακτηριστικά της χώρας ✓ Αναποτελεσματικός δείκτης μέτρησης της ενεργειακής φτώχειας στα νοικοκυριά με τα πιο υψηλά εισοδήματα ✓ Επηρεάζεται περισσότερο από τις εναλλαγές των τιμών των καυσίμων παρά από την ενεργειακή αποδοτικότητα και το εισόδημα ✓ Δεν ανιχνεύει την κρυφή ενεργειακή φτώχεια
LHC	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Πιο ακριβής μέτρηση από τον δείκτη 2M αφού χρησιμοποιεί πιο ακριβή όρια ✓ Χρήσιμο μέτρο για τον διαχωρισμό της ενεργειακής ένδειας από τη γενικευμένη φτώχεια ✓ Τα όρια που χρησιμοποιεί δεν είναι αυθαίρετα και είναι ετησίως μεταβλητά, αφού συνδέονται με εθνικά χαρακτηριστικά της χώρας ✓ Όχι τόσο ευαίσθητο στις διακυμάνσεις των τιμών των καυσίμων όσο ο δείκτης 10% ή 8% 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Πολυσύνθετος υπολογισμός ✓ Δεν ανιχνεύει την κρυφή ενεργειακή φτώχεια
2M	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Τα όρια που χρησιμοποιεί δεν είναι αυθαίρετα και είναι ετησίως μεταβλητά, αφού συνδέονται με εθνικά χαρακτηριστικά της χώρας ✓ Όχι τόσο ευαίσθητο στις διακυμάνσεις των τιμών των καυσίμων όσο ο δείκτης 10% ή 8% 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Δεν ανιχνεύει την κρυφή ενεργειακή φτώχεια
M/2	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Τα όρια που χρησιμοποιεί δεν είναι αυθαίρετα και είναι ετησίως μεταβλητά, αφού συνδέονται με εθνικά χαρακτηριστικά της χώρας ✓ Το μέτρο αντικατοπτρίζει το πως οι πραγματικές δαπάνες δεν είναι απαραίτητα ενδεικτικές της κάλυψης των πραγματικών αναγκών των νοικοκυριών 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Δεν λαμβάνει υπόψιν το εισόδημα του νοικοκυριού ✓ Αναποτελεσματικός δείκτης μέτρησης της ενεργειακής φτώχειας στα νοικοκυριά με τα πιο υψηλά εισοδήματα. ✓ Μπορεί να καταλογίσει σαν ενεργειακά φτωχό κάποιο νοικοκυριό που ενδεχομένως δεν είναι.
Αδυναμία πληρωμής ενεργειακών λογαριασμών, αδυναμία εξασφάλισης θερμικής άνεσης στην οικία	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Δεδομένα που πηγάζουν από την προσωπική εμπειρία του νοικοκυριού ✓ Δεδομένα που απεικονίζουν τα αποτελέσματα που επιφέρει η ενεργειακή φτώχεια ✓ Τα δεδομένα ανανεώνονται ετησίως, αφού το ερωτηματολόγιο πραγματοποιείται κάθε χρόνο 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Δεδομένα που εξαρτώνται από τις υποκειμενικές απαντήσεις των μελών των νοικοκυριών, χωρίς τεκμηρίωση. ✓ Δεδομένα που δεν αντικατοπτρίζουν τις αιτίες της ενεργειακής φτώχειας
Βαθμός EDEPI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Συνδυασμός τριών διαφορετικών δεικτών ✓ Τα δεδομένα που χρησιμοποιεί έχουν εθνικά χαρακτηριστικά της κάθε χώρας 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Λαμβάνει στους 2 από τους 3 δείκτες μόνο το 20% του πιο φτωχού πληθυσμού της κάθε χώρας ✓ Δύσκολα εφαρμόσιμο

3. Μέτρα και Πολιτικές Καταπολέμησης της Ενεργειακής Φτώχειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση

3.1. Βόρεια Ευρώπη

3.1.1. Φινλανδία

Επίδομα στήριξης βασικού εισοδήματος

Στη Φινλανδία, υπό την αιγίδα του Υπουργείου Κοινωνικών Υποθέσεων και Υγείας και μέσω της Kela, μιας κρατικής υπηρεσίας, η οποία είναι επιφορτισμένη με την παροχή κοινωνικών επιδομάτων, παρέχεται ένα επίδομα στήριξης του βασικού εισοδήματος. Το επίδομα αυτό το δικαιούνται όσα άτομα ή οικογένειες δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν οικονομικά στα κόστη των καθημερινών βασικών τους αναγκών, υπολογίζοντας και όσα επιδόματα ενδεχομένως λαμβάνουν ήδη. Τμήμα αυτών των δαπανών αποτελούν και τα έξοδα ηλεκτροδότησης και θέρμανσης. Το συνολικό ποσό για το 2019 φτάνει έως και τα 497,27€ μηνιαίως και εξαρτάται από το καθαρό εισόδημα του αιτούντος, τα ληφθέντα επιδόματα, αλλά και τα μηνιαία έξοδα.¹

Επίδομα στέγασης

Η Kela παρέχει τη δυνατότητα παροχής επιδόματος στέγασης σε νοικοκυριά με χαμηλό εισόδημα. Για τον υπολογισμό του ύψους του επιδόματος λαμβάνονται υπόψιν και τα έξοδα θέρμανσης του νοικοκυριού εκτός από το ενοίκιο ή κάποιο στεγαστικό δάνειο, ο αριθμός μελών του νοικοκυριού, το εισόδημα και κάποιοι δείκτες κόστους διαβίωσης που εξαρτώνται από την τοποθεσία του νοικοκυριού. (ανά δήμο διαφοροποιείται) Αν το νοικοκυριό δεν καλύπτεται οικονομικά επαρκώς από αυτό το επίδομα, μπορεί να αιτηθεί επίδομα στήριξης βασικού εισοδήματος.²

Νόμος προστασίας από διακοπές ηλεκτροδότησης κατά τους χειμερινούς μήνες

Τέλος, η κυβέρνηση της Φινλανδία με νόμο του κοινοβουλίου της, στις 9 Αυγούστου 2013 (Τμήμα 13) απαγορεύει στους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας τη διακοπή παροχής ηλεκτρικής ενέργειας σε νοικοκυριά που η θέρμανσή τους εξαρτάται αποκλειστικά από αυτήν, μεταξύ των μηνών Οκτωβρίου και Απριλίου. Το ίδιο ισχύει και για τους προμηθευτές φυσικού αερίου. Το μέτρο αυτό εστιάζει στα νοικοκυριά με χρέη, τα οποία δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν στους λογαριασμούς τους.³

3.1.2. Σουηδία

Νομοθετικές υποχρεώσεις προμηθευτών για την έκδοση τιμολογίων

Στη Σουηδία, δια νόμου απαγορεύεται στους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας να χρεώνουν τέλη για την παροχή τιμολογίων και πληροφοριών τιμολόγησης σχετικά με τις

¹ <https://www.kela.fi/toimeentulotuki>

² <https://www.kela.fi/yleinen-asumistuki>

³ <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170587>

καταναλώσεις στους χρήστες ηλεκτρικής ενέργειας. Παράλληλα, ο λογαριασμός των καταναλωτών πρέπει να είναι σαφής, δηλαδή να περιέχει πληροφορίες σχετικά με τη μετρούμενη κατανάλωσή τους, τις τρέχουσες τιμές ηλεκτρικής ενέργειας αλλά και πού μπορεί να αναζητήσει ο καταναλωτής αυτές τις πληροφορίες. Αυτό το μέτρο εστιάζει στην εκτενή πληροφόρηση των νοικοκυριών για τις ενεργειακές τους δαπάνες ώστε να έχουν επίγνωση της κατάστασης τους.⁴

Κρατικό πρόγραμμα πρωτοδότησης εγκατάστασης ενεργειακών κυψελών και παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών

Ο Σουηδικός Οργανισμός Ενέργειας (Energimyndigheten) υπάγεται στο Υπουργείο Υποδομών και ελέγχεται από το Κοινοβούλιο και την Κυβέρνηση. Στο επίσημο site της Energimyndigheten⁵ παρέχεται υποστήριξη στα νοικοκυριά, κυρίως συμβουλευτική αλλά και οικονομική, για την βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κατοικιών τους. Οι συμβουλές περιλαμβάνουν εύρος δράσεων εξοικονόμησης που προτείνονται μετά από τον υπολογισμό κατανάλωσης ενέργειας της οικίας του κάθε νοικοκυριού μέσω ενός προγράμματος υπολογισμού κατανάλωσης ενέργειας, εισάγοντας διάφορες παραμέτρους που αφορούν την οικία, τα συστήματα θέρμανσης, τα είδη των ηλεκτρικών συσκευών που χρησιμοποιούνται και άλλα στοιχεία. Επίσης, τα νοικοκυριά παραπέμπονται σε τοπικούς συμβούλους ενέργειας, στον δήμο που ανήκουν, για συμβουλές χωρίς κάποια επιβάρυνση. Άλλες συμβουλές που δίνονται από τον Οργανισμό αφορούν την αγορά ηλεκτρικών συσκευών, παρέχοντας πληροφορίες από δοκιμές πληθώρας συσκευών, που έχουν πραγματοποιηθεί σε διάφορα εργαστήρια του Οργανισμού για την λειτουργία τους και την ενεργειακή τους απόδοση, κάνοντας χρήσιμες συγκρίσεις. Τέλος, όσον αφορά την οικονομική στήριξη, αναφέρεται κάποια επιδότηση που φτάνει μέχρι το 20% τους κόστους εργασιών για εγκατάσταση οποιαδήποτε συστήματος ηλιακών κυψελών, ξεκινώντας από τις 8 Μαΐου του 2019.

Επίδομα στέγασης

Το παρόν μέτρο αφορά την παροχή επιδόματος στέγασης σε όσα νοικοκυριά δεν μπορούν να πληρώσουν τις υποχρεώσεις στέγασης που έχουν, συνυπολογίζοντας και τα έξοδα θέρμανσης και ηλεκτρισμού, από την δημόσια υπηρεσία κοινωνικής ασφάλισης (forsakringskassan). Οι δικαιούχοι του επιδόματος αυτού είναι νοικοκυριά με παιδιά που πληρώνουν πάνω από 1400 SEK (130 €) μηνιαίως, νοικοκυριά χαμηλόμισθα που λαμβάνουν επιδόματα αναπηρίας ή ασθένειας και νοικοκυριά με συνταξιούχους άνω των 65 ετών. Το ύψος του επιδόματος καθορίζεται κυρίως από το ύψος του εισοδήματος, την περιουσία του αιτούντος, τα τετραγωνικά της οικίας, τον αριθμό των παιδιών, το μηνιαίο κόστος στέγασης, τον αριθμό των μελών που λαμβάνουν κάποιο επίδομα και τον αριθμό των μελών του νοικοκυριού. Η μέγιστη χρηματική υποστήριξη που μπορούν να λάβουν τα νοικοκυριά με παιδιά ανέρχεται στα 1500 SEK (138 €) τον μήνα, ενώ όσοι λαμβάνουν επιδόματα αναπηρίας ή ασθένειας μπορούν να λάβουν μέχρι 5220 SEK(483 €) όσοι ζουν μόνοι και 2610 SEK(241€)

⁴ http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/ellag-1997857_sfs-1997-857

⁵ <https://www.energimyndigheten.se/>

όσοι είναι παντρεμένοι. Τα νοικοκυριά με συνταξιούχους μπορούν να λάβουν μέχρι 6540 SEK (605€) τον μήνα.⁶

Ιστοσελίδα σύγκρισης τιμών από την Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας της Σουηδίας

Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας της Σουηδίας παρέχει μέσω της επίσημης ιστοσελίδας της την δυνατότητα σύγκρισης τιμών μεταξύ των πακέτων που προσφέρουν οι διάφοροι προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας της αγοράς. Η σύγκριση πραγματοποιείται εφόσον οι ενδιαφερόμενοι εισάγουν στοιχεία που αφορούν την υπάρχουσα σύμβαση του καταναλωτή με τον προμηθευτή, την ετήσια κατανάλωση ενέργειας και τον ταχυδρομικό του κώδικα. Έτσι, τα νοικοκυριά μπορούν να έχουν μια πλήρη εικόνα της αγοράς ώστε να πραγματοποιήσουν την καταλληλότερη επιλογή.⁷

Δημοτικό πρόγραμμα οικονομικής στήριξης ευάλωτων νοικοκυρών

Όσα νοικοκυριά δεν μπορούν να καλύψουν οικονομικά τις ανάγκες διαβίωσης ή άλλες καθημερινές ανάγκες που έχουν, ενώ λαμβάνουν κάποιο κοινωνικό επίδομα ή έστω και αν δεν δικαιούνται κάποιο, μπορούν να αποταθούν στις κοινωνικές υπηρεσίες του δήμου τους για οικονομική βοήθεια. Στις δαπάνες αυτές, συγκαταλέγονται και οι δαπάνες θέρμανσης και ηλεκτροδότησης. Μέσω του νόμου περί κοινωνικών υπηρεσιών 2001:937, ο εκάστοτε δήμος λαμβάνοντας υπόψιν το εισόδημα, τον αριθμό των μελών και των παιδιών του νοικοκυριού, τις λοιπές δαπάνες του νοικοκυριού και τα επιδόματα, καθορίζει το ύψος της οικονομικής στήριξης.⁸

Κίνητρο μείωσης φόρου εισοδήματος για εργασίες ενεργειακής αναβάθμισης κατοικιών

Ένα άλλο μέτρο καταπολέμησης της ενεργειακής φτώχειας μπορεί να θεωρηθεί η παροχή οικονομικών κινήτρων του Υπουργείου Οικονομικών για μειώσεις φόρου σε όσα νοικοκυριά πραγματοποιήσουν εργασίες αναβάθμισης της ενεργειακής απόδοσης της οικίας τους. Το κόστος των εργασιών της ενεργειακής αναβάθμισης που μπορεί να δικαιολογηθεί φτάνει τα 50000 SEK (4625 €) ετησίως ανά άτομο και αυτό λαμβάνεται από τον δικαιούχο σαν επιστροφή φόρου. Οι εργασίες αυτές αφορούν τη μόνωση και τη θέρμανση/ψύξη της οικίας αλλά και την επισκευή, συντήρηση ή αντικατάσταση οποιασδήποτε ηλεκτρικής οικιακής συσκευής, ή ακόμα και την μεταφορά αυτών.⁹

3.1.3. Δανία

Κρατικό πρόγραμμα παροχής συμβουλών ενεργειακής αποδοτικότητας κατοικιών με σύνταξη σχεδίου "καλύτερης στέγασης" για τα νοικοκυριά

Η DEA είναι η δημόσια Υπηρεσία Ενέργειας της Δανίας και με το πρόγραμμα «Καλύτερη Στέγαση» στοχεύει στην ενημέρωση των νοικοκυριών για τα οφέλη των ενεργειακών αναβαθμίσεων των κατοικιών. Τα νοικοκυριά αυτά μπορούν, βάσει του προγράμματος, να

⁶ <https://www.forsakringskassan.se/myndigheter/kommuner/bostadsformaner/bostadsbidrag>

⁷ <https://www.ei.se/en/Elpriskollen/>

⁸ <https://www.socialstyrelsen.se/stod-i-arbetet/ekonomiskt-bistand/>

⁹

<https://www.skatteverket.se/privat/fastigheterochbostad/rotochrutarbete.4.2e56d4ba1202f95012080002966.html>

απευθυνθούν σε ιδιωτικούς οικιακούς συμβούλους ενέργειας, ώστε να λάβουν ένα ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης ενεργειακής αναβάθμισης που περιλαμβάνει ενεργειακή πιστοποίηση για την οικία τους αν δεν έχει ήδη, λίστα προτεραιότητας για τις εργασίες ενεργειακής αναβάθμισης, συμβουλές για ενεργειακά αποδοτική συμπεριφορά ή και συνολικό προϋπολογισμό της επένδυσης μαζί με την αποταμίευση από την ενεργειακή εξοικονόμηση με την ολοκλήρωση των εργασιών της επένδυσης (σχέδιο καλύτερης στέγασης). Οι σύμβουλοι ενέργειας είναι πιστοποιημένοι από την DEA και μόνο όσοι έχουν πιστοποίηση μπορούν να συντάξουν το σχέδιο δράσης. Με την εκπόνηση του παραπάνω σχεδίου, κάποιες εταιρείες ηλεκτρικής ενέργειας παρέχουν χρηματοδοτήσεις για την αποπεράτωση των εργασιών που προβλέπει το σχέδιο όπως θα αναφερθεί παρακάτω. Αν το νοικοκυριό αποφασίσει να πραγματοποιήσει την επένδυση, ο σύμβουλος μπορεί να βοηθήσει και στην επίβλεψη των εργασιών.¹⁰

Υποχρέωση προμηθευτών για μείωση παραγωγής ενέργειας με κίνητρο τις χρηματοδοτήσεις δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας για νοικοκυριά

Η κυβέρνηση της Δανίας έχοντας θέσει ως στόχο για το 2030 την μείωση των ρύπων του θερμοκηπίου κατά 70% σε σχέση με το 1990, έχει υποχρεώσει τις εταιρείες κοινής ωφελείας ενέργειας να μειώσουν την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, που είναι από τις κυριότερες πηγές ρύπανσης. Ένα μέτρο προς αυτή την κατεύθυνση, εκτός από την συμβουλή και προτροπή των καταναλωτών για επενδύσεις αναβάθμισης της ενεργειακής απόδοσης των κατοικιών τους, είναι και οι επιδοτήσεις μέρους των επενδύσεων αυτών. Έχοντας το νοικοκυριό εκπονήσει ένα σχέδιο καλύτερης στέγασης με τον σύμβουλο ενέργειας, απευθύνεται στους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας για χρηματοδότηση. Το ύψος της χρηματοδότησης καθορίζεται από την εξοικονόμηση ενέργειας που επιτυγχάνεται με την επένδυση, που προβλέπεται στο σχέδιο, και κυμαίνεται από 0,032 έως 0,042 € της εξοικονομημένης kWh. Οι ανακαινίσεις ενέργειας περιλαμβάνουν αλλαγή κουφωμάτων, εργασίες μόνωσης ή και αντικαταστάσεις συστημάτων θέρμανσης.¹¹

Μέτρο μείωσης φόρου του εισοδήματος των νοικοκυριών για το κόστος των υπηρεσιών των τεχνιτών των εργασιών ενεργειακής ανακαίνισης

Ένα μέτρο της κυβέρνησης που παρέχει οικονομικό κίνητρο στα νοικοκυριά για να αποφασίσουν να πραγματοποιήσουν τις επενδύσεις ενεργειακής αναβάθμισης, είναι η έκπτωση των υπηρεσιών των τεχνιτών. Η έκπτωση αυτή αφορά εργασίες μόνωσης, αντικατάσταση κουφωμάτων και αλλαγή συστημάτων θέρμανσης και υπολογίζονται μόνο οι υπηρεσίες των τεχνιτών που λαμβάνουν μέρος στην αποπεράτωση των παραπάνω εργασιών χωρίς τις πρώτες ύλες. Το ύψος των εργασιών των τεχνιτών μπορεί να φτάσει τα 1635 € ετησίως, ενώ η αξία της έκπτωσης είναι το 26% των εργασιών και παρέχεται σαν επιστροφή φόρου εισοδήματος. Την έκπτωση αυτή το νοικοκυριό μπορεί να την πάρει μόνο μια φορά τον χρόνο και ας έχει επωφεληθεί από χρηματοδότηση των εταιριών ενέργειας, αρκεί να έχει δηλωθεί εγκαίρως στη ηλεκτρονική φορολογική υπηρεσία της χώρας.¹²

¹⁰ <https://sparenergi.dk/forbruger/vaerktoejer/bedrebolig>

¹¹ <https://www.energihome.dk/energiselskaber-med-tilskud/>

¹² <https://www.skat.dk/SKAT.aspx?old=2234759>

Επίδομα στέγασης

Η τοπική αυτοδιοίκηση της Δανίας παρέχει χρηματική στήριξη για έξοδα στέγασης σε ευάλωτα νοικοκυριά με υψηλό κόστος στέγασης που δεν μπορούν να καλύψουν. Το ύψος του επιδόματος καθορίζεται από τα έξοδα στέγασης, τα μέλη του νοικοκυριού, το εισόδημά του και τα τετραγωνικά της οικίας.¹³

Επίδομα θέρμανσης

Το επίδομα θέρμανσης παρέχεται από το κράτος σε χαμηλόμισθους συνταξιούχους και δικαιολογεί έξοδα θέρμανσης που φτάνουν ετησίως μέχρι 2946 €. Το ύψος του επιδόματος φτάνει τα 885 € ετησίως και εξαρτάται από το σύστημα θέρμανσης του δικαιούχου και τους λογαριασμούς θέρμανσης των τριών τελευταίων ετών.¹⁴

Ιστοσελίδα σύγκρισης τιμών από την Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας της Δανίας

Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας της Δανίας λειτουργεί μια ιστοσελίδα, όπου τα νοικοκυριά μπορούν να ενημερώνονται για όλα τα πακέτα τιμών ηλεκτρικής ενέργειας της αγοράς. Η ενημέρωση αυτή επιτρέπει στα νοικοκυριά να διαλέγουν τα καλύτερα πακέτα τιμολόγησης ανάλογα με τις καταναλώσεις τους, επιτρέποντάς τους να χαμηλώνουν το κόστος των ενεργειακών τους δαπανών, μεταπηδώντας έτσι σε πιο οικονομικό πακέτο, άλλου προμηθευτή.¹⁵

Νομική υποχρέωση προμηθευτών για τις πληροφορίες που πρέπει να αναγράφονται στον λογαριασμό

Με νόμο του 2013, η κυβέρνηση υποχρεώνει τους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας να ενημερώνουν τους καταναλωτές με διαφάνεια για ότι έχει να κάνει με τους λογαριασμούς της ενέργειας. Έτσι παρέχουν αναλυτικές πληροφορίες στους λογαριασμούς ηλεκτρικής ενέργειας για τις τιμές της kWh, τις καταναλώσεις τους, τους τρόπους πληρωμής, τις ημερομηνίες χρήσης και πληρωμής του λογαριασμού, τα τέλη και ότι άλλο κοστολογείται στον λογαριασμό.¹⁶

3.1.4. Λιθουανία

Επίδομα θέρμανσης και παροχής ζεστού νερού

Ένα κρατικό μέτρο στήριξης για τα νοικοκυριά με χαμηλά εισοδήματα που τέθηκε σε ισχύ δια νόμου από την 1^η Ιουνίου 2017, παρέχει οικονομική βοήθεια για την κάλυψη εξόδων θέρμανσης και παροχής ζεστού νερού. Αυτή η χρηματική βοήθεια προκύπτει αν αφαιρεθεί από τα έξοδα θέρμανσης του νοικοκυριού, το 10% της διαφοράς του εισοδήματός του και του αριθμού που προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό των μελών του νοικοκυριού με το

¹³ <https://star.dk/ydelser/boligstoette-boernetilskud-og-hjaelp-i-saerlige-tilfaelde/boligstoette/boligydelse/>

¹⁴ <https://www.borger.dk/pension-og-efterloen/Tillaeg-til-folke--og-foertidspension/folkepension-varmetillaeg>

¹⁵ http://elpris.dk/#/article/pengeatspare_privat?cacheBust=1562830618751

¹⁶ <https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=175185>

κρατικό επίδομα εισοδήματος (102€). Όσον αφορά το ζεστό νερό ισχύει η παραπάνω συνάρτηση, με τη διαφορά του ποσοστού το οποίο ορίζεται στο 5%. Ο εκάστοτε προμηθευτής υπολογίζει τις παραπάνω διάφορες και είναι υποχρεωμένος να παρέχει τις αντίστοιχες αποζημιώσεις.¹⁷

Πρόγραμμα επιδότησης νοικοκυριών για αντικατάσταση κεντρικών μονάδων θέρμανσης

Το Υπουργείο Ενέργειας ενέκρινε με νόμο στις 18 Μαρτίου του 2019 το μέτρο "Αντικατάσταση των λεβήτων στα νοικοκυριά" της πολιτικής "Πρώθηση της Ενεργειακής Απόδοσης και Παραγωγής Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας" του Επιχειρησιακού Προγράμματος των Επενδύσεων του Ταμείου της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014-2020. Η στήριξη της ΕΕ φτάνει τα 15 εκατομμύρια € και το μέτρο προβλέπει την αντικατάσταση των παλαιών λεβήτων με λέβητες βιοκαυσίμων κατηγορίας 5, αντλίες θερμότητας εδάφους - νερού και νερού - νερού με εποχικό συντελεστή απόδοσης τουλάχιστον 3,5 και αντλίες θερμότητας αέρα-νερού με απόδοση τουλάχιστον 3. Οι δικαιούχοι θα αποζημιωθούν κατά 50% του ποσού που υπολογίζεται πολλαπλασιάζοντας την ισχύ της αγορασμένης μονάδας θέρμανσης σε kW με την τιμή ανά kW που ορίζει το υπουργείο, ανάλογα με τον τύπο της μονάδας θέρμανσης.¹⁸

Κρατικό - δημοτικό πρόγραμμα επιδοτήσεων ενεργειακών ανακαινίσεων διαμερισμάτων πολυκατοικιών

Ένα δημοτικό-κρατικό πρόγραμμα που στοχεύει στην ανακαίνιση διαμερισμάτων πολυκατοικιών είναι σε ισχύ από το 2005, αποσκοπώντας στην ενεργειακή αναβάθμιση των πολυκατοικιών, δικαιολογώντας και χρηματοδοτώντας μια σειρά μέτρων. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν την αντικατάσταση των κεντρικών μονάδων θέρμανσης και θέρμανσης νερού με νέα πιο αποδοτικά, την αντικατάσταση του δικτύου θέρμανσης (σωληνώσεων και σωμάτων θέρμανσης), εγκατάσταση μεμονωμένων συστημάτων μέτρησης της θερμοκρασίας, θερμομόνωση οροφών, θερμομόνωση των τοίχων πρόσοψης, αντικατάσταση κουφωμάτων και αντικατάσταση ανελκυστήρα. Η κρατική χρηματοδότηση καλύπτει κατά 30% την συνολική δαπάνη του έργου της ανακαίνισης, ενώ παρέχεται και δανειοδότηση με την ίδια χρηματοδότηση αλλά και με σταθερό επιτόκιο 3% για 5 έτη. Από το 2013 στη Λιθουανία έχουν ανακαινιστεί βελτιώνοντας την ενεργειακή τους απόδοση περισσότερες από 412 πολυκατοικίες.¹⁹

3.1.5. Λετονία

Υποχρέωση προμηθευτών για δράσεις ενεργειακής αποδοτικότητας σε κατοικίες νοικοκυριών

Στη Λετονία το Υπουργικό Συμβούλιο στις 25 Απριλίου του 2017, αποφάσισε την θέσπιση του Σχεδίου Υποχρέωσης Ενεργειακής Αναβάθμισης, όπου ορίζει ότι οι μεγαλύτεροι έμποροι ηλεκτρικής ενέργειας στη Λετονία οφείλουν να αναλάβουν πιο ενεργό ρόλο στην ενημέρωση των καταναλωτών. Η ενημέρωση αυτή αφορά τις δυνατότητες βελτίωσης της ενεργειακής

¹⁷ <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/36c67b0045f911e7846ef01bfff9b64>

¹⁸ <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/bc005750494911e9b9e1d4aa8e4da0de>

¹⁹ <http://www.betalt.lt/veiklos-sritys/programos/daugiabuciu-namu-atnaujinimo-modernizavimo-programa/102>

τους απόδοσης, καθώς και την προώθηση ενεργειακά αποδοτικών λύσεων, για να επιτύχουν έτσι μια ορισμένη εξοικονόμηση ενέργειας κάθε χρόνο. Καλύτερη ενεργειακή απόδοση δεν σημαίνει μείωση της κατανάλωσης ενός νοικοκυριού σε βαθμό που να υπονομεύει κάποιες ανάγκες του ή το επίπεδο άνεσής του, αλλά υποδηλώνει την τάση στην λογικότερη χρήση ηλεκτρικής ενέργειας. Οι ενημερωμένοι καταναλωτές, αλλάζοντας τις καθημερινές τους συνήθειες ή μειώνουν σημαντικά το ενεργειακό τους κόστος πραγματοποιώντας ελάχιστες επενδύσεις. Προβλέπεται επίσης ότι οι προμηθευτές δεν θα χρεώνουν επιπλέον τους καταναλωτές για τα μέτρα ενημέρωσης, και θα μπορούν να εφαρμόζουν τα ειδικά μέτρα αναβάθμισης της ενεργειακής απόδοσης μόνον εφόσον συμφωνηθούν με τους πελάτες τους.

Το παραπάνω Σχέδιο προβλέπει συγκεκριμένα όρια και στόχους εξοικονόμησης ενέργειας για τους προμηθευτές. Στην περίπτωση που οι εταιρείες ηλεκτρικής ενέργειας επιλέξουν να μην εφαρμόσουν μέτρα ενεργειακής απόδοσης ή δεν πιάνουν τους παραπάνω στόχους, θα πρέπει να συνεισφέρουν στο Εθνικό Ταμείο Ενεργειακής Απόδοσης με ένα σταθερό ετήσιο ποσό που ορίζουν οι διατάξεις του Σχεδίου, ώστε η συνεισφορά αυτή να διοχετευθεί στην αγορά με διάφορα χρηματοδοτικά μέτρα ενεργειακής αναβάθμισης του Ταμείου.²⁰

Η Electum είναι παρακλάδι της δημόσιας εταιρείας ηλεκτρικής ενέργειας της Λετονίας και στο επίσημο site της²¹ έχει διάφορες προτάσεις για αναβάθμιση της ενεργειακής απόδοσης των νοικοκυριών οι οποίες αφορούν τον φωτισμό(χρήση λαμπτήρων led), την θέρμανση (οδηγό επιλογής κατάλληλου ηλεκτρικού θερμαντικού σώματος), την ηλιακή ενέργεια (ηλιακά πάνελ, την επιλογή ηλεκτρικής κουζίνας αλλά και την επιλογή θέρμανσης του νερού. επίσης, δίνεται η δυνατότητα ψηφιακής ξενάγησης σε ένα 3D σπίτι δίνοντας συμβουλές ενεργειακής εξοικονόμησης ενέργειας αλλά και ηλεκτρονικών μαθημάτων για την εκμάθηση πρακτικών για την επίτευξη βέλτιστης ενεργειακής απόδοσης. Τέλος, δίνεται η επιλογή στους καταναλωτές, με τη χρησιμοποίηση κάποιων έξυπνων συσκευών με μικρό μηνιαίο κόστος, για καλύτερη διαχείριση της ηλεκτρικής ενέργειας, ώστε η χρήση της να είναι και πιο αποτελεσματική αλλά και πιο οικονομική.

Πρόγραμμα χρηματοδότησης για εργασίες βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης διαμερισμάτων πολυκατοικιών

Σαν μέτρο κατά της ενεργειακής φτώχειας λογίζεται και το πρόγραμμα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης που διατίθεται στους κατοίκους της Λετονίας έως τα τέλη του 2022 και αφορά ανακαίνιση διαμερισμάτων πολυκατοικιών. Η ALTUM είναι ένα κρατικό χρηματοπιστωτικό ίδρυμα που διοχετεύει τα κονδύλια της ΕΕ και της Λετονίας σε κυβερνητικά προγράμματα στήριξης όπως είναι και το προαναφερθέν.

Οι δαπάνες που δικαιολογούνται από το πρόγραμμα αφορούν :

- προετοιμασία της τεχνικής τεκμηρίωσης του έργου,
- εργασίες θερμομόνωσης εξωτερικών τοίχων και δομών στέγης,
- αντικατάσταση παραθύρων και θυρών,

²⁰ <https://likumi.lv/ta/id/290809-energoefektivitates-pienakuma-shemas-noteikumi>

²¹ <https://www.elektrum.lv>.

- αντικατάσταση του συστήματος θέρμανσης χώρων και νερού, βελτίωση της εξισορρόπησης και ρύθμισης του συστήματος, αντικατάσταση του συστήματος κρού νερού και αποχέτευσης, εγκατάσταση συστήματος εξαερισμού,
- αγορά και εγκατάσταση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για θέρμανση και θέρμανση νερού: εγκατάσταση ηλιακών συλλεκτών, αντλιών θερμότητας, λεβήτων ξύλου κ.λπ.
- την εποπτεία της κατασκευής,
- δαπάνες διαχείρισης έργου
- Φόρος Προστιθέμενης Αξίας: Σε περίπτωση επιχορηγήσεων, ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμος αν δεν μπορεί να ανακτηθεί σύμφωνα με τους φορολογικούς κανονισμούς.

Η ALTUM παρέχει δάνεια διάρκειας έως 20 ετών, ή εγγυήσεις για σύναψη δανείων με συνεργαζόμενες τράπεζες της χώρας μέχρι και για το 80% του ύψους του δανείου, και επιδοτεί το 50% των δαπανών ενεργειακής αναβάθμισης αν η προβλεπόμενη κατανάλωση ενέργειας για θέρμανση μετά την ολοκλήρωση του έργου φτάνει τις 90 kWh ανά τετραγωνικό μέτρο ετησίως. Από το σύνολο των 20.000 αιτούντων πολυκατοικιών εκτιμάται ότι θα επωφεληθούν περίπου 1030 από το πρόγραμμα.²²

Επίδομα ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος και επίδομα στέγασης

Παράλληλα, η τοπική αυτοδιοίκηση έχει επωμιστεί, με την χορήγηση δύο παροχών κοινωνικής πρόνοιας, την ενίσχυση του εισοδήματος χαμηλόμισθων νοικοκυριών. Η πρώτη παροχή είναι το όφελος του εγγυημένου ελάχιστου εισοδήματος (GMI). Σύμφωνα με αυτήν, κάθε χρόνο ο κάθε δήμος στα καταστατικά του ορίζει το εγγυημένο ελάχιστο επίπεδο εισοδήματος κάθε μέλους του νοικοκυριού το οποίο ενδέχεται να διαφέρει σε περιπτώσεις αναπηρίας, χρόνια ασθένεια, για ανήλικα τέκνα ή συνταξιούχους. Αν το σύνολο του εισοδήματος του νοικοκυριού, χωρίς να λαμβάνονται υπόψιν άλλα ληφθέντα επιδόματα, είναι μικρότερο από το άθροισμα του GMI κάθε μέλους, τότε η διαφορά τους αποτελεί το όφελος κάθε νοικοκυριού.

Η άλλη παροχή είναι το επίδομα στέγασης και προκύπτει από το άθροισμα του GMI όλων των μελών του νοικοκυριού και των εξόδων στέγασης (στεγαστικό δάνειο, ενοίκιο, έξοδα θέρμανσης και ηλεκτρικής ενέργειας κ.α.) αφαιρώντας το συνολικό εισόδημα του νοικοκυριού.^{23 24}

Υποχρέωση προμηθευτών για δράσεις στήριξης ευάλωτων νοικοκυριών

Το κράτος υποχρεώνει τους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας να παρέχουν στήριξη σε ευάλωτα νοικοκυριά. Ευάλωτα νοικοκυριά θεωρούνται οι πολυμελής οικογένειες, τα άτομα με αναπηρία ή οι οικογένειες με παιδιά με αναπηρία, οι φτωχοί και οι άποροι. Η στήριξη αυτών των νοικοκυριών από την Electum είναι η δωρεάν παροχή των πρώτων 300 kWh

²² <https://www.altum.lv/lv/pakalpojumi/maju-energoefektivitate/daudzdzivoklu-maju-energoefektivitate-pamatinformacija/par-programmu/>

²³ <https://www.riga.lv/lv/news/kas-jazina-par-garanteto-minimalo-ienakumu-limeni?10322>

²⁴ <https://www.eriga.lv/ServiceCards/Default.aspx?cardExternalId=RD000216AJ0011>

κατανάλωσης, ή η παροχή ειδικής τιμολόγησης της ενέργειας στα 0,03758 €/ kWh χωρίς το ΦΠΑ, όταν το φθηνότερό της πρόγραμμα φτάνει στα 0,06168 €/ kWh.²⁵

3.1.6. Εσθονία

Πρόγραμμα χρηματοδότησης ενεργειακών ανακαινίσεων διαμερισμάτων πολυκατοικιών

Η Kredex είναι ένα δημόσιο ίδρυμα που δημιουργήθηκε το 2001 από το Υπουργείο Οικονομικών και Συγκοινωνιών της Εσθονίας και χρηματοδοτείται από το κράτος και τα Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ώστε να παρέχει οικονομικές λύσεις (δάνεια, εγγυήσεις δανείων, επιδοτήσεις) σε ιδιώτες, επιχειρήσεις και δήμους της χώρας. Η κυβέρνηση στο σχέδιο μείωσης των ρύπων και ενέργειας που ενέκρινε το 2014, θέσπισε την πολιτική “εξοικονόμηση ενέργειας” που μια δράση της είναι και “η υποστήριξη ανασυγκρότησης των πολυκατοικιών”. Η δράση αυτή απευθύνεται σε δήμους ή σε ιδιώτες που κατέχουν πολυκατοικίες ή διαμερίσματα πολυκατοικιών που κατασκευάστηκαν πριν το 1993 και χρηματοδοτεί μέσω της Kredex το 15%, 25% ή 40% κάποιων εργασιών που δικαιολογεί η δράση για την ενεργειακή αναβάθμιση των πολυκατοικιών. Οι εργασίες αυτές είναι εργασίες θερμομόνωσης, αντικατάστασης συστημάτων θέρμανσης, αγοράς και εγκατάστασης συστημάτων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) αλλά και εκπόνησης μελέτης ενεργειακής επιθεώρησης.²⁶

Πρόγραμμα επιδότησης εγκατάστασης φωτοβολταϊκών πάνελ

Άλλη μια δράση για την πολιτική “εξοικονόμηση ενέργειας” είναι και η επιδότηση εγκατάστασης φωτοβολταϊκών πάνελ για διαμερίσματα πολυκατοικιών που είναι τουλάχιστον πιστοποιημένης ενεργειακής κλάσης C. Η χρηματοδότηση παρέχεται από την Kredex και φτάνει το 30% των δαπανών αντικατάστασης και μέχρι 30.000 € ανά αιτούντα.²⁷

Πρόγραμμα χρηματοδότησης για αντικατάσταση κεντρικών μονάδων θέρμανσης σε κατοικίες νοικοκυριών

Η Kredex παρέχει χρηματοδότηση, με το πρόγραμμα “ανακαίνιση για μικρά σπίτια” σε νοικοκυριά για αντικατάσταση κεντρικών μονάδων θέρμανσης. Οι κατοικίες που είναι κατασκευασμένες πριν το 1993 και που χρησιμοποιούν λέβητες πετρελαίου, μπορούν να τον αντικαταστήσουν με αντλίες θερμότητας ή και λέβητες βιομάζας. Το ανώτατο όριο χρηματοδότησης είναι το 30% επί του συνολικού κόστους αντικατάστασης και φτάνει τα 15.000 € ανά κατοικία. Για να προχωρήσει η αίτηση των νοικοκυριών που επιθυμούν την χρηματοδότηση, πρέπει η κατοικία να έχει ενεργειακό πιστοποιητικό.²⁸

²⁵ https://www.latvenergo.lv/lat/Jaunumi/preses_relizes/12321-2018-gada-atbalsts-par-eklektroenergiju-aizsargatajiem-lietotajiem-bus-visam-reakina-komponentem

²⁶ <https://www.riigiteataja.ee/akt/124032015002>

²⁷ <https://www.kredex.ee/et/teenused/energiatohususe-suurendamiseks/paikesepaneelide-investeeringutoetus>

²⁸ <https://www.kredex.ee/et/teenused/elamistingimuste-parandamiseks/vaikeelamute-rekonstrueerimistoetus>

Πρόγραμμα στήριξης νοικοκυριών που ζουν σε αραιοκατοικημένες περιοχές, η "Αραιοκατοίκηση"

Το Υπουργείο Οικονομικών και Επικοινωνιών χρηματοδοτεί το πρόγραμμα "Αραιοκατοίκηση" που στόχος του είναι η εξασφάλιση αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης νοικοκυριών που ζουν σε αραιοκατοικημένες αγροτικές περιοχές με σκοπό τη συμβολή στη διατήρηση του πληθυσμού αυτών των περιοχών. Το πρόγραμμα υποστηρίζει δραστηριότητες εγκατάστασης ή βελτίωση αυτόνομων συστημάτων παροχής ηλεκτρικής ενέργειας σε νοικοκυριά, δηλαδή σε αυτά που η κατοικία τους δεν είναι συνδεδεμένη με το δημόσιο ηλεκτρικό δίκτυο (φωτοβολταϊκά πάνελ, ανεμογεννήτριες, συσκευές αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας κ.ά.). Το ύψος της χρηματοδότησης φτάνει τα 6.500 € ανά νοικοκυριό, ανά 6 έτη και μπορεί να καλύψει το 67% των δαπανών των εργασιών που υποστηρίζονται από το πρόγραμμα.²⁹

Πρόγραμμα πρωτοδότησης παραγόμενης ενέργειας από ΑΠΕ

Η Elering είναι ο δημόσιος διαχειριστής δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας της Εσθονίας και πρωτοδοτεί την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ σε νοικοκυριά, μικρότερης παραγόμενης ισχύς από 50 kW. Η χρηματοδότηση αυτή είναι για 12 έτη και υπολογίζεται στα 0,05327 €/kWh επί τη διαφορά της ενέργειας που παρέχεται στο δίκτυο με την ενέργεια που απορροφάτε από το δίκτυο.³⁰

Επίδομα στέγασης

Το κράτος παρέχει ένα κοινωνικό επίδομα σε νοικοκυριά στα οποία τα μέλη λαμβάνουν σύνταξη ή επίδομα αναπηρίας ή έχουν μικρά παιδιά, για την υποστήριξη του εισοδήματός τους ώστε να καλυφθούν τα έξοδα στέγασης. Σαν έξοδα στέγασης λογίζονται όλες οι ενεργειακές δαπάνες.³¹

3.1.7. Ιρλανδία

Πρόγραμμα χρηματοδότησης ενεργειακών κοινοτήτων, "The Communities energy Grant"

Η seai είναι η δημόσια Αρχή Αειφόρου Ενέργειας της Ιρλανδίας και είναι αρμόδια στην διοχέτευση των κρατικών και ευρωπαϊκών κονδυλίων για προγράμματα και σχέδια βιώσιμης ενεργειακής ανάπτυξης. Ένα τέτοιο πρόγραμμα αποτελεί και το σχέδιο "The Communities energy Grant". Οι ιρλανδικές κοινότητες επιδοτούνται ετησίως με 28 εκατομμύρια €, ώστε να χρηματοδοτηθούν έργα ενεργειακής αναβάθμισης σπιτιών. Συγκεκριμένα δικαιολογούνται έργα για την θερμομόνωση των κτιρίων και την αλλαγή κουφωμάτων, αλλαγή συστημάτων θέρμανσης ή την αναβάθμιση συστημάτων ελέγχου θέρμανσης, λύσεις με ΑΠΕ όπως φωτοβολταϊκά πάνελ, αναβάθμιση συστημάτων φωτισμού, εγκατάσταση έξυπνων μετρητών θερμοκρασίας και κατανάλωσης ενέργειας και άλλες παρόμοιες λύσεις ενεργειακής αναβάθμισης. Το πρόγραμμα όμως θέτει και κάποιους περιορισμούς, με τις εργασίες θερμομόνωσης να περιορίζονται σε σπίτια κτισμένα προ του 2006 και εργασίες αντικατάστασης ή επισκευής θερμικών συστημάτων και λοιπές επιτρεπόμενες εργασίες, σε σπίτια προ του 2011. Κάθε κοινότητα μπορεί να λάβει από 30.000 € έως 1 εκατομμύριο, με

²⁹ <https://www.rahandusministeerium.ee/et/regionalareng-ja-poliitika/siseriiklikud-toetused#2>

³⁰ <https://elering.ee/taastuenergia-toetus>

³¹ <https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et>

50% κρατική χρηματοδότηση για την εκπόνηση του έργου της. Με τη σειρά της, η κάθε κοινότητα έχει τη δυνατότητα να χρηματοδοτήσει έως 80% των ενεργειακών αναβαθμίσεων των κτιρίων, αποδεδειγμένα ενεργειακά φτωχών νοικοκυριών που ανήκουν σε αυτήν. Συνολικά, το πρόγραμμα αυτό έχει υποστηρίξει την αναβάθμιση 18.200 κτιρίων με εξοικονομημένη ενέργεια ύψους 122,5 GWh.³²

Κρατικό πρόγραμμα επιδότησης εργασιών ενεργειακής ανακαίνισης κατοικιών, “Home Energy Grants”

Η seai επιχορηγεί και το πρόγραμμα “Home Energy Grants” από το 2007.³³ Κατά αυτό το πρόγραμμα επιδοτούνται εργασίες θερμομόνωσης σοφίτας, εξωτερικών τοίχων, αναβαθμίσεις ελέγχου θέρμανσης, αντικατάσταση ηλιακών ή αγορά νέων, αγορά αντλιών θερμότητας και μια μελέτη ενεργειακής πιστοποίησης της οικίας στην οποία έγιναν τα έργα αναβάθμισης. Το ύψος της επιχορήγησης αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα ανάλογα με το είδος των εργασιών:

Πίνακας 3.1: Επιχορήγηση προγράμματος “Home Energy Grants”

Εργασίες	Επιχορήγηση
Μόνωση σοφίτας	400€
Μόνωση φθαρμένων τειχών	400€
Εσωτερική μόνωση τειχών:	
• Διαμέρισμα	• 1600€
• Μονοκατοικία	• 2400€
Εξωτερική μόνωση τειχών:	
• Διαμέρισμα	• 2750€
• μονοκατοικία	• 6000€
Συστήματα αντλιών θερμότητας:	
• Αέρα/ νερού	• 3500€
• Πηγή εδάφους/ νερού	• 3500€
• Εξαερισμού/ νερού	• 3500€
• Νερού/ νερού	• 3500€
• Αέρα/νερού	• 600€
Αναβαθμίσεις ελέγχου θέρμανσης	700€
Εγκατάσταση ηλιακού	1200€
Bonus 3 ^{ου} μέτρου	300€
Bonus 4 ^{ου} μέτρου	100€
Ενεργειακή αξιολόγηση εργασιών	50€

Κρατικό Πρόγραμμα “Free Upgrades For Eligible Homes”, για εργασίες ενεργειακής αναβάθμισης σε ευάλωτα νοικοκυριά χωρίς καμία επιβάρυνση

Το πρόγραμμα “Free Upgrades For Eligible Homes” χρηματοδοτείται από την seai. Σύμφωνα με το πρόγραμμα, επιλέξιμα είναι όσα νοικοκυριά στεγάζονται σε κύριες κατοικίες, κατασκευασμένες προ του 2006 και λαμβάνουν κάποιο κοινωνικό επίδομα. Το πρόγραμμα αυτό παρέχει δωρεάν αναβαθμίσεις ενεργειακής απόδοσης που περιλαμβάνουν κατά κύριο λόγο θερμομονώσεις τοίχων και νέα κουφώματα και δευτερευόντως αναβάθμιση ή αντικατάσταση κεντρικών μονάδων θέρμανσης. Το πρόγραμμα αυτό από το 2000 έχει επωφεληήσει 135.000 νοικοκυριά.³⁴

³² <https://www.seai.ie/publications/Community-Grant-Guidelines.pdf>

³³ <https://www.seai.ie/grants/home-energy-grants/>

³⁴ <https://www.seai.ie/grants/home-energy-grants/free-upgrades-for-eligible-homes/>

Κρατικό πρόγραμμα παροχής ενεργειακών ανακαινίσεων σε κατοικίες ατόμων με προβλήματα υγείας, “The Warmth and Wellbeing Scheme”

Εκτός από τα προαναφερθέντα, η seai χρηματοδοτεί το σχέδιο “The Warmth and Wellbeing Scheme” που στοχεύει στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης ατόμων με χρόνια αναπνευστικά προβλήματα. Το πρόγραμμα, που ξεκίνησε το 2016, παρέχει εκτεταμένες ενεργειακές αναβαθμίσεις των κατοικιών των δικαιούχων, χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση. Οι δικαιολογημένες εργασίες αναβάθμισης περιλαμβάνουν:

- μόνωση σοφίτας,
- μόνωση τειχών,
- αντικατάσταση boiler και των συνοδευτικών οργάνων μέτρησης της θερμοκρασίας και
- αντικατάσταση παράθυρων και πορτών, όπου κρίνεται απαραίτητο.

Η πρωτοβουλία αυτή καθοδηγείται από το Τμήμα Επικοινωνιών, Κλιματικής Δράσης και Περιβάλλοντος, το Υπουργείο Υγείας και την Υπηρεσία Υγείας (HSE) της Ιρλανδίας.³⁵

Επίδομα οικιακής χρήσης

Το πακέτο παροχών “οικιακής χρήσης” είναι μια χρηματική κρατική στήριξη που στοχεύει στην ενίσχυση κάλυψης του λειτουργικού κόστους συγκεκριμένων νοικοκυριών. Το επίδομα αυτό το δικαιούνται άτομα άνω των 70 ετών, άτομα από 66 έως 70 ετών τα οποία λαμβάνουν κρατική σύνταξη ή σύνταξη χηρείας, επίδομα εγκαταλελειμμένης γυναίκας ή πληρούν κάποια άλλα συγκεκριμένα κριτήρια και άτομα κάτω των 66 ετών τα οποία παίρνουν οποιοδήποτε επίδομα αναπηρίας ή φροντίζουν δικαιούχο επιδόματος φροντίδας. Το επίδομα αυτό είναι 35 € μηνιαίως για τον λογαριασμό της ηλεκτρικής ενέργειας ή του φυσικού αερίου και το λαμβάνει μόνο ένα μέλος του νοικοκυριού.³⁶

Επίδομα θέρμανσης

Το κράτος παρέχει το επίδομα θέρμανσης με σκοπό να υποστηρίξει τα νοικοκυριά με τις δαπάνες θέρμανσης τους κατά την διάρκεια των χειμερινών μηνών, ξεκινώντας από τις 30 Σεπτεμβρίου και έχοντας διάρκεια 28 εβδομάδες. Το επίδομα αυτό είναι 24,5 € την εβδομάδα και το δικαιούνται όσοι λαμβάνουν κάποιο κοινωνικό επίδομα, ή σύνταξη ή είναι χρόνια άνεργοι ή πληρούν τα κριτήρια της μέσης δοκιμής για το επίδομα καυσίμου (εισοδηματικός αλγόριθμος).³⁷

Πρόγραμμα επιδότησης εργασιών ενεργειακή ανακαίνισης κατοικιών ηλικιωμένων, “ Housing Aid For Older Persons Scheme”

Το “Housing Aid For Older Persons Scheme” είναι ένα μέτρο κοινωνικής στήριξης που παρέχεται από την τοπική αυτοδιοίκηση σε άτομα άνω των 66 ετών ή και σε μικρότερα που

³⁵ <https://www.seai.ie/grants/home-energy-grants/free-upgrades-for-eligible-homes/warmth-and-wellbeing/>

³⁶

https://www.citizensinformation.ie/en/social_welfare/social_welfare_payments/extra_social_welfare_benefits/household_benefits_package.html

³⁷

https://www.citizensinformation.ie/en/social_welfare/social_welfare_payments/extra_social_welfare_benefits/fuel_allowance.html

ζούνε υπό κακές συνθήκες στέγασης.³⁸ Οι εργασίες που δικαιολογούνται είναι μεταξύ άλλων η θερμομόνωση τοίχων και η αναβάθμιση συστημάτων θέρμανσης. Η χρηματοδότηση εξαρτάται από το εισόδημα των νοικοκυριών και αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 3.2: Καθορισμός χρηματοδότησης στο πρόγραμμα “ Housing Aid For Older Persons Scheme”

Μέγιστο Ετήσιο Εισόδημα	% χρηματοδότησης	Μέγιστο ποσό χρηματοδότησης
Μέχρι €30,000	95%	€8,000
€30,000 - 35,000	85%	€6,800
€35,001 - €40,000	75%	€6,000
€40,001 - €50,000	50%	€4,000
€50,001 - €60,000	30%	€2,400
Πάνω από €60,000		

Πρόγραμμα ενημέρωσης νοικοκυριών για ζητήματα της ενεργειακής αποδοτικότητας κατοικιών, “Well and Warm”

Το πρόγραμμα “Well and Warm” αποτελεί ένα κυβερνητικό σχέδιο ενημέρωσης μέσω ενός φυλλαδίου που περιέχει συμβουλές υγείας, ενημέρωση για προγράμματα στήριξης του νοικοκυριού με επιδόματα ή επιδοτήσεις ενεργειακής αναβάθμισης και καθημερινές συμβουλές εξοικονόμησης ενέργειας για τα ενεργειακά φτωχά νοικοκυριά.³⁹

Πρόγραμμα στήριξης αγροτών και αλιευτών “Rural Social Scheme”

Το αγροτικό κοινωνικό σχέδιο είναι ένα πρόγραμμα στήριξης αγροτών και ψαράδων με πολύ χαμηλό εισόδημα. Σύμφωνα με αυτό, οι δικαιούχοι μπορούν να λαμβάνουν τουλάχιστον 225 € εβδομαδιαίως, αναλαμβάνοντας υπηρεσίες που ωφελούν τις αγροτικές κοινότητες, συμπεριλαμβάνοντας και εργασίες εξοικονόμησης ενέργειας για ηλικιωμένους ή και για νοικοκυριά που κινδυνεύουν από φτώχεια. Όσοι επιλέξουν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα πρέπει να παρέχουν υπηρεσίες στην κοινότητα για 19,5 ώρες τη βδομάδα.⁴⁰

Πρωτοβουλία δέσμευσης μερικών προμηθευτών για μη αποσύνδεση υπερχρεωμένων πελατών τους, “Energy Engage Code”

Με την υπογραφή του “Energy Engage Code”, κάποιοι προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας δεσμεύονται να μην αποσυνδέσουν πελάτη που συνεργάζεται μαζί τους για την εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών, παρά μόνο σαν ύστατη λύση. Άρα πρόκειται για μέτρο που στοχεύει σε υπερχρεωμένα νοικοκυριά. Η συνήθης πρόταση των προμηθευτών για τους παραπάνω πελάτες είναι η χρήση μετρητών προπληρωμένης ενέργειας. Στην ουσία, ο πελάτης αγοράζει μηνιαίως κάποια ποσότητα ενέργειας που με την πάροδο των ημερών μειώνεται ανάλογα με τις καταναλώσεις του, έως ότου εξαντληθεί (λειτουργεί σαν την κάρτα στα κινητά), ενώ παράλληλα εξυπηρετεί και μικρό κομμάτι των οφειλών του, πληρώνοντας μικρά συμφωνημένα αντίτιμα.⁴¹

38

https://www.citizensinformation.ie/en/housing/housing_grants_and_schemes/housing_aid_for_older_persons_scheme.html

39 <https://www.hse.ie/eng/services/publications/olderpeople/wellandwarm.pdf>

40 <http://www.welfare.ie/en/Pages/Rural-Social-Scheme.aspx>

41 <https://eaireland.com/wp-content/uploads/2015/11/EAI-Energy-Engage-Code-web-friendly.pdf>

3.1.8. Ηνωμένο Βασίλειο

Πολιτική καταπολέμησης της ενεργειακής φτώχειας, το “Warm Homes”, και τα μέτρα της “Arbed” και “Nest”

Το “Warm Homes” αποτελεί μια πολιτική καταπολέμησης της ενεργειακής φτώχειας αποκλειστικά της Ουαλίας, μιας περιφέρειας του Ηνωμένου Βασιλείου, και απευθύνεται σε χαμηλόμισθα και ευάλωτα νοικοκυριά, παρέχοντας χρηματοδότηση για ενεργειακές αναβαθμίσεις. Η πολιτική αυτή πραγματώνεται με δύο σχέδια, το “Arbed” και το “Nest”.

- Το σχέδιο “Arbed”, που ξεκίνησε το 2009, χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης αλλά και από την περιφέρεια της Ουαλίας και παρέχει εξολοκλήρου χρηματοδότηση εργασιών για την βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κατοικιών περιλαμβάνοντας μόνωση και στεγανοποίηση σοφίτας και τοίχου, αναβάθμιση ή εγκατάσταση συστημάτων θέρμανσης και σύνδεση με το δίκτυο φυσικού αερίου, εγκατάσταση boiler ή και αντλιών θερμότητας, αλλαγή κουφωμάτων, αλλαγή λαμπτήρων φωτισμού σε led, παροχή ενεργειακής πιστοποίησης της οικίας και παροχή χρήσιμων συμβουλών εξοικονόμησης ενέργειας στην καθημερινότητα των νοικοκυριών. Από το Μάιο του 2018, η κυβέρνηση της Ουαλίας έχει αναθέσει την εφαρμογή του σχεδίου σε μια κοινοπραξία την Arbed am Byth, που αποτελείται από έναν μη κερδοσκοπικό οργανισμό τον Energy Saving Trust και από μία εταιρεία την Everwarm που ειδικεύεται στις ενεργειακές αναβαθμίσεις κατοικιών. Η κοινοπραξία αυτή σε συνεργασία με τους δήμους αναγνωρίζει τις περιοχές που πλήττονται από ενεργειακή φτώχεια και εφαρμόζει το σχέδιο σε σπίτια νοικοκυριών που το έχουν ανάγκη. Το “Arbed 1” (2009-2011) χρηματοδότησε με 68,6 εκατομμύρια λίρες, περίπου 6.000 κατοικίες, το “Arbed 2” (2012-2015) με 45 εκατ. λίρες 6.500 κατοικίες, το 2016-2017 με 19 εκατ. λίρες 1.971 περιουσίες, ενώ το 2017-2021 αναμένεται να υποστηρίξει 6.000 οικίες.⁴²
- Το σχέδιο “Nest” χρηματοδοτείται από την περιφέρεια της Ουαλίας και παρέχει υποστήριξη (και οικονομική) σε νοικοκυριά από το 2011. Οι εργασίες που χρηματοδοτούνται από το σχέδιο, περιλαμβάνουν μόνωση τοίχου ή σοφίτας, εγκατάσταση boiler, συστημάτων θέρμανσης ή αντλιών θερμότητας, παροχή ενεργειακού πιστοποιητικού και παροχή συμβουλών για αίτηση σε άλλα τρέχοντα προγράμματα καταπολέμησης της ενεργειακής φτώχειας ή συμβουλών για καθημερινές συμπεριφορές που συνδράμουν στην εξοικονόμηση ενέργειας, χωρίς να επιβαρύνουν οικονομικά τους δικαιούχους. Το 2017-2018, 4.600 κατοικίες επωφελήθηκαν από το σχέδιο και παρατηρήθηκε μια μέση ετήσια εξοικονόμηση κ 400 £ στους λογαριασμούς ηλεκτρικής ενέργειας των δικαιούχων. Την περίοδο 2011-2018, το “Nest” χρηματοδότησε την ενεργειακή αναβάθμιση 33.900 κατοικιών ενώ ως το 2021 αναμένεται να αναβαθμίσει 19.000 κατοικίες.⁴³

⁴² http://www.arbedambyth.wales/annual-reports/Arbed_Annual_Report_2018-19.pdf

⁴³ <https://gweddill.gov.wales/topics/environmentcountryside/energy/efficiency/warm-homes/?lang=en>

Η δράση “Homes Energy Efficiency Programs of Scotland” περιλαμβάνει προγράμματα χρηματοδότησης ενεργειακής αναβάθμισης, το “Warmer Homes Scotland”, το “Equity Loan” και το “Loans Scheme for Social Landlords”

Η Σκωτία που, όπως και η Ουαλία, θεωρείται μια περιφέρεια του Ηνωμένου Βασιλείου, υπό την θέσπιση της πολιτικής “Energy Efficiency” το 2015, ενεργοποίησε μια δράση/σχέδιο για την ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού τομέα της χώρας. Η δράση αυτή είναι η HEEPS, “Homes Energy Efficiency Programs of Scotland” που περιλαμβάνει διάφορα προγράμματα στήριξης που παρέχουν επιδοτήσεις, δάνεια και συμβουλές για εργασίες ενεργειακής αναβάθμισης σε νοικοκυριά που ανήκουν είτε σε ευπαθείς ομάδες ή είναι σε κατάσταση ενεργειακής φτώχειας.

- Το “Warmer Homes Scotland” χρηματοδοτεί εργασίες για στεγανοποίηση και θερμομόνωση τοίχων και σοφίτων, εγκατάσταση ΑΠΕ, εγκατάσταση κεντρικών συστημάτων θέρμανσης και διασύνδεσής τους με το κεντρικό δίκτυο θέρμανσης. Το μέγιστο ύψος της χρηματοδότησης φτάνει τις 4.000 £ ανά κατοικία.
- το “Equity Loan” που παρέχει άτοκα δάνεια σε ιδιοκτήτες κατοικιών μέχρι 40.000 £ και όχι περισσότερο από το 50% της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου τους, για εργασίες που θα αναβαθμίσουν ενεργειακά την κατοικία τους.
- το πρόγραμμα “Loans Scheme for Social Landlords” παρέχει δάνεια από 30.000 έως 1.000,000 £ σε δήμους ή σε συνεταιρισμούς στέγασης που έχουν στη κατοχή τους συγκροτήματα κατοικιών και τα νοικιάζουν σε νοικοκυριά, ώστε να τα αναβαθμίσουν ενεργειακά.⁴⁴

Πρόγραμμα επιδότησης σε ΜΚΟ για δράσεις με στόχο την μείωση των εκπομπών ρύπων, “Climate Challenge Fund”

Στη Σκωτία το κράτος παρέχει επιδότηση “Climate Challenge Fund”, σε τοπικές μη κερδοσκοπικές οργανώσεις από 500 μέχρι 100.000 £ ετησίως για έργα ή δραστηριότητες, που έχουν σαν επίκεντρο την μείωση των εκπομπών ρύπων του θερμοκηπίου. Τέτοιες δραστηριότητες περιλαμβάνουν μελέτες και καμπάνιες ενημέρωσης των νοικοκυριών των κοινοτήτων για τα οφέλη της αναβάθμισης της ενεργειακής απόδοσης των κατοικιών, αλλά και χρήσιμες συμβουλές για αλλαγές της απόδοσης των οικιών τους.⁴⁵

Υποχρέωση προμηθευτών ηλεκτρικής ενέργειας για εφαρμογή μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας στους πελάτες τους, “Energy Companies Obligation, ECO”

Στο Ηνωμένο Βασίλειο θεσπίστηκε το 2013, ένα σχέδιο για βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των νοικοκυριών, το “Energy Companies Obligation” (ECO). Αυτό το σχέδιο υποχρεώνει νομικά τους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας να πάρουν μέτρα αναβάθμισης της ενεργειακής απόδοσης των νοικοκυριών, εστιάζοντας στην καταπολέμηση της ενεργειακής πενίας. Το 2018 ένα νέο σχέδιο εκπονήθηκε, το ECO3. Το ECO3 θα τρέχει ως τον Μάρτιο του 2022, εστιάζοντας σε νοικοκυριά με χαμηλό εισόδημα, ή που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες καταναλωτών που παίρνουν επιδόματα πρόνοιας ή αναπηρίας, ή γενικά οποιαδήποτε μορφής επίδομα (θέρμανσης, ενοικίου). Σύμφωνα με το ECO3, οι εταιρείες ηλεκτρικής ενέργειας που υποχρεώνονται να εφαρμόσουν το σχέδιο, πρέπει να πληρούν

⁴⁴ <https://www.energysavingtrust.org.uk/scotland/grants-loans/heeps>

⁴⁵ <https://www.keepsotlandbeautiful.org/sustainability-climate-change/climate-challenge-fund/>

κάποια όρια στον αριθμό οικιακών πελατών που εξυπηρετούν, αλλά και στο ποσό της προσφερόμενης ενέργειας στην αγορά σε κάθε φάση, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα. Παρατηρείται ότι σε κάθε αλλαγή φάσης τα όρια μικραίνουν, έτσι ώστε περισσότεροι προμηθευτές να υποχρεώνονται να συμμετέχουν στο σχέδιο. Κάποιες από τις εταιρείες ηλεκτροδότησης που συμμετέχουν στο ECO3 είναι οι: British Gas, EDF Energy, Scottish Power, E-on, Npower, SSE, Bulb Energy, Bristol Energy, Green Network Energy, Shell Energy, Utility Warehouse και Utilita. Ο κύριος στόχος του ECO3 είναι να επιτύχουν οι προμηθευτές ενέργειας συνολική εξοικονόμηση κόστους για θέρμανση, ύψους 8.253 δισεκατομμυρίων λιρών έως το 2022 και όπου για τον κάθε προμηθευτή ορίζεται αναλογικά με το κομμάτι της αγοράς που διαθέτει. Τα μέτρα που εφαρμόζουν οι εταιρείες ενέργειας μέσω του ECO3 είναι η μόνωση ταρατσών, η μόνωση τοίχων που έχουν φθορές, η επισκευή boiler ή η αντικατάστασή τους με νέα, και η χορήγηση νέων καινοτόμων έξυπνων συσκευών μέτρησης και διαχείρισης της θέρμανσης ή γενικά της ηλεκτρικής ενέργειας του σπιτιού. Τέλος, οι προμηθευτές οφείλουν με τα μέτρα του ECO3 να απευθύνονται κατά 15% σε σπίτια σε αγροτικές περιοχές και το 10% επί του συνόλου των εργασιών να περιλαμβάνει εγκατάσταση καινοτόμων συσκευών διαχείρισης ενέργειας.

Πίνακας 3.3: Αριθμός πελατών και όρια όγκου εφοδιασμού για το ECO3

	3 Δεκεμβρίου 2018 - 31 Μαρτίου 2019	1η Απριλίου 2019 - 31 Μαρτίου 2020	1 Απριλίου 2020 - 31 Μαρτίου 2021	1 Απριλίου 2021 - 31 Μαρτίου 2022
Αριθμός οικιακών πελατών	> 250.000	> 200.000	> 150.000	> 150.000
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος στους οικιακούς πελάτες	500GWh	400GWh	300GWh	300GWh
Παροχή φυσικού αερίου σε οικιακούς πελάτες	1400GWh	1100GWh	700GWh	700GWh

Η αποδοτικότητα του σχεδίου ECO3 δεν μπορεί να αποτυπωθεί λόγω του ότι το πρόγραμμα λήγει τον Μάρτιο του 2022. Για τον λόγο αυτό θα αποτιμηθεί η συμβολή του σχεδίου ECO2 που έτρεχε από τον Απρίλη του 2015 έως τον Σεπτέμβρη του 2018. Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Βιομηχανίας και Ενέργειας σε έκθεση εκτίμησης επιπτώσεων του ECO2⁴⁶, τα νοικοκυριά που επωφελήθηκαν από το πρόγραμμα είναι συνολικά 1.930.000 και ότι η συνολική αξία της ενέργειας που εξοικονομήθηκε φτάνει στα 730 εκατομμύρια λίρες μόνο για την περίοδο από τον Απρίλη του 2017 έως τον Σεπτέμβρη του 2018. Παρόλα αυτά, ως μέτρο για την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας, παρατηρείται ότι ωφέλησε περισσότερο κατοίκους που διαμένουν σε σπίτια ενεργειακής κλάσης κάτω από D, χωρίς όμως να μειώνει τα συνολικά ποσοστά της. Συγκεκριμένα, για σπίτια ενεργειακής κλάσης E και πάνω η ενεργειακή φτώχεια αυξήθηκε από 88% το 2014, σε 92% το 2018, ενώ για σπίτια ενεργειακής κλάσης D και πάνω αυξήθηκε από 59% σε 68%. Τέλος για σπίτια ενεργειακής κλάσης C και πάνω αυξήθηκε από 7% σε 13%.

46

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/586266/ECO_Transition_Final_Stage_IA_For_Publication_.pdf

Κατοχύρωση και υποχρεωτική εφαρμογή ενεργειακών προτύπων για κατοικίες προς ενοικίαση, με την θέσπιση του "The Domestic Private Rented Property Minimum Standard".

Από το 2018 οι κυβερνήσεις της Ουαλίας και της Αγγλίας έχουν θεσπίσει κανονισμούς, "The Domestic Private Rented Property Minimum Standard", που ορίζουν ως ελάχιστο όριο ενεργειακής απόδοσης για ιδιωτικές κατοικίες προς ενοικίαση την ενεργειακή κλάση "E". Έτσι, όσοι είναι ιδιοκτήτες κατοικιών ενεργειακής κλάσης κάτω από E δεν μπορούν να ενοικιάσουν, αν πρώτα δεν αναβαθμίσουν ενεργειακά τις ιδιοκτησίες τους, λαμβάνοντας χρηματοδότηση είτε από το πρόγραμμα ECO, που προαναφέρθηκε, είτε από άλλα κυβερνητικά ή δημοτικά τρέχοντα προγράμματα που παρέχουν χρηματοδοτήσεις για ενεργειακή αναβάθμιση. Η ελάχιστη ενεργειακή κλάση θα πρέπει να είναι η E.⁴⁷

Πρόγραμμα χρηματοδότησης κατοικιών που δεν πληρούν τα κριτήρια αξιοπρεπούς διαβίωσης όπως ορίζονται από το "Decent Home Program"

Το 2000 η κυβέρνηση της Αγγλίας ξεκίνησε ένα πρόγραμμα χρηματοδότησης κατοικιών που ανήκουν σε δήμους ή σε διάφορες δημόσιες αρχές και παραχωρούνται για στέγαση σε νοικοκυριά με στόχο την μετατροπή τους σε κατοικίες αξιοπρεπούς διαβίωσης. Το 2002 το πρόγραμμα αναθεωρήθηκε και ισχύει και για ευάλωτα νοικοκυριά που στεγάζονται σε μη δημοτικά κτίρια. Το "Decent Home Program", όπως ονομάστηκε, οριοθέτησε τότε μια κατοικία τηρεί τα κριτήρια αξιοπρεπούς διαβίωσης. Έτσι, όποια κτίρια υπολείπονται των παραπάνω κριτηρίων, δικαιούνται να λάβουν χρηματοδότηση για εργασίες ανακαίνισης. Συγκεκριμένα ένα από τα παραπάνω κριτήρια διαβίωσης αποτελεί και η θερμική άνεση των νοικοκυριών. Συμπερασματικά, όσα κτίρια δεν παρέχουν ικανοποιητικό βαθμό θέρμανσης δικαιούνται επιδότηση για εργασίες εγκατάστασης κεντρικής θέρμανσης, μόνωσης τοίχων και αλλαγής κουφωμάτων, ώστε να αναβαθμίσουν την ενεργειακή τους απόδοση. Χαρακτηριστικά, από το 2000 έως το 2010 είχαν εγκατασταθεί 1.140.000 κεντρικά συστήματα θέρμανσης, 1.000.000 νέα παράθυρα και είχαν πραγματοποιηθεί 882.000 μονωτικές βελτιώσεις.⁴⁸ Κρατικό χρηματοδοτικό πρόγραμμα εγκατάστασης κεντρικών μονάδων θέρμανσης με χρήση ΑΠΕ στις κατοικίες νοικοκυριών, "Domestic Renewable Heat Incentive".

Από το 2014 οι κυβερνήσεις του Ηνωμένου Βασιλείου (Αγγλία, Σκωτία και Ουαλία) εκπόνησαν ένα σχέδιο που παρέχει οικονομικό κίνητρο στα νοικοκυριά για χρήση ΑΠΕ για τη θέρμανση των κατοικιών τους, με στόχο την μείωση των εκπομπών άνθρακα στη χώρα. Έτσι, όποιο νοικοκυριό αποφασίσει να εγκαταστήσει boiler βιομάζας, αντλίες θερμότητας αέρα, γεωθερμικές αντλίες θερμότητας ή ηλιακά θερμικά συστήματα (θέρμανση νερού) μπορεί βάσει του σχεδίου να λαμβάνει τριμηνιαίες πληρωμές για επτά χρόνια για την ποσότητα της καθαρής, πράσινης ανανεώσιμης θερμότητας που παράγει το σύστημα που εγκατάστησε. Το σχέδιο αυτό ονομάζεται "Domestic Renewable Heat Incentive" και ο παρακάτω πίνακας παρέχει τις ταρίφες που χρηματοδοτεί το σχέδιο τα νοικοκυριά ανάλογα με το είδος της εγκατάστασης αλλά και της ενέργειας που παράγεται κατά την χρήση της εγκατάστασης.⁴⁹

⁴⁷ <https://landlords.org.uk/sites/default/files/2017-10/MEES%20-%20Domestic%20Private%20Rented%20Landlord%20Guidance.pdf>

⁴⁸ <https://publications.parliament.uk/pa/cm200910/cmselect/cmpubacc/350/350.pdf>

⁴⁹ <https://renewable-heat-calculator.service.gov.uk/>

Πίνακας 3.4: Ταρίφες που χρηματοδοτεί το σχέδιο τα νοικοκυριά ανάλογα με το είδος της εγκατάστασης και την ισχύ του

Περίοδος υποβολής αίτησης	Boiler (p/kWh)	βιομάζας	Αντλίες θερμότητας αέρα (p/kWh)	Γεωθερμικές αντλίες θερμότητας (p/kWh)	Ηλιακά θερμικά συστήματα (p/kWh)
01/01/2019 31/03/2019	-	6.74	10.49	20.46	20.66
01/04/2019 30/6/2019	-	6.88	10.71	20.89	21.09
01/07/2019 30/09/2019	-	6.88	10.71	20.89	21.09

Κρατικό πρόγραμμα χρηματοδότησης παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ, “Feed in Tariffs”

Το 2010 η κυβέρνηση του Ην. Βασιλείου με βάση την πολιτική καταπολέμησης της κλιματικής αλλαγής με την μείωση των εκπομπών ρύπων του θερμοκηπίου θέσπισε ένα πρόγραμμα ανταμοιβής ενέργειας που παράγεται από ΑΠΕ. Χαρακτηριστικά το κυβερνητικό πρόγραμμα αναφέρεται σε εγκαταστάσεις ΑΠΕ μικρότερες από 5 MW τις οποίες επιδοτεί με συγκεκριμένες ταρίφες(p/kWh) την παραγωγή ενέργειας και την εξαγωγή της (διοχέτευση στο δίκτυο) από τον μικροπαραγωγό. Το πρόγραμμα αυτό ονομάζεται “Feed in Tariffs” και μπορούν να συμμετέχουν και ιδιοκτήτες κατοικιών.⁵⁰

Πρόγραμμα χρηματοδότησης δήμων από όπου παρέχονται εγκαταστάσεις κεντρικών συστημάτων θέρμανσης Φυσικού Αερίου (ΦΑ) και διασύνδεσής τους με το δίκτυο ΦΑ σε ενεργειακά φτωχά νοικοκυριά, το “Central Heating Fund”

Ένα μέτρο καταπολέμησης της ενεργειακής φτώχειας αποτελεί το “Central Heating Fund”, το οποίο στοχεύει στην εγκατάσταση κεντρικών συστημάτων θέρμανσης φυσικού αερίου σε κατοικίες και στη διασύνδεσή τους με το κεντρικό δίκτυο φυσικού αερίου. Δικαιούχοι της παροχής είναι μόνο τα νοικοκυριά που ζουν σε κατάσταση ενεργειακής φτώχειας ή είναι στο όριο, και τα οποία δε χρησιμοποιούν σαν καύσιμο για θέρμανση το φυσικό αέριο ή δεν έχουν σύστημα κεντρικής θέρμανσης. Η χρηματοδότηση γίνεται στους δήμους από το Υπουργείο Εργασίας, Ενέργειας και Βιομηχανίας, και αυτοί με την σειρά τους τη διανείμουν στα νοικοκυριά που πληρούν τα άνωθεν κριτήρια.⁵¹

Πρόγραμμα χρηματοδότησης για εγκατάσταση κεντρικών συστημάτων θέρμανσης ΦΑ και διασύνδεσής τους με το δίκτυο ΦΑ σε ενεργειακά φτωχά νοικοκυριά από εταιρείες διανομής ΦΑ, το “Fuel Poor Network Extension”

Το 2008 η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας του Ην. Βασιλείου παρουσίασε ένα νέο σχέδιο καταπολέμησης της ενεργειακής φτώχειας το “Fuel Poor Network Extension”. Σύμφωνα με αυτό τα δικαιούχα νοικοκυριά δέχονται επιδότηση, από τις εταιρίες που ανήκουν στο δίκτυο διανομής αερίου (GDNs), για την εγκατάσταση κεντρικού συστήματος θέρμανσης φυσικού αερίου και διασύνδεσή τους στο δίκτυο χωρίς καμία αρχική επιβάρυνση. Οι δικαιούχοι είναι όσα νοικοκυριά, βάση ορισμού της κάθε χώρας (Αγγλίας, Σκωτίας, Ουαλίας και Βόρειας Ιρλανδίας), είναι ενεργειακά φτωχά, ζουν εντός του 25% των πιο υποβαθμισμένων περιοχών του Ην. Βασιλείου κάθε χώρας ξεχωριστά, σύμφωνα με τους επίσημους δείκτες

⁵⁰ <https://www.ofgem.gov.uk/environmental-programmes/fit/about-fit-scheme>

⁵¹ https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/417631/Central_Heating_Fund_LA_guidance.pdf

υποβάθμισης κάθε χώρας (Index of Multiple Deprivation), και είναι δικαιούχοι της στήριξης ECO3, του Nest στην Ουαλία ή του Homme Energy Efficiency Programmes στη Σκωτία. Όπως προαναφέρθηκε, τη χορήγηση της επιδότησης αναλαμβάνουν εξολοκλήρου οι εταιρείες που ανήκουν στο GDNs και η ανάκτηση αυτού του κόστους γίνεται με την πληρωμή των λογαριασμών φυσικού αερίου για σαράντα έτη από τα προνομιούχα νοικοκυριά. Μέχρι το 2008 με την εφαρμογή του σχεδίου είχαν συνδεθεί περισσότερα από εβδομήντα χιλιάδες νοικοκυριά στο κεντρικό δίκτυο φυσικού αερίου.⁵²

Υποχρέωση μεγάλων προμηθευτών για εφαρμογή έκπτωσης στον λογαριασμό χαμηλόμισθων νοικοκυριών κατά την διάρκεια των χειμερινών μηνών, “Warm Home Discount”

Το κράτος για την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας θέσπισε το “Warm Home Discount”. Πρόκειται για ένα σχέδιο οικονομικής στήριξης χαμηλόμισθων νοικοκυριών και συνταξιούχων για την αποπληρωμή των λογαριασμών τους από τον Οκτώβριο μέχρι και τον Μάρτιο. Οι δικαιούχοι λαμβάνουν 140 λίρες έκπτωση στο λογαριασμό τους μέχρι τον Απρίλη κάθε έτους. Οι προμηθευτές ενέργειας και φυσικού αερίου που εξυπηρετούν τουλάχιστον 250.000 πελάτες υποχρεώνονται δια νόμου να το παρέχουν σε όσα νοικοκυριά το δικαιούνται, ενώ αρκετοί προμηθευτές με μικρότερο πελατολόγιο το εφαρμόζουν εθελοντικά. Τέλος το μέτρο αυτό από τον Απρίλη του 15 έως τον Μάρτη του 16 ωφέλησε 2.2 εκατομμύρια ευάλωτους καταναλωτές με συνολικά 320 εκατομμύρια λίρες.⁵³

Επίδομα χαμηλής θερμοκρασίας

Για τις περιόδους τις οποίες η θερμοκρασία φτάνει τους μηδέν ή και λιγότερους βαθμούς κελσίου, για επτά ημέρες ή και περισσότερο συνεχόμενα τα νοικοκυριά λαμβάνουν χρηματική βοήθεια σε μορφή επιδόματος (cold weather payment. Για κάθε τέτοια περίοδο ο δικαιούχος λαμβάνει 25 £, μόνο για περιόδους μεταξύ της 1^{ης} Νοεμβρίου και 31^{ης} Μαρτίου. Το επίδομα αυτό το λαμβάνουν όσοι λαμβάνουν σύνταξη, είναι χρόνια άνεργοι ή λαμβάνουν κάποια άλλα κοινωνικά επιδόματα.⁵⁴

Επίδομα θέρμανσης

Μια μορφή επιδόματος είναι και το “Winter fuel payment” που το δικαιούνται συνταξιούχοι και γενικά όσοι έχουν γεννηθεί από τις 5 Απριλίου του 1954 και προγενέστερα. Άλλη μια προϋπόθεση για την λήψη του επιδόματος εκτός της ηλικίας είναι και η διαμονή εντός Ην. Βασιλείου για τουλάχιστον μία ημέρα μεταξύ της 16 και 22 Σεπτεμβρίου. Οι δικαιούχοι τηρουμένων κάποιων κριτηρίων μπορούν να λάβουν από 100 έως 300 £ για τις κάλυψη δαπανών θέρμανσης.⁵⁵

52

https://www.ofgem.gov.uk/sites/default/files/docs/2015/09/486_fuel_poor_networks_extension_scheme_factsheet_v3.pdf

53 <https://www.gov.uk/the-warm-home-discount-scheme>

54 <https://www.gov.uk/cold-weather-payment/eligibility>

55 <https://www.gov.uk/winter-fuel-payment>

Καμπάνιες ενημέρωσης για τρόπους εξοικονόμησης ενέργειας από τον φιλανθρωπικό οργανισμό “Citizens Advice”, το “Big Energy Saving Network” και το “Big Energy Saving Week”

Ο “Citizens Advice” είναι ένας φιλανθρωπικός οργανισμός που δραστηριοποιείται στις χώρες του Ην. Βασιλείου με στόχο την παροχή συμβουλών στους πολίτες. Ο οργανισμός με δύο έργα, το “Big Energy Saving Network” και το “Big Energy Saving Week”, και με την υποστήριξη τοπικών κοινοτήτων και διάφορων φιλανθρωπικών οργανώσεων, συμβουλεύει τα νοικοκυριά πως θα εξοικονομήσουν ενέργεια, πως θα αλλάξουν πάροχο και πως να επιλέξουν με βάση τις καταναλώσεις τους την πιο συμφέρουσα ταρίφα της αγοράς, ώστε να μειώσουν τις ενεργειακές τους δαπάνες και να βελτιώσουν το επίπεδο θέρμανσης της κατοικίας τους.⁵⁶

Μονάδα υποστήριξης ευάλωτων νοικοκυριών από τον οργανισμό “Citizens Advice”, η “Extra Help Unit”

Ο οργανισμός “Citizens Advice” της Σκωτίας τον Απρίλη του 2014 ενσωμάτωσε την “Extra Help Unit”, που από το 2008 ήταν μια μονάδα υποστήριξης ευάλωτων νοικοκυριών που έχουν αποσυνδεθεί από το δίκτυο ηλεκτροδότησης ή απειλούνται με αποσύνδεση λόγω κυρίως οφειλών από τους προμηθευτές ενέργειας. Οι αρμοδιότητες και οι υποχρεώσεις του Citizens Advice, πηγάζουν από τον νόμο περί προστασίας των καταναλωτών του 2007 (CEAR) και στοχεύουν στην εξεύρεση τρόπων αποφυγής αποσύνδεσης με εξυπηρέτηση των χρεών. Ο οργανισμός αναλαμβάνει υποθέσεις ευάλωτων νοικοκυριών από όλη την επικράτεια του Ην. Βασιλείου και γενικά δουλεύει πάνω στην γεφύρωση των σχέσεων καταναλωτή – προμηθευτή βρίσκοντας πρακτικές λύσεις. Τέλος, κάθε χρόνο ο οργανισμός βοηθάει περισσότερα από χίλια νοικοκυριά που είναι στο χείλος της αποσύνδεσης, ερευνά δεκάδες χιλιάδες παράπονα καταναλωτών προς διάφορους προμηθευτές και ανακτά περισσότερα από ένα εκατομμύριο λίρες για την υποστήριξη των καταναλωτών.⁵⁷

Υπηρεσία παροχής υπηρεσιών σε ευάλωτα νοικοκυριά, η “Priority Services Register”

Η “Priority Services Register” (PSR) είναι μια υπηρεσία που παρέχεται δωρεάν από τους προμηθευτές σε καταναλωτές που βρίσκονται σε συντάξιμη ηλικία, ή που έχουν κάποια αναπηρία ή χρόνια ασθένεια, σε νοικοκυριά με πενιχρό εισόδημα που έχουν παιδιά κάτω από 5 χρονών και γενικά σε όσους ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες. Οι υπηρεσίες περιλαμβάνουν προειδοποιήσεις για διακοπές ισχύος και ανάγνωση μετρητών όσο αφορά τους προμηθευτές. Τέλος, κατά τους χειμερινούς μήνες (Οκτώβριο - Μάρτιο) απαγορεύεται στους προμηθευτές να αποσυνδέουν πελάτες που είναι καταχωρημένοι στο μητρώο του PSR.⁵⁸

Εγκατάσταση προπληρωμένων μετρητών ενέργειας σε υπερχρεωμένα νοικοκυριά

Για την προστασία νοικοκυριών που έχουν χρέη από αποσυνδέσεις, η νομοθεσία στην Αγγλία υποχρεώνει τους προμηθευτές ενέργειας να προσφέρουν την δυνατότητα εγκατάστασης

⁵⁶ https://www.citizensadvice.org.uk/Global/Public/BESN%2018-19/BESN%20Application%20Guidance%20for%20Champions%202019_20.pdf

⁵⁷ https://www.cas.org.uk/files/ehu_supplier_information_pack_web_version_2016.pdf

⁵⁸ <https://www.ofgem.gov.uk/consumers/household-gas-and-electricity-guide/extra-help-energy-services/priority-services-register-people-need>

προπληρωμένων μετρητών ενέργειας, μέτρο ίδιας λογικής με της Ιρλανδίας που προαναφέρθηκε.⁵⁹

Συμβουλευτικές υπηρεσίες ενεργειακής εξοικονόμησης από τον οργανισμό “The Energy Saving Trust”

Το 1992 ιδρύθηκε ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός “The Energy Saving Trust”, που ως μια κοινοπραξία του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα έθεσε ως στόχο την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής προωθώντας την ενεργειακή αποδοτικότητα, για μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και άρα μείωση των εκπομπών των ρύπων του θερμοκηπίου. Η κοινοπραξία αυτή παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες για τρόπους και πρακτικές εξοικονόμησης ενέργειας στα νοικοκυριά για μείωση των ενεργειακών τους δαπανών αλλά και πληροφόρηση για τρέχοντα προγράμματα επιχορήγησης ενεργειακών αναβαθμίσεων κατοικιών. Η EST συμμετέχει και η ίδια σε προγράμματα κυβερνητικά με επιδοτήσεις για βελτιώσεις της ενεργειακής απόδοσης κατοικιών.⁶⁰

Το πρωτοκόλλου εκχώρησης χρεών, “DAP”, παρέχει τη δυνατότητα αλλαγής προμηθευτή σε νοικοκυριά με χρέη

Ένα μέτρο στήριξης των νοικοκυριών που έχουν χρέη είναι η απόφαση έκδοσης ενός πρωτοκόλλου εκχώρησης χρεών (DAP) που έλαβε η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ofgem) του Ηνωμένου Βασιλείου να υποχρεώνει τους προμηθευτές ενέργειας να διευκολύνουν την μετάβαση των καταναλωτών με χρέη, που χρησιμοποιούν προπληρωμένους μετρητές, σε άλλον προμηθευτή. Μέχρι το Δεκέμβριο 2014, το όριο χρέους των καταναλωτών που τους επιτρεπόταν η μετάβαση ήταν 200 £, και αυτό μεταβλήθηκε στις 500 £ επιτρέποντας σε περισσότερα χρεωμένα νοικοκυριά να επωφεληθούν του συγκεκριμένου μέτρου, μεταβαίνοντας έτσι πιθανόν σε πρόγραμμα με μικρότερη ταρίφα, ώστε να έχουν την δυνατότητα αποπληρωμής του χρέους τους.⁶¹

Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας θέτει ανώτατα όρια τιμολόγησης στους προμηθευτές

Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας του Ην. Βασιλείου (ofgem) θέτει ανώτατα όρια τιμής της ενέργειας (energy price caps) στους προμηθευτές ενέργειας της χώρας, υποχρεώνοντας τους να μην τα υπερβαίνουν. Ο στόχος του μέτρου αυτού έχει κοινωνικό αντίκρυσμα, προστατεύοντας τα νοικοκυριά από υπερτιμολογήσεις και γενικά εξασφαλίζοντας πιο δίκαιες τιμές τιμολόγησης. Τα όρια τροποποιούνται δύο φορές τον χρόνο (συνήθως Φεβρουάριο και Αύγουστο) και αφορούν μόνο τις τιμές ενέργειας που αντιστοιχούν σε καταναλωτές που χρησιμοποιούν προπληρωμένους μετρητές, σε δικαιούχους του “Warm House Discount” και σε καταναλωτές που δεν έχουν συνάψει συμβόλαια καθορισμένου χρόνου τιμολόγησης με τους προμηθευτές τους και έτσι δεν έχουν προκαθορισμένες τιμές ενέργειας.⁶²

⁵⁹ <https://www.ofgem.gov.uk/consumers/household-gas-and-electricity-guide/who-contact-if-its-difficult-paying-energy-bills/energy-supply-disconnection-and-prepayment-meter-rules>

⁶⁰ <https://www.energysavingtrust.org.uk/>

⁶¹

https://www.ofgem.gov.uk/sites/default/files/docs/2015/05/dap_consultation_decision_letter_v9_unsigned_stamped_0.pdf

⁶² <https://www.ofgem.gov.uk/energy-price-caps/about-energy-price-caps>

Σχήμα 3.6: Οι 6 μεγαλύτεροι προμηθευτές του Ηνωμένου Βασιλείου

Υπόσχεση από τους 6 μεγαλύτερους προμηθευτές ενέργειας για τη μη αποσύνδεση ευάλωτων νοικοκυριών, η “Energy UK Safety Net”

Η “Energy UK Safety Net” είναι μια υπόσχεση των 6 μεγαλύτερων προμηθευτών της Αγγλίας να μην αποσυνδέουν ποτέ έναν ευάλωτο καταναλωτή. Ευάλωτος καταναλωτής θεωρείται οποιοσδήποτε πελάτης που για λόγους ηλικίας, υγείας, αναπηρίας ή σοβαρής οικονομικής δυσχέρειας δεν είναι σε θέση να διασφαλίσει την προσωπική του ευημερία ή την ευημερία των άλλων μελών του νοικοκυριού.⁶³

Καμπάνια ενημέρωσης εύκολων τρόπων εξοικονόμησης ενέργειας από τοπικές κοινότητες, “The Big Energy Saving Network”

Μια καμπάνια ενημέρωσης των νοικοκυριών που χρηματοδοτείται και στηρίζεται από τοπικές κοινότητες και φιλανθρωπικές οργανώσεις είναι το “The Big Energy Saving Network”. Αυτή η δράση παρέχει συμβουλές για την αλλαγή συνηθειών, κάνοντας τες περισσότερο φιλικές ενεργειακά στην καθημερινότητά των νοικοκυριών, ώστε να εξοικονομούν ενέργεια που θα αποτυπώνεται στο λογαριασμό τους, ή στην ενημέρωση νομοθεσιών για τα δικαιώματά τους στις διακοπές ηλεκτροδότησης ή αλλαγές παρόχου, ενημέρωση για χρεώσεις τιμολόγησης και για διαφορά πακέτα ηλεκτροδότησης της αγοράς και ενημέρωση για τρέχοντα προγράμματα στήριξης κατά της ενεργειακής ένδειας.⁶⁴

Κρατικό πρόγραμμα στήριξης περιθωριοποιημένων νοικοκυριών, “The Community Financial Inclusion Project”

Ένα κυβερνητικό πρόγραμμα ένταξης νοικοκυριών που ζουν στο περιθώριο της κοινωνίας και κατά κύριο λόγο αντιμετωπίζουν προβλήματα οικονομικά ζώντας στο όριο της φτώχειας και της εξαθλίωσης, είναι το “The Community Financial Inclusion Project”. Σύμφωνα με το πρόγραμμα αυτό, διάφορες κοινότητες, φιλανθρωπικά ιδρύματα, εκκλησίες της γειτονιάς, δημοτικές αρχές ή δήμοι αναγνωρίζουν περιθωριοποιημένα νοικοκυριά και παρέχουν ενημέρωση και συμβουλές για ενεργειακά ζητήματα μεταξύ άλλων, με σκοπό να βελτιώσουν

⁶³ <https://www.energy-uk.org.uk/publication.html?task=file.download&id=5838>

⁶⁴ <https://www.citizensadvice.org.uk/Global/Public/BESN%2018-19/Trainer%20Notes%20and%20Guide.pdf>

τις συνθήκες διαβίωσης τους, είτε αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες ενημέρωσης των προμηθευτών ενέργειας για αυτά τα νοικοκυριά, με σκοπό παροχής υποστήριξης για μείωση των δαπανών τους (π.χ. εγκατάσταση προπληρωμένων μετρητών ή ένταξη σε πρόγραμμα με μειωμένη ταρίφα). Σε αρκετές περιπτώσεις παρέχεται στα νοικοκυριά μελέτη ενεργειακής πιστοποίησης χωρίς καμία επιβάρυνση, με στόχο την ένταξη του νοικοκυριού σε κάποιο τρέχον δημοτικό ή κυβερνητικό πρόγραμμα καταπολέμησης της ενεργειακής φτώχειας ή στη λήψη ακόμα και σε κάποιου κοινωνικού επιδόματος.⁶⁵

3.2. Δυτική Ευρώπη

3.2.1. Αυστρία

Μελέτες ενεργειακής πιστοποίησης – επιδότηση αντικατάστασης οικιακών συσκευών

Ο κύριος προμηθευτής ηλεκτρικής ενέργειας της χώρας που κατά 51% είναι δημόσιος, η VERBUND, κατόπιν πρωτοβουλίας του πήρε μέτρα κατά της ενεργειακής φτώχειας. Συγκεκριμένα παρέχει στα νοικοκυριά μελέτες ενεργειακής πιστοποίησης χωρίς καμία οικονομική δέσμευση, συμβουλευοντας τα για τρόπους βελτίωσης της ενεργειακής τους απόδοσης ή επιδοτώντας αντικατάσταση των οικιακών τους συσκευών με άλλες πιο αποδοτικές ενεργειακά. Παράλληλα, σε ευάλωτα νοικοκυριά δίνεται οικονομική βοήθεια περίπου 100 €, ενσωματωμένη στους λογαριασμούς τους με τη μορφή εκπτώσεων. Από το 2009 που έχει ξεκινήσει αυτή η πρωτοβουλία έχουν επωφεληθεί 3.700 νοικοκυριά και έχουν εξοικονομηθεί 4.250 MWh ενέργειας.⁶⁶

Πρόγραμμα ενεργειακής ανακαίνισης κτιρίων

Όσο αφορά τον κτιριακό τομέα της χώρας, από το 2009 τρέχει ένα πρόγραμμα ανακαίνισης παλαιών κτιρίων της χώρας, με στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας και μείωσης των εκπομπών CO₂ της χώρας. Το πρόγραμμα αυτό απευθύνεται στην θερμική (ενεργειακή) αναβάθμιση κτιρίων εικοσαετίας ή και περισσότερο, παρέχοντας κρατική οικονομική στήριξη στα νοικοκυριά για τις εργασίες της ανακαίνισης. Η στήριξη αυτή παρέχεται με τη μορφή επιδοτήσεων, δανείων χαμηλών ή μηδενικών επιτοκίων είτε επιχορηγήσεων, με το ύψος τους να ποικίλει από κρατίδιο σε κρατίδιο και να είναι ανάλογο από την εξοικονόμηση ενέργειας και την θερμική απόδοση που επιτυγχάνεται από την ανακαίνιση. Συνήθως το 30% του κόστους της ανακαίνισης καλύπτεται από τις επιδοτήσεις, και οι εργασίες ανακαίνισης που δικαιολογούνται περιλαμβάνουν εργασίες μόνωσης (τοιχίου, πατωμάτων, σκεπών), αλλαγής κουφωμάτων (παραθύρων, πορτών), αντικατάστασης κεντρικών συστημάτων θέρμανσης (boilers, καυστήρες βιομάζας, αντλίες θερμότητας), σύνδεσης με κεντρικά δίκτυα θέρμανσης και λύσεις θέρμανσης με χρήση ΑΠΕ.⁶⁷

Επίδομα θέρμανσης

Σε κάθε ένα από τα εννέα ομόσπονδα κράτη της χώρας παρέχεται ένα επίδομα θέρμανσης σε χαμηλόμισθα νοικοκυριά, αφού κατά την διάρκεια των φθινοπωρινών και χειμερινών μηνών τα κόστη θέρμανσης αυξάνονται λόγω των χαμηλών θερμοκρασιών. Το ύψος του επιδόματος είναι διαφορετικό σε κάθε κρατίδιο και εξαρτάται από εισοδηματικά κριτήρια

⁶⁵ <https://www.eagacharitabletrust.org/app/uploads/2016/03/thrivefinalreport.pdf>

⁶⁶ <https://www.verbund.com/de-de/ueber-verbund/verantwortung/soziales/stromhilfefonds>

⁶⁷ <https://www.help.gv.at/Portal.Node/hlpd/public/content/138/Seite.1381002.html>

που το κάθε κράτος εφαρμόζει, αλλά και από τον αριθμό των μελών του κάθε νοικοκυριού. Συγκεκριμένα οι δικαιούχοι μπορούν να λάβουν από 110 € (Καρινθία) μέχρι 270 € (Φόραλμπεργκ) τον χρόνο.⁶⁸

Ιστοσελίδα για την ενεργειακή φτώχεια

Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση χρηματοδότησε και δημιούργησε μία διαδικτυακή πλατφόρμα ενημέρωσης για τρόπους καταπολέμησης της ενεργειακής φτώχειας. Η δημιουργία αυτής της ιστοσελίδας έχει στόχο την ενημέρωση κοινωνικών υπηρεσιών αλλά και κοινωνικών συμβούλων για το πως να ενσωματώσουν την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας στην εργασιακή ή υπηρεσιακή τους ατζέντα. Η ιστοσελίδα παρέχει πενήντα συμβουλές για ενεργειακή εξοικονόμηση και μείωση ενεργειακών δαπανών σε ένα νοικοκυριό.⁶⁹

3.2.2. Γαλλία

Σύστημα παροχής πιστοποιητικών ενεργειακής εξοικονόμησης (Λευκά πιστοποιητικά), "Certificats d'économies d'énergie" (CEE)

Το κράτος με το σχέδιο "Certificats d'économies d'énergie" (CEE) της ευρύτερης πολιτικής καταπολέμησης της ενεργειακής ένδειας της χώρας "Obligation spécifique «précarité énergétique»", υποχρεώνει τους προμηθευτές ενέργειας να εξοικονομήσουν ενέργεια σε συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο (τριετίες), θέτοντας όρια εξοικονόμησης ανάλογα με το κομμάτι της αγοράς που εξυπηρετεί ο εκάστοτε προμηθευτής. Παράλληλα, τέθηκε ένα όριο για εξοικονόμηση ενέργειας σε σπίτια που βιώνουν ενεργειακή φτώχεια. Έτσι οι προμηθευτές εφαρμόζουν μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης των σπιτιών των καταναλωτών είτε με χρηματοδότηση διαφόρων ενεργειών όπως μόνωση τοιχών ή ταρατσών, αλλαγή ή αντικατάσταση λέβητα και boiler, αλλαγή κουφωμάτων και λαμπτήρων ή και παροχή έξυπνων συσκευών μέτρησης ή διαχείρισης ενέργειας. Με την περάτωση των παραπάνω ενεργειών οι προμηθευτές λαμβάνουν κάποια πιστοποιητικά ενεργειακής εξοικονόμησης (white certificates) που τους παρέχονται από ανεξάρτητους προμηθευτές υπηρεσιών πιστοποίησης. Στο τέλος του χρονικού πλαισίου που τους έχει τεθεί, αν οι προμηθευτές με το άθροισμα των λευκών πιστοποιητικών που έχουν στη κατοχή τους δεν καλύπτουν τα όρια εξοικονόμησης που τους επιβλήθηκαν, αγοράζουν πιστοποιητικά από άλλους κατόχους ή πληρώνουν πρόστιμο.⁷⁰

Η EDF είναι ένας από τους μεγαλύτερους προμηθευτές ενέργειας στη Γαλλία και στην ιστοσελίδα της αποτυπώνεται το σύνολο των μέτρων ενεργειακής αναβάθμισης που προτείνονται στον πελάτη, χρηματοδοτώντας κομμάτι ή σύνολο των εργασιών. Χαρακτηριστικά δίνονται 4 αρχικές επιλογές που αφορούν τη μόνωση, τη θέρμανση και ρύθμιση αυτής, τη λύση των ΑΠΕ και τα κουφώματα.

Η πρώτη επιλογή δίνει τη δυνατότητα :

- μόνωσης στέγης ή σοφίτας,
- μόνωσης τοίχων και

⁶⁸ <https://www.help.gv.at/Portal.Node/hlpd/public/content/138/Seite.1381002.html>

⁶⁹ <http://fuelpoverty.at/index.php>

⁷⁰ <https://www.ecologique-solidaire.gouv.fr/dispositif-des-certificats-deconomies-denergie>

- μόνωσης δαπέδων.

Στη δεύτερη ο καταναλωτής μπορεί να επιλέξει μεταξύ:

- αντλιών θερμότητας αέρα –αέρα, αέρα- νερού –νερού,
- θερμαινόμενου δαπέδου,
- ρυθμιστή θέρμανσης με διακοπτόμενο προγραμματισμό,
- ηλεκτρονικό θερμοπομπό με έλεγχο προηγμένων λειτουργιών,
- λέβητα με υψηλή ενεργειακή απόδοση,
- θερμοστατική βαλβίδα και
- μεμονωμένη υβριδική αντλία θερμότητας.

Η λύση των ΑΠΕ περιέχει τις εξής επιλογές:

- μεμονωμένο ηλιακό θερμοσίφωνα,
- ανεξάρτητη θερμάστρα ξύλου,
- ατομικό λέβητα βιομάζας και
- μεμονωμένο θερμοδυναμικό θερμοσίφωνα με θερμοσυσσωρευτή.

Η τελευταία επιλογή είναι η εγκατάσταση παραθύρων υψηλής ενεργειακής απόδοσης. Κάνοντας τις επιλογές του ο καταναλωτής μπορεί σε τελευταίο στάδιο να δει το ύψος της χρηματοδότησης που μπορεί να λάβει από την EDF.⁷¹

Κρατικό πρόγραμμα επιδότησης εργασιών ενεργειακής αναβάθμισης κατοικιών, “Habiter Mieux”

Η θέσπιση του προγράμματος “Habiter Mieux”, έχει στόχο την καταπολέμηση της ενεργειακής ένδειας της χώρας εστιάζοντας στην ενεργειακή απόδοση των κατοικιών των νοικοκυριών. Έτσι, το πρόγραμμα αυτό παρέχει κρατική οικονομική στήριξη για την ενεργειακή αναβάθμιση της απόδοσης των κατοικιών των νοικοκυριών που πληρούν κάποια κριτήρια. Τα κριτήρια αυτά σύμφωνα με την Εθνική Υπηρεσία Στέγασης (Anah) είναι η κατοικία να είναι τουλάχιστον δεκαπενταετίας, να μην έχει λάβει το νοικοκυριό οικολογικό δάνειο μηδενικού επιτοκίου τα τελευταία πέντε χρόνια και το εισόδημα του νοικοκυριού να μην υπερβαίνει δύο συγκεκριμένα όρια ανάλογα με τα μέλη του. Το πρόγραμμα εφαρμόζεται με δύο μέτρα το “Habiter Mieux Serenite” και το “Habiter Mieux Agilite”. Η επιδότηση του πρώτου μέτρου αφορά εργασίες ανακαίνισης που θα εξασφαλίσουν τουλάχιστον 25% εξοικονόμηση ενέργειας. Η επιδότηση για το νοικοκυριό που ανήκει στην χαμηλότερη εισοδηματική ζώνη ανέρχεται στο 50% των εργασιών για εργασίες έως 10.000€ και 10% επί του συνόλου των εργασιών για εργασίες έως 2.000€ της βασικής επιδότησης. Για την άλλη εισοδηματική ζώνη η επιδότηση φτάνει το 35% για εργασίες έως 7.500€ και το 10% με όριο τα 1600€ της βασικής. Το δεύτερο μέτρο παρέχει οικονομική στήριξη μόνο για τρία είδη εργασιών. Αλλαγή boiler ή κεντρικού συστήματος θέρμανσης, μόνωση εσωτερικού ή εξωτερικού τοίχου και μόνωση σοφίτας. Με το πέρας των εργασιών μπορεί το νοικοκυριό να λάβει μια πιστοποίηση ενεργειακής εξοικονόμησης (white certificate) που μπορεί να την πουλήσει. Για την χαμηλή εισοδηματική ζώνη η επιδότηση μπορεί να φτάνει το 50% του κόστους των εργασιών μέχρι τις 4.000 €, ενώ για την υψηλή ζώνη εισοδήματος είναι 35% για κόστος εργασιών μέχρι 2800€.⁷²

⁷¹ https://www.prime-energie-edf.fr/je-simule-ma-prime.html?_ga=2.109956933.1926095855.1570631626-711299257.1570631626

⁷² <https://www.anah.fr/proprietaires/proprietaires-occupants/etre-mieux-chauffe-avec-habiter-mieux/>

Δημοτική στήριξη για ενεργειακές δαπάνες σε νοικοκυριά που αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα

Σε δημοτικό επίπεδο, όταν κάποιος νοικοκυριό αντιμετωπίζει δυσκολίες στην αποπληρωμή των λογαριασμών του φυσικού αερίου ή της ηλεκτρικής ενέργειας όντας ή μη υπερχρεωμένο, μπορεί να αποταθεί σε κοινωνικές υπηρεσίες του δήμου του για υποστήριξη. Η δημοτική υπηρεσία αξιολογώντας την εκάστοτε περίπτωση, μπορεί να βοηθήσει οικονομικά τα δικαιούχα νοικοκυριά με ένα ποσό που ανέρχεται σε 70 € ετησίως. Η χρηματοδότηση γίνεται από το Κεντρικό Ταμείο Κοινωνικών δραστηριοτήτων (CCAS) της χώρας και αφορά μόνο ενεργειακές δαπάνες.⁷³

Οικολογικό δάνειο μηδενικού επιτοκίου, "Éco-prêt à taux zéro"(ECO-PTZ)

Το υπουργείο Οικολογικής Αλληλεγγύης και Μετάβασης παρέχει δάνεια μηδενικού επιτοκίου σε ιδιοκτήτες κατοικιών, τα "Éco-prêt à taux zéro", για εργασίες ανακαίνισης της πρώτης κατοικίας που θα βελτιώσουν την ενεργειακή της απόδοση. Στην περίπτωση ενεργειακής ανακαίνισης, οι εργασίες που θα γίνουν πρέπει να εξασφαλίσουν ετήσια ενεργειακή εξοικονόμηση 35% στον πρωτογενή τομέα σε σχέση με πριν ή ετήσια κατανάλωση χαμηλότερη από 331kWh/m² πρωτογενούς ενέργειας σύμφωνα με μία θερμική μελέτη που πραγματοποιείται με το πέρας των εργασιών. Η δανειοδότηση μπορεί να φτάσει τα 30.000 € και η διάρκεια αποπληρωμής τα 15 χρόνια. Στην δεύτερη περίπτωση η δανειοδότηση αφορά μόνο συγκεκριμένες εργασίες και εγκατάσταση λύσεων θέρμανσης με χρήση ΑΠΕ. Χαρακτηριστικά έχουμε:

- θερμομόνωση οροφής,
- θερμομόνωση τουλάχιστον του 50% των εξωτερικών τοίχων,
- θερμομόνωση τουλάχιστον του 50% των παραθύρων και των θυρών,
- μόνωση υπόγειων χώρων,
- εγκατάσταση ή αντικατάσταση συστημάτων θέρμανσης ή θέρμανσης νερού,
- εγκατάσταση εξοπλισμού θέρμανσης με χρήση ΑΠΕ και
- εγκατάσταση εξοπλισμού παραγωγής ζεστού νερού με χρήση ΑΠΕ.

Η μέγιστη δανειοδότηση σε αυτήν την περίπτωση φτάνει το 7.000 € για την θερμομόνωση παραθύρων, τα 15.000 € για τις άλλες δράσεις, τα 25.000 € για ένα ζεύγος δράσεων και τα 30.000 € για τρεις ή περισσότερες δράσεις ταυτόχρονα. Η διάρκεια αποπληρωμής και εδώ μπορεί να είναι τα 15 έτη.⁷⁴

Κρατική επιδότηση ενεργειακών ελέγχων

Η Υπηρεσία Περιβάλλοντος και Διαχείρισης Ενέργειας (ADEME) επιδοτεί το 50 με 70% του κόστους ενεργειακών ελέγχων παρέχοντας και συμβουλές για εφικτούς τρόπους εξοικονόμησης ενέργειας σε νοικοκυριά. Με αυτό τον τρόπο η υπηρεσία σκοπεύει να παρέχει ένα ευρύ φάσμα τεχνικών λύσεων στα νοικοκυριά για βελτίωση της ενεργειακής τους απόδοσης ώστε να τα κινητοποιήσει να προβούν σε επενδύσεις για την ενεργειακή αναβάθμιση της κατοικίας τους. Η ADEME έχει υπολογίσει πως για κάθε ευρώ που ξοδεύεται

⁷³ <https://aide-financiere.net/aides-financieres-urgence-ccas/>

⁷⁴ <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F19905>

για ενεργειακό έλεγχο, παράγονται επενδύσεις αξίας 27 € με εξοικονόμησης ενέργειας ύψους 717 kWh.⁷⁵

Κρατική επιδότηση για εργασίες εξοικονόμησης ενέργειας κατοικιών "Coup de Pouce"

Η κυβέρνηση επιδοτεί με το πρόγραμμα "Coup de Pouce", αναβαθμίσεις της ενεργειακής απόδοσης των πρώτων κατοικιών νοικοκυριών που τηρούν κάποια εισοδηματικά κριτήρια. Το Υπουργείο Οικονομικών έχει θεσπιστεί δύο εισοδηματικές ζώνες, εξαρτώμενες από την περιοχή διαμονής και τα μέλη του νοικοκυριού, κατά το οποίο ανάλογα με τη ζώνη στην οποία ανήκει το νοικοκυριό δικαιούται και διαφορετική επιδότηση. Η επιδότηση δικαιολογεί δύο είδη εργασιών, την εγκατάσταση κεντρικού συστήματος θέρμανσης και την μόνωση τοίχων. Το πρώτο είδος εργασιών περιλαμβάνει εγκατάσταση λέβητα βιομάζας, αντλίας θερμότητας αέρα/νερού ή νερού/νερού, συνδυασμένου ηλιακού συστήματος, υβριδικής αντλίας θερμότητας ή λέβητα αερίου με πολύ υψηλή απόδοση, με το ποσό της επιδότησης να είναι από 1.200 € έως 4.000 € για την χαμηλή ζώνη εισοδήματος και από 600 € μέχρι 2.500 € για την άλλη ζώνη. Το δεύτερο είδος εργασιών περιλαμβάνει την μόνωση στέγης ή σοφίτας με επιδότηση 20 και 10 €/m² για την χαμηλή και υψηλή ζώνη εισοδήματος αντίστοιχα, και μόνωση τοίχων χαμηλότερων ορόφων με 30 και 20 €/m² για κάθε ζώνη.⁷⁶

Μείωση στον φόρο εισοδήματος από τις δαπάνες ενεργειακής αναβάθμισης της οικίας με το μέτρο "Credit Impot Transition Energetique" (CITE)

Η κυβέρνηση, για να κινητοποιήσει τα νοικοκυριά να προβούν σε επενδύσεις ενεργειακής αναβάθμισης των κατοικιών τους, έλαβε ένα μέτρο φοροελάφρυνσης το "Credit Impot Transition Energetique". Το "Credit Impot Transition Energetique" είναι άμεσα εξαρτώμενο από τις δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν για την ενεργειακή αναβάθμιση. Έτσι το μέτρο διαμορφώνει έναν συντελεστή έκπτωσης φόρου του εισοδήματος του νοικοκυριού που εξαρτάται από το είδος του εξοπλισμού που αποκτήθηκε και την εργασία που πραγματοποιήθηκε για την ενεργειακή αναβάθμιση. Χαρακτηριστικά παρέχεται συντελεστής έκπτωσης φόρου 15% του ποσού που δαπανήθηκε για την αγορά νέων τζαμιών, 30% της δαπάνης για αγορά συστήματος θέρμανσης με χρήση ΑΠΕ και 50% για απομάκρυνση της δεξαμενής πετρελαίου από την κατοικία, με καθορισμένα όρια που προβλέπει το μέτρο για την κάθε περίπτωση.⁷⁷

Μόνωση σοφίτας/ταράτσας/πατώματος για χαμηλόμισθα νοικοκυριά με κόστος 1€

Ο όμιλος Effy αναλαμβάνει εργασίες μόνωσης σοφίτας ή πατώματος ή ταράτσας με συνολική επιβάρυνση για τον δικαιούχο 1€. Ο δικαιούχος πρέπει να είναι εντός των 2 εισοδηματικών ζωνών του προγράμματος "Coup de Pouce", να κατέχει ή να ενοικιάζει κατοικία κτισμένη πριν το 2007, να διαμένει στην μητροπολιτική Γαλλία (εκτός από Παρίσι και Κορσική) και οι εργασίες να αφορούν την μόνωση τουλάχιστον 30 m² για την σοφίτα και τουλάχιστον 35 m² για πατώματα ή ταράτσες. Με το πέρας το εργασιών εκδίδεται πιστοποιητικό εξοικονόμησης ενέργειας (white certificate) που ο όμιλος λαμβάνει για την παροχή των εργασιών που προσέφερε, με την δυνατότητα μεταπώλησης του σε προμηθευτές ενέργειας.⁷⁸

⁷⁵ <https://www.ademe.fr/expertises/batiment/passer-a-laction/outils-services/audit-energetique>

⁷⁶ <https://www.economie.gouv.fr/particuliers/prime-economies-energie>

⁷⁷ <https://www.economie.gouv.fr/particuliers/credit-impot-transition-energetique-cite>

⁷⁸ <https://www.pacte-energie-solidarite.fr/nos-offres/isolation-1-euro>

Κρατική επιδότηση ενεργειακών ελέγχων με το μέτρο “Cheque Energie”

Το Υπουργείο Οικολογικής Αλληλεγγύης και Μετάβασης θέσπισε ένα μέτρο οικονομικής στήριξης νοικοκυριών με χαμηλά εισοδήματα, το “Cheque Energie”. Σύμφωνα με το μέτρο αυτό, ένας προσομοιωτής υπολογίζει το ποσό που θα παρέχεται στο νοικοκυριό λαμβάνοντας υπόψη του το εισόδημα του νοικοκυριού και τις καταναλώσεις της οικίας του (ανάλογα με τα m² της οικίας), για την πραγματοποίηση ενεργειακού ελέγχου. Το ποσό του ενεργειακού ελέγχου ξεκινάει από τα 48€ και φτάνει τα 277 € ετησίως και λαμβάνεται μια φορά μεταξύ τέλους Μαρτίου και τέλους Απριλίου. Δικαιούχοι του μέτρου είναι όσοι τηρούν κάποια εισοδηματικά κριτήρια ανάλογα με τα μέλη του νοικοκυριού. Συγκεκριμένα για μονομελές νοικοκυριό το εισόδημα δε πρέπει να ξεπερνάει τα 10.700 €, για ζευγάρι τα 16.050 €, για ζευγάρι με παιδί τα 19.260 € και για κάθε πρόσθετο εξαρτώμενο μέλος προστίθενται στο όριο εισοδήματος 3.210 €. Το ποσό που λαμβάνει το νοικοκυριό μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο για εξοφλήσεις λογαριασμών ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου και όχι για λογαριασμούς θέρμανσης.⁷⁹

Τοπική Υπηρεσία Παρέμβασης για Ενεργειακούς Ελέγχους, “Services locaux d’intervention pour la maîtrise de l’énergie” (SLIME)

Ένα άλλο κρατικό πρόγραμμα καταπολέμησης της ενεργειακής φτώχειας είναι η Τοπική Υπηρεσία Παρέμβασης για Ενεργειακούς Ελέγχους, “Services locaux d’intervention pour la maîtrise de l’énergie” (SLIME). Το πρόγραμμα αυτό χρηματοδοτεί τοπικές αρχές ή ιδρύματά τους για δράσεις ανίχνευσης και καταγραφής νοικοκυριών που βρίσκονται σε κατάσταση ενεργειακής φτώχειας, για παροχή δωρεάν ενεργειακών ελέγχων στις οικίες των παραπάνω καταγεγραμμένων νοικοκυριών και τέλος στον προσανατολισμό αυτών των νοικοκυριών σε βιώσιμες λύσεις αντιμετώπισης της κατάστασης τους. Από το 2013, 18.000 νοικοκυριά έχουν επωφεληθεί από το πρόγραμμα και 50 κοινότητες έχουν εφαρμόσει το πρόγραμμα.⁸⁰

Απαλλαγή φόρου ακίνητης περιουσίας για εργασίες ενεργειακής αναβάθμισης της κατοικίας

Κάποιοι δήμοι να τα απαλλάξουν ολικώς ή μερικώς από τον φόρο της ακίνητης περιουσίας τους, όσα νοικοκυριά εκτελούν εργασίες για βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης της κατοικίας τους. Το πρόγραμμα αυτό παρέχει απαλλαγή φόρου ακίνητης περιουσίας από 50 έως 100% για μια πενταετία από το πέρας των εργασιών, αρκεί το νοικοκυριό να έχει δαπανήσει περισσότερα από 10.000 € κατά την διάρκεια ενός έτους ή περισσότερα από 15.000 € εντός τριών χρόνων για συγκεκριμένες εργασίες ή δαπάνες ενεργειακής ανακαίνισης της οικίας. Αυτές οι εργασίες ή δαπάνες που δικαιολογούνται από το πρόγραμμα είναι:

- απόκτηση θερμομονωτικών υλικών ή συσκευών ελέγχου θέρμανσης,
- κόστος αγοράς εξοπλισμού ΑΠΕ ή αντλιών θερμότητας και
- κόστος σύνδεσης με ένα κεντρικό δίκτυο θέρμανσης που παρέχεται από ΑΠΕ ή από μονάδα συμπαραγωγής.

⁷⁹ <https://chequeenergie.gouv.fr/>

⁸⁰ <http://www.lesslime.fr/le-slime-cest-quoi/que-est-le-slime/>

Το πρόγραμμα αναγνωρίζει τις δαπάνες που έγιναν μόνο σε σπίτια που ολοκληρώθηκαν πριν το 1989.⁸¹

Μείωση του ΦΠΑ για εργασίες ενεργειακής αναβάθμισης της κατοικίας

Ένα κυβερνητικό πρόγραμμα κινητοποίησης των νοικοκυριών να προχωρήσουν σε επενδύσεις για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης της κατοικίας τους, αποτελεί η μείωση του ΦΠΑ για τέτοιες δαπάνες. Συγκεκριμένα το πρόγραμμα μειώνει το ΦΠΑ από 20 σε 5.5% σε εργασίες και δαπάνες ενεργειακής ανακαίνισης της κατοικίας όπως την εγκατάσταση λύσεων θέρμανσης ή ψύξης με χρήση ΑΠΕ, τις εργασίες θερμομόνωσης της κατοικίας μαζί με το κόστος των πρώτων υλών, την αλλαγή κουφωμάτων και άλλα. Στη Γουαδελούπη, τη Μαρτινίκα και τη Ρεϋνιόν το ισχύον ποσοστό μειώνεται στο 2,1%.⁸²

Επιδότηση θερμομόνωσης σε κατοικίες που ανήκουν σε δημοτικές αρχές με το πρόγραμμα "Toits Dabord"

Η μη κερδοσκοπική οργάνωση "Abbé Pierre" πριμοδοτεί το πρόγραμμα "Toits Dabord" για σπίτια που ενοικιάζονται από τον δήμο σε χαμηλόμισθα ή φτωχά νοικοκυριά. Σκοπός του προγράμματος είναι η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των ευάλωτων νοικοκυριών, με την ενεργειακή αναβάθμιση των καταλυμάτων τους. Έτσι, το ίδρυμα χρηματοδοτεί το 10% του συνολικού κόστους των εργασιών θερμομόνωσης της επιλεγμένης κατοικίας, με το ύψος της επιδότησης να φτάνει τα 7.900 € ανά οικία.⁸³

Ενημερωτική υποστήριξη σε ευάλωτα νοικοκυριά από την EDF και την Καθολική Αρωγή

Η EDF (εταιρεία παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας εν μέρη κρατική) και η Καθολική Αρωγή (μη κερδοσκοπικός οργανισμός) ένωσαν τις δυνάμεις τους με ένα πρόγραμμα αντιμετώπισης της ενεργειακής φτώχειας στοχεύοντας στην υποστήριξη ευάλωτων νοικοκυριών. Η στήριξη αυτή έχει χαρακτήρα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για ζητήματα ενεργειακής φτώχειας και συμβουλές αντιμετώπισής της. Τα ευάλωτα νοικοκυριά ενημερώνονται για τρέχοντα προγράμματα στήριξης που μπορούν να δικαιούνται συμμετοχή και εκπαιδεύονται με κάποια παραδείγματα για τρόπους μείωσης των ενεργειακών δαπανών τους, μέσω αλλαγών της συμπεριφοράς τους προς την χρήση της ηλεκτρικής ενέργειας στην καθημερινότητά τους.⁸⁴

Δημοτικό πρόγραμμα καταπολέμησης της ενεργειακής φτώχειας, με το πρόγραμμα "Fonds Sociaux_Plaquette Precarite Energetique"

Ένα τρόπος υποστήριξης ευάλωτων νοικοκυριών για την βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κατοικιών τους είναι με το πρόγραμμα "Fonds Sociaux_Plaquette Precarite Energetique" (FSATME), που εφαρμόζεται από τους δήμους της Γαλλίας. Ο εκάστοτε δήμος συγκεντρώνει ποσά από δωρεές ιδιωτών ή από τρέχοντα κρατικά προγράμματα της χώρας, με σκοπό να τα διοχετεύσει σε ευάλωτα νοικοκυριά για εργασίες ενεργειακής ανακαίνισης

⁸¹ <https://www.ademe.fr/particuliers-eco-citoyens/financez-projet/renovation/exoneration-taxe-fonciere>

⁸² <https://www.service-public.fr/professionnels-entreprises/vosdroits/F23568>

⁸³ <https://www.fondation-abbe-pierre.fr/toits-dabord>

⁸⁴ <https://www.edf.fr/collectivites/le-mag/le-mag-collectivites/actualites-edf-collectivites/le-secours-catholique-et-edf-ensemble-contre-la-precarite-energetique>

της οικίας τους. Το πρόγραμμα αυτό δικαιολογεί μεταξύ άλλων εργασίες θερμομόνωσης τοίχων, μόνωσης ή αντικατάστασης παραθύρων, εγκατάστασης ρυθμιζόμενου θερμοστάτη, τοποθέτησης κεντρικής θέρμανσης και αλλαγής λαμπτήρων. Από το 2010 που τρέχει το πρόγραμμα, για κάθε ευρώ της επιδότησης, παράχθηκε εργασία ύψους 3.3 € και εξοικονομήθηκε ενέργεια κόστους 8,75 €. ⁸⁵

Πρόγραμμα οικονομικής στήριξης ευάλωτων νοικοκυριών, το “Le Fonds De Solidarité Pour Le Logement”

Σε επίπεδο δήμων θεσπίστηκε ένα μέτρο υποστήριξης ευάλωτων νοικοκυριών που δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν στα έξοδα στέγασης τους, το “Le Fonds De Solidarité Pour Le Logement” (FSL). Πρόκειται για μία οικονομική κοινωνική παροχή που μειώνει το κόστος στέγασης νοικοκυριών που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες. Δικαιούχο είναι όποιο νοικοκυριό έχει έξοδα στέγασης περισσότερα από το 33% του εισοδήματός του, χωρίς να λαμβάνονται υπόψιν κοινωνικά επιδόματα που μπορεί να λαμβάνει. Η οικονομική στήριξη αυτή λαμβάνεται είτε με την χορήγηση μηδενικού επιτοκίου δανείου είτε με μίας μη επιστρεπτέας επιχορήγησης. Η στήριξη αυτή δικαιολογεί μεταξύ άλλων την εξόφληση λογαριασμών ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου και την αγορά ψυγείου. Το ύψος της επιδότησης εξαρτάται από τον δήμο που ανήκει το νοικοκυριό. ⁸⁶

Απαγόρευση αποσύνδεσης κατά τους χειμερινούς μήνες

Από νόμο απαγορεύεται στους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου να προχωρούν σε αποσυνδέσεις νοικοκυριών λόγω χρεών, από 1^η Νοεμβρίου έως 31^η Μαρτίου. ⁸⁷

3.2.3. Βέλγιο

Δημοτική επιχορήγηση για ανακαίνιση κατοικίας

Στην πόλη της Γάνδης παρέχεται ένα κονδύλι 300.000€ για ανακαίνιση κατοικίας 10 νοικοκυριών που θα επιλεγούν από τις τοπικές αρχές. Δικαιούχα νοικοκυριά είναι όσα είναι χαμηλόμισθα, διαμένουν σε οικίες που τους ανήκουν και το κτίσμα είναι παλιό, με πολύ χαμηλή ενεργειακή απόδοση, παρέχοντάς χαμηλό βιοτικό επίπεδο διαβίωσης. Οι εργασίες που δικαιολογούνται από το πρόγραμμα είναι μεταξύ άλλων μόνωση τοίχων, εγκατάσταση κεντρικών συστημάτων θέρμανσης και αλλαγή boiler. Αν τα νοικοκυριά που επωφελήθηκαν από το πρόγραμμα θελήσουν να πουλήσουν την περιουσία τους, οφείλουν να επιστρέψουν την αξία της συνολικής δαπάνης της ανακαίνισης στις τοπικές αρχές. ⁸⁸

⁸⁵ https://www.ademe.fr/sites/default/files/assets/documents/fonds-sociaux_plaquette-precarite-energetique.pdf

⁸⁶ <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F1334>

⁸⁷ <https://droit-finances.commentcamarche.com/faq/8912-coupure-de-gaz-ou-d-electricite-factures-impayees#treve-hivernale>

⁸⁸ <https://persruimte.stad.gent/164506-renovatieproject-dampoort-knapt-op-opnieuw-van-start>

Μέτρο για περιπτώσεις αποσύνδεσης κατά τους χειμερινούς μήνες στην περιφέρεια των Βρυξελλών

Στην περιφέρεια των Βρυξελλών, θεσπίστηκε ένα μέτρο που προστατεύει τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά από διακοπή ηλεκτροδότησης ή παροχής φυσικού αερίου από την 1^η Οκτωβρίου έως την 31^η Μαρτίου. Όταν ένας προμηθευτής ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου προχωράει στην διακοπή των υπηρεσιών σε ένα νοικοκυριό λόγω χρεών μέσα στο προαναφερθέν χρονικό διάστημα, αναλαμβάνει η δημόσια εταιρεία διανομής (Sibelga) την συνέχιση ηλεκτροδότησης του νοικοκυριού μέχρι το πέρας του χειμώνα εκτός αν βρεθεί άλλος προμηθευτής.⁸⁹

Απαγόρευση αποσύνδεσης τον χειμώνα στη Φλαμανδική περιφέρεια

Με νόμο της Φλαμανδικής περιφέρειας απαγορεύεται η διακοπή ηλεκτροδότησης ή παροχής φυσικού αερίου νοικοκυριών από την 1^η Δεκεμβρίου έως την 1^η Μαρτίου.⁹⁰

Μέτρο για περιπτώσεις αποσύνδεσης κατά τους χειμερινούς μήνες στην περιφέρεια Βαλλονίας

Στο μέτρο αυτό της περιφέρειας της Βαλλονίας ισχύει ότι και στις Βρυξέλλες. Σε περίπτωση που ο προμηθευτής ενέργειας προχωράει σε διακοπή συμβολαίου μεταξύ 1^{ης} Νοεμβρίου και 15^{ης} Μαρτίου σε ένα νοικοκυριό, τότε η υπεύθυνη εταιρεία διανομής ενέργειας αναλαμβάνει την παροχή ηλεκτροδότησής του για αυτήν την περίοδο.⁹¹

Δανειοδότηση στη περιφέρεια της Βαλλονίας για εργασίες ενεργειακής αναβάθμισης οικίας

Η περιφέρεια παρέχει δάνεια μηδενικού επιτοκίου σε πολυμελή νοικοκυριά και σε ιδιοκτήτες κατοικίες για εργασίες που αφορούν την βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του κτίσματος. Αρχικά, γίνεται μελέτη ενεργειακής επιθεώρησης του κτίσματος, κατά την οποία το νοικοκυριό ενημερώνεται και δέχεται συμβουλές για πιθανές λύσεις ενεργειακής αναβάθμισης μαζί με τα κόστη που τις αφορούν. Όταν το νοικοκυριό αποφασίσει να προχωρήσει την επένδυση, ζητά από την αρχή της περιφέρειας δανειοδότηση και εξετάζεται η περίπτωση του. Ο χρόνος αποπληρωμής του δανείου δεν μπορεί να ξεπερνά τα 30 χρόνια και το ύψος του κυμαίνεται από 1.000 € μέχρι 60.000 €.⁹²

Ενεργειακό επίδομα

Όποιο νοικοκυριό δεν μπορεί να ανταπεξέλθει στους λογαριασμούς ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου, μπορεί να αιτηθεί από την Κοινωνική Πρόνοια το ενεργειακό επίδομα. Τότε, η αρμόδια υπηρεσία εξετάζει την κατάσταση του αιτούντος νοικοκυριού και εξουσιοδοτεί την παροχή του επιδόματος. Η μορφή του επιδόματος μπορεί να είναι μεταξύ άλλων διαπραγματεύση για πλάνο αποπληρωμής με τον προμηθευτή, είτε διαγραφή κάποιων λογαριασμών για να επέλθει ισορροπία στα οικονομικά δεδομένα του νοικοκυριού, είτε

⁸⁹ <http://www.socialenergie.be/nl/sociale-maatregelen/specifieke-sociale-maatregelen-voor-aardgas-en-elektriciteit/verbod-op-afsluiting-in-de-winterperiode/>

⁹⁰ <https://www.energiesparen.be/sociaal/bescherming/afsluiting>

⁹¹ <https://www.comparateur-energie.be/blog/2018/02/16/hiver-coupure-energie/#grd>

⁹² <https://www.flw.be/renopacks-et-renoprets/>

βοήθεια στην αγορά ηλεκτρολογικού εξοπλισμού μεγάλης ενεργειακής απόδοσης, αλλά και στήριξη σε εργασίες συντήρησης των συστημάτων θέρμανσης.⁹³

Γραφεία Ενέργειας στη περιφέρεια της Βαλλονίας

Σε όλη την περιφέρεια της Βαλλονίας υπάρχουν 16 γραφεία, επανδρωμένα με 40 συμβούλους, που στόχο έχουν την ενημέρωση των πολιτών για ενεργειακά ζητήματα που αφορούν την οικία τους. Παρέχονται δωρεάν συμβουλές για βιώσιμες λύσεις εξοικονόμησης ενέργειας, είτε με την πραγματοποίηση κάποιας ανακαίνισης, είτε με αλλαγή της καθημερινής συμπεριφοράς τους στη χρήση της ενέργειας. Παρουσιάζονται τρέχοντα κοινωνικά προγράμματα της περιφέρειας για έκτακτης ανάγκης περιπτώσεις ή και τρέχοντα προγράμματα επιδότησης ενεργειακών ανακαινίσεων.⁹⁴

Πρόγραμμα επιδότησης για ενεργειακή ανακαίνιση στην περιφέρεια της Βαλλονίας

Στη περιφέρεια της Βαλλονίας παρέχονται με κάποια κυρίως εισοδηματικά κριτήρια επιδοτήσεις για εργασίες ενεργειακής αναβάθμισης της απόδοσης της οικίας. Το νοικοκυριό πρέπει να έχει εισόδημα κάτω από 97.700€ και η οικία πρέπει να είναι τουλάχιστον εικοσαετίας. Οι εργασίες που δικαιολογεί το πρόγραμμα είναι :

- μόνωση ταράτσας ή σκεπής με κόστος 15€/m² μέχρι 150m²,
- μόνωση τοίχων με 25€/m² για εξωτερικούς και 12€/m² για εσωτερικούς,
- μόνωση πατώματος με 10€/m² μέχρι 150m²,
- εγκατάσταση boiler φυσικού αερίου 200€,
- εγκατάσταση αντλίας θερμότητας νερού/νερού 750€
- εγκατάσταση αντλίας θερμότητας αέρα 1.500€,
- εγκατάσταση boiler βιομάζας 1.750€,
- εγκατάσταση ηλιακού θερμοσίφωνα με 1.500€ και
- μελέτη ενεργειακής επιθεώρησης με 220€.

Το ύψος της επιδότησης ποικίλει με βάση τους συντελεστές που προσδιορίζονται από την εισοδηματική ζώνη που ανήκει το νοικοκυριό και το ύψος του κόστους των παραπάνω εργασιών. Το ποσό της πριμοδότησης απαγορεύεται να ξεπερνά το 70% του συνολικού κόστους των εργασιών.⁹⁵

Επιδότηση ενεργειακής ανακαίνισης στην περιφέρεια των Βρυξελλών

Σε αυτό το μέτρο δίνεται επιδότηση εργασιών για ενεργειακή ανακαίνιση της κατοικίας νοικοκυριών. Η πριμοδότηση φτάνει κατά μέσο όρο το 20% του συνολικού κόστους των εργασιών, με το ύψος των εργασιών να καθορίζεται από 3 εισοδηματικές ζώνες. Οι εργασίες που δικαιολογούνται είναι μεταξύ άλλων:

- μόνωση ταράτσας ή σκεπής με κόστος 20-30-40 €/m²,
- μόνωση τοίχων με 55-65-75€/m² για εξωτερικούς και 20-25-30€/m² για εσωτερικούς,
- μόνωση πατώματος με 20-25-30€/m²,

⁹³ https://www.socialsecurity.be/citizen/nl/hulp-ocmw/hulp-bij-je-energiekosten/gas-en-elektriciteitsfonds-energiefonds#h2_0

⁹⁴ <https://energie.wallonie.be/fr/guichets-energie-wallonie.html?IDC=6946>

⁹⁵ <https://energie.wallonie.be/fr/primess-energie-si-envoi-d-un-avis-energie-prealable-avant-le-31-mai-2019.html?IDC=8793>

- εγκατάσταση παραθύρων ή θυρών με 10-15-20€/m²,
- αντικατάσταση boiler με 700-800-1.200€ μέχρι 40kW με αύξηση 5€/Kw για μεγαλύτερης ισχύς,
- εγκατάσταση αντλίας θερμότητας με 4.250-4.500-4.750€,
- εγκατάσταση ηλιακού θερμοσίφωνα με 2.500-3.000-3.500€ και
- μελέτη ενεργειακής επιθεώρησης με 400€ για μονοκατοικία και 3.000€ για πολυκατοικία.⁹⁶

Πρόγραμμα ενημέρωσης “Ενεργειακό Σπίτι” στην περιφέρεια των Βρυξελλών

Η περιφέρεια των Βρυξελλών σε συνεργασία με μια μη κερδοσκοπική οργάνωση (Homegrade), παρέχουν δωρεάν υπηρεσίες ενημέρωσης για τρόπους ενεργειακής εξοικονόμησης ή και επίβλεψης εργασιών ενεργειακής αναβάθμισης στην οικία.⁹⁷

Δανειοδότηση μηδενικού επιτοκίου της Φλαμανδικής περιφέρειας σε ευάλωτα νοικοκυριά

Η Φλαμανδική περιφέρεια δανειοδοτεί κάποια ευάλωτα νοικοκυριά με μηδενικό επιτόκιο μέχρι 15.000€ με διάρκεια αποπληρωμής 10 έτη, για εργασίες ενεργειακής αναβάθμισης . Συγκεκριμένα δικαιούχοι μπορούν να είναι:

- άτομα που δικαιούνται αυξημένη επιστροφή από το ταμείο ασφάλισης υγείας,
- άτομα που δεν μπορούν να πληρώσουν τους λογαριασμούς θέρμανσης και βρίσκονται σε διακανονισμό χρεών,
- νοικοκυριά με εισοδήματα μικρότερα από 18.730,66€ με αύξηση 3.467,55€ για κάθε εξαρτώμενο μέλος,
- οικογένειες με συνδυασμένο εισόδημα έως τα 31.340€ με 1.630€ για κάθε εξαρτώμενο μέλος και
- όσα νοικοκυριά λαμβάνουν ενεργειακό επίδομα.⁹⁸

Εκπαιδευτές ενέργειας στην περιφέρεια της Βαλλωνίας

Η περιφέρεια της Βαλλωνίας έχει ένα πρόγραμμα ενημέρωσης για ζητήματα ενεργειακής απόδοσης της οικίας, μέσω των υπηρεσιών που παρέχουν οι εκπαιδευτές ενέργειας. Συγκεκριμένα, οι εκπαιδευτές ενέργειας :

- ενημερώνουν για την σημασία και την πρακτικότητα μιας ενεργειακής επιθεώρησης,
- βοηθούν στην κατανόηση και στην αποτελεσματικότητα μιας πιθανής επένδυσης για ενεργειακή αναβάθμιση της οικίας,
- αξιολογούν τα οικονομικά δεδομένα μιας τέτοιας επένδυσης,
- βοηθούν σε αιτήσεις για τρέχοντα προγράμματα επιδότησης για ενεργειακές εργασίες ανακαίνισης ή τρέχοντα επιδόματα και
- ενημερώνουν τα νοικοκυριά για τα διάφορα τρέχοντα πακέτα ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου της αγοράς.⁹⁹

⁹⁶ <https://environnement.brussels/thematiques/batiment/primes-et-incitants/les-primes-energie-en-2019>

⁹⁷ <https://homegrade.brussels/homegrade/qui-sommes-nous/>

⁹⁸ <https://www.energiesparen.be/energielening>

⁹⁹ <http://actionsociale.wallonie.be/lutte-surendettement/tuteurs-energie>

Δωρεάν ενεργειακός έλεγχος από την Φλαμανδική περιφέρεια

Η Φλαμανδική περιφέρεια παρέχει δωρεάν ενεργειακούς ελέγχους με αυτοψίες που πραγματοποιούνται στις οικίες κάποιων ευάλωτων νοικοκυριών. Οι έλεγχοι αυτοί προσδιορίζουν χωρίς μεγάλη ακρίβεια (δεν είναι τόσο εμπεριστατωμένη όσο μια μελέτη ενεργειακής επιθεώρησης) τις καταναλώσεις της οικίας και προτρέπουν τους ένοικους να προβούν σε στοχευμένες δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας με μικρό κόστος υλοποίησης.¹⁰⁰

Σύγκριση τιμών σε ιστοσελίδα κάθε περιφέρειας

Βάση της ισχύουσας νομοθεσίας οι προμηθευτές ενέργειας και φυσικού αερίου υποχρεώνονται κάθε μήνα να ενημερώνουν τον αρμόδιο ρυθμιστή ενέργειας κάθε περιφέρειας για τις τιμές ηλεκτροδότησης και παροχής φυσικού αερίου που κοστολογούν τους πελάτες τους. Έτσι, κάθε περιφέρεια σε συνεννόηση με τον εκάστοτε ρυθμιστή ενέργειας, ανεβάζει τα δεδομένα αυτά στην επίσημη ιστοσελίδα της για την ενημέρωση των νοικοκυριών.¹⁰¹

Επιχορήγηση για νοικοκυριά σε ενοίκιο στην Φλαμανδική περιφέρεια

Η περιφέρεια πριμοδοτεί εργασίες θερμομόνωσης και αλλαγής κουφωμάτων σε κατοικίες χαμηλής θερμικής απόδοσης που είναι προς ενοικίαση σε συγκεκριμένα ευάλωτα νοικοκυριά. Τέτοια είναι όσα νοικοκυριά:

- δικαιούνται το δάνειο με μηδενικό επιτόκιο της περιφέρειας που προαναφέρθηκε,
- ανήκουν στους προστατευμένους πελάτες, δηλαδή δικαιούνται τις μέγιστες κοινωνικές τιμές ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου,
- έχουν προπληρωμένους μετρητές ηλεκτρικής ενέργειας ή αερίου,
- ενοικιάζουν κτίρια από δημοτικές αρχές και υπηρεσίες ή
- πληρώνουν νοίκι τουλάχιστον για ένα χρόνο μέγιστου ύψους 521.69€ και σε ορισμένους δήμους 571,69€.

Οι εργασίες που δικαιολογούνται από το πρόγραμμα είναι:

- θερμομόνωση ταράτσας ή σκεπής με 4 €/m² με εργολάβο ή 2€/m² χωρίς εργολάβο και για προστατευμένους πελάτες 10,5 και 5.25€/m² αντίστοιχα,
- αλλαγή παραθύρων με κόστος 10€/m² για το 2019 και 8€/m² για το 2020,
- θερμομόνωση τοίχου με 5€/m² και για τους προστατευμένους πελάτες 9€/m² και
- η εποπτεία των εργασιών από εργοδηγούς που ορίζονται από το πρόγραμμα.¹⁰²

Πράσινο δάνειο από την περιφέρεια των Βρυξελλών

Η περιφέρεια παρέχει δανειοδότηση με επιτόκιο 0 έως 2% σε νοικοκυριά για συγκεκριμένες εργασίες βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης της οικίας τους. Τέτοιες εργασίες είναι η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών πάνελ, ηλιακού θερμοσίφωνα, αντλιών θερμότητας ή και θερμομόνωσης τοίχου. Το ύψος της επιδότησης φτάνει τα 25.000€ και τίθενται συγκεκριμένα κριτήρια για την εξοικονόμηση ενέργειας που πρέπει να επιτυγχάνεται με το πέρας των εργασιών στην οικία.¹⁰³

¹⁰⁰ <https://www.vlaanderen.be/gratis-energiescan>

¹⁰¹ <https://www.compacwape.be/client/#/myProfile>

¹⁰² <https://www.vlaanderen.be/huur-en-isolatiepremie>

¹⁰³ <https://environnement.brussels/thematiques/batiment/primes-et-incipitants/pret-vert-bruxellois>

Πληρωμή πετρελαίου θέρμανσης με δόσεις

Είναι ένα μέτρο που δεν εφαρμόζεται καθολικά από όλους τους προμηθευτές πετρελαίου θέρμανσης παρά με όσους επιθυμούν, και επιτρέπει την πληρωμή του λογαριασμού σε δόσεις κατόπιν συνεννόησης του καταναλωτή με τον προμηθευτή. Αρχικά όποια νοικοκυριά επιθυμούν εξόφληση με δόσεις, έρχονται σε επαφή με τους προμηθευτές που εφαρμόζουν το μέτρο και τους ενημερώνουν για μια εκτιμώμενη ετήσια κατανάλωση πετρελαίου. Κατόπιν πρέπει να υπογραφεί συμβόλαιο εξόφλησης μέγιστης διάρκειας 2 χρόνων και αναλόγως την εκτιμώμενη κατανάλωση, προκύπτει το ύψος των μηνιαίων δόσεων. Επίσης η πρώτη παραγγελία πρέπει υποχρεωτικά να είναι από τουλάχιστον 1.000 λίτρα έως την ολική ετήσια κατανάλωση του νοικοκυριού, και η πρώτη κατάθεση να είναι ίση με την μισή αξία της ποσότητας της παραγγελίας. Οι δόσεις που ακολουθούν είναι κανονισμένες από την υπογραφή του συμβολαίου.¹⁰⁴

Επιδότηση ενέργειας για χαμηλόμισθα νοικοκυριά στην περιφέρεια της Βαλλονίας

Η περιφέρεια χορηγεί μια επιδότηση σε χαμηλόμισθα νοικοκυριά για ένα εύρος εργασιών που θα αναβαθμίσουν ενεργειακά την οικία τους. Τέτοιες εργασίες μπορεί να είναι μεταξύ άλλων η θερμομόνωση τοίχων, σκεπών ή πατώματος, η εγκατάσταση καυστήρα, η αντικατάσταση παραθύρων ή θηρών, η αντικατάσταση boiler ή κεντρικού συστήματος θέρμανσης, η εγκατάσταση μηχανισμών ελέγχου του συστήματος θέρμανσης και η εγκατάσταση επιπρόσθετων θερμαντικών σωμάτων. Το ύψος της επιχορήγησης φτάνει τα 1.365€ ανά νοικοκυριό για κάθε 5 χρόνια. Το μέγιστο εισοδηματικό όριο των δικαιούχων είναι τα 1.505.78€ ανά μήνα για κάθε νοικοκυριό και τα 728.41€ για κάθε συγκάτοικο, χωρίς να λαμβάνονται υπόψιν πιθανά κοινωνικά επιδόματα που μπορεί να λαμβάνει το νοικοκυριό.¹⁰⁵

“Δίκτυο Επαγρύπνησης” στην περιφέρεια των Βρυξελλών

Το “δίκτυο Επαγρύπνησης” αποτελεί ένα μέτρο της περιφέρειας για ενημέρωση των κατοίκων, για ανταλλαγή βιωματικών εμπειριών και διάλογο.¹⁰⁶

Περιοριστής ισχύος

Όταν ένα νοικοκυριό έχει δυσκολίες με την αποπληρωμή των λογαριασμών ηλεκτρικής ενέργειας, ο προμηθευτής του κάνει αίτημα για περιοριστή ισχύος στο Κέντρο Κοινωνικής Πρόνοιας (OCMW). Αφού εξεταστεί η αίτηση του προμηθευτή ακολουθεί, κατόπιν συνεννόησης με την εταιρεία διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, τοποθέτηση ρυθμιστή ισχύος των 2300kW. Αν ο καταναλωτής σε διάστημα 60 ημερών δεν έρθει σε διακανονισμό με τον προμηθευτή του για τις οφειλές του ή δεν βρεθεί κάποια άλλη λύση (χρήση κάποιου κοινωνικού μέτρου προστασίας), τότε ο προμηθευτής προχωράει σε διακοπή συμβολαίου με δυνατότητα αποσύνδεσης.¹⁰⁷

¹⁰⁴ <https://economie.fgov.be/fr/themes/energie/prix-de-lenergie/tarif-social/les-paiements-echelonnees>

¹⁰⁵ <https://energie.wallonie.be/fr/subvention-energie-pour-les-menages-a-revenu-modeste-operation-mebar-ii.html?IDC=6369&IDD=130089>

¹⁰⁶ <http://www.socialenergie.be/fr/qui-sommes-nous/reseau-de-vigilance/>

¹⁰⁷ <https://www.sibelga.be/nl/bescherming-klanten/vermogensbegrenzer/wanneer-wordt-de-vermogensbegrenzer-geplaatst>

Προπληρωμένοι μετρητές ενέργειας για νοικοκυριά με χρέη

Σε περιπτώσεις που τα νοικοκυριά δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν στους λογαριασμούς ενέργειας και τα χρέη τους μεγαλώνουν και δεν εξυπηρετούνται, χρησιμοποιούνται οι προπληρωμένοι μετρητές σαν μέτρο προστασίας από καταστάσεις αποσύνδεσης. Όταν ο προμηθευτής ενέργειας καταγγέλλει το συμβόλαιο του πελάτη λόγω χρεών, ο διαχειριστής διανομής του δικτύου σταματάει να πληρώνεται για τις υπηρεσίες του. Έτσι σαν έκτακτο μέτρο προστασίας από την νομοθεσία, εγκαθίσταται προπληρωμένος μετρητής στο νοικοκυριό μαζί με περιοριστή ισχύος από τον διαχειριστή. Στην ουσία, το νοικοκυριό ξεκινάει μηνιαίως να προπληρώνει μια ποσότητα ενέργειας και την καταναλώνει μέχρι να εξαντληθεί, σαν καρτοτηλέφωνο. Στην περιφέρεια της Βαλλονίας, το χρέος του καταναλωτή δεν μπορεί να ξεπερνάει τα 100€ για ηλεκτρική ενέργεια ή φυσικό αέριο ή τα 200€ και για τα δυο μαζί. Η χρήση των προπληρωμένων μετρητών πραγματοποιείται και στο δίκτυο του φυσικού αερίου.^{108 109}

Σχέδιο προληπτικής δράσης για την ενέργεια

Η περιφέρεια της Βαλλονίας χρηματοδοτεί ένα πρόγραμμα παροχής συμβουλών και εγκατάστασης εξοπλισμού μικρού κόστους, με σκοπό την εξοικονόμηση ενέργειας σε ευάλωτα νοικοκυριά για τη μείωση των ενεργειακών τους δαπανών. Το πρόγραμμα εφαρμόζεται από το ίδρυμα Κοινωνικής Αρωγής, που με επισκέψεις στο σπίτι προσφέρει συμβουλές εξοικονόμησης ενέργειας ή παρεμβάσεις μικρού κόστους (λάμπες led, μονωτικές φλάντζες στις πόρτες ή στα παράθυρα, μονωτική ταινία σε σωλήνες νερού που τρέχουν, πολύμπριζα, τοπικές μονώσεις κουφωμάτων κ.α.), οι οποίες βοηθάνε στην μείωση των λογαριασμών ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου.¹¹⁰

Κοινωνική Ταρίφα για ευάλωτα νοικοκυριά

Η κυβέρνηση της χώρας θέσπισε ένα μέτρο στήριξης για “προστατευμένους πελάτες” που δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν στις ενεργειακές τους δαπάνες. Προστατευμένοι πελάτες νοούνται τα νοικοκυριά που λαμβάνουν κάποιο κοινωνικό επίδομα στήριξης, ή των οποίων η ηλεκτροδότησή έχει περάσει, λόγω χρεών, στον διαχειριστή διανομής του δικτύου, ή οι οποίοι βρίσκονται σε κατάσταση διακανονισμού υπό την επίβλεψη του ιδρύματος Κοινωνικής Αρωγής με τον προμηθευτή τους λόγω χρεών, ή διαμένουν σε κατοικίες που ανήκουν σε δημοτικές αρχές και υπηρεσίες. “Οι προστατευμένοι πελάτες”, βάση της νομοθεσίας, δικαιούνται από τον εκάστοτε προμηθευτή τους να κοστολογούνται με την χαμηλότερη ταρίφα ηλεκτροδότησης της αγοράς που προκύπτει από την Ρυθμιστική Αρχή Ηλεκτρικής Ενέργειας και Φυσικού Αερίου, την κοινωνική ταρίφα. Η κοινωνική ταρίφα έχει καθολική ισχύ (είναι ίδια για όλους τους προμηθευτές της αγοράς) και αναθεωρείται κάθε 6 μήνες.¹¹¹

¹⁰⁸ <https://www.vreg.be/nl/budgetmeter>

¹⁰⁹ <https://www.cwape.be/?dir=2.4.04>

¹¹⁰ <http://cpas.walcourt.be/projet-pape-2/>

¹¹¹ <https://www.cwape.be/?dir=2.4.01>

Επίδομα ανακαίνισης κατοικιών στην περιφέρεια των Βρυξελλών

Η περιφέρεια πριμοδοτεί εργασίες ανακαίνισης κατοικιών με σκοπό την βελτίωση της ασφάλειας και άνεσης που προσφέρουν στους ενοίκους τους. Οι εργασίες που δικαιολογούνται από το πρόγραμμα είναι μεταξύ άλλων θερμομόνωση τοίχων, επισκευή κουφωμάτων και εγκατάσταση κεντρικών συστημάτων θέρμανσης με συγκεκριμένο κοστολόγιο που καθορίζεται από το καταστατικό της περιφέρειας. Το ύψος της επιδότησης φτάνει τα 35.000€ με αύξηση 5.000€ για κάθε δωμάτιο, αν ο αριθμός των δωματίων υπερβαίνει τα τρία. Επίσης, το ποσοστό της πριμοδότησης ποικίλει από 30% έως 70% και καθορίζεται από τρεις εισοδηματικές ζώνες και την περιοχή της οικίας. Το κτίσμα που θα ανακαινιστεί πρέπει να είναι τουλάχιστον τριακονταετίας και με το πέρας των εργασιών το νοικοκυριό υποχρεούται να μείνει στο οίκημα για τουλάχιστον 5 χρόνια.¹¹²

Πριμοδότηση ανακαίνισης οικίας στην Φλαμανδική περιφέρεια

Η περιφέρεια πριμοδοτεί νοικοκυριά που ζουν σε ιδιόκτητες κατοικίες ή είναι ιδιοκτήτες πολλών διαμερισμάτων, για εργασίες ανακαίνισης. Στην πρώτη περίπτωση δικαιούχοι είναι όσοι τα δυο τελευταία χρόνια έχουν μέγιστο όριο εισοδήματος:

- 43.870€ για ένα άτομο,
- 62.670€ για ένα άτομο μαζί με εξαρτώμενο μέλος, με αύξηση 3.510€ για κάθε πρόσθετο εξαρτώμενο μέλος και
- 62.670€ για παντρεμένα ζευγάρια ή συγκάτοικους με αύξηση 3.510€ για κάθε εξαρτώμενο μέλος.

Στη δεύτερη περίπτωση οι ιδιοκτήτες διαμερισμάτων πρέπει να νοικιάζουν τα τουλάχιστον εννέα τελευταία χρόνια την ιδιοκτησία τους για να δικαιούνται το μπόνους. Και στις δυο περιπτώσεις το οίκημα πρέπει να είναι τουλάχιστον τριακονταετίας. Οι εργασίες που δικαιολογεί το μέτρο αφορούν μεταξύ άλλων την μόνωση εσωτερικών και εξωτερικών τοίχων ή σοφίτας, την αντικατάσταση κουφωμάτων, την εγκατάσταση boiler, κεντρικών συστημάτων θέρμανσης, αντλιών θερμότητας, ενδοδαπέδιας θέρμανσης ή συστημάτων ελέγχου θερμοκρασίας και χωρίζονται σε τέσσερις βασικές κατηγορίες. Το ποσοστό της επιδότησης είναι 30% και 20% του συνολικού κόστους των εργασιών, εξαρτώμενο από το πλήθος και την κατηγορία των εργασιών, τον χρόνο που πραγματοποιούνται οι εργασίες, ενώ το ύψος της επιδότησης φτάνει τα 10.000€.¹¹³

Εφαρμογή προτύπου μόνωσης στέγης στην Φλαμανδική περιφέρεια

Η περιφέρεια θέτει πρότυπα μόνωσης στέγης, υποχρεώνοντας σε εφαρμογή τους, τους ιδιοκτήτες πολλαπλών κατοικιών (διαμερισμάτων) που τα παραχωρούν για ενοικίαση. Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι ένοικοι καλούν τους αρμόδιους ενεργειακούς επιθεωρητές για έλεγχο του κτίσματος και αν τα αποτελέσματα της αυτοψίας δεν τηρούν τα κριτήρια του προτύπου, τότε δίνουν διορία στον ιδιοκτήτη να προβεί σε εργασίες μόνωσης. Σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης το κτίσμα κρίνεται μη κατοικήσιμο μέχρι να εφαρμοστούν οι απαιτούμενες αλλαγές.¹¹⁴

¹¹² <https://logement.brussels/primes-et-aides/primes-a-la-renovation>

¹¹³ <https://www.wonenvlaanderen.be/node/3365>

¹¹⁴ <https://www.energiesparen.be/vlaamsedakisolatiennorm>

Κοινωνικό επίδομα θέρμανσης

Το επίδομα θέρμανσης το δικαιούνται όσοι λαμβάνουν επίδομα υγείας και ανεργίας, τα νοικοκυριά με ετήσιο εισόδημα μικρότερο από 19.105,58€ με αύξηση 3.536,95€ για κάθε εξαρτώμενο μέλος και τέλος όσα νοικοκυριά βρίσκονται σε κατάσταση διακανονισμού χρεών ή όσα αδυνατούν να πληρώσουν λογαριασμούς που αφορούν τις δαπάνες θέρμανσης. Το ύψος του επιδόματος ποικίλει από 210€ έως 300€ και εξαρτάται από την τιμή του λίτρου του πετρελαίου που αναγράφεται στον λογαριασμό, με μέγιστη ετήσια ποσότητα πετρελαίου που λαμβάνεται υπόψιν, τα 1.500 λίτρα ανά νοικοκυριό.¹¹⁵

Μείωση φόρου ακίνητης περιουσίας για εργασίες θερμομόνωσης της οροφής της οικίας στην περιφέρεια της Βαλλονίας

Για το 2019 το ποσοστό της μείωσης του φόρου φτάνει το 30% του συνολικού κόστους των εργασιών που πραγματοποιήθηκαν συνυπολογίζοντας και το ΦΠΑ, με μέγιστο όριο τα 3.200€ ανά κατοικία.¹¹⁶

3.2.4. Γερμανία

Σχέδιο εξοικονόμησης ενέργειας του δήμου Νυρεμβέργης

Στο δήμο της Νυρεμβέργης παρατηρείται ένα σχέδιο εξοικονόμησης ενέργειας από το 2008 και αφορά νοικοκυριά που είναι αποδέκτες κοινωνικών επιδομάτων ή που έχουν χαμηλά εισοδήματα. Κατά το σχέδιο, διεξάγονται ενεργειακοί έλεγχοι (όχι μελέτες ενεργειακής πιστοποίησης) από κοινωνικά καταρτισμένους ενεργειακούς συμβούλους στις οικίες των δικαιούχων, παρέχοντας συμβουλές εξοικονόμησης ενέργειας στα νοικοκυριά χωρίς κάποια επιβάρυνση. Η χρηματοδότηση του έργου γίνεται από τον δήμο της Νυρεμβέργης αλλά και από την δημόσια εταιρεία ηλεκτροδότησης N-Ergie, που συνδράμει σε αυτό το σχέδιο ετησίως με 50.000€. Κατά την εφαρμογή αυτής της δράσης υπολογίστηκε μια εξοικονόμηση στο κόστος της θέρμανσης, αλλά η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας ύψους 130€κατά μέσο όρο, ξεχωριστά για το καθένα σε κάθε νοικοκυριό.¹¹⁷

Κοινωνικό μέτρο απαλλαγής τελών του λογαριασμού ηλ. ενέργειας στο δήμο Pullach

Η Ε.ΟΝ είναι μία από τις μεγαλύτερες εταιρίες ηλεκτροδότησης στη Γερμανία. Στην προσπάθειά της να δείξει το κοινωνικό της πρόσωπο εφάρμοσε ένα μέτρο στήριξης ευπαθών νοικοκυριών. Συγκεκριμένα η δράση αυτή, που ξεκίνησε το 2006, απευθύνεται σε νοικοκυριά που λαμβάνουν κάποιο κοινωνικό επίδομα. Στην ουσία το μέτρο αυτό υποστηρίζει οικονομικά τους δικαιούχους όχι με κάποιες μειώσεις τιμολογιακά, αλλά απαλλάσσοντας τους λογαριασμούς των νοικοκυριών από οποιασδήποτε μορφής τελών (π.χ. χρεώσεις δήμου, τηλεόρασης).¹¹⁸

¹¹⁵ <https://www.verwarmingsfonds.be/index.php/hoeveel-bedraagt-de-toelage>

¹¹⁶

https://finances.belgium.be/fr/particuliers/avantages_fiscaux/fiscalite_verte/economie_energie/isolation_toit/avantage_fiscal#g1

¹¹⁷ <https://www.nuernberg.de/internet/sozialamt/energiesparprojekt.html#1>

¹¹⁸ <https://www.pullach.de/e-on-sozialrabatt/>

Καμπάνιες ενημέρωσης ευάλωτων νοικοκυριών στην περιφέρεια της Βόρειας Ρηνανίας

Τον Οκτώβριο του 2012 ένα έργο καταπολέμησης της ενεργειακής φτώχειας θεσπίστηκε στην περιφέρεια της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας από τοπικούς οργανισμούς προστασίας καταναλωτών, με διοργάνωση εκστρατειών πληροφόρησης και διαβούλευσης των δικαιούχων νοικοκυριών. Το έργο αυτό απευθύνεται σε νοικοκυριά που λαμβάνουν οποιαδήποτε μορφής κοινωνικό επίδομα, ή που έχουν χαμηλό εισόδημα, ή λαμβάνουν σύνταξη και δυσκολεύονται να ανταπεξέλθουν στις οικονομικές απαιτήσεις των λογαριασμών τους απειλούμενα με διακοπή παροχής ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου, ή αδυνατούν να πληρώσουν τα ενεργειακά τους κόστη έχοντας υποστεί ήδη κάποια διακοπή. Η πληροφόρηση και η συμβουλή νοικοκυριών αφορά νομικά ζητήματα αλλά κυρίως ενεργειακά, με χάραξη καθημερινών, οικονομικών και απλών δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας. Το έργο αυτό χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Γεωργίας, Φύσης και Προστασίας των Καταναλωτών αλλά και από τοπικές εταιρίες παροχής ενέργειας. Από την αρχή του έργου 6.600 νοικοκυριά πραγματοποίησαν αιτήσεις για βοήθεια και πραγματοποιήθηκαν 15.300 συναντήσεις με ενεργειακούς συμβούλους. Συνολικά στο 89% των περιπτώσεων μπόρεσαν να βρεθούν βιώσιμες λύσεις, με αποτέλεσμα το 81% των περιπτώσεων των νοικοκυριών που απειλούνταν με διακοπή ηλεκτροδότησης, να μην κινδυνεύουν πια και το 62% των νοικοκυριών που έχουν υποστεί διακοπή να επανασυνδέονται.¹¹⁹

Κρατικό μέτρο οικονομικής στήριξης σε νοικοκυριά με άνεργους, δικαιούχων κοινωνικού επιδόματος

Από την ισχύουσα νομοθεσία, στο επίδομα ανεργίας ή στο κοινωνικό επίδομα που λαμβάνει ο δικαιούχος, συνυπολογίζονται και τα έξοδα θέρμανσης και ηλεκτρικής ενέργειας στην κατάρτιση του ποσού που προκύπτει.¹²⁰

Ενεργειακοί έλεγχοι και μικρές παρεμβάσεις σε οικίες ευάλωτων νοικοκυριών

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Προστασίας της Φύσης και Πυρηνικής Ασφάλειας σε συνεργασία με την μη κερδοσκοπική οργάνωση, Caritas, οργανώνουν ενεργειακούς ελέγχους με αυτοψίες που πραγματοποιούνται από ενεργειακούς συμβούλους σε οικίες νοικοκυριών που λαμβάνουν κάποιο κοινωνικό επίδομα ή έχουν χαμηλό εισόδημα. Κατά την διάρκεια των ελέγχων μετρούν την κατανάλωση ενέργειας των ψυγείων, των ηλεκτρικών κουζινών, των πλυντηρίων, του φωτισμού, των ηλεκτρονικών υπολογιστών, των τηλεοράσεων και των συστημάτων θέρμανσης νερού, προκρίνοντας βιώσιμες λύσεις εξοικονόμησης ενέργειας. Μετά τον ενεργειακό έλεγχο, το μέτρο, σαν επιπρόσθετη βοήθεια, παρέχει λάμπες led και φτηνά συστήματα ελέγχου θερμοκρασίας χωρίς κάποια οικονομική επιβάρυνση των νοικοκυριών, βοηθώντας με μια εκτιμώμενη εξοικονόμηση ενέργειας μέσου όρου 15%. Παράλληλα όσα νοικοκυριά λαμβάνουν επίδομα ανεργίας, επίδομα στέγασης ή κάποιο κοινωνικό επίδομα, δικαιούνται μια επιδότηση 100€ για αγορά ψυγείου ενεργειακής κλάσης A+++ . Από το 2009 μέχρι το 2019, εκτιμάται ότι περίπου 350.000 χαμηλόμισθα νοικοκυριά έχουν επωφεληθεί από το πρόγραμμα, με μέση εξοικονόμηση 172€ στις ενεργειακές δαπάνες κάθε νοικοκυριού.¹²¹

¹¹⁹ <https://www.verbraucherzentrale.nrw/gegen-energiearmut>

¹²⁰ <https://www.sozialgesetzbuch-sgb.de/sgbii/22.html>

¹²¹ <https://www.caritas.de/glossare/stromspar-check>

Κρατική επιδότηση για ενεργειακούς ελέγχους και συμβουλευτική παροχή υπηρεσιών

Το Υπουργείο Οικονομικών και Ενέργειας χρηματοδοτεί μέσω της Ομοσπονδιακής Ένωσης Καταναλωτών ενεργειακούς ελέγχους σε οικίες ενδιαφερόμενων νοικοκυριών, με παροχή συμβουλών για τρόπους εξοικονόμησης ενέργειας. Οι ενεργειακοί έλεγχοι που παρέχονται κατά την αυτοψία του κτίσματος είναι πέντε ειδών:

- Βασικός έλεγχος: η διάρκεια αυτοψίας είναι περίπου μια ώρα και το νοικοκυριό μαθαίνει τα πάντα για τις καταναλώσεις θερμικής και ηλεκτρικής ενέργειας, τον ηλεκτρολογικό του εξοπλισμό και απλές λύσεις εξοικονόμησης ενέργειας, χωρίς καμία επιβάρυνση.
- Κτιριακός έλεγχος: δουλεύει υποστηρικτικά του βασικού, και γίνεται έλεγχος του κεντρικού συστήματος θέρμανσης και της δομής του κτιρίου για αξιολόγηση της ενεργειακής τους απόδοσης. Το κόστος του ελέγχου είναι 30€.
- Έλεγχος συστήματος θέρμανσης: το σύστημα θέρμανσης της οικίας ελέγχεται από έναν ειδικό ώστε να βγάλει συμπεράσματα και να συμβουλευσει το νοικοκυριό για αποδοτικότερη χρήση του. Κόστος 30€.
- Έλεγχος ηλιακού πάνελ: έλεγχος της απόδοσης του συστήματος θέρμανσης με ηλιακό πάνελ και συμβουλές του νοικοκυριού για βέλτιστη λύση αποδοτικότητάς του. Κόστος 30€.
- Έλεγχος για δυνατότητα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας μέσω φωτοβολταϊκών πάνελ. Τα χαμηλόμισθα νοικοκυριά εξαιρούνται από τις πάνω επιβαρύνσεις.¹²²

Υπηρεσία ενεργειακής εξοικονόμησης στο Essen

Ο δήμος του Essen χρηματοδοτεί ένα πρόγραμμα με στόχο την μείωση των ενεργειακών δαπανών του πολίτη και παράλληλα την ενίσχυση της συνεισφοράς του πολίτη στην προστασία του περιβάλλοντος του Essen. Το πρόγραμμα αυτό προσφέρει έναν ενεργειακό έλεγχο στην οικία του νοικοκυριού για εκτίμηση των καταναλώσεών του, σε ηλεκτρική ενέργεια, και στη συνέχεια προετοιμάζεται μια συμβουλευτική μελέτη με πιθανούς απλούς τρόπους εξοικονόμησης ενέργειας. Οι παροχές του προγράμματος δεν επιβαρύνουν οικονομικά το νοικοκυριό.¹²³

Ομοσπονδιακή επιδότηση για παροχή συμβουλών εξοικονόμησης ενέργειας

Το Υπουργείο Οικονομικών και Ενέργειας με την επιδοτούμενη παροχή συμβουλών έχει στόχο να δείξει στα νοικοκυριά πώς να μειώσουν την κατανάλωση ενέργειας της ιδιοκτησίας τους. Ένας ενεργειακός σύμβουλος επισκέπτεται τα νοικοκυριά και εξετάζει προσεκτικά την τρέχουσα κατάσταση του κτιρίου τους. Με τις επιδοτούμενες συμβουλές, το νοικοκυριό λαμβάνει πληροφορίες ποιότητας και επιλογές σύγκρισης, προκειμένου να κατανοήσει καλύτερα, να εκτιμήσει και να αξιολογήσει τη δική του κατανάλωση ενέργειας. Ως αποτέλεσμα της παραπάνω διαβούλευσης, το νοικοκυριό λαμβάνει μια ιδέα αποκατάστασης ή ένα χρονοδιάγραμμα ανακαίνισης, σύμφωνα με τις ιδέες του και τον προϋπολογισμό του, είτε για πλήρη, είτε για σταδιακή ανακαίνιση, με συντονισμένα μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας. Η παραπάνω διαδικασία βοηθάει το νοικοκυριό να λάβει τα κατάλληλα μέτρα για

¹²² <https://www.deutschland-machts-effizient.de/KAENEF/Redaktion/DE/Foerderprogramme/A-energieberatung-verbraucherzentrale-bundesverband.html>

¹²³ <http://www.neue-arbeit-essen.de/projekte/energiesparservice/>

την μείωση της κατανάλωσής του, με την αποφυγή κακών επενδύσεων. Ο σύμβουλος ενέργειας μπορεί επίσης να παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα τρέχοντα προγράμματα χρηματοδότησης ενεργειακών ανακαινίσεων. Η επιδότηση δικαιολογεί το 60% του κόστους της παροχής ενεργειακών συμβουλών με όριο τα 800€ για οικία με ένα ή δυο διαμερίσματα και τα 1.100€ για οικία με τρία ή και περισσότερα διαμερίσματα.¹²⁴

Κρατικό πρόγραμμα επιδότησης μέσω της τραπεζής KfW για παρεμβάσεις ενεργειακής αποδοτικότητας στις οικίες νοικοκυριών

Το πρόγραμμα επιδότησης της κυβέρνησης περιλαμβάνει δυο κατηγορίες. Η πρώτη απευθύνεται σε ανακαινίσεις σπιτιών και η δεύτερη στην κατασκευή κατοικιών.

- Κατασκευή ενεργειακά αποδοτικών κατοικιών:

το πρόγραμμα δανειοδοτεί την κατασκευή κατοικιών υψηλότερης ενεργειακής απόδοσης από αυτή που υποχρεώνει η νομοθεσία για νέες κατοικίες, με χρήση καινοτόμων συστημάτων θέρμανσης που βασίζονται σε λύσεις ΑΠΕ, άρα και μεγαλύτερου κόστους από ένα νεόκτιστο “κανονικό” σπίτι. Το ύψος της δανειοδότησης ανέρχεται στα 100.000€ με χαμηλό επιτόκιο και όσο πιο υψηλής ενεργειακής αποδοτικότητας είναι το κτίσμα, τόσο πιο μεγάλο είναι το ποσοστό της επιδότησης επιστροφής του ποσού της δανειοδότησης. Το μέγιστο ποσοστό επιστροφής είναι το 15% του ποσού της δανειοδότησης με μέγιστο ποσό τα 15.000€.

- Ενεργειακή ανακαίνιση κατοικιών:

το πρόγραμμα επιδοτεί εργασίες αναβάθμισης της ενεργειακής αποδοτικότητας της οικίας με το ποσοστό της επιδότησης να εξαρτάται από το βαθμό ενεργειακής απόδοσης της οικίας με το πέρας των εργασιών. Συγκεκριμένα, τα ποσοστά εξαρτώνται από έξη κατηγορίες επιθυμητής ενεργειακής απόδοσης, με τις τελευταίες δυο να έχουν την ίδιο ποσοστό. Έτσι παρέχεται χρηματοδότηση:

1. 30% με μέγιστο όριο τα 30.000€,
2. 25% με όριο τα 25.000€,
3. 20% με μέγιστο όριο τα 20.000€,
4. 17,5% με μέγιστο όριο τα 17.500€ και
5. 15% με όριο τα 15.000€.

Επειδή το ποσό της συνολικής ανακαίνισης είναι μεγάλο, το νοικοκυριό μπορεί να καταφύγει σε λύσεις μερικής ανακαίνισης με πακέτα μεμονωμένων εργασιών. Τέτοιες εργασίες είναι η θερμομόνωση τοίχων, σκεπών ή ταρατσών, η αντικατάσταση παραθύρων και εξωτερικών θυρών και η αντικατάσταση ή εγκατάσταση συστημάτων θέρμανσης. Για την εγκατάσταση ή αντικατάσταση συστημάτων θέρμανσης το ποσοστό της επιδότησης είναι 15% (έως 7.500€) και για τις άλλες μεμονωμένες εργασίες 10% (έως 5.000€).

Όσο αφορά τις δανειοδοτήσεις, το ποσό της δανειοδότησης είναι 100.000€ για συνολική ανακαίνιση με επιδότηση επιστροφής 27.5% επί του ποσού δανειοδότησης (έως 27.500€) και 50.000€ για μεμονωμένες εργασίες, με χρόνο αποπληρωμή έως 10 χρόνια.

¹²⁴ <https://www.deutschland-machts-effizient.de/KAENEF/Redaktion/DE/Foerderprogramme/energieberatung-wohngebaeude.html>

Παράλληλα, σαν επιπρόσθετη επιλογή, παρέχεται επιδότηση για τοποθέτηση συστημάτων κυψελών καυσίμου ισχύος από 0.25 έως 5kW, για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας ή θερμότητας με επιδότηση έως 40% του κόστους εγκατάστασης. Συγκεκριμένα, παρέχεται βασική επιδότηση 5.700€ και 450€ ανά 100 kW ισχύος του εγκατεστημένου συστήματος, με το μέγιστο ποσό χρηματοδότησης να ανέρχεται στα 28.200€

Τέλος, παρέχεται επιδότηση μέγιστου ύψους 4.000€ για το 50% της δαπάνης της εποπτείας των εργασιών ανακαίνισης από τεχνικό εμπειρογνώμονα.¹²⁵

Μέτρο οικονομικής στήριξης για χαμηλόμισθα νοικοκυριά που κινδυνεύουν με διακοπή ηλεκτροδότησης στην πόλη του Αννόβερου

Ο δήμος του Αννόβερου, οι κοινωνικές υπηρεσίες της πόλης και η εταιρεία "enercity Aktiengesellschaft" παρέχουν στήριξη σε νοικοκυριά με οικονομικές δυσκολίες και χρέη από ενεργειακές δαπάνες που κινδυνεύουν με διακοπή ηλεκτροδότησης. Τα νοικοκυριά που δικαιούνται την παραπάνω στήριξη πρέπει να μην δέχονται κάποιο κοινωνικό επίδομα ή κάποια άλλη στήριξη (π.χ. δάνειο από κέντρο απασχόλησης) και να είναι πελάτες της "enercity Aktiengesellschaft". Η οικονομική στήριξη είναι κατά μέσο όρο 1200€ ανά αίτηση.¹²⁶

Κρατικό πρόγραμμα επιδότησης νοικοκυρών για συστήματα θέρμανσης με χρήση ΑΠΕ

Το Υπουργείο Οικονομικών και Ενέργειας προσφέρει κίνητρο στα νοικοκυριά της χώρας για εγκατάσταση συστημάτων θέρμανσης με χρήση ΑΠΕ, παρέχοντας επιδοτήσεις. Συγκεκριμένα το πρόγραμμα παρέχει την βασική επιδότηση:

- για ηλιακά συστήματα θέρμανσης που υποστηρίζουν την συνολική θέρμανση της οικίας και όχι μόνο τη θέρμανση νερού, με τουλάχιστον 2.000€,
- για μονάδα βιομάζας (π.χ. boiler βιομάζας) για θέρμανση με επιδότηση τουλάχιστον 3.500€ και
- για αντλία θερμότητας με γεωθερμικό καθετήρα με τουλάχιστον 4.500€.

Συνδυασμός των παραπάνω επιδοτείται με ένα μπόνους 500€. Παράλληλα με την βασική επιδότηση, υπάρχει δυνατότητα μπόνους επιδότησης βελτιστοποίησης του δικτύου του συστήματος θέρμανσης και μπόνους επιδότησης για αντικατάσταση παλιού συστήματος θέρμανσης.

Χαρακτηριστικά ισχύει:

- μπόνους βελτιστοποίησης (εργασίες πάνω στο δίκτυο θέρμανσης, πχ αλλαγή σωμάτων θέρμανσης, αλλαγή σωληνώσεων) επιδότηση 10% του κόστους εργασιών βελτιστοποίησης, χωρίς να ξεπερνάει το 50% της βασικής επιδότησης.
- μπόνους αντικατάστασης επιδότηση του νοικοκυριού με επιπρόσθετως 20% της βασικής επιδότησης.

Τα παραπάνω μπόνους δεν συνδυάζονται.¹²⁷

¹²⁵ <https://www.kfw.de/inlandsfoerderung/Privatpersonen/Bestandsimmobilie/>

¹²⁶ <https://www.enercity.de/presse/pressemeldungen/2016/2016-08-26-enercity-haertefonds-fuenfjahresbilanz/index.html>

¹²⁷ <https://www.deutschland-machts-effizient.de/KAENEF/Redaktion/DE/Foerderprogramme/B-marktanreizprogramm-map.html>

Κρατικό πρόγραμμα επιδότησης βελτιστοποίησης του δικτύου θέρμανσης της οικίας

Το Υπουργείο Οικονομικών και Ενέργειας παρέχει επιχορήγηση για βελτίωση του δικτύου θέρμανσης της οικίας του νοικοκυριού. Το πρόγραμμα, με την επιχορήγηση αυτή, δικαιολογεί μεταξύ άλλων κυκλοφορητές θερμοκρασίας και νερού, θερμοστατικές βαλβίδες, θερμοστάτες και τεχνολογία για έλεγχο όγκου ροής. Το ύψος της επιχορήγησης φτάνει έως το 30% του κόστους της επένδυσης με μέγιστο όριο τα 25.000€. ¹²⁸

Δάνειο της Τράπεζας Επενδύσεων του Βερολίνου για επενδύσεις βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης της κατοικίας

Η Τράπεζα Επενδύσεων του Βερολίνου δανειοδοτεί νοικοκυριά που αποφασίζουν να κάνουν επενδύσεις βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης της κατοικίας τους. Η δανειοδότηση αυτή δικαιολογεί εργασίες θερμομόνωσης τοίχων και ταρατσών, αλλαγή εξωτερικών κουφωμάτων και εγκατάσταση ή αντικατάσταση συστημάτων θέρμανσης. Το ύψος της δανειοδότησης φτάνει τα 100.000€ ανά κτίριο, με σταθερό ετήσιο επιτόκιο 0.55% για έως 20 έτη δυνατότητα αποπληρωμής. ¹²⁹

Δάνειο για χρέη από δαπάνες ηλεκτρικής ενέργειας νοικοκυριών που κινδυνεύουν με διακοπή ηλεκτροδότησης στην περιφέρεια της Ρηνανίας – Βεσφαλίας

Η περιφέρεια της Βόρειας Ρηνανίας – Βεσφαλίας παρέχει με δάνεια, μέσω των κέντρων απασχόλησης, την δυνατότητα σε νοικοκυριά που ζουν στο όριο διακοπής ή έχουν υποστεί ήδη διακοπή ηλεκτροδότησης, για την αποπληρωμή των χρεών τους. Το δάνειο παρέχεται στο νοικοκυριό ακόμα και σε περιπτώσεις που η διακοπή έγινε από δική του υπαιτιότητα. Το ύψος του δανείου φτάνει τα 424€ με χρόνο αποπληρωμής τους 10 μήνες και μηνιαία δόση 42,4€, εκτός από τον δέκατο μήνα που είναι 18,4€. ¹³⁰

Μέτρο οικονομικής στήριξης για χαμηλόμισθα νοικοκυριά που κινδυνεύουν με διακοπή ηλεκτροδότησης στην πόλη του Αννόβερου

Ο δήμος του Αννόβερου, οι κοινωνικές υπηρεσίες της πόλης και η εταιρεία “enercity Aktiengesellschaft” παρέχουν στήριξη σε νοικοκυριά με οικονομικές δυσκολίες και χρέη από ενεργειακές δαπάνες, που κινδυνεύουν με διακοπή ηλεκτροδότησης. Τα νοικοκυριά που δικαιούνται την παραπάνω στήριξη πρέπει να μην δέχονται κάποιο κοινωνικό επίδομα ή κάποια άλλη στήριξη (π.χ. δάνειο από κέντρο απασχόλησης) και να είναι πελάτες της “enercity Aktiengesellschaft”. Η οικονομική στήριξη είναι κατά μέσο όρο 1.200€ ανά αίτηση. ¹³¹

¹²⁸ [https://www.deutschland-machts-](https://www.deutschland-machts-effizient.de/KAENEF/Redaktion/DE/Foerderprogramme/heizungsoptimierung.html)

[effizient.de/KAENEF/Redaktion/DE/Foerderprogramme/heizungsoptimierung.html](https://www.deutschland-machts-effizient.de/KAENEF/Redaktion/DE/Foerderprogramme/heizungsoptimierung.html)

¹²⁹ <https://www.ibb.de/de/foerderprogramme/ibb-wohnraum-modernisieren.html>

¹³⁰ <https://www.hartziv.org/stromkosten.html>

¹³¹ <https://www.enercity.de/presse/pressemitteilungen/2016/2016-08-26-enercity-haertefonds-fuenfjahresbilanz/index.html>

3.2.5. Λουξεμβούργο

Ιστοσελίδα σύγκρισης τιμών σε ηλεκτρική ενέργεια και φυσικό αέριο της αγοράς

Η Ρυθμιστική Αρχή του Λουξεμβούργου προχώρησε στην δημιουργία ιστοσελίδας για ενημέρωση του καταναλωτή, όσο αφορά τις ισχύουσες τιμές ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου της αγοράς. Ο καταναλωτής μπορεί εισάγοντας τον ταχυδρομικό του κώδικα και στοιχεία της κατοικίας του, να ενημερωθεί για τις τιμές των πακέτων των προμηθευτών και να τις συγκρίνει τοποθετώντας την ετήσια κατανάλωσή του. Παράλληλα ο καταναλωτής μπορεί να ενημερωθεί για όλη τη διαδικασία που απαιτείται στην αλλαγή παρόχου.¹³²

Δάνεια με μηδενικό ή χαμηλό επιτόκιο για εργασίες ενεργειακής αναβάθμισης της οικίας

Η κυβέρνηση του Λουξεμβούργου θέσπισε ένα μέτρο στήριξης και κινητοποίησης των πολιτών για εργασίες ανακαίνισης της οικίας τους, με σκοπό την αναβάθμιση της ενεργειακής τους απόδοσης. Το κράτος, σε συνεργασία με συγκεκριμένες τράπεζες, παρέχει δάνεια με χαμηλό ή μηδενικό επιτόκιο στα νοικοκυριά, ανάλογα με τα κριτήρια που πληρούν. Συγκεκριμένα, για τα νοικοκυριά των οποίων οι κάτοικοι δεν είναι ιδιοκτήτες, τα κριτήρια δανειοδότησης είναι:

- συγκεκριμένα εισοδηματικά όρια που δεν πρέπει να ξεπερνιούνται,
- η κατοικία διαμονής πρέπει να είναι κτισμένη πριν τις 10 Σεπτεμβρίου του 1944 και
- αν πρόκειται για μονοκατοικία πρέπει να είναι από 65m² έως 140m², ενώ για διαμέρισμα πολυκατοικίας από 45 m² έως 120 m².

Τηρουμένων των κριτηρίων, το ύψος της δανειοδότησης φτάνει τα 50.000€ με μηδενικό επιτόκιο και με μέγιστη δυνατότητα αποπληρωμής τα 15 χρόνια. Συμπληρωματικά, το Υπουργείο Στέγασης προμηθεύει τις εργασίες της ανακαίνισης με 10% του ύψους της δανειοδότησης.

Για τα νοικοκυριά με ιδιόκτητη κατοικία το μόνο κριτήριο για δανειοδότηση είναι ότι το κτίσμα πρέπει να είναι τουλάχιστον δεκαετίας. Το ύψος του δανείου ανέρχεται στα 100.000€, με δυνατότητα αποπληρωμής 15 έτη και με χαμηλότερο επιτόκιο από αυτό των τρεχόντων τραπεζικών προγραμμάτων δανειοδότησης. Σαν μπόνους της επένδυσης, η κυβέρνηση παρέχει επιδότηση που φτάνει το 10% της δανειοδότησης, έως 10.000€.¹³³

Μηχανισμός δέσμευσης εταιριών ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου

Η κυβέρνηση του Λουξεμβούργου εισήγαγε τον Ιανουάριο του 2015 έναν μηχανισμό που υποχρεώνει τους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου να εξοικονομούν ενέργεια. Ο μηχανισμός αυτός έχει σαν στόχο την κινητοποίηση των εταιριών για προώθηση μέτρων ενεργειακής εξοικονόμησης στους πελάτες τους. Κάποια από τα προτεινόμενα μέτρα αφορούν καμπάνιες ενημέρωσης των πολιτών για φτηνές δράσεις αλλαγής συμπεριφοράς κατανάλωσης και διαχείρισης της ηλεκτρικής ενέργειας στην καθημερινότητά τους και προτάσεις για επενδύσεις, είτε επιδοτήσεις για εργασίες που αφορούν θερμομόνωσή του κτίσματος, καμπάνιες αλλαγών εξοικονόμησης στον φωτισμό του, εγκατάστασης ή αντικατάστασης πιο ενεργειακά αποδοτικών συστημάτων θέρμανσης και ηλεκτρολογικού

¹³² https://gouvernement.lu/fr/actualites/toutes_actualites/communiqués/2015/03-mars/25-ilr-calculix.html

¹³³ https://logement.public.lu/fr/aides-logement/Klimabank_Banque-Climatique.html#

εξοπλισμού, ή ακόμα και πριμοδοτώντας μελέτες ενεργειακής πιστοποίησης με παράλληλη πρόταση εφικτών επενδύσεων.¹³⁴

Το κρατικό σχέδιο επιδοτήσεων “Πρώτα το Σπίτι”

Η κυβέρνηση με το σχέδιο της “Πρώτα το Σπίτι” παρέχει επιδοτήσεις ως κίνητρο στα νοικοκυριά, για επενδύσεις ενεργειακής αναβάθμισης των κατοικιών τους. Χαρακτηριστικά οι πριμοδοτήσεις που παρέχονται αφορούν την θερμομόνωση της οικίας και την εγκατάσταση ή αντικατάσταση του συστήματος θέρμανσής της. Για την θερμομόνωση της οικίας οι επιδοτήσεις είναι:

- από 20 έως 36€/m² για εξωτερικούς τοίχους αναλόγως το υλικό,
- από 15 έως 42€/m² για ταράτσες,
- από 12 έως 15€/m² για τοίχους (πατώματα) που έρχονται σε επαφή με το έδαφος ή με μη θερμαινόμενους χώρους και
- από 40 έως 52€/m² για παράθυρα και εξωτερικές πόρτες.

Η πριμοδότηση αυξάνεται όταν στην θερμομόνωση χρησιμοποιούνται οικολογικά υλικά και συμπληρωματικά με τα παραπάνω ισχύει:

- 40 €/m² για εξωτερικούς τοίχους,
- 15€/m² για πατώματα που είναι σε επαφή με το έδαφος ή με χώρους που δεν θερμαίνονται και
- 40 €/m² για ταράτσες.

Αν η κατοικία μετά τις εργασίες ανακαίνισης αποκτήσει απόδοση ενεργειακής κλάσης C η πριμοδότηση αυξάνεται κατά 20%, με B αυξάνεται κατά 40% και με A κατά 60%. Το ύψος της πριμοδότησης μπορεί να φτάσει τα 24.000€ (160€/m² για μέγιστη επιφάνεια 150 m²).

Όσο αφορά την πριμοδότηση για εγκατάσταση συστήματος θέρμανσης παρέχεται:

- 50% για εγκατάσταση ηλιακών πάνελ για θέρμανση νερού με όριο τα 2.500€ για μονοκατοικία και 2.500€ ανά διαμέρισμα σε πολυκατοικία έως 15.000€,
- 50% για εγκατάσταση ηλιακών πάνελ για θέρμανση του νερού και υποστηρικτικά της θέρμανσης της οικίας, με όριο τα 4.000€ για μονοκατοικία και 4.000€ ανά διαμέρισμα σε πολυκατοικία και μέχρι 20.000€,
- 20% για φωτοβολταϊκά πάνελ παραγωγής μικρότερης από 30kW με 500€/kWp,
- 50% για γεωθερμική αντλία θερμότητας και έως 8.000€ για μονοκατοικία και 6.000€ ανά διαμέρισμα σε πολυκατοικία και έως 30.000€,
- 25% για αντλία θερμότητας αέρα – νερού έως 2.500€ για μονοκατοικία,
- 40% για εγκατάσταση boiler βιομάζας έως 5.000€ για μονοκατοικία και 4.000€ ανά διαμέρισμα σε πολυκατοικία μέχρι 24.000€,
- 30% για αντικατάσταση boiler και
- Για σύνδεση σε δίκτυο θέρμανσης 50€/KW με μέγιστο τα 15KW για μονοκατοικία και 15€/KW ανά διαμέρισμα σε πολυκατοικία με μέγιστο τα 8KW.

Τέλος παρέχεται μέσω του προγράμματος και επιδότηση ύψους 2.200€ για πιστοποιημένο ενεργειακό σύμβουλο, που θα εκπονήσει την μελέτη των εργασιών αναβάθμισης της ενεργειακής απόδοσης της κατοικίας και θα αναλάβει την εποπτεία τους.¹³⁵

¹³⁴ <https://www.myenergy.lu/fr/particuliers/lois-et-reglements/mecanisme-d-obligations>

¹³⁵ <https://www.myenergy.lu/fr/particuliers/lois-et-reglements/soutien-financier>

Επίδομα κοινωνικής ένταξης

Το κράτος παρέχει το επίδομα κοινωνικής ένταξης (“REVIS”) σε νοικοκυριά που δεν έχουν ή έχουν πολύ χαμηλό εισόδημα, ώστε να τους επιτρέπει ένα μέσο επίπεδο διαβίωσης. Με το επίδομα αυτό δικαιολογεί μεταξύ άλλων και τα έξοδα στέγασης εκτός από κάποιο ενοίκιο, όπως λογαριασμούς ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου και θέρμανσης. Δικαιούχοι είναι άνεργοι, εγγεγραμμένοι στο Εθνικό Μητρώο Απασχόλησης, συνταξιούχοι άνω των 65 ετών, όσα νοικοκυριά λαμβάνουν κάποιο κοινωνικό επίδομα, όσα νοικοκυριά έχουν ημιαπασχολούμενα μέλη και κυρίως όσα νοικοκυριά έχουν εισόδημα πιο κάτω από τα επίπεδα που ορίζει η νομοθεσία. Το ποσό του επιδόματος εξαρτάται από το εισόδημα και την περιουσία του νοικοκυριού, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τα κοινωνικά επιδόματα που μπορεί να δικαιούται.¹³⁶

Επίδομα διαβίωσης

Το κράτος παρέχει το επίδομα διαβίωσης, σαν μια οικονομική στήριξη σε χαμηλόμισθα νοικοκυριά, με στόχο την εξασφάλιση μιας μέσου επιπέδου διαβίωσης. Το επίδομα δικαιολογεί όλα τα έξοδα στέγασης. Δικαιούχο νοικοκυριό είναι όποιο έχει ετήσιο εισόδημα εντός των ορίων που ορίζει η νομοθεσία. Το επίδομα διαβίωσης δεν είναι φορολογήσιμο.¹³⁷

Εθνική Υπηρεσία “myenergy”

Η “myenergy” είναι Εθνική Υπηρεσία του Λουξεμβούργου, υπεύθυνη για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης στον ενεργειακό τομέα. Με την συγχρηματοδότηση του κράτους και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η “myenergy” ανέπτυξε ένα δίκτυο ενημέρωσης πολιτών, συντηρώντας μια ιστοσελίδα, ένα τηλεφωνικό κέντρο και διάφορα γραφεία ενημέρωσης πολιτών στη χώρα, με στόχο την μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης και την προώθηση χρήσης ΑΠΕ στα νοικοκυριά. Παράλληλα παρέχονται συμβουλές για:

- ανακαινίσεις αναβάθμισης της ενεργειακής απόδοσης κατοικιών,
- κατασκευές νέων κατοικιών υψηλών ενεργειακά προδιαγραφών,
- υιοθέτηση συμπεριφορών καθημερινής χρήσης της ηλεκτρικής ενέργειας με στόχο την εξοικονόμηση αλλά και την μείωση των δαπανών του νοικοκυριού,
- την χρήση λύσεων ΑΠΕ,
- την σπουδαιότητα και χρησιμότητα των ενεργειακών πιστοποιητικών,
- τρέχοντα προγράμματα επιδότησης της αναβάθμισης της ενεργειακής απόδοσης των κατοικιών και
- τρέχοντα κοινωνικά προγράμματα στήριξης χαμηλόμισθων νοικοκυριών.¹³⁸

Σχέδιο “oekotopten”

Το “oekotopten” αποτελεί ένα σχέδιο του κράτους που στοχεύει στην παροχή αναλυτικών πληροφοριών για οικιακές συσκευές που είναι ενεργειακά πιστοποιημένες μαζί με εκτιμήσεις ενεργειακών κοστών τους. Το σχέδιο αυτό στην ουσία αποτελεί μια ιστοσελίδα, που συμβουλεύει τα νοικοκυριά για την αγορά και τη χρήση οικιακών συσκευών,

¹³⁶ <https://guichet.public.lu/en/citoyens/travail-emploi/activite-professionnelle/mesures-insertion-professionnelle/revenu-inclusion-sociale-revis.html>

¹³⁷ <https://guichet.public.lu/fr/citoyens/sante-social/action-sociale/aide-financiere/allocation-vie-chere.html>

¹³⁸ <https://www.myenergy.lu/fr/a-propos>

προτείνοντας μια ευρεία γκάμα ενεργειακά αποδοτικών προϊόντων. Το σχέδιο χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και από το Υπουργείο Περιβάλλοντος.¹³⁹

3.2.6. Ολλανδία

Ιστοσελίδα ενημέρωσης των καταναλωτών από την Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας

Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας της Ολλανδίας συντηρεί μια ιστοσελίδα ενημέρωσης των καταναλωτών για όλα τα ζητήματα που έχουν να κάνουν με τον λογαριασμό ηλεκτρικής ενέργειας, αλλά και για το τι ορίζει η νομοθεσία για τις υπηρεσίες που τους παρέχονται από τους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας. Χαρακτηριστικά, τα νοικοκυριά ενημερώνονται για όλες τις χρεώσεις του λογαριασμού τους, για τη διαδικασία υπογραφής ενός συμβολαίου, για το τι να προσέχουν σε ιστοσελίδες σύγκρισης τιμών ηλεκτρικής ενέργειας, για το τι ορίζει η νομοθεσία για περιπτώσεις διακοπής ηλεκτροδότησης και για τις διαδικασίες αλλαγής παρόχου ενέργειας.¹⁴⁰

Νομοθετική προστασία ευάλωτων νοικοκυριών από διακοπή ηλεκτροδότησης

Αρχικά, η νομοθεσία ορίζει την έννοια των ευάλωτων νοικοκυριών και διαχωρίζει τις περιπτώσεις διακοπής ηλεκτροδότησης σε αυτή την κατηγορία καταναλωτών, παρέχοντας μεγαλύτερη προστασία συγκριτικά με τις άλλες κατηγορίες καταναλωτών. Παράλληλα, η νομοθεσία απαγορεύει την διακοπή ηλεκτροδότησης για όλους τους καταναλωτές από την 1^η Νοεμβρίου έως την 1^η Απριλίου.¹⁴¹

Μείωση φόρου από την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας

Το Υπουργείο Οικονομικών θεωρώντας την χρήση ηλεκτρικής ενέργειας ως βασική ανθρώπινη ανάγκη, μειώνει τον φόρο εισοδήματος του νοικοκυριού λόγω της κατανάλωσης του σε ηλεκτρική ενέργεια. Η μείωση του φόρου έχει ως στόχο την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών του νοικοκυριού, με το ύψος της για το 2018 να είναι τα 308.54€ και το 2019 να πέφτει στα 257.54€ ανά νοικοκυριό.¹⁴²

Τράπεζα Ενέργειας

Η Τράπεζα Ενέργειας είναι ένα φιλανθρωπικό ίδρυμα που στοχεύει από το 2015 στην υποστήριξη νοικοκυριών που δεν μπορούν ή δυσκολεύονται να καλύψουν τις ενεργειακές τους δαπάνες. Η Τράπεζα Ενέργειας συνδράμει στην καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας με τρεις διαφορετικούς τρόπους:

- Ενημερώνοντας τα νοικοκυριά και ευαισθητοποιώντας τα σε θέματα ενεργειακής φτώχειας,
- Συμβουλευώντας τα νοικοκυριά πως να εξοικονομήσουν ενέργεια και
- Κάνοντας δωρεές στα νοικοκυριά στηρίζοντας τα έμπρακτα, είτε οικονομικά είτε παρέχοντας εξοπλισμό.

¹³⁹ <https://www.oekotopten.lu/private>

¹⁴⁰ <https://www.consuwijzer.nl/>

¹⁴¹ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0030164/2018-05-01>

¹⁴² <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/milieubelastingen/energiebelasting>

Χαρακτηριστικά το ίδρυμα βοηθάει τα νοικοκυριά να μειώσουν τις ενεργειακές τους δαπάνες, με ενεργειακούς συμβούλους που εθελοντικά συμβουλεύουν τα νοικοκυριά για τρόπους εξοικονόμησης ενέργειας. Παράλληλα, το ίδρυμα παρέχει εξοπλισμό χαμηλού κόστους, όπως λάμπες led, για την μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και προσφέρει δωρεές που κυμαίνονται από 180 έως 300€, ανάλογα με την κατάσταση του νοικοκυριού, για την υποστήριξη του λογαριασμού τους ή την αποπληρωμή χρεών τους. Τα αποτελέσματα της δράσης του ιδρύματος αποτυπώνονται σε μια μείωση της τάξης των 56 έως 113€ των ενεργειακών δαπανών ανά νοικοκυριό.¹⁴³

Η εταιρεία “energiebox”

Η μη κερδοσκοπική εταιρεία “energiebox” χρηματοδοτείται από κρατικά και ιδιωτικά κεφάλαια, με στόχο την κινητοποίηση των νοικοκυριών να λάβουν μέτρα για την εξοικονόμηση ενέργειας στην κατοικία τους. Η εταιρεία κατόπιν αίτησης του ενδιαφερόμενου νοικοκυριού στέλνει έναν εθελοντή σύμβουλο ενέργειας και κάνει μια αυτοψία στην κατοικία για να παρατηρήσει την ενεργειακή κατάσταση του χώρου. Στη συνέχεια ο σύμβουλος παρέχει στοχευμένες συμβουλές ενεργειακής εξοικονόμησης που ταιριάζουν στα χαρακτηριστικά της οικίας του κάθε νοικοκυριού, και που η εφαρμογή τους δεν απαιτεί μεγάλο κόστος. Με το πέρας του ενεργειακού ελέγχου και μετά από κάποιο χρονικό διάστημα το νοικοκυριό λαμβάνει ένα ενεργειακό πακέτο χωρίς κάποια επιβάρυνση, με προϊόντα χαμηλού κόστους που με τη χρήση τους θα συμβάλλουν στην μείωση της κατανάλωσης ενέργειας. Μεταξύ των προϊόντων είναι πρίζες με ημερήσιο χρονοδιακόπτη, λάμπες led, αλουμινόχαρτο και έξυπνοι διακόπτες ρεύματος για τηλεοράσεις. Σύμφωνα με στατιστικά δεδομένα της εταιρείας που αντλήθηκαν από έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε 300 νοικοκυριά που συμμετείχαν στο πρόγραμμα, οι τρεις πιο αποδοτικές συμβουλές εξοικονόμησης είναι:

- το κλείσιμο ηλεκτρικών συσκευών αντί να είναι σε κατάσταση αναμονής,
- η ρύθμιση του ψυγείου στις σωστές θερμοκρασίες λειτουργίας και
- τοποθέτηση αλουμινόχαρτου πίσω από τα θερμοαντικά σώματα ώστε να ανακλάται η θερμότητα που παράγεται και να μην περνάει στον τοίχο.

Τέλος, η έρευνα έδειξε ότι η δραστηριότητα της εταιρείας στα νοικοκυριά που στήριξε, απέφερε μια μέση ετήσια μείωση δαπανών 100€ ανά νοικοκυριό με μέση ετήσια εξοικονόμηση 257kWh ηλεκτρικής ενέργειας και 83m³ φυσικού αερίου.¹⁴⁴

Το κρατικό πρόγραμμα “Ενεργειακό Άλμα”

Η κυβέρνηση με το καινοτόμο πρόγραμμα “Ενεργειακό Άλμα” επιδοτεί το κόστος ανακατασκευής κατοικιών σε οικίες μηδενικής κατανάλωσης ενέργειας. Αυτή η επιδοτούμενη ανακατασκευή επιτρέπει στις οικίες των νοικοκυριών να παράγουν την απαιτούμενη ενέργεια που χρειάζονται για την θέρμανση του νερού και της οικίας τους, καθώς και την λειτουργία των ηλεκτρικών τους συσκευών. Αυτό επιτυγχάνεται με τη χρήση νέων τεχνολογιών, όπως προκατασκευασμένων προσόψεων, σκεπών με ηλιακούς συλλέκτες, έξυπνων συστημάτων θέρμανσης και εγκαταστάσεων εξαερισμού και ψύξης. Η ανακαίνιση που πραγματοποιείται εγγυάται την ενεργειακή απόδοση της οικίας για μέχρι και 40 χρόνια.

¹⁴³ <https://www.energiebanknederland.nl/>

¹⁴⁴ <https://www.energiebox.org/>

Το νοικοκυριό μετά την μετατροπή δεν έχει ενεργειακές δαπάνες παρά μόνο τα κόστη συντήρησης του εξοπλισμού του. Η παραπάνω δαπάνη της επένδυσης πρακτικά αποπληρώνεται από τη μείωση των ενεργειακών δαπανών που έχει το νοικοκυριό από την πραγματοποίηση της εν λόγω επένδυσης.¹⁴⁵

Το πρόγραμμα “Η Λεγεώνα της Ενέργειας”

Ο δήμος του Ρότερνταμ, ο οργανισμός υπηρεσιών πρόνοιας DOCK, ο διαχειριστής του δικτύου Stedin και η εταιρεία ηλεκτρικής ενέργειας Eneco ξεκίνησαν την καμπάνια “Η Λεγεώνα της Ενέργειας”, για την ευαισθητοποίηση των κατοίκων του δήμου σε θέματα που αφορούν την κατανάλωση της ηλεκτρικής ενέργειας και το κόστος της. Στην καμπάνια αυτή συμμετέχουν 30 εθελοντές, οι οποίοι περνώντας από εκπαίδευση μπορούν να παρέχουν χρήσιμες συμβουλές στους πολίτες για θέματα που έχουν να κάνουν με τον λογαριασμό τους αλλά και για πιθανούς τρόπους εξοικονόμησης ενέργειας στην οικία τους, επικεντρώνοντας την προσοχή τους στην συμπεριφορά των πολιτών στη χρήση της ηλεκτρικής ενέργειας. Το πρόγραμμα επίσης παρέχει μικροσυσκευές που βοηθούν στην εξοικονόμηση ενέργειας αξίας 56€ (πρίζες με χρονοδιακόπτες, λάμπες led κ.ά.). Τα νοικοκυριά καλούνται μετά την εφαρμογή των διάφορων συμβουλών και των παροχών του προγράμματος να παρατηρούν τις ενδείξεις των μετρητών ενέργειας για να δουν αν και πόσο ωφελήθηκαν για τους επόμενους 6 μήνες.¹⁴⁶

Πρόγραμμα επιχορήγησης “Εξοικονόμηση Ενέργειας στο Σπίτι μου”

Η κυβερνητική υπηρεσία “Ολλανδικός Οργανισμός Επιχειρήσεων” χρηματοδοτεί υπό την αιγίδα των Υπουργείων Οικονομικών και Κλιματικής Πολιτικής, το πρόγραμμα “Εξοικονόμηση Ενέργειας στο Σπίτι μου”. Το πρόγραμμα αυτό παρέχει επιδότηση για εργασίες αναβάθμισης της ενεργειακής απόδοσης των ιδιόκτητων κατοικιών. Συγκεκριμένα, το πρόγραμμα παρέχει χρηματοδότηση για τρεις κατηγορίες μέτρων, τα μέτρα θερμομόνωσης της οικίας, τα μέτρα του πακέτου υψηλής ενεργειακής απόδοσης και τα επιπρόσθετα μέτρα.

Στη κατηγορία θερμομόνωσης της οικίας πριμοδοτείται:

- η μόνωση φθαρμένων τοίχων με 5€/m² σε επιτρεπόμενη επιφάνεια από 13 έως 55m²,
- η μόνωση ταράτσας ή σκεπής με 20€/m² για επιφάνεια από 15 έως 57 m²,
- η μόνωση σοφίτας ή loft με 5 €/m² για επιφάνεια από 15 έως 57 m²,
- η μόνωση πρόσοψης με 25€/m² για επιφάνεια από 13 έως 55 m²,
- η μόνωση πατώματος με 7€/m² για επιφάνεια από 20 έως 44 m²,
- η εγκατάσταση παραθύρου με διπλά τζάμια με 35€/m² επιφάνειας από 8 έως 15 m²,
- η εγκατάσταση παραθύρου με τριπλά τζάμια με 100€/m² επιφάνειας από 8 έως 15 m²,
- η εγκατάσταση πάνελ με διπλά τζάμια με 15€/m² επιφάνειας από 8 έως 15 m² και
- η εγκατάσταση πάνελ με τριπλά τζάμια με 75€/m² επιφάνειας από 8 έως 15 m².

Το ύψος της επιδότησης ανέρχεται στα 10.000€.

Στη δεύτερη κατηγορία μέτρων υψηλής ενεργειακής απόδοσης το ύψος της επιδότησης ανέρχεται στα 15.000€ και τα υλικά που χρησιμοποιούνται για την μόνωση είναι καλύτερης

¹⁴⁵ <https://energiesprong.org/about/>

¹⁴⁶ <https://www.dock.nl/nieuws/2016/11/het-energielegioen-van-start-in-kralingen-crooswijk/>

ποιότητας από αυτά της πρώτης και της τελευταίας κατηγορίας. Οι εργασίες που δικαιολογούνται είναι :

- η μόνωση ταράτσας και σκεπής,
- η μόνωση πρόσοψης κατοικίας,
- η μόνωση πατώματος,
- η εγκατάσταση παραθύρων,
- η εγκατάσταση πόρτας για την πρόσοψη της οικίας,
- η εγκατάσταση συστήματος για τον εξαερισμό με έλεγχο CO₂,
- η εγκατάσταση συστήματος εξισορρόπησης του εξαερισμού με ανάκτηση θερμότητας και
- η μόνωση των πλαισίων των θυρών και των παραθύρων.

Τέλος στο πακέτο των πρόσθετων μέτρων επιδοτείται:

- η εγκατάσταση θερμομονωμένων θυρών με 80€/m²,
- η εγκατάσταση συστήματος για τον εξαερισμό με έλεγχο CO₂ με 20% επί του κόστους και μέγιστο ποσό τα 800€ ,
- η εγκατάσταση συστήματος εξισορρόπησης του εξαερισμού με ανάκτηση θερμότητας με 20% επί του κόστους έως 800€ και απαλλαγή κατά 90% του ΦΠΑ,
- η εγκατάσταση κυκλοφορητή νερού για την αποδοτικότερη θέρμανση του χώρου με 60€ και
- η εγκατάσταση έξυπνων μετρητών κατανάλωσης ενέργειας και θερμοστατών με 100€.

Για να δικαιούται την επιδότηση το νοικοκυριό πρέπει να μένει σε ιδιόκτητη κατοικία και να πραγματοποιήσει τουλάχιστον δυο από τα παραπάνω μέτρα.¹⁴⁷

Πρόγραμμα επιδότησης για ιδιοκτήτες κατοικιών κοινωνικής ενοικίασης

Ο Ολλανδικός Οργανισμός Επιχειρήσεων προσπαθεί να δώσει ένα κίνητρο στους ιδιοκτήτες κατοικιών κοινωνικής ενοικίασης, πριμοδοτώντας εργασίες αναβάθμισης της ενεργειακής απόδοσης της ιδιοκτησίας τους, με το πρόγραμμα "STEP". Οι δικαιούχοι είναι ιδιοκτήτες κατοικιών που:

- ενοικιάζουν τις κατοικίες τους με ένα μίσθωμα μικρότερο από 720,42€,
- η ιδιοκτησία τους πληροί τα κριτήρια που ορίζει ο νόμος επιδομάτων στέγασης για τα μισθωμένα κτίρια και
- ο ενεργειακός δείκτης της κατοικίας με το πέρας των εργασιών πρέπει να είναι μεγαλύτερος από κάποιο κατώτατο όριο.

Το ύψος του επιδόματος ποικίλει ανάλογα με το ύψος του ενεργειακού δείκτη πριν και μετά το πέρας των εργασιών και κυμαίνεται από 1.500€ έως 9.500€ ανά κατοικία. (Ο ενεργειακός δείκτης καθορίζει την ενεργειακή κλάση της οικίας). Η ανακαίνιση δεν πρέπει να επηρεάσει το ύψος της μίσθωσης της οικίας.¹⁴⁸

¹⁴⁷ <https://www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/seeh/eigenaar-%C3%A9n-bewoner>

¹⁴⁸ <https://www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/stimuleringsregeling-energieprestatie-huursector-step/voorwaarden-woningcorporaties>

Ιστοσελίδα ενημέρωσης τρεχόντων προγραμμάτων επιδότησης ενεργειακής αναβάθμισης

Η κυβέρνηση δημιούργησε μια ιστοσελίδα με σκοπό την ενημέρωση των νοικοκυριών για το σύνολο των προγραμμάτων που τρέχουν και προσφέρουν επιδοτήσεις που συμβάλουν στην εξοικονόμηση ενέργειας στην οικία τους.¹⁴⁹

3.3. Ανατολική Ευρώπη

3.3.1. Τσεχία

Ιστοσελίδα σύγκρισης τιμών από την Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας

Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας της Τσεχίας (ERU) στην ιστοσελίδα της παρέχει την δυνατότητα χρήσης ενός εργαλείου που επιτρέπει την σύγκριση τιμών ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου της αγοράς. Με αυτόν τον τρόπο, οι καταναλωτές τοποθετώντας την κατανάλωσή τους και επιλέγοντας την περιοχή διαμονής τους μπορούν να διαλέξουν την κατάλληλη ταρίφα της αγοράς επιλέγοντας τον προμηθευτή που την παρέχει, ώστε να μειώσουν τις ενεργειακές τους δαπάνες.¹⁵⁰

Κρατικό πρόγραμμα επιδότησης μελετών σχεδιασμού και προετοιμασίας για υλοποίηση επενδύσεων ενεργειακής αναβάθμισης σε οικιακές κατοικίες

Το Υπουργείο Βιομηχανίας και Εμπορίας με το πρόγραμμα “ενεργειακά αποδοτικό” (EFFECT) επιδιώκει να συμμετάσχει στην εφαρμογή της πολιτικής της χώρας για την εξοικονόμηση ενέργειας. Με το πρόγραμμα αυτό επιδοτείται η διενέργεια μελετών σχεδιασμού και προετοιμασίας υλοποίησης επενδύσεων και αναβάθμισης της ενεργειακής απόδοσης της κατοικίας που διαμένουν, είτε είναι ιδιόκτητη είτε είναι μισθωμένη. Η μελέτη αυτή πραγματοποιείται από εξειδικευμένες εταιρείες και καταλήγει στην σύνταξη ενός εντύπου που περιλαμβάνει:

- την ενεργειακή κατάσταση του κτίσματος πριν τις εργασίες,
- εκτενή αξιολόγηση του κτίσματος, σχεδιάζοντας τεχνικώς εφικτά μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας, συμπεριλαμβάνοντας εκτιμήσεις και για το κόστος της επένδυσης των αναγκαίων μέτρων αλλά και των εσόδων σε σύγκριση με τα τρέχοντα ενεργειακά λειτουργικά έξοδα,
- μια πρόταση για ένα βέλτιστο και εφικτό συνδυασμό μέτρων, με ένα αποδεκτού επιπέδου κόστος επένδυσης, με το μέγιστο επιτρεπτό ποσό εξοικονόμησης ενέργειας και κατά συνέπεια την μέγιστη μείωση του λειτουργικού κόστους ως προς την κατανάλωση της ενέργειας,
- ένα προκαταρκτικό χρονοδιάγραμμα των εργασιών της επένδυσης και
- μια δήλωση του επενδυτή που κοινοποιεί την ικανότητα και την θέλησή του να εφαρμόσει τα μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας.

Το πρόγραμμα πριμοδοτεί το 70% του κόστους των παραπάνω μελετών, με μέγιστο ποσό πριμοδότησης τα:

- 30€ στις μονοκατοικίες,
- 50€ στα διαμερίσματα πολυκατοικιών και

¹⁴⁹ <https://www.energiesubsidiewijzer.nl/>

¹⁵⁰ <http://www.eru.cz/en/informacni-centrum/kalkulatory-srovnani-nabidek>

- 100€ σε κατοικίες που ενοικιάζονται και ανήκουν στον δήμο ή σε άλλες δημοτικές αρχές.¹⁵¹

Το πρόγραμμα “Διαμεσολαβητής Ενέργειας”

Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας της χώρας με γνώμονα την προστασία των καταναλωτών στο τομέα της ενέργειας, προχώρησε το 2014 στην εφαρμογή του προγράμματος “Διαμεσολαβητής Ενέργειας”. Η εφαρμογή του προγράμματος μαζί με την ισχύουσα νομοθεσία επιτρέπουν την εξωδικαστική επίλυση των διάφορων καταναλωτών και προμηθευτών ενέργειας, μειώνοντας και το οικονομικό βάρος των καταναλωτών αλλά και το κόστος της κρατικής διοίκησης, αφού οδηγούνται λιγότερες υποθέσεις στο δικαστήριο.¹⁵²

Επίδομα στέγασης

Το κράτος παρέχει το επίδομα στέγασης σε χαμηλόμισθα νοικοκυριά ώστε να καλύψουν δαπάνες που αφορούν την ηλεκτρική ενέργεια, το φυσικό αέριο και τα έξοδα θέρμανσης. Δικαιούχο είναι όποιο νοικοκυριό έχει έξοδα στέγασης περισσότερα από το 35% του εισοδήματος του στην Πράγα, και 30% εκτός της Πράγας. Η νομοθεσία ορίζει κάποιο μέσο μηνιαίο (κανονικό) κόστος στέγασης που εξαρτάται από την περιοχή διαμονής και τον αριθμό των μελών του νοικοκυριού. Το ποσό του επιδόματος στέγασης προκύπτει από την διαφορά του κανονικού κόστους στέγασης με το εισόδημα του νοικοκυριού, πολλαπλασιασμένο με 0.35 για εντός της Πράγας και με 0.3 για οπουδήποτε αλλού. Αν όμως τα πραγματικά κόστη είναι λιγότερα από τα κανονικά, ο παραπάνω υπολογισμός γίνεται με τα πραγματικά.¹⁵³

Συμπληρωματικό επίδομα στέγασης

Το κράτος παρέχει σε νοικοκυριά με πενιχρό εισόδημα, που λαμβάνουν το επίδομα διαβίωσης και το επίδομα στέγασης και παρόλα αυτά δεν μπορούν να καλύψουν τα τρέχοντα έξοδα στέγασης τους, ένα συμπληρωματικό επίδομα στέγασης. Το ύψος του συγκεκριμένου επιδόματος καθορίζεται από το Κέντρο Εργασίας της περιφέρειας που διαμένει το νοικοκυριό.¹⁵⁴

Επίδομα διαβίωσης

Το κράτος παρέχει σε χαμηλόμισθα νοικοκυριά επίδομα διαβίωσης με στόχο την κάλυψη των βασικών τους αναγκών, εξασφαλίζοντας τους ένα βασικό επίπεδο διαβίωσης. Το ύψος του επιδόματος καθορίζεται από την διαφορά “λογικών” δαπανών για αγαθά πρώτης ανάγκης του νοικοκυριού και από το εισόδημα του νοικοκυριού. Η χρήση ηλεκτρικής ενέργειας θεωρείται από το κράτος αγαθό πρώτης ανάγκης, ενώ ως λογικά έξοδα διαβίωσης δικαιολογούνται δαπάνες μέχρι το 35% του εισοδήματος του νοικοκυριού με περιοχή διαμονής την Πράγα και 30% για οπουδήποτε αλλού.¹⁵⁵

¹⁵¹ <https://www.mpo-efekt.cz/cz/programy-podpory/efekt/aktivita-programu/102204>

¹⁵² <http://www.energetickaporadna.cz/?tag=eru>

¹⁵³ <https://www.mpsv.cz/web/cz/-/prispevek-na-bydleni>

¹⁵⁴ <https://www.mpsv.cz/web/cz/-/doplatek-na-bydleni>

¹⁵⁵ <https://www.mpsv.cz/web/cz/-/prispevek-na-zivobyti>

Το κρατικό πρόγραμμα “Εξοικονόμηση Ενέργειας Σε Πολυκατοικίες 3”

Το κράτος μέσω του προγράμματος “Εξοικονόμηση Ενέργειας Σε Πολυκατοικίες 3” παρέχει επιδοτήσεις για εργασίες εξοικονόμησης ενέργειας σε ιδιοκτήτες ή σε ενώσεις ιδιοκτητών κατοικιών με τουλάχιστον τέσσερα διαμερίσματα, που δεν χρησιμοποιούνται για επαγγελματικούς σκοπούς. Οι εργασίες που δικαιολογεί περιλαμβάνουν την θερμομόνωση της περιμετρικής εξωτερικά τοιχοποιίας, την αντικατάσταση παραθύρων και την αντικατάσταση των κεντρικών μονάδων θέρμανσης, με άλλα πιο αποδοτικά. Το ποσό της επιδότησης φτάνει από τα 11.500€ στα 195.000€.¹⁵⁶

Πρόγραμμα επιδότησης για ΑΠΕ

Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας επιδοτεί την εγκατάσταση ΑΠΕ, υποστηριζόμενες μορφές ενέργειας από την καύση βιομάζας και βιοαερίου, από τον ήλιο, από τον αέρα, από την γεωθερμία και από το νερό, και δευτερεύουσες πηγές ενέργειας και συμπαραγωγής. Η επιδότηση παρέχεται με τη μορφή μπόνους (πράσινο μπόνους), το οποίο είναι ανάλογο με τις MWh που παράγονται ετησίως είτε με ωριαίες ταρίφες που καθορίζονται από την Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας της χώρας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα πριμοδότησης αποτελούν οι εγκαταστάσεις ηλιακών πάνελ στις προσόψεις ή στις σκεπές κατοικιών με ικανότητα παραγόμενης ισχύς έως 30kW για όσες είναι τοποθετημένες το 2010 με 517 €/MWh, το 2011 με 292 €/MWh, το 2012 με 226€/MWh και με 77€/MWh το 2013.¹⁵⁷

Το κρατικό πρόγραμμα επιχορηγήσεων “Νέα Πράσινη Εξοικονόμηση”

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος επιδοτεί εργασίες που διασφαλίζουν ενεργειακή εξοικονόμηση σε μονοκατοικίες και πολυκατοικίες νοικοκυριών. Το πρόγραμμα χωρίζεται σε τρία σκέλη, επιδοτώντας εργασίες θερμομόνωσης σε μονοκατοικίες, εργασίες για την αλλαγή συστημάτων θέρμανσης και χρήση ΑΠΕ σε μονοκατοικίες και εργασίες σε πολυκατοικίες.

Στο πρώτο σκέλος οι εργασίες είναι:

- θερμομόνωση εξωτερικών τοίχων με 19.6-23.52-31.36€/m² ανάλογα με την ενεργειακή εξοικονόμηση που επιτυγχάνεται με το πέρας των εργασιών,
- αντικατάσταση παραθύρων και θυρών με 82.33-107.8-190 €/m²,
- θερμομόνωση τοίχων που είναι σε επαφή με το έδαφος με 27.44-35.3-47€/m²,
- θερμομόνωση σκεπών και ταρατσών με 19.6€/m²,
- σύνδεση με το δίκτυο θέρμανσης της χώρας με 200€,
- εγκατάσταση εξωτερικής τεχνολογίας σκίασης (παντζούρια, τέντες, περσίδες) με 19.6€/m² με έξυπνο αυτόματο έλεγχο κόστους 39.2€ και
- την τεχνική υποστήριξη και την εποπτεία των εργασιών από εξειδικευμένο προσωπικό με 980€.

Το σύνολο της επιδότησης φτάνει τα 18.200€, με 50% πριμοδότηση του κόστους των δαπανών της επένδυσης του νοικοκυριού.

¹⁵⁶ <https://www.irop.mmr.cz/cs/Vyzvy/Seznam/Vyzva-c-78-Energeticke-uspory-v-bytovych-domech-II>

¹⁵⁷ <http://www.res-legal.eu/search-by-country/czech-republic/single/s/res-e/t/promotion/aid/premium-tariff-green-bonus/lastp/119/>

Στο δεύτερο σκέλος ισχύει:

- εγκατάσταση συστημάτων θέρμανσης με χρήση ηλιακών πάνελ από 1.370 έως 1.960€,
- εγκατάσταση φωτοβολταϊκών πάνελ από 1.370 έως 5.880€,
- εγκατάσταση συστημάτων ελέγχου εξαερισμού με ανάκτηση θερμότητας από 3.000 έως 3.920€,
- εγκατάσταση boiler βιομάζας με 1.960€ για τις οικίες που διαθέτουν θερμομόνωση και με 1.570€ για τις οικίες που δε διαθέτουν,
- εγκατάσταση αντλίας θερμότητας νερού-νερού με 3.136.2€ για τις οικίες που δε διαθέτουν θερμομόνωση και 3.920€ για τις οικίες που διαθέτουν,
- εγκατάσταση αντλίας θερμότητας νερού- εδάφους με 3.136.2€ για τις οικίες που δε διαθέτουν θερμομόνωση και 3.920€ για τις οικίες που διαθέτουν,
- εγκατάσταση αντλίας θερμότητας νερού- αέρα με 2.940€ για τις οικίες που διαθέτουν θερμομόνωση και 2.350€ για τις οικίες που δε διαθέτουν,
- εγκατάσταση boiler συμπύκνωσης αερίου με 1.370€ για τις οικίες που διαθέτουν θερμομόνωση και 980€ για τις οικίες που δε διαθέτουν,
- σύνδεση με κεντρικό δίκτυο θέρμανσης με 1.568€ για τις οικίες που διαθέτουν θερμομόνωση και 1.176€ για τις οικίες που δε διαθέτουν,
- σύνδεση με το δίκτυο θέρμανσης της χώρας με 200€ και
- εκπόνηση μελέτης δυνατότητας της κατοικίας, για εφαρμογή των παραπάνω λύσεων εξοικονόμησης ενέργειας, από εξειδικευμένο προσωπικό με 196€.

Η πριμοδότηση για αυτό το σκέλος εργασιών φτάνει το 50% του κόστους της επένδυσης με όριο στα 18.500€.

Για το τρίτο σκέλος οι δικαιολογημένες εργασίες για πολυκατοικίες είναι:

- θερμομόνωση εξωτερικών τοίχων με 19.9 ή 20€/m² ανάλογα με την ενεργειακή εξοικονόμηση που επιτυγχάνεται με το πέρας των εργασιών,
- σκεπές και ταράτσες με 14.9 ή 17.6€/m²,
- επισκευή και θερμομόνωση φθαρμένων τοίχων με 49 ή 58.8€/m²,
- θερμομόνωση τοίχων που γειτνιάζουν με το έδαφος με 19.6 ή 23.5€/m²,
- θερμομόνωση άλλων τοίχων 7.8 ή 9.6€/m²,
- θερμομόνωση σκεπών και ταρατσών με 19.6€/m² και
- την τεχνική υποστήριξη και την εποπτεία των εργασιών από εξειδικευμένο προσωπικό μέχρι 157€.

Η επιδότηση φτάνει ως το 30% του κόστους εργασιών της επένδυσης που αφορούν την μόνωση του κτιρίου. Για τη θέρμανση και την εφαρμογή λύσεων ΑΠΕ ισχύει η πριμοδότηση για:

- εγκατάσταση φωτοβολταϊκών πάνελ με 490€/kWp,
- εγκατάσταση συστημάτων ελέγχου εξαερισμού με ανάκτηση θερμότητας από 785 έως 980€ ανά διαμέρισμα,
- εγκατάσταση συστημάτων θέρμανσης με ηλιακά πάνελ με 294€ για κάθε διαμέρισμα,
- σύνδεση με το δίκτυο θέρμανσης της χώρας με 200€ και
- εκπόνηση μελέτης δυνατότητας της κατοικίας για εφαρμογή των παραπάνω λύσεων εξοικονόμησης ενέργειας από εξειδικευμένο προσωπικό με 196€.

Τα συγκεκριμένα μέτρα πριμοδοτούνται με το 25% της συνολικής δαπάνης τους και με 30% στην περίπτωση που συνδυάζεται με κάποια από τα μέτρα για θερμομόνωση.¹⁵⁸

Κρατική δανειοδότηση για εργασίες αναβάθμισης της ενεργειακής απόδοσης κατοικιών νοικοκυριών

Το Υπουργείο Περιφερειακής Ανάπτυξης παρέχει σε νοικοκυριά δάνεια με ευνοϊκούς όρους αποπληρωμής, για εργασίες μείωσης της ενεργειακής κατανάλωσης της οικίας τους. Οι εργασίες που δικαιολογούνται είναι εργασίες ενίσχυσης της θερμομόνωσης της οικίας, εγκατάσταση ή αντικατάσταση συστημάτων θέρμανσης και η εφαρμογή λύσεων ΑΠΕ. Η δανειοδότηση καλύπτει το 90% του συνολικού ύψους των δαπανών των δικαιολογημένων εργασιών, με επιτόκιο 2.27% και δυνατότητα αποπληρωμής τα 30 χρόνια.¹⁵⁹

3.3.2. Ουγγαρία

Κρατικό πρόγραμμα που παρέχει επιλογές χρηματοδότησης για εργασίες εξοικονόμησης ενέργειας στην κατοικία

Το κράτος της Ουγγαρίας παρέχει τρεις επιλογές χρηματοδότησης για εργασίες που θα επιτρέψουν στο νοικοκυριό να εξοικονομήσει ενέργεια άρα και να μειώσει τις ενεργειακές του δαπάνες.

Η πρώτη επιλογή του νοικοκυριού είναι μια εφάπαξ καταβολή ενός ποσού για τις δαπάνες των εργασιών, που αποπληρώνεται από την διαφορά των λειτουργικών ενεργειακών δαπανών του νοικοκυριού πριν και μετά το πέρας των εργασιών. Συγκεκριμένα, το κράτος πριμοδοτεί το 30% του ποσού που παρέχει στα νοικοκυριά για τις εργασίες ανακαίνισης με μέγιστο ποσό πριμοδότησης τα 214.3€ ανά έτος. Η αποπληρωμή του εφάπαξ ποσού, που πραγματοποιείται από την εξοικονόμηση της ενέργειας που επιτυγχάνεται με τις εργασίες, κρατάει από 48 μήνες μέχρι 10 χρόνια. Αν η αποπληρωμή δεν επιτευχθεί μέσα στο επιτρεπόμενο χρονικό διάστημα το νοικοκυριό μπορεί να λάβει δανειοδότηση με ευνοϊκούς όρους (δεύτερη επιλογή). Οι επιτρεπόμενες εργασίες είναι η αντικατάσταση παραθύρων, η μόνωση σκεπής, ταράτσας και εξωτερικών τοίχων, η αντικατάσταση συστήματος θέρμανσης και διασύνδεση στο κεντρικό δίκτυο θέρμανσης, φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας.

Η δεύτερη επιλογή είναι η δανειοδότηση από το κράτος ή από τράπεζες της αγοράς. Το ποσό της δανειοδότησης από το κράτος ποικίλει από τα 1.488.31€ μέχρι τα 29.766.6€, με χρόνο αποπληρωμής από 6 έως 30 χρόνια. Το κράτος παρέχει παράλληλα την δυνατότητα αλλαγής του επιτοκίου και των δόσεων κατόπιν αίτησης μια φορά τον χρόνο. Όσο αφορά την δανειοδότηση από προγράμματα της αγοράς, το ποσό που χορηγείται είναι από 1.488.31€ έως 223.175.1€, με χρόνο αποπληρωμής από 6 έως 30 χρόνια και με σταθερό ή μεταβλητό επιτόκιο που αλλάζει ανά τρίμηνο. Οι δυο τρόποι δανειοδότησης μπορούν να χρησιμοποιηθούν συμπληρωματικά στην επιδότηση της πρώτης επιλογής.

¹⁵⁸ <https://www.novazelenausporam.cz/>

¹⁵⁹ <http://www.sfrb.cz/programy-a-podpory/program-panel-2013/>

Η τρίτη επιλογή του νοικοκυριού είναι η επιδότηση επιτοκίων από το κράτος σε δάνεια που λαμβάνουν τα νοικοκυριά για εργασίες ανακαίνισης για τα πρώτα 5 ή 10 χρόνια αναλόγως τον δανειολήπτη.^{160 161 162}

Μέτρα προστασίας για ευάλωτα νοικοκυριά

Το κράτος ορίζει τα ευάλωτα νοικοκυριά και θέτει μέτρα προστασίας τους από περιπτώσεις που μπορούν να υποστούν διακοπή των υπηρεσιών των εταιρειών κοινής ωφελείας. Χαρακτηριστικά αναφέρει την εγκατάσταση προπληρωμένων μετρητών, την δυνατότητα διακανονισμού των πιθανών χρεών τους και ορίζει ένα επιτρεπτό χρονικό διάστημα καθυστέρησης των λογαριασμών τους.¹⁶³

Νόμος για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ

Η νομοθεσία θέτει δύο παραμέτρους για τη χρήση των ΑΠΕ από τα νοικοκυριά:

- η ονομαστική τους ισχύ να μην υπερβαίνει τη συμφωνημένη εγκατεστημένη ισχύ του νοικοκυριού και
- η μέγιστη δυνατότητα παραγωγής του να φτάνει τα 50 MVA.

Τέλος, η νομοθεσία ορίζει πως το νοικοκυριό που χρησιμοποιεί ΑΠΕ μπορεί να επιδοτηθεί για την παραγόμενη ενέργεια μόνο μέχρι την ποσότητα ενέργειας που καταναλώνει, μειώνοντας έτσι τις ενεργειακές του δαπάνες.¹⁶⁴

3.3.3. Πολωνία

Κρατικό πρόγραμμα επιδότησης ενεργειακής αναβάθμισης κατοικιών “Καθαρή Ατμόσφαιρα”

Το κράτος παρέχει επιδότηση στα νοικοκυριά για εργασίες αναβάθμισης της ενεργειακής απόδοσης των κατοικιών τους, με στόχο την μείωση της κατανάλωσης της ενέργειας και συνεπώς τη μείωση των εκπομπών ρύπων. Το πρόγραμμα επιδοτεί την αντικατάσταση παλιών μη αποδοτικών μονάδων θέρμανσης με μοντέρνες νέες, που πληρούν τα υψηλότερα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης, αλλά και την θερμομόνωση του κτιρίου. Χαρακτηριστικά το πρόγραμμα χρηματοδοτεί μεταξύ άλλων:

- αντικατάσταση παλαιών μονάδων θέρμανσης (καυστήρες και λέβητες στερεών καυσίμων) και εγκατάσταση νέων που πληρούν τις απαιτήσεις του Προγράμματος,
- θερμομόνωση της εξωτερικής τοιχοποιίας του κτιρίου,
- αντικατάσταση παραθύρων και θυρών,
- εγκατάσταση ΑΠΕ (ηλιακοί συλλέκτες, φωτοβολταϊκά πάνελ) και
- εγκατάσταση μονάδων εξαερισμού με ανάκτηση θερμότητας.

Το ύψος της επένδυσης εξαρτάται από το εισόδημα του νοικοκυριού, με την επιδότηση να καλύπτει ένα μέρος του συνολικού κόστους των εργασιών. Το μέγιστο κόστος για το οποίο

¹⁶⁰ <http://enhat.mekh.hu/index.php/2015/12/16/korszerusitesi-hitelek/>

¹⁶¹ <http://enhat.mekh.hu/index.php/2015/12/16/thermostilus-hitel/>

¹⁶² <http://enhat.mekh.hu/index.php/2015/12/16/lakastakarek-penzitari-konstrukcio/>

¹⁶³ <https://www.rmr.hu/?q=node/92>

¹⁶⁴ https://www.eon.hu/hu/hmke/tudnivalok.html#hmke_law

επιδοτείται το νοικοκυριό είναι τα 12.302€ και το ελάχιστο τα 1.624.7€. Το πρόγραμμα διαρκεί έως το 2029.¹⁶⁵

Δημοτικό επίδομα στέγασης και συμπληρωματικό επίδομα ενέργειας

Οι δήμοι της χώρας παρέχουν ένα επίδομα στέγασης και ένα συμπληρωματικό επίδομα ενέργειας σε χαμηλόμισθα νοικοκυριά ως οικονομική υποστήριξη στην κάλυψη των ενεργειακών τους δαπανών. Το ύψος του επιδόματος στέγασης καθορίζεται από το εισόδημα του νοικοκυριού, τον αριθμό των μελών του, την επιφάνεια της κατοικίας του και τον τόπο διαμονής του. Το ύψος του συμπληρωματικού επιδόματος ενέργειας είναι:

- 2,64€ ανά μήνα για ένα άτομο,
- 3,7€ ανά μήνα για νοικοκυριό 2 έως 4 μελών και
- 4,4€ ανά μήνα για νοικοκυριό άνω των 5 μελών.¹⁶⁶

Στρατιωτικό επίδομα ενέργειας

Το κράτος παρέχει επίδομα ενέργειας σε βετεράνους, στρατιώτες υποχρεωτικής εναλλακτικής θητείας, χήρες βετεράνων και σε χήρες στρατιωτών εναλλακτικής θητείας για την κάλυψη των ενεργειακών τους δαπανών.¹⁶⁷

Κρατικό πρόγραμμα επιδότησης ΑΠΕ στα νοικοκυριά

Το κράτος πριμοδοτεί την χρήση ΑΠΕ στα νοικοκυριά ώστε να μειώσει τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, αλλά και να αυξήσει την συνολική παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ της χώρας. Συγκεκριμένα, το πρόγραμμα παρέχει είτε δανειοδότηση με επιτόκιο 1% και δυνατότητα αποπληρωμής τα 15 χρόνια, είτε πίστωση με επιδότηση του 15 έως 30% του συνολικού κόστους εγκατάστασης ΑΠΕ. Και στις δύο περιπτώσεις τα παρεχόμενα ποσά είναι από 23.205€ έως 116.000€.

Οι εγκαταστάσεις που επιδοτεί το πρόγραμμα είναι:

- boiler ή λέβητες βιομάζας, αντλίες θερμότητας, ηλιακοί συλλέκτες ισχύς μέχρι 300 kW,
- φωτοβολταϊκά πάνελ, μικρές ανεμογεννήτριες και μικρά συστήματα συμπαραγωγής εγκατεστημένης ισχύς 40kW και
- εγκατάσταση ΑΠΕ έως 10 kW συνδεδεμένα με το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας στα οποία πριμοδοτείται και η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με καθορισμένες τιμές ορισμένες από την νομοθεσία.¹⁶⁸

¹⁶⁵ <http://nfosigw.gov.pl/czyste-powietrze/o-programie-czyste-powietrze-/>

¹⁶⁶ <https://oddechzycia.pl/pomoc-socjalna/dodatek-mieszkaniewy-pomoc-socjalna-2019/>

¹⁶⁷ <https://www.zus.pl/swiadczenia/dodatki-do-swadczen-emerytalno-rentowych/ryczalt-energetyczny>

¹⁶⁸ <http://nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-krajowe/programy-priorytetowe/prosument-dofinansowanie-mikroinstalacji-oze/informacje-o-programie/>

Επίδομα διαβίωσης

Το κράτος παρέχει σε ευάλωτα νοικοκυριά το επίδομα διαβίωσης σαν μια εξασφάλιση ενός βασικού βιοτικού επιπέδου διαβίωσης. Η χρήση ηλεκτρικής ενέργειας λογίζεται από το κράτος σαν αγαθό πρώτης ανάγκης.¹⁶⁹

3.3.4. Ρουμανία

Νόμος προστασίας από διακοπή ηλεκτροδότησης σε ευάλωτα νοικοκυριά

Το άρθρο 64 του νόμου 123 απαγορεύει την αποσύνδεση ευάλωτων πελατών από το ηλεκτρικό δίκτυο ακόμη και σε καταστάσεις ενεργειακής κρίσης. Σαν ευάλωτος καταναλωτής ορίζεται το μέλος ενός νοικοκυριού που για λόγους ηλικίας, υγείας ή χαμηλού εισοδήματος επωφελείται από μέτρα κοινωνικής προστασίας για την αποφυγή της κοινωνικής του περιθωριοποίησης.¹⁷⁰

Επίδομα θέρμανσης

Το κράτος παρέχει επίδομα θέρμανσης για την κάλυψη δαπανών θέρμανσης του νοικοκυριού για την περίοδο από 1^η Νοεμβρίου έως 31^η Μαρτίου. Το επίδομα το δικαιούνται ευάλωτα νοικοκυριά με εισόδημα που φτάνει μέχρι το νόμιμο κατώτατο όριο, με στόχο την κάλυψη του συνόλου ή, ανάλογα με την περίπτωση, μέρος του κόστους θέρμανσης του σπιτιού. Η ενίσχυση χορηγείται σε καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου, πετρελαίου οι οποίοι είναι συνδεδεμένοι στο κεντρικό δίκτυο θέρμανσης.¹⁷¹

Συμπληρωματικό επίδομα στέγασης

Το κράτος παρέχει το συμπληρωματικό επίδομα στέγασης με στόχο την εξασφάλιση ενός ελάχιστου επιπέδου διαβίωσης. Το ύψος του επιδόματος σχετίζεται με τον κοινωνικό δείκτη αναφοράς (ISR), που το νοικοκυριό λαμβάνει από αξιολογήσεις του από τις κοινωνικές υπηρεσίες του κράτους, αλλά και από το ορισμένο από την νομοθεσία κατώτατο επιτρεπτό εισόδημα, που είναι το εισόδημα που εξασφαλίζει το ελάχιστο επίπεδο διαβίωσης του νοικοκυριού. Για το συμπληρωματικό επίδομα στέγασης το εισόδημα των νοικοκυριών πρέπει να φτάνει τα 125€ με τουλάχιστον 1.2 ISR, ενώ για μέλη νοικοκυριών άνω των 60 ετών αντίστοιχα 167€ με τουλάχιστον 1.6 ISR.¹⁷²

Κοινωνική τιμολόγηση για χαμηλόμισθα νοικοκυριά

Το κράτος για την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας εφαρμόζει την κοινωνική τιμολόγηση σε χαμηλόμισθα νοικοκυριά, σαν μέτρο υποστήριξης για την κάλυψη των ενεργειακών τους δαπανών. Τα κριτήρια που πρέπει να πληροί ο αιτώντας αφορούν το εισόδημά του, που πρέπει να είναι χαμηλότερο από το κατώτατο επίπεδο που ορίζει η νομοθεσία, και ότι ο τόπος κατανάλωσης είναι η μόνιμη κατοικία του. Το δικαιούχο

¹⁶⁹ <https://www.infor.pl/prawo/pomoc-spoeczna/zasilki/2780402,2,Zasilek-celowy-i-specjalny-zasilek-celowy-w-2019-r-komu-przysluguje-w-jakiej-wysokosci-wzor-wniosku.html>

¹⁷⁰ <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/139677>

¹⁷¹ <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/131200>

¹⁷² <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/183328>

νοικοκυριό τιμολογείται για τις πρώτες 90 kWh του μήνα με την χαμηλότερη τιμή ηλεκτρικής ενέργειας της αγοράς, την κοινωνική ταρίφα.¹⁷³

Πρόγραμμα επιδότησης ενεργειακής αναβάθμισης πολυκατοικιών

Το κράτος και η τοπική αυτοδιοίκηση πρωτοδοτεί εργασίες αναβάθμισης της ενεργειακής απόδοσης των πολυκατοικιών, με στόχο την μείωση της κατανάλωσης της ενέργειας και άρα την μείωση εκπομπών CO₂. Οι εργασίες που δικαιολογεί το πρόγραμμα είναι:

- μελέτες ενεργειακής πιστοποίησης πριν και μετά το πέρας των εργασιών,
- θερμομόνωση της εξωτερικής τοιχοποιίας της πολυκατοικίας και των κουφωμάτων,
- επισκευή ή αντικατάσταση όλου του συστήματος θέρμανσης της πολυκατοικίας και
- εγκατάσταση ΑΠΕ.

Η χρηματοδότηση καλύπτει έως το 80% του συνολικού κόστους των επιτρεπόμενων εργασιών ενώ το υπόλοιπο 20% το επωμίζονται οι ιδιοκτήτες των διαμερισμάτων, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της ιδιοκτησίας τους.¹⁷⁴

3.3.5. Σλοβακία

Επίδομα στέγασης

Το κράτος παρέχει οικονομική στήριξη σε χαμηλόμισθα νοικοκυριά για την κάλυψη των στεγαστικών τους δαπανών, κομμάτι των οποίων αποτελούν και οι ενεργειακές τους δαπάνες. Η στήριξη αυτή είναι το επίδομα στέγασης και ανέρχεται στα 55.8 ευρώ για τα μονομελή νοικοκυριά και στα 89.2 ευρώ για τα υπόλοιπα νοικοκυριά.¹⁷⁵

Πρόγραμμα επιδότησης για ΑΠΕ και κεντρικές μονάδες θέρμανσης, “Πράσινο για νοικοκυριά”

Το κράτος επιδοτεί την εγκατάσταση ΑΠΕ παραγωγικής δυνατότητας έως 10kW και μοντέρνων κεντρικών μονάδων θέρμανσης υψηλής ενεργειακής απόδοσης, με το πρόγραμμα “Πράσινο για νοικοκυριά”. Συγκεκριμένα, οι επιτρεπόμενες εργασίες του προγράμματος είναι η εγκατάσταση:

- φωτοβολταϊκών πάνελ μέχρι 10 kW με επιτρεπτό κόστος 500€/kW έως 1500€ για μονοκατοικίες,
- ηλιακών συλλεκτών με επιτρεπόμενη δαπάνη 400€/kW μέχρι 1.400€ για μονοκατοικίες και 400€ ανά διαμέρισμα για πολυκατοικίες,
- boiler βιομάζας με 80€/kW μέχρι 1.200€ για μονοκατοικίες και 80€ ανά διαμέρισμα σε πολυκατοικία και
- αντλία θερμότητας με 272€/kW μέχρι 2.720€ για μονοκατοικίες.

Η επιδότηση του κράτους φτάνει το 50% του συνολικού κόστους των επιτρεπόμενων δαπανών που ορίζονται από το πρόγραμμα.¹⁷⁶

¹⁷³ <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/149209>

¹⁷⁴ <https://www.mdrap.ro/programul-national-privind-cresterea-performantei-energetice-la-blocurile-de-locuinte>

¹⁷⁵ <https://www.employment.gov.sk/sk/rodina-socialna-pomoc/hmotna-nudza/davky-hmotnej-nudzi/davka-hmotnej-nudzi/osobitny-prijemca.html>

¹⁷⁶ <https://zelenadomacnostiam.sk/sk/domacnosti/>

Πρόγραμμα ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης των νοικοκυριών για την ενεργειακή αποδοτικότητα

Η υπηρεσία Ενέργειας και Καινοτομίας με το πρόγραμμα “Ζωντανά για την Ενέργεια” στοχεύει στο να ενημερώνει και να ευαισθητοποιεί τα νοικοκυριά για ζητήματα ενεργειακής απόδοσης της κατοικίας τους αλλά και χρήσης ΑΠΕ. Η ιστοσελίδα και το τηλεφωνικό κέντρο που συντηρεί η υπηρεσία, παρέχουν ενημέρωση για νομοθετικές υποχρεώσεις των νοικοκυριών της ενεργειακής αποδοτικότητας των νεόκτιστων κατοικιών ή αυτών που ανακαινίζονται. Παράλληλα, τα νοικοκυριά πληροφορούνται για όλα τα τρέχοντα προγράμματα επιδότησης για ενεργειακή αναβάθμιση των κατοικιών τους ή για εγκαταστάσεις ΑΠΕ ή μοντέρνων κεντρικών μονάδων θέρμανσης. Τέλος, στα κέντρα ενημέρωσης της υπηρεσίας παρέχονται συμβουλές από ειδικούς, για την αγορά και τη χρήση ΑΠΕ και ενεργειακά αποδοτικών μονάδων θέρμανσης, ώστε να καταφέρουν την μεγαλύτερη δυνατή ενεργειακή εξοικονόμηση.¹⁷⁷

Ιστοσελίδα σύγκρισης τιμών από την Ρυθμιστική Αρχή

Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας παρέχει μέσω της ιστοσελίδας της την δυνατότητα σύγκρισης τιμών της αγοράς, στην ηλεκτρική ενέργεια αλλά και στο φυσικό αέριο. Ο καταναλωτής, εισάγοντας την ετήσια κατανάλωσή του, τον τρέχοντα προμηθευτή και την περιοχή διαμονής του, με την βοήθεια ενός υπολογιστικού προγράμματος μπορεί να επιλέξει την ταρίφα που του προσφέρει τη μικρότερη δυνατή χρέωση, βλέποντας το ποσό που θα εξοικονομήσει αλλά και το ποσοστό εξοικονόμησης που επιτυγχάνεται.¹⁷⁸

Πρόγραμμα χρηματοδότησης για ενεργειακές ανακαινίσεις κατοικιών νοικοκυριών και κατοικιών που ανήκουν σε δημόσιες αρχές

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης χρηματοδοτούν δήμους και περιφέρειες για ένα πρόγραμμα που προωθεί την ενεργειακή αναβάθμιση σε κατοικίες νοικοκυριών και σε δημόσια κτίρια που παραχωρούνται προς ενοικίαση σε νοικοκυριά. Το πρόγραμμα δικαιολογεί εργασίες που περιλαμβάνουν:

- θερμομόνωση εξωτερικής τοιχοποιίας του κτιρίου και των κουφωμάτων,
- αντικατάσταση παραθύρων και θυρών,
- εκσυγχρονισμό του συστήματος θέρμανσης με αντλίες θερμότητας, νερού – νερού και εδάφους – νερού,
- εγκατάσταση ενεργειακά αποδοτικού φωτισμού και
- εγκατάσταση ηλιακών συλλεκτών για θέρμανση νερού και χώρου.

Το πρόγραμμα χρηματοδοτεί με 10% την εφαρμογή ενός μέτρου και με 15% τουλάχιστον δυο, επί του συνολικού κόστους των επιτρεπόμενων εργασιών. Με το πέρας των εργασιών πρέπει να έχει επιτευχθεί τουλάχιστον 30% εξοικονόμηση ενέργειας.¹⁷⁹

¹⁷⁷ <https://www.siea.sk/bezplatne-poradenstvo-domacnosti/>

¹⁷⁸ <http://www.urso.gov.sk/?q=Pre%20spotrebite%20C4%BEa/Cenov%20A1%20kalkula%20C4%8Dka>

¹⁷⁹ <http://www.munseff.eu/komponent-2.html>

Κρατικό πρόγραμμα επιδότησης για εργασίες αναβάθμισης της ενεργειακής απόδοσης πολυκατοικιών

Το κράτος επιδοτεί εργασίες ενεργειακής αναβάθμισης διαμερισμάτων πολυκατοικιών, με ποσοστό ανάλογο της εξοικονόμησης ενέργειας. Το πρόγραμμα επιδοτεί:

- θερμομόνωση εξωτερικού κελύφους της πολυκατοικίας,
- αντικατάσταση παραθύρων και θυρών με νέα υψηλής ενεργειακής απόδοσης,
- εγκατάσταση συστήματος εξαερισμού με ανάκτηση θερμότητας,
- εγκατάσταση ηλιακών boiler, αντλιών θερμότητας, εντοιχισμένων φωτοβολταϊκών πάνελ, γεωθερμικών τουρμπινών και ανεμογεννητριών,
- εγκατάσταση boiler βιομάζας,
- εγκατάσταση αυτόνομων συστημάτων μέτρησης κατανάλωσης ενέργειας και
- εγκατάσταση μετρητών θερμοκρασίας.

Για να επικυρωθεί η επιδότηση πρέπει με την ενεργειακή ανακαίνιση να εξασφαλίζεται 30% εξοικονόμηση ενέργειας. Η επιδότηση φτάνει το 10% του συνολικού κόστους των εργασιών ανακαίνισης αν επιτυγχάνεται 30 με 40% εξοικονόμηση ενέργειας και 15% χρηματοδότηση για τουλάχιστον 40% εξοικονόμηση.¹⁸⁰

3.3.6. Βουλγαρία

Επίδομα θέρμανσης

Το κράτος παρέχει οικονομική στήριξη σε χαμηλόμισθα νοικοκυριά για την κάλυψη των δαπανών θέρμανσης κατά την διάρκεια των χειμερινών μηνών με την μορφή του επιδόματος θέρμανσης. Τα κριτήρια είναι καθαρά εισοδηματικά και οριοθετημένα από τη νομοθεσία με το διαφοροποιημένο ελάχιστο εισόδημα (DMI), ενώ το ποσό του επιδόματος φτάνει τα 47,64 € ανά μήνα για την περίοδο από 1^η Νοεμβρίου έως 31^η Μαρτίου.¹⁸¹

Μηνιαίο επίδομα εισοδήματος

Το κράτος παρέχει σε μηνιαία βάση ένα επίδομα οικονομικής στήριξης σε ευάλωτα νοικοκυριά με την εξασφάλιση ενός βασικού επιπέδου διαβίωσης. Δικαιούχο νοικοκυριό για το εν λόγω επίδομα είναι όποιο:

- έχει εισόδημα μικρότερο από το διαφοροποιημένο ελάχιστο εισόδημα, όπως ορίζεται από την νομοθεσία αναλόγως την κατάσταση του νοικοκυριού,
- η κατοικία του δεν είναι μεγαλύτερη από ένα δωμάτιο, αν είναι μονομελές νοικοκυριό, δύο δωμάτια αν είναι διμελές ή τριμελές νοικοκυριό, τρία δωμάτια αν είναι τετραμελές, τέσσερα δωμάτια για πενταμελές και συνεχίζει με την ίδια λογική με αύξηση δωματίου για κάθε επιπλέον μέλος,
- δεν έχει κινητή περιουσία που του αποφέρει κάποιο εισόδημα,
- δεν είναι ιδιοκτήτης ή μέτοχος κάποιας εταιρείας,
- δεν έχει πουλήσει κάποιο ακίνητο τα τελευταία 5 χρόνια,
- οι αποταμιεύσεις του ανά μέλος είναι μικρότερες από 255.63€ και

¹⁸⁰ <http://www.slovseff.eu/index.php/sk/vhodne-projekty/energeticka-ucinnost-v-obytnych-budovach>

¹⁸¹ <https://pomosti.oneinform.com/socialni-pomosti/pomost-za-otoplenie/>

- έχει κάποιο μέλος που είναι άνεργο για τουλάχιστον 9 μήνες.

Το ποσό του επιδόματος προκύπτει από την διαφορά του διαφοροποιημένου ελάχιστου εισοδήματος (DMI) και του εισοδήματος του νοικοκυριού.¹⁸²

Επίδομα έκτακτης ανάγκης

Το κράτος παρέχει οικονομική στήριξη μια φορά το χρόνο σε περιπτώσεις τυχαίων έκτακτων περιστάσεων του (ζημιά στο σύστημα θέρμανσης της οικίας του, υπερβολικό κρύο κ), οι οποίες για να αντιμετωπιστούν, το νοικοκυριό υποχρεώνεται να ξεφύγει από το προϋπολογισμό. Το ύψος της οικονομικής στήριξης που παρέχεται φτάνει το 20% του διαφοροποιημένου ελάχιστου εισοδήματος (DMI) το οποίο ορίζεται από τη νομοθεσία ανάλογα με την κατάστασή του.¹⁸³

Πρόγραμμα επιδότησης και δανειοδότησης κατοικιών "Ενεργειακή Απόδοση στο Σπίτι"

Το Υπουργείο Ενέργειας με την υποστήριξη της Τράπεζας Πειραιώς και της UBB με το πρόγραμμα "Ενεργειακή Απόδοση στο Σπίτι"(REECL), χρηματοδοτούν και δανειοδοτούν εργασίες ενεργειακής εξοικονόμησης μονοκατοικιών και πολυκατοικιών. Η επιδότηση φτάνει το 15% του συνολικού κόστους των επιτρεπόμενων εργασιών, είτε η επένδυση πραγματοποιήθηκε με προσωπικά κεφάλαια είτε με δανειοδότηση. Όταν πρόκειται για επιδότηση διαμερίσματος ή μονοκατοικίας, το μέγιστο ποσό χρηματοδότησης φτάνει τα 7.500€, ενώ για πολυκατοικία τα 100.000€. Το ποσό της δανειοδότησης ανέρχεται στα 50.000€ για μονοκατοικίες ή διαμερίσματα και το 1 εκατομμύριο για πολυκατοικίες. Οι επιτρεπόμενες εργασίες είναι:

- αντικατάσταση παραθύρων,
- θερμομόνωση εξωτερικής τοιχοποιίας και κουφωμάτων,
- εγκατάσταση αντλιών θερμότητας και λέβητα βιομάζας ή φυσικού αερίου,
- εγκατάσταση ηλιακών συλλεκτών για θέρμανση νερού,
- εγκατάσταση φωτοβολταϊκών πάνελ,
- αντικατάσταση του κεντρικού δικτύου θέρμανσης του κτιρίου (σωληνώσεων, θερμαντικών σωμάτων, θερμοστατών, κυκλοφορητών κ) και
- εγκατάσταση σύγχρονων συστημάτων εξαερισμού με σύστημα ανάκτησης θερμότητας.¹⁸⁴

Κοινωνικό Τιμολόγιο

Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας για την ενίσχυση των χαμηλόμισθων και ευάλωτων νοικοκυριών στις συνεχόμενες αυξήσεις των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας, καθιέρωσε το κοινωνικό τιμολόγιο. Με την εφαρμογή του μέτρου οι δικαιούχοι αναμένεται να επωφεληθούν με περίπου 95.6€ ετησίως, με όρια κατανάλωσης 100 με 150kWh μηνιαίως.¹⁸⁵

¹⁸² <https://pomosti.oneinform.com/socialni-pomosti/mesecna-pomost/>

¹⁸³ <https://pomosti.oneinform.com/socialni-pomosti/ednokratna-pomost/>

¹⁸⁴ <http://reecl.org/en/grants/about-grants/>

¹⁸⁵ https://www.me.government.bg/files/useruploads/files/wb_ras_i_summary_report_en.pdf

3.4. Νότια Ευρώπη

3.4.1. Ελλάδα

Πρόγραμμα ενημέρωσης ενεργειακής αποδοτικότητας 'Χτίζοντας το Μέλλον'

Ένα μέτρο καταπολέμησης της ενεργειακής φτώχειας αποτελεί το πρόγραμμα 'Χτίζοντας το Μέλλον' το οποίο εφαρμόζεται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Το πρόγραμμα έχει ως στόχο την προώθηση μέτρων ενεργειακής αποδοτικότητας όπως προβλέπεται από την Ευρωπαϊκή και Εθνική Νομοθεσία. Τα μέτρα αυτά αφορούν κυρίως την ενημέρωση των πολιτών για τρόπους εξοικονόμησης ενέργειας αλλά και για μεθόδους βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων. Επίσης, μέσω του προγράμματος δίνεται στους καταναλωτές η δυνατότητα εξοικείωσης τους με τη μείωση ενεργειακών δαπανών αλλά και εύρεσης πιστοποιημένων προϊόντων και προμηθευτών της αγοράς, μέσω διαδικτυακών εφαρμογών που παρέχει. Σκοπός του προγράμματος είναι να ευαισθητοποιήσει τους καταναλωτές ως προς πρακτικές εξοικονόμησης ενέργειας αλλά και ως προς τα οφέλη από τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των κτιρίων, χρησιμοποιώντας μέσα όπως στοχευμένες δράσεις ενημέρωσης, διάδοσης και πληροφόρησης σε συνδυασμό με τη σύναψη εθελοντικών συμφωνιών με κοινό σκοπό την επίτευξη του εθνικού στόχου για την εξοικονόμηση ενέργειας κατά 20% μέχρι το 2020.¹⁸⁶

Πρόγραμμα χρηματοδότησης για εργασίες βελτίωσης ενεργειακής απόδοσης κατοικιών «Εξοικονόμηση Κατ' Οίκον II»

Ένα μέτρο καταπολέμησης της ενεργειακής φτώχειας είναι η εφαρμογή του ανανεωμένου προγράμματος «Εξοικονόμηση Κατ' Οίκον II» με ευνοϊκούς όρους του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Με βάση αυτό το πρόγραμμα δίνεται η δυνατότητα στους καταναλωτές να βελτιώσουν την ενεργειακή απόδοση του σπιτιού τους αυξάνοντας έτσι την αξία του. Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται από πόρους του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και εθνικούς πόρους, και χορηγεί κίνητρα με τη μορφή επιχορήγησης (άμεση ενίσχυση) και δανείου (Ταμείο «Εξοικονομώ II») με επιδότηση του επιτοκίου.^{187 188 189}

Στο πρόγραμμα μπορούν να ενταχθούν παραπάνω από μία κατοικίες ανά πολίτη χωρίς περιορισμό. Όσον αφορά τις πολυκατοικίες, μπορούν να ενισχυθούν όσοι ιδιοκτήτες χρειάζονται τη βοήθεια του προγράμματος, ενώ αυτοί που δεν επιθυμούν να ενταχθούν στο πρόγραμμα μπορούν να συμμετάσχουν με δικό τους κεφάλαιο. Επιλέξιμες κατοικίες για το πρόγραμμα είναι αυτές που βρίσκονται σε περιοχές με τιμή ζώνης χαμηλότερη ή ίση των 2.100 ευρώ/τ.μ. και οι οποίες έχουν καταταχθεί βάση του Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης σε κατηγορία χαμηλότερη ή ίση της Δ.

Το κριτήριο με βάση το οποίο ένας καταναλωτής μπορεί να ενταχθεί στο πρόγραμμα είναι το ατομικό ή οικογενειακό του εισόδημα. Υπάρχουν τρεις κατηγορίες στις οποίες μπορεί να ενταχθεί ο καταναλωτής ανάλογα με το εισόδημα και για κάθε μια από αυτές δίνεται η ανάλογη επιχορήγηση από το πρόγραμμα, όπως παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

¹⁸⁶ <http://www.ktizontastomellon.gr/web/quest/home, 2017>

¹⁸⁷ <https://exoikonomisi.ypen.gr/>

¹⁸⁸ <http://www.ypeka.gr/?tabid=526>

¹⁸⁹ ΦΕΚ 2583/Β/27-6-2019

Πίνακας 3.5: Κριτήρια ένταξης στο πρόγραμμα και ποσοστό επιδότησης.

Κατηγορία	A1	A2	B
Ατομικό Εισόδημα	A.E. <=12.000€	12.000€ < A.E. <=40.000€	40.000€ < A.E. <=60.000€
Οικογενειακό Εισόδημα	O.E. <=20.000€	20.000€ < O.E. <=60.000€	60.000€ < O.E. <=80.000€
Επιδότηση	70% Επιχορήγηση 30% Άτοκο Δάνειο (επιδότηση επιτοκίου 100% έως 31.12.2015)	35% Επιχορήγηση 65% Άτοκο Δάνειο (επιδότηση επιτοκίου 100% έως 31.12.2015)	15% Επιχορήγηση 85% Άτοκο Δάνειο (επιδότηση επιτοκίου 100% έως 31.12.2015)

Οι εργασίες για τις οποίες το πρόγραμμα χρηματοδοτεί τους καταναλωτές είναι:

- Τοποθέτηση θερμομόνωσης
- Αντικατάσταση κουφωμάτων και τοποθέτηση συστημάτων σκίασης
- Αναβάθμιση του συστήματος θέρμανσης και παροχής ζεστού νερού χρήσης

Γενικές κατευθύνσεις του προγράμματος είναι:

- Υποχρεωτική διενέργεια ενεργειακών επιθεωρήσεων (πριν και μετά τις παρεμβάσεις) → το κόστος των οποίων καλύπτεται κατά 100% από το Πρόγραμμα, μετά την επιτυχή υλοποίηση του έργου.
- Προαιρετική πρόσληψη συμβούλου έργου → το κόστος καλύπτεται έως 250€ χωρίς Φ.Π.Α.
- Δεν απαιτείται αδειοδότηση για την υλοποίηση των παρεμβάσεων, ούτε καν έγκριση εργασιών δόμησης μικρής κλίμακας (εκτός πολύ ειδικών περιπτώσεων).
- Ο μέγιστος επιλέξιμος προϋπολογισμός των παρεμβάσεων, συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. (που αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη για το Πρόγραμμα) δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 15.000€ ανά ιδιοκτησία.

Επίδομα πετρελαίου

Το Υπουργείο Οικονομικών παρέχει οικονομική στήριξη σε χαμηλόμισθα νοικοκυριά για την κάλυψη δαπανών θέρμανσης της οικίας τους, με το επίδομα πετρελαίου. Δικαιούχοι του προγράμματος είναι τα φυσικά πρόσωπα τα οποία καταναλώνουν πετρέλαιο εσωτερικής καύσης για τη θέρμανση των ακινήτων που χρησιμοποιούν ως κύρια κατοικία, ανεξάρτητα από την οικογενειακή τους κατάσταση. Το πρόγραμμα δεν μπορεί να χορηγηθεί σε φυσικά πρόσωπα που είναι εξαρτόμενα μέλη, που είναι φιλοξενούμενοι, που εμπίπτουν στο φόρο πολυτελούς διαβίωσης, σε φυσικά πρόσωπα για την επαγγελματική τους στέγη, σε ιδρύματα και οργανισμούς και κάθε είδους νομικά πρόσωπα κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα, ή νομικές οντότητες και οι φορολογικοί κάτοικοι αλλοδαπής, οι οποίοι υποχρεούνται να υποβάλουν δήλωση φορολογίας εισοδήματος στην Ελλάδα, καθώς και ο/η σύζυγος αυτών.

Τα κριτήρια χορήγησης του επιδόματος θέρμανσης είναι:

- εισοδηματικά
- περιουσιακά,

και διαμορφώνονται ανάλογα με την οικογενειακή κατάσταση του εκάστοτε δικαιούχου ως εξής:

- 12.000 ευρώ για άγαμο υπόχρεο, υπόχρεο χηρείας ή εν διαστάσει
- 20.000 ευρώ για έγγαμο υπόχρεο, για έγγαμους υπόχρεους που υποβάλλουν ξεχωριστή φορολογική δήλωση, για φυσικά πρόσωπα που έχουν υπογράψει σύμφωνο συμβίωσης και έχουν υποβάλλει κοινή φορολογική δήλωση χωρίς τέκνα
 - Προσαύξηση 2.000 ευρώ για κάθε τέκνο.
- 22.000 ευρώ για μονογονεϊκές οικογένειες
 - Προσαύξηση 2.000 ευρώ για κάθε τέκνο.

Όσον αφορά την ακίνητη περιουσία, τα κριτήρια επιλεξιμότητας χωρίζονται σε δύο κατηγορίες οι οποίες παρουσιάζονται παρακάτω:

- μέχρι και 130.000 ευρώ για τους άγαμους υπόχρεους, τους υπόχρεους σε κατάσταση χηρείας ή εν διαστάσει
- μέχρι και 250.000 ευρώ για τους έγγαμους, τα μέρη συμφώνου συμβίωσης και τις μονογονεϊκές οικογένειες.

Για τη χορήγηση του επιδόματος θέρμανσης οι νομοί της Ελλάδος έχουν χωριστεί σε 4 κλιματικές ζώνες, όπως φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 3.6: Πίνακας Κλιματικών Ζωνών Ελλάδας

ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΖΩΝΗ	ΝΟΜΟΙ
ΖΩΝΗ Α	Γρεβενών, Δράμας, Έβρου, Ευρυτανίας, Ιωαννίνων, Καστοριάς, Κοζάνης, Σερρών, Φλώρινας
ΖΩΝΗ Β	Αρκαδίας, Ημαθίας, Θεσσαλονίκης, Καβάλας, Καρδίτσας, Κιλκίς, Λάρισας, Μαγνησίας, Ξάνθης, Πέλλας, Πιερίας, Ροδόπης, Τρικάλων, Χαλκιδικής
ΖΩΝΗ Γ	Αιτωλοακαρνανίας, Άρτας, Αττικής (εκτός Κυθήρων και νησιών Σαρωνικού), Αχαΐας, Βοιωτίας, Ευβοίας, Ηλείας, Θεσπρωτίας, Κέρκυρας, Κορινθίας, Λέσβου, Λευκάδας, Πρέβεζας, Φθιώτιδας, Φωκίδας, Χίου
ΖΩΝΗ Δ	Αργολίδας, Δωδεκανήσου, Ζακύνθου, Ηρακλείου, Κυκλάδων, Λασιθίου, Μεσσηνίας, Λακωνίας,

Για κάθε κατοικία ανεξάρτητα από τη ζώνη στην οποία ανήκει επιδοτούνται τα πρώτα 80 m², για άγαμους δικαιούχους, δικαιούχους σε κατάσταση χηρείας, εν διαστάσει ή διαζευγμένους, και τα πρώτα 100 m², για δικαιούχους έγγαμους, μέρη συμφώνου συμβίωσης και μονογονεϊκές οικογένειες με ανώτατη κατανάλωση λίτρων πετρελαίου εσωτερικής καύσης θέρμανσης, ανά κλιματική ζώνη και ανά τετραγωνικό μέτρο της κατοικίας, όπως περιγράφεται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 3.7: Ανώτατη κατανάλωση λίτρων πετρελαίου εσωτερικής καύσης θέρμανσης, ανά κλιματική ζώνη

ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΖΩΝΗ	Ανώτατη κατανάλωση λίτρων πετρελαίου θέρμανσης ανά τετραγωνικό	Ανώτατη συνολική κατανάλωση λίτρων πετρελαίου θέρμανσης ανά κύρια κατοικία που ανήκει σε:	
		Άγαμο	Έγγαμο, μέρη συμφώνου συμβίωσης ή μονογονεϊκές Οικογένειες
Α' ΖΩΝΗ	25	2.000	2.500
Β' ΖΩΝΗ	15	1.200	1.500
Γ' ΖΩΝΗ	8	640	800
Δ' ΖΩΝΗ	5	400	500

Για κάθε λίτρο κατανάλωσης πετρελαίου εσωτερικής καύσης θέρμανσης, χορηγείται ποσό επιδόματος 0,160 ευρώ.

Η διαδικασία υποβολής της αίτησης για τη χορήγηση του επιδόματος θέρμανσης πραγματοποιείται μέσω της εφαρμογής του TAXISnet με βάση τις οδηγίες που παρουσιάζονται στο ΦΕΚ 5864/Β/28-12-2018.¹⁹⁰

¹⁹⁰ ΦΕΚ 5864/Β/28-12-2018

Κρατική κατοχύρωση της έννοιας και δράσης ενεργειακών κοινοτήτων

Ένα μέτρο της ελληνικής κυβέρνησης για την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας είναι αυτό της δημιουργίας των Ενεργειακών Κοινοτήτων, όπως περιγράφεται στο ΦΕΚ 9/Α/23-01-2018. Η ενεργειακή κοινότητα ορίζεται ως ένας αστικός συνεταιρισμός με αποκλειστικό σκοπό και στόχο την προώθηση της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας. Δικαίωμα συμμετοχής σε μία ενεργειακή κοινότητα έχουν τόσο φυσικά πρόσωπα, όσο και νομικά ιδιωτικού αλλά και δημοσίου δικαίου πλην των Οργάνων Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού. Δικαίωμα ένταξης στην ενεργειακή κοινότητα έχουν επίσης Ο.Τ.Α. με ορισμένους περιορισμούς όπως αυτοί περιγράφονται στο ανωτέρω ΦΕΚ.

Σκοπός των εταιρικών κοινοτήτων μεταξύ άλλων είναι και:

- Η ενημέρωση, εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο για θέματα ενεργειακής αειφορίας
- Οι δράσεις για την υποστήριξη των ευάλωτων καταναλωτών και την αντιμετώπιση της ενεργειακής ένδειας πολιτών που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας, εντός της Περιφέρειας στην οποία βρίσκεται η έδρα της Εταιρικής Κοινότητας, ανεξάρτητα αν είναι μέλη της Εταιρικής Κοινότητας, όπως:
 - παροχή ή συμψηφισμός ενέργειας,
 - ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών ή άλλες δράσεις που μειώνουν την κατανάλωση της ενέργειας στις κατοικίες των ανωτέρω.¹⁹¹

Πρόγραμμα επιδότησης για εγκατάσταση μονάδων ΦΑ για τη θέρμανση κατοικιών

Ένα μέσο καταπολέμησης της ενεργειακής φτώχειας στην Ελλάδα είναι η δράση 'Αντικατάσταση συστημάτων θέρμανσης πετρελαίου με συστήματα φυσικού αερίου σε κατοικίες'. Η δράση αυτή προωθεί την επιχορήγηση των νοικοκυριών για την αντικατάσταση των συστημάτων πετρελαίου, με συστήματα φυσικού αερίου, με στόχο τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των συστημάτων θέρμανσης και τη μείωση των εκπομπών αέριων ρύπων.

Δικαιούχοι για την παραπάνω δράση είναι φυσικά πρόσωπα τα οποία πληρούν όλες τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- πλήρης ή υψηλή κυριότητα ή επικαρπία σε επιλέξιμη κατοικία
- ιδιόκτητη κατοικία με σύστημα θέρμανσης πετρελαίου
- ήδη κατατεθειμένη σύμβαση για παροχή φυσικού αερίου από την 24^η Σεπτεμβρίου 2014 και μετά

Επιλέξιμες κατοικίες θεωρούνται όσες πληρούν όλες τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- Να είναι μονοκατοικία, πολυκατοικία στο σύνολό της ή διαμέρισμα πολυκατοικίας
- Να βρίσκεται σε περιοχές με τιμή ζώνης χαμηλότερη ή ίση των 2.500 €/τ.μ., όπως αυτή έχει διαμορφωθεί στις 30/06/2014 και πιστοποιείται από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά (ΦΕΚ 3071/Β/14-11-2014, άρθρο 8, παρ. 1 και άρθρο 10)
- Να βρίσκεται στις Περιφέρειες Αττικής, Κεντρικής Μακεδονίας και Θεσσαλίας, σε σημεία με δίκτυο χαμηλής πίεσης φυσικού αερίου και να δύναται να συνδεθεί και τροφοδοτηθεί από την αρμόδια Εταιρία Παροχής Αερίου (ΕΠΑ) της περιοχής.
- Να φέρει οικοδομική άδεια ή άλλο αντίστοιχο νομιμοποιητικό έγγραφο

¹⁹¹ ΦΕΚ 9/Α/23-01-2018

Η συνολική Δημόσια Δαπάνη της δράσης είναι 15.000.000 ευρώ. Η δράση θα συγχρηματοδοτηθεί από:

- το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και
- Εθνικούς Πόρους.^{192 193}

Κοινωνικό οικιακό τιμολόγιο

Το κράτος με τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας της Ελλάδας σαν μέτρο στήριξης σε χαμηλόμισθα και ευπαθή νοικοκυριά για την μείωση των ενεργειακών τους δαπανών, εφαρμόζουν το κοινωνικό οικιακό τιμολόγιο. Το Κοινωνικό Οικιακό Τιμολόγιο είναι μια ειδική τιμολόγηση η οποία εφαρμόζεται στις ευπαθείς ομάδες καταναλωτών από όλους τους παρόχους ηλεκτρικής ενέργειας.

Οι κατηγορίες δικαιούχων του Κοινωνικού Οικιακού Τιμολογίου είναι δύο (2), η Κατηγορία I και η κατηγορία II με κάθε μία να έχει τις τιμές που παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 3.8: Πίνακας Τιμών Κοινωνικού Οικιακού Τιμολογίου

	Τύπος παροχής	Συνολική Κατανάλωση έως και 800 kWh		Συνολική Κατανάλωση άνω των 800 kWh	
		Χρέωση Ενέργειας (euro/kWh)	Χρέωση Παγίου (euro/τετράμηνο)	Χρέωση Ενέργειας (euro/kWh) για το τμήμα της κατανάλωσης έως 800 kWh	Χρέωση Παγίου (euro/τετράμηνο)
Κατηγορία I	Μονοφασική	0,06452	2,77	0,07885	11,13
	Τριφασική	0,06904	7,88	0,07885	22,20
Κατηγορία II	Μονοφασική	0,05735	2,77	0,07009	11,13
	Τριφασική	0,06137	7,88	0,07009	22,20

Στην Κατηγορία I του παραπάνω πίνακα εντάσσονται όσοι πληρούν τις προϋποθέσεις χορήγησης του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης, ενώ στην κατηγορία II εντάσσονται όσοι πληρούν τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- Έχουν ετήσιο συνολικό πραγματικό ή τεκμαρτό εισόδημα, όπως αυτό προκύπτει από τις τελευταίες εκκαθαρισμένες δηλώσεις φόρου εισοδήματος, έως τα όρια του πίνακα παρακάτω:

Πίνακας 3.9: Πίνακας εισοδηματικών ορίων

Σύνθεση νοικοκυριού	Εισοδηματικό όριο
Μονοπρόσωπο νοικοκυριό	9.000 ευρώ
Νοικοκυριό αποτελούμενο από δύο ενήλικα μέλη ή μονογονεϊκή οικογένεια με ένα ανήλικο μέλος	13.500 ευρώ
Νοικοκυριό αποτελούμενο από δύο ενήλικα μέλη και ένα ανήλικο μέλος ή μονογονεϊκή οικογένεια με δύο ανήλικα μέλη	15.750 ευρώ
Νοικοκυριό αποτελούμενο από τρία ενήλικα μέλη ή δύο ενήλικα και δύο ανήλικα μέλη ή μονογονεϊκή οικογένεια με τρία ανήλικα μέλη	18.000 ευρώ
Νοικοκυριό αποτελούμενο από τρία ενήλικα και ένα ανήλικο μέλος ή δύο ενήλικα και τρία ανήλικα μέλη ή μονογονεϊκή οικογένεια με τέσσερα ανήλικα μέλη	24.750 ευρώ
Νοικοκυριό αποτελούμενο από τέσσερα ενήλικα μέλη ή δύο ενήλικα και τέσσερα ανήλικα μέλη ή μονογονεϊκή οικογένεια με πέντε ανήλικα μέλη	27.000 ευρώ

¹⁹² <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=895&language=el-GR>

¹⁹³ ΦΕΚ 3071/Β/14-11-2014

Πρόσθετα στοιχεία:

- Νοικοκυριό με άτομα με αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω τα παραπάνω εισοδηματικά όρια αυξάνονται κατά οκτώ χιλιάδες (8.000) ευρώ.
- Νοικοκυριό που περιλαμβάνει άτομο ή άτομα που έχουν ανάγκη μηχανικής υποστήριξης με χρήση ιατρικών συσκευών, η οποία παρέχεται κατ' οίκον και είναι απαραίτητη για τη ζωή τους, τα παραπάνω εισοδηματικά όρια αυξάνονται κατά δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ.
- Για κάθε επιπλέον ενήλικο μέλος προστίθεται το ποσό των 4.500 ευρώ και για κάθε επιπλέον ανήλικο μέλος το ποσό των 2.250 ευρώ, μέχρι συνολικού ορίου των 31.500 ευρώ ανεξαρτήτως του αριθμού των μελών του νοικοκυριού.
- Το παραπάνω ανώτατο όριο (31.500 €) αυξάνεται κατά 8.000 ευρώ για νοικοκυριό που περιλαμβάνει και άτομο ή άτομα με αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω και κατά 15.000 ευρώ για νοικοκυριό που στη σύνθεσή του περιλαμβάνει και άτομο ή άτομα που έχουν ανάγκη μηχανικής υποστήριξης με χρήση ιατρικών συσκευών, η οποία παρέχεται κατ' οίκον και είναι απαραίτητη για τη ζωή τους.
- Έχουν οι ίδιοι και τα μέλη του νοικοκυριού, ακίνητη περιουσία, στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, με συνολική φορολογητέα αξία, έως το ποσό των 120.000 ευρώ για το μονοπρόσωπο νοικοκυριό, προσαυξανόμενη κατά 15.000 ευρώ για κάθε πρόσθετο μέλος και έως ανώτατο όριο 180.000 ευρώ.
- Τα μέλη του νοικοκυριού δεν emπίπτουν στις διατάξεις του φόρου πολυτελείας και δεν δηλώνουν δαπάνες διαβίωσης για αμοιβές πληρωμάτων σκαφών αναψυχής, δίδακτρα σε ιδιωτικά σχολεία και για οικιακούς βοηθούς, οδηγούς αυτοκινήτων, δασκάλους και λοιπό προσωπικό.

Τα όρια τετραμηνιαίας κατανάλωσης για την τιμολόγηση και των δύο κατηγοριών δικαιούχων όπως παρουσιάστηκε παραπάνω, φαίνεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 3.10: Πίνακας Ορίων Τετραμηνιαίας Κατανάλωσης

Σύνθεση νοικοκυριού	Όρια τετραμηνιαίας κατανάλωσης
Μονοπρόσωπο νοικοκυριό	1.400 kWh
Νοικοκυριό αποτελούμενο από δύο ενήλικα μέλη ή μονογονεϊκή οικογένεια με ένα ανήλικο μέλος	1.600 kWh
Νοικοκυριό αποτελούμενο από δύο ενήλικα μέλη και ένα ανήλικο μέλος ή μονογονεϊκή οικογένεια με δύο ανήλικα μέλη	1.700 kWh
Νοικοκυριό αποτελούμενο από τρία ενήλικα μέλη ή δύο ενήλικα και δύο ανήλικα μέλη ή μονογονεϊκή οικογένεια με τρία ανήλικα μέλη	1.800 kWh
Νοικοκυριό αποτελούμενο από τρία ενήλικα και ένα ανήλικο μέλος ή δύο ενήλικα και τρία ανήλικα μέλη ή μονογονεϊκή οικογένεια με τέσσερα ανήλικα μέλη	1.900 kWh
Νοικοκυριό αποτελούμενο από τέσσερα ενήλικα μέλη ή δύο ενήλικα και τέσσερα ανήλικα μέλη ή μονογονεϊκή οικογένεια με πέντε ανήλικα μέλη	2.000 kWh

Πρόσθετα στοιχεία

- Για κατανάλωση μικρότερη των 200 kWh ανά τετράμηνο, δεν υπολογίζεται έκπτωση.
- Για νοικοκυριό που στη σύνθεσή του περιλαμβάνει και άτομο ή άτομα με αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω τα παραπάνω όρια κατανάλωσης αυξάνονται κατά 300 kWh.
- Για νοικοκυριό που στη σύνθεσή του περιλαμβάνει και άτομο ή άτομα που έχουν ανάγκη μηχανικής υποστήριξης με χρήση ιατρικών συσκευών, η οποία παρέχεται κατ' οίκον και είναι απαραίτητη για τη ζωή τους, τα παραπάνω όρια κατανάλωσης αυξάνονται κατά 600 kWh.
- Για κάθε επιπλέον ενήλικο μέλος προστίθεται κατανάλωση 200 kWh και για κάθε επιπλέον ανήλικο μέλος κατανάλωση 100 kWh, μέχρι του συνολικού ορίου των 2.400 kWh ανεξαρτήτως του αριθμού των μελών του νοικοκυριού. Το συγκεκριμένο ανώτατο

όριο (2.400 kWh) αυξάνεται κατά 300 kWh για νοικοκυριό που στη σύνθεσή του περιλαμβάνει και άτομο ή άτομα με αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω και κατά 600 kWh για νοικοκυριό που στη σύνθεσή του περιλαμβάνει και άτομο ή άτομα που έχουν ανάγκη μηχανικής υποστήριξης με χρήση ιατρικών συσκευών, η οποία παρέχεται κατ' οίκον και είναι απαραίτητη για τη ζωή τους.^{194 195 196}

3.4.2. Ισπανία

Η δράση 'Προστασία Αποσύνδεσης της Καταλονίας'

Ένα μέτρο καταπολέμησης της ενεργειακής φτώχειας στη Ισπανία και συγκεκριμένα στην περιφέρεια της Καταλονίας, είναι η δράση 'Προστασία Αποσύνδεσης της Καταλονίας'. Ο σχετικός με τη δράση αυτή νόμος είναι ο Νόμος 24/2015, της 29ης Ιουλίου, σχετικά με επείγοντα μέτρα αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών στον τομέα της στέγασης και της ενεργειακής ένδειας. Στο άρθρο 6 του παραπάνω νόμου παρουσιάζονται οι ενέργειες που μπορούν να πραγματοποιηθούν από τις δημόσιες και κοινωνικές υπηρεσίες της περιφέρειας για την αποφυγή αποσύνδεσης συγκεκριμένων ευάλωτων νοικοκυριών, και πιο συγκεκριμένα νοικοκυριών που απειλούνται με έξωση, σε συνεννόηση με τους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου για αναζήτηση λύσης.^{197 198}

Κοινωνικό βοήθημα έκτακτης ανάγκης

Ένα άλλο μέτρο καταπολέμησης της ενεργειακής φτώχειας που έχει προβλέψει η κυβέρνηση της Ισπανίας είναι το κοινωνικό βοήθημα έκτακτης ανάγκης για τις κοινότητες για το 2019. Είναι διαφορετικό από τα κοινωνικά επιδόματα και αφορά έκτακτη βοήθεια σε οικογένειες που δεν διαθέτουν τους οικονομικούς πόρους για να αντιμετωπίσουν δύσκολες καταστάσεις που δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν. Διαφέρουν από τα κοινωνικά επιδόματα στο ότι η συνδρομή τους γίνεται μία φορά εφάπαξ. Οι προδιαγραφές που πρέπει να πληρούνται για την καταβολή του βοηθήματος έκτακτης ανάγκης είναι:

- Οι αιτούντες να είναι ηλικιωμένοι, εκτός από ορισμένες περιπτώσεις.
- Να παρέχεται το βοήθημα έκτακτης ανάγκης στο δήμο ή την κοινότητα την οποία διαμένει ο αιτών.
- Το εισόδημα του αιτούντος να είναι ανεπαρκές στο να καλύψει ορισμένα βασικά και απαραίτητα έξοδα.
- Να μην έχει λάβει ο αιτών παρόμοια ενίσχυση για τον ίδιο σκοπό.

Κάθε κοινότητα μπορεί να διαμορφώνει τις προδιαγραφές ανάλογα με τις ανάγκες των ενδιαφερόμενων. Οι αιτήσεις για το κοινωνικό βοήθημα έκτακτης ανάγκης γίνονται στα κέντρα κοινωνικών υπηρεσιών του τόπου διαμονής του εκάστοτε ενδιαφερόμενου. Το βοήθημα διαχειρίζονται οι Αυτόνομες Κοινότητες από τα Τμήματα Κοινωνικής Πρόνοιας και Κοινωνικών Υποθέσεων.¹⁹⁹

¹⁹⁴ <https://www.dei.gr/el/oikiakoi-pelates/timologia/enimerwsi-gia-to-koinwniko-oikiako-timologio-kot>

¹⁹⁵ ΦΕΚ 1409/Β/06-09-2010

¹⁹⁶ ΦΕΚ 3274/Β/23-12-2013

¹⁹⁷ https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2015-9725

¹⁹⁸ Νόμος 24/2015 της 29ης Ιουλίου

¹⁹⁹ <https://cursosinemweb.es/ayudas-emergencia-social/>

Πρόγραμμα παροχής συμβουλών σε ενεργειακά ζητήματα στη Βαρκελώνη

Ένα άλλο μέτρο της Ισπανίας για την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας, στην περιοχή της Βαρκελώνης, είναι κάποιες συμβουλευτικές, σχετικά με την ενέργεια, δράσεις. Οι δράσεις αυτές έχουν συμβουλευτικό χαρακτήρα όσον αφορά τον κίνδυνο αποσύνδεσης των νοικοκυριών από την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας, αλλά και ενημερωτικό όσον αφορά την εξοικονόμηση ενέργειας και την ενεργειακή αποδοτικότητα των κατοικιών. Η δράση αυτή ξεκίνησε το 2017 και κατά το πρώτο έτος υλοποίησής της, δόθηκαν συμβουλές σε 23.000 περίπου άτομα. Επίσης, επιτεύχθηκε η αποφυγή διακοπής της παροχής ηλεκτρικού ρεύματος σε περίπου 5.000 περιπτώσεις.²⁰⁰

Πρόγραμμα ανακαίνισης κατοικιών για ευάλωτα νοικοκυριά

Στην πόλη της Βαρκελώνης αναπτύσσεται ένα ακόμη μέτρο για την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας το οποίο αφορά την ανακαίνιση των κατοικιών των ευαίσθητων καταναλωτών. Η δράση αφορά τα άτομα που είναι ιδιοκτήτες κατοικιών. Οι δράσεις που επιδοτούνται είναι οι εξής:

- Προσαρμογή και βελτίωση των εγκαταστάσεων εντός μιας κατοικίας
- Προσαρμογή της λειτουργικότητας μιας κατοικίας
- Βιώσιμες ενεργειακές βελτιώσεις σε μια κατοικία

Ο περιορισμός που υπάρχει στο παρόν μέτρο είναι ότι ο εκάστοτε δικαιούχος δεν πρέπει να λαμβάνει οποιαδήποτε άλλη ενίσχυση για την ίδια ενέργεια, έκτος από κάποιες ειδικές περιπτώσεις επιχορηγήσεων ειδικών αποκαταστάσεων που χορηγούνται από άλλες οντότητες, όπου μπορεί να χορηγούνται σωρευτικά.

Δικαίωμα ένταξης στο πρόγραμμα έχουν:

- Τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ιδιοκτήτες μια κατοικίας
- Τα μέλη ομάδων φυσικών ή νομικών προσώπων ιδιοκτήτες μια κατοικίας

Επίσης, οι παραπάνω θα πρέπει να πληρούν τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- Θα πρέπει να υποβάλλουν τις αιτήσεις μέσω της Τεχνικής Διεύθυνσης Προγραμμάτων Δράσης για την αξιοπρεπή χρήση της στέγασης.
- Δε είναι επιλέξιμες για επιχορήγηση κατοικίες που χρησιμοποιούνται ως τουριστικές.
- Το μισθωτήριο θα πρέπει να έχει διάρκεια 5 έτη.

Η αρμόδια υπηρεσία για την παραπάνω δράση είναι η Κοινοπραξία Στέγασης της Βαρκελώνης.²⁰¹

Νόμος 82013 για την αποκατάσταση και ανακαίνιση κατοικιών

Η κυβέρνηση της Ισπανίας θέσπισε τον νόμο πλαίσιο για την ανακαίνιση των κτιρίων με στόχο την καταπολέμηση της ενεργειακής ένδειας. Τα μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης έχουν προτεραιότητα σε σοβαρές καταστάσεις ενεργειακής φτώχειας. Οι στόχοι του παραπάνω νόμου είναι η προώθηση της αποκατάστασης και ανακαίνισης των κατοικιών με απώτερο σκοπό την ανάπλαση και ανακαίνιση των πόλεων, ώστε να δημιουργηθούν οι απαραίτητοι μηχανισμοί οι οποίοι θα εξασφαλίζουν την βιωσιμότητα αυτών. Η υλοποίηση αυτής της δράσης περιλαμβάνει τη χρηματοδότηση για δύο σκοπούς:

²⁰⁰ http://energia.barcelona/en/noticia/detecting-energy-poverty-defending-energy-rights_609622

²⁰¹ <https://seuelectronica.ajuntament.barcelona.cat/oficinavirtual/es/tramit/20170001265>

- Την πραγματοποίηση ενεργειακών ελέγχων από τους αρμόδιους ενεργειακούς ελεγκτές, με σκοπό την ενεργειακή αξιολόγηση των κτιρίων
- Τη ρύθμιση της διαδικασίας αποκατάστασης και ανακαίνισης των κτιρίων.²⁰²

Πρόγραμμα για την προώθηση της βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης των κατοικιών

Το παρόν μέτρο της Ισπανικής κυβέρνησης για την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας έχει ως σκοπό την οικονομική ενίσχυση των κατοικιών με στόχο την έναρξη εργασιών βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης μονοκατοικιών και πολυκατοικιών.

Δικαιούχοι του προγράμματος είναι:

- Φυσικά ή νομικά πρόσωπα τα οποία είναι ιδιοκτήτες μονοκατοικιών που είναι απομονωμένες ή ομαδοποιημένες σε σειρά, υφιστάμενων κτιρίων οικιακού τύπου συλλογικής κατοικίας, καθώς και τα σπίτια τους.
- Οι ιδιοκτήτες οι οποίοι κατέχουν τα κτίρια εξ αδιαιρέτου και δεν έχουν τον συνταγματικό τίτλο οριζόντιας περιουσίας.
- κ.ά.

Οι απαιτήσεις για την επιλεξιμότητα της παρούσας δράσης είναι:

- Η κατοικία να μην έχει συμπεριληφθεί σε άλλο επιδοτούμενο πρόγραμμα σε κρατικό ή περιφερειακό επίπεδο.
- Τα έργα για την υλοποίηση της δράσης να μην έχουν ξεκινήσει πριν την ημερομηνία έναρξης της δράσης
- Η κατοικία να διαθέτει πιστοποιητικό ενεργειακής κατάστασης συνταχθέν από αρμόδιο τεχνικό, και το οποίο θα πιστοποιεί την ανάγκη της για ένταξη στη δράση.
- Να παρέχεται ο τεχνικός φάκελος που απαιτείται από το Δημοτικό Συμβούλιο για τη χορήγηση άδειας έργων.
- Να είναι σύμφωνοι όλοι οι ιδιοκτήτες, σε περιπτώσεις με παραπάνω από έναν, για τις επιλέξιμες δράσεις.
- Οι επιλέξιμες δράσεις να έχουν τις απαραίτητες διοικητικές άδειες.

Οι απαιτήσεις που πρέπει να πληρούνται όσον αφορά τα σπίτια και τα κτίρια είναι:

- Όσον αφορά τις μονοκατοικίες να αποτελούν τη μόνιμη κατοικία των ιδιοκτητών ή των ενοικιαστών τους τη στιγμή που ζητούν τη βοήθεια αυτού του προγράμματος.
- Όσον αφορά τις πολυκατοικίες, πρέπει να πληρούνται οι ακόλουθες απαιτήσεις:
 - Τουλάχιστον το 70% της επιφάνειας του κτιρίου, εξαιρουμένου του ισογείου και του υπογείου, να χρησιμοποιείται για οικιακή χρήση (στην περίπτωση που έχει και άλλες συμβατές χρήσεις).
 - Τουλάχιστον το 50% των κατοικιών να αποτελούν τη μόνιμη κατοικία των ιδιοκτητών ή των ενοικιαστών τους κατά τη στιγμή της αίτησης για βοήθεια.

Τα ποσά της ενίσχυσης είναι ίδια για μονοκατοικίες ή πολυκατοικίες αλλά διαφέρουν ανάλογα με την κοινωνική ομάδα. Γενικά, η επιδότηση αφορά το 40% της επένδυσης. Χρηματοδοτείται το 75% της επένδυσης σε περίπτωση εισοδήματος κάτω του μέσου εισοδήματος της χώρας.

²⁰² https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2013-6938

Το πόσο ενίσχυσης για την κάθε κοινωνική ομάδα διαμορφώνεται ως εξής:

- Μέχρι € 8.000/κατοικία και 80€/m² λοιπών χώρων,
- Μέχρι 12.000€/κατοικία για άτομα με ειδικές ανάγκες
- Μέχρι 16.000€/κατοικία για άτομα με σοβαρή αναπηρία.
- 25% αύξηση για νοικοκυριά με προστατευόμενα μέλη κάτω των 35 ετών, σε δήμους με λιγότερους από 5.000 κατοίκους²⁰³

Πρόγραμμα επιδότησης της ενεργειακής αποκατάστασης υφιστάμενων κτιρίων (PARARE II)

Το μέτρο αυτό της ισπανικής κυβέρνησης παρέχει οικονομική βοήθεια για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και την αντικατάσταση των συμβατικών πηγών ενέργειας κάνοντας χρήση γεωθερμικής ενέργειας ή βιομάζας στα κτίρια. Φορέας υλοποίησης του μέτρου είναι το Ινστιτούτο Καινοτομίας και Εξοικονόμησης Ενέργειας (IDAE).

Οι δράσεις που προωθεί το παρόν πρόγραμμα είναι κυρίως δράσεις που συμβάλλουν στη μείωση του CO₂ και παρουσιάζονται παρακάτω:

- Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σχετικά με τη θέρμανση
- Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των θερμικών και ηλεκτρικών εγκαταστάσεων
- Αντικατάσταση των συμβατικών πηγών ενέργειας με φωτοβολταϊκά συστήματα.
- Αντικατάσταση των συμβατικών πηγών ενέργειας με γεωθερμικά συστήματα.

Οι δράσεις που χρηματοδοτούνται πρέπει με τη υλοποίησή τους να βελτιώσουν τη συνολική ενεργειακή κλάση του κτιρίου τουλάχιστον κατά 1 βαθμίδα, μετρούμενη σε κλίμακα εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (kg CO₂ / m² το χρόνο), σε σχέση με την αρχική ενεργειακή κλάση του κτιρίου. Επιπλέον, θα χορηγηθεί πρόσθετη ενίσχυση σε δράσεις που φθάνουν την "Α" ή "Β" ενεργειακή κλάση ή σε δράσεις κατά τις οποίες οι κατοικίες, από οποιαδήποτε αρχική ενεργειακή κλάση, καταφέρουν να ανέβουν δύο βαθμίδες.

Δικαιούχοι της χρηματοδότησης είναι:

- Οι ιδιοκτήτες υφιστάμενων κτιρίων που προορίζονται για οποιαδήποτε χρήση, εφόσον έχουν νομική προσωπικότητα ιδιωτικού ή δημόσιου χαρακτήρα.
- Οι κοινότητες ιδιοκτητών ή ομάδων κοινοτήτων ιδιοκτητών κατοικιών για οικιακή χρήση, με τίτλο οριζόντιας ιδιοκτησίας.
- Οι ιδιοκτήτες που κατέχουν συλλογικά κτίρια και δεν έχουν χορηγήσει τον τίτλο οριζόντιας ιδιοκτησίας.

Η επιδότηση που δίνεται στα πλαίσια του παρόντος μέτρου είναι το άθροισμα του βασικού επιδόματος και συμπληρωματικού επιδόματος, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα.

²⁰³ <https://www.fomento.gob.es/arquitectura-vivienda-y-suelo/programas-de-ayudas-a-la-vivienda/programa-de-fomento-de-eficiencia-energetica-y-sostenibilidad-en-viviendas>

Πίνακας 3.11: Ποσοστά Χρηματοδότησης

Είδη δράσεων (% <= επιλέξιμο κόστος)	Μέγιστη Χρηματοδότηση		Μέγιστο Ποσοστό Επιστροφής Δανείου
	Βασικό Επίδομα	Συμπληρωματικό επίδομα με κοινωνικά κριτήρια, ενεργειακή απόδοση ή ολοκληρωμένη δράση	
Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σχετικά με τη θέρμανση	30%	Επιπρόσθετη ενίσχυση μέχρι τη μέγιστη ενίσχυση, η οποία θα εξαρτηθεί από τα κριτήρια που παρουσιάζονται παρακάτω.	60%
Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των θερμικών και ηλεκτρικών εγκαταστάσεων	20%		70%
Αντικατάσταση των συμβατικών πηγών ενέργειας με φωτοβολταϊκά συστήματα.	30%		60%
Αντικατάσταση των συμβατικών πηγών ενέργειας με γεωθερμικά συστήματα.	30%		60%

Τα κριτήρια για τη χορήγηση συμπληρωματικού επιδόματος είναι:

- Κοινωνικά κριτήρια: αν οι δράσεις πραγματοποιούνται σε κτίρια κατοικιών που είναι υπό καθεστώς δημόσιας προστασίας, από τον αρμόδιο φορέα της αντίστοιχης Αυτόνομης Κοινότητας ή αν οι δράσεις γίνονται σε κατοικίες που βρίσκονται στις 'Περιοχές Αναγέννησης και Ανακαίνισης Αστικών Κέντρων', σύμφωνα με το κρατικό σχέδιο για την προώθηση της ενοικιαζόμενης κατοικίας, την αποκατάσταση κτιρίων, την ανάπλαση και την ανακαίνιση των πόλεων.
- Ενεργειακή απόδοση: δράσεις που αυξάνουν την ενεργειακή απόδοση του κτιρίου για την επίτευξη ενεργειακής κλάσης «Α» ή «Β» όσον αφορά τις εκπομπές CO₂ ή δράσεις κατά τις οποίες οι κατοικίες, από οποιαδήποτε αρχική ενεργειακή κλάση, καταφέρουν να ανέβουν δύο βαθμίδες.
- Ολοκληρωμένη δράση: κατοικίες που εκτελούν ταυτόχρονα το συνδυασμό δύο ή περισσότερων τύπων δράσης.

Οι όροι της δανειοδότησης είναι οι εξής:

- Επιτόκιο: Euribor + 0,0 %.
- Μέγιστη διάρκεια αποπληρωμής δανείου: 12 έτη (συμπεριλαμβανομένης μιας προαιρετικής περιόδου χάριτος ενός έτους).
- Εγγυήσεις: Τραπεζική εγγύηση, ασφαλιστήριο συμβόλαιο εγγύησης ή κατάθεση μετρητών υπέρ του Ινστιτούτου Διαφοροποίησης και Εξοικονόμησης Ενέργειας στο Γενικό Κατάστημα Καταθέσεων του Υπουργείου Οικονομίας, Βιομηχανίας και Ανταγωνιστικότητας, 20% επί του ποσού του δανείου.

Ο συνολικός προϋπολογισμός της δράσης ανέρχεται στα 204.000.000 τα οποία θα δοθούν από το Εθνικό Ταμείο Ενεργειακής Απόδοσης. Η ενίσχυση μπορεί επίσης να χρηματοδοτηθεί

με κονδύλια του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης για την περίοδο 2014-2020, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Βιώσιμης Ανάπτυξης.²⁰⁴

Κοινωνικό τιμολόγιο ηλεκτρικής ενέργειας

Το μέτρο αυτό προβλέπει την έκπτωση στον λογαριασμό ηλεκτρικής ενέργειας για ευάλωτα νοικοκυριά και επίσης προστατεύει τα σοβαρά ευάλωτα νοικοκυριά από την αποσύνδεση. Το πρόσφατα εγκριθέν βασιλικό διάταγμα 897/2017 θέτει τα κριτήρια επιλεξιμότητας. Το κοινωνικό τιμολόγιο αφορά τους ευάλωτους καταναλωτές και τους παρέχει μία έκπτωση στην Έθελοντική Τιμή για Μικρούς Καταναλωτές που συμπεριλαμβάνεται στο λογαριασμό του ρεύματος τους. Η έκπτωση αυτή θα είναι της τάξης του 25% στους ευάλωτους καταναλωτές και φτάνει το 40% στους σοβαρά ευάλωτους καταναλωτές.

Και στις δύο περιπτώσεις, η έκπτωση θα εφαρμοστεί λαμβάνοντας υπόψη το όριο ενέργειας που προβλέπεται για την τιμολόγηση του ενεργειακού όρου Έθελοντική Τιμή για Μικρούς Καταναλωτές ανά περίοδο χρέωσης, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 3.12: Τιμολόγηση του ενεργειακού όρου Έθελοντική Τιμή για Μικρούς Καταναλωτές ανά περίοδο χρέωσης

Κατηγορίες	Μέγιστα όρια κατανάλωσης (kWh)
Οικογενειακή μονάδα χωρίς ανήλικο/μεμονωμένος αιτών	1.200
Οικογενειακή μονάδα με ανήλικο	1.680
Οικογενειακή μονάδα με δύο ανήλικους	2.040
Πολύτεκνες Οικογένειες	3.600
Συνταξιούχοι	1.680

Στο τιμολόγιο, η τιμολογημένη κατανάλωση με δικαίωμα έκπτωσης και η κατανάλωση που υπερβαίνει το όριο θα αναφέρονται ξεχωριστά.²⁰⁵

3.4.3. Ιταλία

Μπόνους Ηλεκτρικής Ενέργειας

Το ηλεκτρικό μπόνους είναι ένα μέτρο που εισήγαγε η κυβέρνηση και τέθηκε σε λειτουργία από τη Ρυθμιστική Αρχή Δικτύων Ενέργειας και Περιβάλλοντος. Το μέτρο παρέχει οικονομική βοήθεια σε νοικοκυριά με οικονομικές δυσκολίες αλλά και νοικοκυριά με σοβαρά προβλήματα υγείας με σκοπό τη διευκόλυνσή τους ως προς την πληρωμή των λογαριασμών ηλεκτρικής ενέργειας.

Την επιδότηση, όσον αφορά τις οικονομικές δυσκολίες, δικαιούνται:

- Οι οικογένειες με εισόδημα που δεν υπερβαίνει τα 8.107,5 ευρώ.
- Οι πολύτεκνες οικογένειες, με εισόδημα που δεν υπερβαίνει τα 20.000 ευρώ.
- Οι οικογένειες με εισόδημα υπηκοότητας ή συντάξεις υπηκοότητας.

Κάθε νοικοκυριό που πληροί τις δύο πρώτες από τις παραπάνω απαιτήσεις μπορεί να ζητήσει το επίδομα για οικονομικές δυσχέρειες για την παροχή ηλεκτρισμού.

²⁰⁴ <https://www.idae.es/ayudas-y-financiacion/para-rehabilitacion-de-edificios-programa-pareer/segunda-convocatoria-del>

²⁰⁵ Βασιλικό Διάταγμα 897/2017 της 6ης Οκτωβρίου

Όσοι δικαιούνται και λαμβάνουν κοινωνικό επίδομα,, σύμφωνα με το νόμο της 28ης Μαρτίου 2019, έχουν το δικαίωμα πρόσβασης στο επίδομα ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, ακόμη και αν το όριο ισοδύναμου δείκτη οικονομικής κατάστασης υπερβαίνει τα 8.107,5 ευρώ.

Το ύψος του μπόνους εξαρτάται από τον αριθμό των μελών της οικογένειας και ενημερώνεται ετησίως από την Αρχή Δικτύων Ενέργειας και Περιβάλλοντος. Για το 2019 το ύψος του μπόνους παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 3.13: Ύψος Μπόνους του μέτρου Ηλεκτρικό Μπόνους της Ιταλικής Κυβέρνησης για νοικοκυριά με οικονομικές δυσκολίες

Οικογενειακή Κατάσταση	Ποσό Μπόνους
Αριθμός οικογένειας 1-2 μέλη	€ 132
Αριθμοί οικογένειας 3-4	€ 161
Αριθμός οικογένειας άνω των 4 μελών	€ 194

Όσον αφορά την κατηγορία ανθρώπων που έχουν σοβαρά προβλήματα υγείας, δικαιούχοι του μπόνους είναι:

- Όλοι οι Ιταλοί καταναλωτές που πλήττονται από σοβαρή ασθένεια ή που έχουν στο νοικοκυριό τους κάποιο άτομο που πάσχει από μια σοβαρή ασθένεια, και είναι αναγκασμένοι να χρησιμοποιούν ηλεκτροϊατρικό εξοπλισμό απαραίτητο για τη διατήρηση της ζωής τους.
- Ο κατάλογος του ηλεκτροϊατρικού εξοπλισμού διάσωσης που παρέχει το δικαίωμα για το μπόνους προσδιορίστηκε με το διάταγμα του Υπουργείου Υγείας της 13ης Ιανουαρίου 2011.
- Το μπόνους για ανθρώπους με σοβαρά προβλήματα υγείας μπορεί να συνδυαστεί με το επίδομα οικονομικής ενίσχυσης (τόσο ηλεκτρικής όσο και αερίου), αν πληρούνται οι αντίστοιχες απαιτήσεις.

Το ύψος του μπόνους γι' αυτήν την κατηγορία εξαρτάται από την ενέργεια που καταναλώνει κάθε νοικοκυριό, τον ιατρικό εξοπλισμό που χρησιμοποιεί και τον ημερήσιο χρόνο χρήσης και παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα σε ευρώ ανά έτος.²⁰⁶

Πίνακας 3.14: Ύψος Μπόνους του μέτρου Ηλεκτρικό Μπόνους της Ιταλικής Κυβέρνησης για νοικοκυριά με μέλη με σοβαρά προβλήματα υγείας

Έτος 2019	ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΜΠΟΝΟΥΣ	ΜΕΣΟ ΜΠΟΝΟΥΣ	ΜΕΓΙΣΤΟ ΜΠΟΝΟΥΣ
επιπλέον κατανάλωση σε σύγκριση με τον συνήθη χρήστη (2700 kWh / έτος)	έως 600 kWh / έτος	από 600 έως 1200 kWh / έτος	πάνω από 1200 kWh / έτος
μέχρι 3 kW	€ 204	€ 336	€ 486
πάνω από 3 kW (από 4,5 kW και πάνω)	€ 478	€ 605	€ 732

²⁰⁶ <https://www.arera.it/it/index.htm>

Επίδομα θέρμανσης

Στα πλαίσια του επιδόματος θέρμανσης οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Προώθησης των Δήμων της Ιταλίας προσφέρουν χρηματοδοτική συνεισφορά για δαπάνες θέρμανσης, που κυμαίνονται από 98,13 έως 308,87 ευρώ.

Δικαιούχοι του επιδόματος είναι:

- κάτοικοι αστικών περιοχών ηλικίας άνω των 65 ετών χωρίς παιδιά με μηνιαίο εισόδημα που δεν υπερβαίνει τα 639 ευρώ.
- πολίτες με αναπηρία άνω του 67%, χωρίς παιδιά, με μηνιαίο εισόδημα όχι μεγαλύτερο από 639 ευρώ.
- σύζυγοι (ή συντρόφους), και οι δύο άνω των 65 ετών ή με αναπηρία άνω του 67%, χωρίς παιδιά και με συνολικό μηνιαίο εισόδημα που δεν υπερβαίνει τα 900 ευρώ.
- Οικογένειες που έχουν μη υιοθετημένα παιδιά και των οποίων το εισόδημα είναι μικρότερο από το ελάχιστο όριο των 501,89 ευρώ.²⁰⁷

Μπόνους φυσικού Αερίου

Το επίδομα φυσικού αερίου αποτελεί μέτρο για την παροχή οικονομικής βοήθειας στα νοικοκυριά για την πληρωμή των λογαριασμών φυσικού αερίου.

Το μπόνους δικαιούνται:

- Οι οικογένειες με εισόδημα που δεν υπερβαίνει τα 8.107,5 ευρώ.
- Οι πολύτεκνες οικογένειες, με εισόδημα που δεν υπερβαίνει τα 20.000 ευρώ.
- Οι οικογένειες με εισόδημα υπηκοότητας ή συντάξεις υπηκοότητας.
- Τα νοικοκυριά με μετρητή αερίου τάξης που δεν υπερβαίνει το G6 (η τάξη του μετρητή συνδέεται με την ποσότητα αερίου που μπορεί να μεταφερθεί σε σημείο παροχής και διακρίνει τους οικιακούς χρήστες από εκείνες ενός βιομηχανικού ή εμπορικού τύπου, η οποία επαληθεύεται από τον διανομέα).

Κάθε νοικοκυριό που πληροί τις δύο πρώτες από τις παραπάνω απαιτήσεις μπορεί να ζητήσει το επίδομα για οικονομικές δυσχέρειες για την παροχή ηλεκτρισμού, αερίου και νερού.

Όσοι δικαιούνται και λαμβάνουν κοινωνικό επίδομα,, σύμφωνα με το νόμο της 28ης Μαρτίου 2019, έχουν το δικαίωμα πρόσβασης στο επίδομα ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, ακόμη και αν το εισόδημα τους υπερβαίνει τα 8.107,5 ευρώ.

Το μπόνους χορηγείται τόσο σε πελάτες που έχουν συνάψει ατομική σύμβαση εφοδιασμού (άμεσοι εγχώριος καταναλωτές²⁰⁸), όσο και σε πελάτες που χρησιμοποιούν εγκαταστάσεις συγκυριαρχίας (έμμεσοι εγχώριος καταναλωτές²⁰⁹).

²⁰⁷ <http://www.ilpiacenza.it/cronaca/contributi-economici-per-le-spese-di-riscaldamento-le-richieste-a-partire-dal-2-novembre.html>

²⁰⁸ Ο άμεσος εγχώριος καταναλωτής είναι ο πελάτης που είναι απευθείας κάτοχος σύμβασης προμήθειας φυσικού αερίου (ατομική προμήθεια) για κατοικία οικογενειακού χαρακτήρα. Συνεπώς, ο κάτοχος της σύμβασης είναι πάντα φυσικό πρόσωπο: η αίτηση για το μπόνους μπορεί να υποβληθεί μόνο από τον κάτοχο της σύμβασης.

²⁰⁹ Ο έμμεσος εγχώριος καταναλωτής είναι ο πελάτης που δεν είναι άμεσα κάτοχος σύμβασης προμήθειας φυσικού αερίου για τη διαμονή της κατοικίας, αλλά χρησιμοποιεί σύστημα φυσικού αερίου τύπου συγκυριαρχία (κεντρική παροχή) για δικές του χρήσεις. Στην περίπτωση αυτή, ο αιτών την πριμοδότηση δεν πρέπει απαραίτητα να είναι ο κάτοχος της κεντρικής τροφοδοσίας. Ο κάτοχος

Τα προβλεπόμενα ποσά διαφοροποιούνται ανάλογα με την κατηγορία χρήσης που συνδέεται με την παροχή αερίου, την κλιματική ζώνη στην οποία ανήκει το σημείο παροχής και τον αριθμό των μελών της οικογένειας (έγγαμοι, συγγένειες, υιοθεσία, με συναισθηματικούς δεσμούς, συγκάτοικοι).

Η αξία του μπόνους ενημερώνεται ετησίως από τη Ρυθμιστική Αρχή Δικτύων Ενέργειας και Περιβάλλοντος έως τις 31 Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους. Η αξία του μπόνους για το 2019 παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 3.15: Πίνακας αξίας μπόνους φυσικού αερίου της Ιταλικής Κυβέρνησης.

Αντισταθμιστικό ποσό για τους εγχώριους πελάτες (€ / έτος ανά σημείο επαναδιαπραγμάτευσης)	2019				
	Κλιματική ζώνη				
	A / B	Γ	Δ	Ε	Ζ
Οικογένειες έως και 4 μελών					
Ζεστό νερό οικιακής χρήσης	37	37	37	37	37
Ζεστό νερό οικιακής χρήσης + Θέρμανση	85	106	139	173	217
Οικογένειες καθώς και 4 εξαρτήματα					
Ζεστό νερό οικιακής χρήσης	57	57	57	57	57
Ζεστό νερό οικιακής χρήσης + Θέρμανση	119	154	201	245	314

Μείωση της διαθέσιμης ισχύος

Στην περίπτωση μη δυνατότητας πληρωμής του λογαριασμού ηλεκτρικής ενέργειας από κάποιο νοικοκυριό, είναι δυνατό να μειωθεί η ποσότητα ενέργειας που μπορεί να καταναλώσει το νοικοκυριό, αντί να αποσυνδεθεί πλήρως από το δίκτυο. Εάν το επιτρέψουν οι τεχνικές συνθήκες του μετρητή, πριν ανασταλεί η τροφοδοσία, η ισχύς μειώνεται σε επίπεδο ίσο με το 15% της διαθέσιμης ισχύος. Εάν, για παράδειγμα, η σύμβαση προβλέπει μέγιστη ισχύ 3,3 kW, θα μειωθεί σε 495 W, επιτρέποντας έτσι τη χρήση, έστω και ελάχιστα, κάποιου ηλεκτρικού εξοπλισμού. Αν ο πελάτης εξακολουθεί να μην πληρώνει, η προσφορά θα ανασταλεί μετά από 15 ημέρες μείωσης ισχύος.²¹⁰

Φορολογικές μειώσεις για αύξηση της ενεργειακής απόδοσης

Το ΦΕΚ 302 της 31.12.2018 που δημοσιεύθηκε στον προϋπολογισμό του 2019 (N 145 της 30.12.2018), παραθέτει τις προϋποθέσεις πρόσβασης στα φορολογικά οφέλη για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων (Ecobonus) και τις εκπτώσεις για ανακαινίσεις (Bonus Casa), σε σχέση με τις δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν από την 1η Ιανουαρίου έως τις 31 Δεκεμβρίου 2019.

Ο ακόλουθος πίνακας συνοψίζει τις δράσεις που μπορούν να υλοποιηθούν με το Ecobonus και τα αντίστοιχα ποσοστά έκπτωσης:

της κεντρικής σύμβασης προμηθειών μπορεί να είναι φυσικό πρόσωπο ή ακόμη και νομικό πρόσωπο (η συγκυριαρχία).

²¹⁰ https://www.arera.it/atlante/it/elettricita/capitolo_6/paragrafo_4/domanda_2e.htm

Πίνακας 3.16: Πίνακας δράσεων στα πλαίσια του μέτρου Φορολογικές μειώσεις για αύξηση της ενεργειακής απόδοσης

Δράση	Ποσοστό Χρηματοδότησης	
Μονοκατοικίες		
Παρεμβάσεις που σχετίζονται με την αντικατάσταση παραθύρων, συμπεριλαμβανομένων πλαισίων	50%	
Ηλιακά Πάνελ		
Λέβητες βιομάζας		
Καυστήρες κλάσης A		
Σύστημα συντήρησης λεβήτων A+ (προηγμένο σύστημα θερμορύθμισης)		
Γεννήτριες συμπυκνωμένου αέρα	65% και μέχρι 100.000 ευρώ	
Αντλίες Θερμότητας		
Θέρμανση νερού με σύστημα PDC ²¹¹		
Θερμομόνωση		
Ηλιακοί Συλλέκτες για παραγωγή ζεστού νερού		
Υβριδικές γεννήτριες ²¹²		
Συστήματα αυτοματοποίησης κτιρίων		
Μικρο-γεννήτριες		
Πολυκατοικίες		
Παρεμβάσεις σχετικά με τα κοινά μέρη συγκυριαρχιών (μόνωση περιβλήματος με προσβεβλημένη επιφάνεια > 25% επιφάνεια διασποράς)		70%
Παρεμβάσεις σχετικά με τα κοινά μέρη συγκυριαρχιών (μόνωση περιβλήματος με προσβεβλημένη επιφάνεια > 25% επιφάνεια διασποράς)		75%
Παρεμβάσεις σχετικά με τα κοινά μέρη συγκυριαρχιών (μόνωση περιβλήματος με προσβεβλημένη επιφάνεια > 25% επιφάνεια διασποράς (μείωση κλάσεων σεισμικού κινδύνου)	80%	
Παρεμβάσεις σχετικά με τα κοινά μέρη συγκυριαρχιών (μόνωση περιβλήματος με προσβεβλημένη επιφάνεια > 25% επιφάνεια διασποράς + μείωση 2 ή περισσότερων κλάσεων σεισμικού κινδύνου)	85%	

Για τις πολυκατοικίες τα ποσοστά έκπτωσης είναι για δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν από την 1η Ιανουαρίου 2017 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2021 με το όριο δαπανών στα 40.000 ευρώ πολλαπλασιασμένο με τον αριθμό των ακινήτων που αποτελούν το κτίριο. Το μέγιστο επιτρεπόμενο όριο δαπανών, σε αυτήν την περίπτωση, αυξάνεται στα 136.000 ευρώ.²¹³

Μείωση ΦΠΑ για εργασίες ανακαίνισης

Το παρόν μέτρο εφαρμόζει συντελεστή φόρου προστιθέμενης αξίας 10% για τις συνήθεις και έκτακτες εργασίες συντήρησης που πραγματοποιούνται σε νοικοκυριά, συνυπολογίζοντας τις δαπάνες για τα υλικά και την εργασία που απαιτούνται.

Ο επιδοτούμενος ΦΠΑ 10% μπορεί επίσης να εφαρμοστεί σε ορισμένες περιπτώσεις εργασιών αποκατάστασης, συντήρησης και αναδιάρθρωσης με στόχο τη διατήρηση του οικοδομήματος και τη διασφάλιση της λειτουργικότητάς του μέσω ενός συνόλου έργων.

²¹¹ Το PDC παράγει ένα ευρύ φάσμα θερμαινόμενου αέρα με σήραγγες συρρίκνωσης υπέρυθρης ακτινοβολίας, ειδικά για την εφαρμογή θερμοσυστελλόμενων ετικετών μανικιών και ζωνών που είναι προφανείς. Όλες οι σήραγγες συρρίκνωσης PDC είναι κατασκευασμένες από ανοξείδωτο χάλυβα βαρέων διαστάσεων και είναι κατασκευασμένες από δύο τοίχους. Ο θερμός αέρας ανακυκλώνεται πάνω από τα θερμαντικά στοιχεία, τραβώντας τον πίσω σε φυσητήρες για βέλτιστη ενεργειακή απόδοση. Ο εξωτερικός αέρας εισέρχεται και κυκλοφορεί μέσα από ένα εξωτερικό περίβλημα για να μονώνει τους χειριστές από την έκθεση σε υψηλές θερμοκρασίες.

²¹² Συστήματα αποτελούμενα από αντλία θερμότητας ενσωματωμένη με λέβητα συμπύκνωσης

²¹³ <http://efficienzaenergetica.acs.enea.it/>

Ο μειωμένος ΦΠΑ ισχύει για:

- απόδοση των εξαρτημένων υπηρεσιών από συμβάσεις ή έργα
- αγορά αγαθών, εξαιρουμένων των πρώτων υλών και των ημιτελών προϊόντων
- προμήθειες έτοιμων προϊόντων, δηλαδή τα αγαθά τα οποία, αν και ενσωματώνονται στην κατασκευή, διατηρούν την ατομικότητά τους (π.χ. πόρτες, εξωτερικά εξαρτήματα, είδη υγιεινής, λέβητες κ.λπ.).²¹⁴

3.4.4. Κύπρος

Μη διακοπή σύνδεσης σε ευάλωτους καταναλωτές σε κρίσιμες περιόδους

Τα Μέλη της Ρυθμιστική Αρχής Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ) αποφάσισαν, για σκοπούς διασφάλισης του δικαιώματος των ευάλωτων καταναλωτών στη μη διακοπή σύνδεσης σε κρίσιμες περιόδους, να θέσουν μία σειρά οδηγιών προς την Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου (ΑΗΚ) υπό την ιδιότητά της ως προμηθευτή να:

- εφαρμόσει το μέτρο μη διακοπής σύνδεσης σε όλες τις κατηγορίες ευάλωτων καταναλωτών,
- επανασυνδέσει τους ευάλωτους καταναλωτές των οποίων η παροχή έχει αποκοπεί για μη πληρωμή των οφειλών τους.

Νοείται ότι οι ευάλωτοι καταναλωτές υποχρεούνται να εξοφλήσουν τις οφειλές τους προς τον προμηθευτή ανεξάρτητα με το δικαίωμα μη διακοπής σύνδεσης σε κρίσιμες περιόδους. Οι εν λόγω οφειλές δεν συμπεριλαμβάνονται στις υποχρεώσεις δημόσιας ωφέλειας.^{215 216}

Παραγωγή Ηλεκτρικής Ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας για ίδια κατανάλωση

Ένα ακόμη μέτρο της Κυπριακής κυβέρνησης για την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας είναι η δράση για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για ίδια κατανάλωση. Η δράση προωθεί την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών (PV), μονάδων βιομάζας/βιοαερίου και άλλων συστημάτων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) από τους καταναλωτές, ώστε να γίνουν παραγωγοί και ταυτόχρονα καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας.

Η δράση περιλαμβάνει τις ακόλουθες τρεις επενδυτικές κατηγορίες:

- Κατηγορία Α: Φωτοβολταϊκά συστήματα δυναμικότητας έως 10KW συνδεδεμένα στο δίκτυο με τη μέθοδο ενεργειακού συμψηφισμού (Net-Metering)²¹⁷ για όλους τους καταναλωτές. Συνολική διαθέσιμη ισχύς: 20MW
 - Υποκατηγορία Α1: Φωτοβολταϊκά συστήματα για κατοικίες που χρησιμοποιούνται ως μόνιμες κατοικίες οικιακών καταναλωτών. Συνολική διαθέσιμη ισχύς: 5 MW.
 - Υποκατηγορία Α2: Συστήματα για μη οικιακούς καταναλωτές. Συνολική διαθέσιμη ισχύς: 15MW.

²¹⁴ <https://www.teknoring.com/guide/guide-fiscali/iva-agevolata-per-le-ristrutturazioni-guida-veloce-allapplicazione/>

²¹⁵ http://www.cylaw.org/KDP/data/2013_1_218.pdf

²¹⁶ <https://www.cera.org.cy/el-gr/nomothesia>

²¹⁷ Ως ενεργειακός συμψηφισμός νοείται ο συμψηφισμός της παραγόμενης από το Φ/Β σύστημα ενέργειας με την καταναλισκόμενη στις εγκαταστάσεις του αυτοπαραγωγού, ο οποίος διενεργείται σε ετήσια βάση.

- Κατηγορία Β: Εγκατάσταση συστημάτων ΑΠΕ που είναι συνδεδεμένα στο δίκτυο με συμψηφισμό λογαριασμών (Net-Billing)²¹⁸. Συνολική διαθέσιμη ισχύς: 40MW
 - Η κατηγορία καθαρού τιμολογίου καλύπτει την εγκατάσταση συστημάτων ΑΠΕ (φωτοβολταϊκά, μονάδες βιομάζας/βιοαερίου κ.λπ.) σε εμπορικά, βιομηχανικά δημόσια κτίρια.
 - Η ισχύς κάθε συστήματος ΑΠΕ μπορεί να είναι 10kw έως 10MW ανά λογαριασμό ηλεκτρικού ρεύματος.
- Κατηγορία Γ: Αυτόνομα φωτοβολταϊκά συστήματα που δεν συνδέονται με το δίκτυο. Συνολική διαθέσιμη ισχύς: Χωρίς περιορισμούς. Κάθε καταναλωτής έχει το δικαίωμα να υποβάλει.

Όσον αφορά τη χρηματοδότηση, τα ευάλωτα νοικοκυριά λαμβάνουν επιπλέον οικονομική ενίσχυση για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκού συστήματος ύψους 900 € ανά εγκατεστημένη kWh, με μέγιστο ποσό 2700 ευρώ.²¹⁹

Επιβολή μειωμένου συντελεστή ΦΠΑ (5%) στις υπηρεσίες ανακαίνισης και επισκευής ιδιωτικών κατοικιών

Το μέτρο επιβολής μειωμένου συντελεστή ΦΠΑ (5%) της κυπριακής κυβέρνησης είναι ένα ακόμη μέτρο καταπολέμησης της ενεργειακής φτώχειας. Δικαιούχοι του μέτρου είναι ιδιωτικές κατοικίες, για τις οποίες έχουν παρέλθει τουλάχιστον τρία έτη από την πρώτη εγκατάσταση σε αυτές, και οι οποίες κατοικούνται από φορολογούμενο καταναλωτή.

Οι εργασίες που υπόκεινται στο μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ, πέντε τοις εκατό (5%) είναι:

- Υπηρεσίες αντικατάστασης εξωτερικών κουφωμάτων στα πλαίσια ανακαίνισης ή επισκευής ιδιωτικών κατοικιών, και
- υπηρεσίες μόνωσης, θερμομόνωσης, υγρομόνωσης στα πλαίσια υπηρεσιών ανακαίνισης ή επισκευής.

Η αξία των υλικών που χρησιμοποιούνται μέσα στα πλαίσια παροχής της υπηρεσίας πρέπει να διαχωρίζεται από την αξία της υπηρεσίας. Όταν η αξία των υλικών είναι ίση ή δεν υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) της αξίας της παροχής της υπηρεσίας, τότε τα υλικά υπόκεινται στον μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ.²²⁰

«Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Κατοικίες»

Το μέτρο «Εξοικονομώ-Αναβαθμίζω στις κατοικίες» είναι ένα επιπλέον μέτρο της Κυπριακής Δημοκρατίας. Το μέτρο αποσκοπεί στην ενεργειακή αναβάθμιση, μεγάλης κλίμακας, υφιστάμενων κατοικιών, οι οποίες ανήκουν σε φυσικά πρόσωπα που ζουν μόνιμα στις περιοχές που είναι υπό τον έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Το Σχέδιο περιλαμβάνει τους ακόλουθους τρεις (3) τύπους επενδύσεων:

- Ολοκληρωμένη Ενεργειακή Αναβάθμιση κατοικιών, για επίτευξη ενεργειακής κατηγορίας τουλάχιστον Β στο Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ) ή για

²¹⁸ Ως συμψηφισμός λογαριασμών νοείται η τιμολόγηση που προκύπτει από την παραπάνω διαδικασία.

²¹⁹

https://www.fundingprogrammesportal.gov.cy/easyconsole.cfm/page/prog/prog_id/3472/CL/13/lan_g/el/lang/en

²²⁰ http://www.cea.org.cy/TOPICS/Buildings/2016/EE_199.pdf

εξοικονόμηση ενέργειας τουλάχιστον 40% σε σχέση με τη συνολική κατανάλωση ενέργειας της κατοικίας πριν την αναβάθμιση.

- Ολοκληρωμένη Ενεργειακή Αναβάθμιση κατοικιών για να γίνουν οικοδομές με σχεδόν μηδενική κατανάλωση ενέργειας.
- Εφαρμογή μεμονωμένων μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας, σε οικοδομές που χρησιμοποιούνται ως μόνιμες κατοικίες ευάλωτων ή ευπαθών καταναλωτών.

Δικαίωμα χρηματοδότησης έχουν φυσικά πρόσωπα, τα οποία ζουν μόνιμα στις περιοχές που είναι υπό τον έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας τουλάχιστον για τους έξι (6) τελευταίους μήνες πριν την υποβολή της αίτησής τους. Για τον τρίτο τύπο επενδύσεων, οι δικαιούχοι θα πρέπει να εμπίπτουν στην κατηγορία των ευάλωτων και ευπαθών καταναλωτών, ή να διαμένουν μαζί με ευάλωτους ή ευπαθείς καταναλωτές με τους οποίους έχουν πρώτο βαθμό συγγένειας (γονείς, παιδιά ή αδέρφια).

Τα κτίρια για τα οποία υποβάλλεται η αίτηση, θα πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις επιλεξιμότητας:

- Να ανήκουν σε φυσικά πρόσωπα τα οποία είναι δικαιούχοι του μέτρου.
- Να χρησιμοποιούνται ως κατοικίες.
- Να βρίσκονται σε περιοχές που είναι υπό τον έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- Η αίτηση για την πολεοδομική τους άδεια να έχει κατατεθεί πριν την 21^η Δεκεμβρίου 2007.

Οι κατηγορίες αναβάθμισης που καλύπτονται από το μέτρο είναι:

- Έκδοση Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης
- Θερμομόνωση τοίχων και στοιχείων της φέρουσας κατασκευής (κολόνες, δοκοί και τοιχία) που συνιστούν μέρος του κελύφους, εφόσον ο μέσος συντελεστής θερμοπερατότητας U των τοίχων και των στοιχείων αυτών δεν ξεπερνά το 0,72W/m²K.
- Θερμομόνωση οριζόντιων δομικών στοιχείων (δάπεδα σε πυλωτή, δάπεδα σε πρόβολο, δώματα, στέγες) και οροφών που συνιστούν μέρος του κελύφους, με εξαίρεση πυλωτές πάνω από κοινόχρηστους χώρους πολυκατοικιών, εφόσον ο μέσος συντελεστής θερμοπερατότητας U των στοιχείων αυτών δεν ξεπερνά το 0,63 W/m²K.
- Αντικατάσταση κουφωμάτων εφόσον ο μέσος συντελεστής θερμοπερατότητας U των κουφωμάτων δεν ξεπερνά το 3,23 W/m²K.
- Αγορά και τοποθέτηση λέβητα υγρού ή αέριου καυσίμου ψηλής ενεργειακής απόδοσης για θέρμανση χώρου ή για παραγωγή ζεστού νερού χρήσης (ελάχιστη ωφέλιμη απόδοση στο 100% της ονομαστικής ωφέλιμης ισχύος εξόδου: 92%).
- Αγορά και εγκατάσταση αεροθερμικής, γεωθερμικής ή υδροθερμικής αντλίας ψηλής ενεργειακής απόδοσης, για τη λειτουργία κεντρικών συστημάτων θέρμανσης και ψύξης χώρου. (ελάχιστες απαιτήσεις εξοπλισμού¹¹: COP ≥ 4 και EER ≥ 3,7 ή όπως αυτές τυχόν τροποποιούνται από τον Φορέα Διαχείρισης).
- Αγορά και εγκατάσταση ηλιακού θερμοσίφωνα ή αντικατάσταση ηλιακών πλαισίων ή/και κυλίνδρου ζεστού νερού.
- Αγορά και εγκατάσταση κεντρικού ηλιακού συστήματος για θέρμανση ή/και ψύξη χώρου.
- Αγορά και εγκατάσταση λέβητα βιομάζας για θέρμανση χώρου.
- Αντικατάσταση λαμπτήρων φωτισμού με ενεργειακά πιο αποδοτικούς σε σχέση με τους υφιστάμενους λαμπτήρες του κτιρίου.
- Αγορά και εγκατάσταση συστήματος ανάκτησης απορριπτόμενης ενέργειας.
- Αγορά και εγκατάσταση συστήματος συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας υψηλής απόδοσης.
- Αγορά και εγκατάσταση έξυπνων μετρητών, οι οποίοι θα έχουν δυνατότητα να καταγράφουν σε πραγματικό χρόνο και να αποθηκεύουν δεδομένα που αφορούν την

κατανάλωση ενέργειας της κατοικίας και τυχόν παραγωγής από συστήματα ΑΠΕ. Τα δεδομένα αυτά θα πρέπει να είναι άμεσα προσβάσιμα από τον χρήστη του κτιρίου ή της κτιριακής μονάδας.

- Αγορά και εγκατάσταση / αντικατάσταση εξωτερικής μετακινούμενης σκίασης.
- Αγορά και εγκατάσταση / αντικατάσταση εξωτερικής σταθερής σκίασης.
- Αντικατάσταση αυτόνομων κλιματιστικών μονάδων διαιρεμένου τύπου χωρίς αεραγωγούς ψηλής ενεργειακής απόδοσης (ελάχιστες απαιτήσεις εξοπλισμού: Ονομαστική ισχύς εξόδου: μέχρι 12KW, με ελάχιστο εποχιακό βαθμό ενεργειακής απόδοσης για ψύξη (SEER) 6.1, και ελάχιστο εποχιακό συντελεστή απόδοσης για θέρμανση (SCOP) 4.6, στη “θερμότερη” εποχή θέρμανσης (στην οποία συμπεριλαμβάνεται και η Κύπρος), ή/και τουλάχιστο ίσο με 4 στη “μέση” εποχή θέρμανσης, όπως αυτές καθορίζονται στο Κατ’ Εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 626/2011.

Το ποσοστό της δημόσιας χρηματοδότησης θα είναι 50% επί του συνολικού εγκεκριμένου προϋπολογισμού της πρότασης. Για περιπτώσεις δικαιούχων που εμπίπτουν στους ευάλωτους καταναλωτές, το ποσοστό δημόσιας χρηματοδότησης θα αυξάνεται σε 75%. Το ποσό χορηγίας για ενεργειακή αναβάθμιση κάθε οικοδομής που χρησιμοποιείται ως κατοικία δύναται να ανέλθει μέχρι 15.000 €. Σε περίπτωση που θα εγκατασταθεί και σύστημα θέρμανσης/ψύξης χώρου με ΑΠΕ, το ποσό χορηγίας δύναται να αυξηθεί κατά 10.000 €. ^{221 222}

Ειδική οικιακή διατίμηση για συγκεκριμένες κατηγορίες ευάλωτων καταναλωτών

Το μέτρο ‘Ειδική οικιακή διατίμηση για συγκεκριμένες κατηγορίες ευάλωτων καταναλωτών’ εφαρμόζεται από το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου και την Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου.

Το μέτρο αφορά ένα μειωμένο τιμολόγιο ηλεκτρικής ενέργειας, το οποίο παρέχεται στους ευάλωτους καταναλωτές, και το οποίο χρηματοδοτείται από εισφορά ηλεκτρικού ρεύματος. Δικαιούχοι του μέτρου είναι πολυμελείς οικογένειες και ευπαθείς καταναλωτές:

- Πολύτεκνες / πενταμελείς οικογένειες
- Λήπτες Δημοσίου Βοηθήματος
- Δικαιούχοι Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος
- Λήπτες Επιδόματος Βαριάς Κινητικής Αναπηρίας
- Λήπτες Επιδόματος Φροντίδας σε Τετραπληγικά άτομα
- Λήπτες Επιδόματος Φροντίδας σε Παραπληγικά άτομα
- Αιμοκαθαιρόμενοι νεφροπαθείς
- Ασθενείς με πολλαπλή σκλήρυνση ^{223 224}

²²¹ http://www.cea.org.cy/TOPICS/Buildings/2016/EE_199.pdf

²²²

<http://www.mcit.gov.cy/mcit/sit/sit.nsf/32177ee11d0d6003c225816f001d4b05/b8725d5eeeb19230c225819200406dd5?OpenDocument>

²²³ <https://www.cera.org.cy/en-gb/apofasis/details/apofasi-220-2017>

²²⁴ <https://www.eac.com.cy/EL/RegulatedActivities/Supply/tariffs/Pages/Public-Service-Obligations.aspx>

Σχέδιο Εγκατάστασης ή αντικατάστασης ηλιακών συστημάτων θέρμανσης νερού σε κατοικίες

Το μέτρο αυτό παρέχει οικονομικά κίνητρα υπό μορφή κρατικών επιχορηγήσεων για την εγκατάσταση/αντικατάσταση ηλιακών συστημάτων θέρμανσης νερού για κατοικίες νοικοκυριών.

Δικαιούχοι του προγράμματος είναι Φυσικά Πρόσωπα που διαμένουν μόνιμα στις περιοχές εφαρμογής του σχεδίου και τα οποία είναι ιδιοκτήτες ή ένοικοι κατοικιών.

Οι οικίες οι οποίες είναι ενταγμένες στο πρόγραμμα, θα πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις επιλεξιμότητας:

- Να ανήκουν σε φυσικά πρόσωπα.
- Να χρησιμοποιούνται ως κατοικίες.
- Η αίτηση για την πολεοδομική τους άδεια να έχει κατατεθεί πριν την 21^η Δεκεμβρίου 2007.

Το ποσό επιδότησης είναι 350€ για την εγκατάσταση/αντικατάσταση ολοκληρωμένου συστήματος θέρμανσης νερού και 175€ για την εγκατάσταση/αντικατάσταση ηλιακών συλλεκτών για κάθε εφαρμογή.²²⁵

3.4.5. Μάλτα

Μέτρο “Ενεργειακό όφελος”

Το μέτρο ‘Ενεργειακό όφελος’ αποσκοπεί στο μετριασμό της αύξησης των δαπανών για τους λογαριασμούς ηλεκτρικής ενέργειας των νοικοκυριών χαμηλού εισοδήματος.

Δικαιούχοι του μέτρου αυτού είναι:

- οποιοσδήποτε καταναλωτής ο οποίος λαμβάνει ένα από τα παρακάτω:
 - Κοινωνικό επίδομα, Επίδομα φροντιστή, Αυξημένο επίδομα φροντιστή, επίδομα άγαμου γονέα ή επίδομα ανεργίας
 - Ειδικό Επίδομα Ανεργίας
 - Σύνταξη γήρατος
- οποιοσδήποτε καταναλωτής ο οποίος λαμβάνει ένα από τα παρακάτω επιδόματα Κοινωνικής Ασφάλισης ή Βοηθήματα και πληροί τις προϋποθέσεις μέσω ελέγχου του εισοδήματος του:
 - Επίδομα τέκνου
 - Συμπληρωματικό επίδομα
 - Επίδομα αναπηρίας
- οποιοσδήποτε καταναλωτής έχει δηλωμένο εισόδημα το οποίο δεν υπερβαίνει τα 9.302€ (Έτος φορολόγησης 2017).

Ο καταναλωτής που πληροί τις προϋποθέσεις για το ενεργειακό όφελος αυτόματα ή μέσω ελέγχου εισοδήματος, δικαιούται:

- Ένα ποσό που θα αντισταθμίζει το 30% της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας, χωρίς την εφαρμογή της οικολογικής μείωσης στο τιμολόγιο, μέχρι τη μέγιστη βοήθεια ύψους 75 ευρώ ετησίως ανά άτομο στο νοικοκυριό.

²²⁵ https://www.fundingprogrammesportal.gov.cy/easyconsole.cfm/page/prog/prog_id/3471

- Εάν ο αιτών ή ο σύζυγος έχει στο όνομά του τον λογαριασμό ηλεκτρικής ενέργειας, δικαιούνται επιδότηση ύψους 65 ευρώ κατ' ανώτατο όριο ετησίως.

Επιπλέον, ένα άτομο που είναι άνω των 60 ετών και λαμβάνει Ενεργειακό Όφελος θα λάβει επίσης 40€ ετησίως ως έκπτωση Φυσικού Αερίου ανά νοικοκυριό. Από την άλλη πλευρά, ένα άτομο ηλικίας κάτω των 60 ετών που λαμβάνει ένα ενεργειακό όφελος θα λαμβάνει 30 ευρώ ετησίως ανά οικογένεια.²²⁶

Σχέδια στήριξης για ΑΠΕ και εργασίες θερμομόνωσης κατοικιών

Τα σχέδια στήριξης που παρουσιάζονται στα πλαίσια του μέτρου «Σχέδια στήριξης για ΑΠΕ και εργασίες θερμομόνωσης κατοικιών» αφορούν τις εξής κατηγορίες:

- Αντλία θερμότητας νερού
 - Επιδότηση 50% για την πλήρη μονάδα, με ανώτατο όριο τα 700€.
- Ηλιακοί συλλέκτες, για τη θέρμανση του νερού .
 - Επιδότηση 50% για την πλήρη μονάδα, με ανώτατο όριο τα 700€
- Φωτοβολταϊκά πάνελ, για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας για το σπίτι.
 - Επιδότηση 50% για το κόστος των πάνελ και το πλαίσιο στήριξης με όριο τα 2.300€
- Θερμομόνωση οροφής
 - Επιδότηση 50% για τα υλικά από €350 μέχρι €1.000 (ανάλογα με το κτίριο).
- Επισκευή και συντήρηση κεντρικού δικτύου θέρμανσης
 - Επιδότηση 50% σχετικά με τις εργασίες επισκευής και συντήρησης του δικτύου (σωληνώσεις, αντλίες κ.α.) έως τα 1.000€, καθώς και το κόστος πρόσληψης εξειδικευμένου προσωπικού μέχρι 100€.
- Διπλά Τζάμια για μείωση της απώλειας θερμότητας.
 - Επιδότηση 50% έως και 1.000€.227

3.4.6. Κροατία

Επίδομα ελάχιστου εισοδήματος

Το κράτος της Κροατίας παρέχει ένα επίδομα στήριξης σε ευάλωτα νοικοκυριά, στοχεύοντας στην εξασφάλιση ενός βασικού επιπέδου διαβίωσης, το επίδομα ελάχιστου εισοδήματος. Δικαιούχο είναι όποιο νοικοκυριό δεν έχει τα μέσα να υποστηρίξει ένα βασικό επίπεδο διαβίωσης. Η βάση υπολογισμού του επιδόματος είναι:

- 123,7€ για άνεργο άντρα,
- 107,54€ για εργαζόμενο άντρα,
- 107,54€ για τον πρώτο ή τον μοναδικό γονιό του νοικοκυριού,
- 64,52€ για κάθε ενήλικο εξαρτώμενο μέλος,
- 43€ για κάθε ανήλικο εξαρτώμενο μέλος και
- 59,14€ για τον δεύτερο γονιό.

²²⁶ https://servizz.gov.mt/en/Pages/Inclusion_-_Equality-and-Social-Welfare/Social-Solidarity/Benefits-and-Services/WEB630/default.aspx

²²⁷ <https://www.rews.org.mt/#/en/sm/69>

Η διαφορά του αθροίσματος των παραπάνω ποσών βάση των μελών ενός νοικοκυριού, με το συνολικό πραγματικό εισόδημα του νοικοκυριού αποτελούν το ύψος του επιδόματος, αρκεί το ποσό που προκύπτει να είναι μικρότερο από το μέσο εισόδημα της χώρας.²²⁸

Επίδομα ενεργειακών δαπανών για ευάλωτα νοικοκυριά

Το κράτος παρέχει οικονομική στήριξη σε ευάλωτα νοικοκυριά για τις ενεργειακές δαπάνες στέγασής τους. Η στήριξη αυτή έχει τη μορφή μηνιαίου επιδόματος, με δικαιούχους να είναι όσα νοικοκυριά έχουν τουλάχιστον ένα μέλος που δικαιούται επίδομα ελαχίστου εισοδήματος ή επίδομα αναπηρίας. Το ύψος του επιδόματος φτάνει τα 26.9€ τον μήνα και καλύπτει δαπάνες παροχής υπηρεσιών ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου και θέρμανσης από το κεντρικό δίκτυο της χώρας.

Επίδομα θέρμανσης

Η Αρχή της Περιφέρειας της Κροατίας παρέχει ένα επίδομα θέρμανσης σε ευάλωτα νοικοκυριά, με στόχο την μείωση των δαπανών θέρμανσης τους. Δικαιούχοι αυτού του επιδόματος είναι τα νοικοκυριά που αποτελούνται από τουλάχιστον ένα μέλος που λαμβάνει το επίδομα ελάχιστου εισοδήματος και χρησιμοποιούν την καύση ξύλου ως μέσο θέρμανσης. Το επίδομα αυτό παρέχεται μια φορά το χρόνο και είναι ή μια ποσότητα 3m³ ξύλου ή το αντίστοιχο ποσό που αναλογεί σε αυτήν την ποσότητα ξύλου.²²⁹

Κρατικό πρόγραμμα χρηματοδότησης ενεργειακών ανακαινίσεων σε πολυκατοικίες και μονοκατοικίες νοικοκυριών

Το κράτος παρέχει χρηματοδότηση για εργασίες αναβάθμισης της ενεργειακής απόδοσης μονοκατοικιών και διαμερισμάτων πολυκατοικιών νοικοκυριών, με στόχο την μείωση κατανάλωσης ενέργειας της χώρας και παράλληλα την μείωση εκπομπών ρυπογόνων αερίων. Δικαιούχοι της χρηματοδότησης είναι ιδιοκτήτες κτιρίων κατασκευασμένων πριν το 1987. Η χρηματοδότηση περιλαμβάνει την κάλυψη:

- μέχρι και 80% του κόστους διενέργειας ενεργειακού ελέγχου και ενεργειακής πιστοποίησης πριν και μετά την ολοκλήρωση των εργασιών της ανακαίνισης και
- τουλάχιστον του 40% του συνολικού κόστους της ενεργειακής ανακαίνισης, για την θερμομόνωση της εξωτερικής τοιχοποιίας του κτιρίου, την αντικατάσταση του συστήματος θέρμανσης του κτιρίου, την αντικατάσταση των θυρών και παραθύρων και την εγκατάσταση αυτόνομων μετρητών κατανάλωσης ενέργειας για θέρμανση σε πολυκατοικίες διασυνδεδεμένες με το κεντρικό δίκτυο θέρμανσης της χώρας.

Με το πέρας της ανακαίνισης το κτίριο πρέπει να είναι πιστοποιημένο από κλάση B και πάνω και να έχει επιτευχθεί τουλάχιστον 50% μείωση των θερμικών απωλειών του.²³⁰

²²⁸ (<http://www.czss-novi-marof.hr/2017/01/14/zajamcena-minimalna-naknada/>)

²²⁹ <https://www.czss-pakrac.hr/djelatnosti/prava-u-sustavu-socijalne-skrbi/pravo-na-troskove-ogrijeva/>

²³⁰ <https://www.odyssee-mure.eu/publications/efficiency-trends-policies-profiles/croatia.html>

3.4.7. Πορτογαλία

Ταμείο ενεργειακής απόδοσης

Το Ταμείο Ενεργειακής Απόδοσης (FEE) είναι ένα χρηματοδοτικό μέσο που δημιουργήθηκε από την πορτογαλική κυβέρνηση με στόχο τη χρηματοδότηση προγραμμάτων και μέτρων στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Ενεργειακή Απόδοση (ΕΣΔΕΑ), για την ενθάρρυνση της ενεργειακής απόδοσης των κατοικιών των πολιτών, την υποστήριξη σχεδίων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και την προώθηση αλλαγών συμπεριφοράς των πολιτών στην χρήση ηλεκτρικής ενέργειας στην καθημερινότητά τους.

Η πιο πρόσφατη δράση του ταμείου ήταν το «Αποδοτικό κτίριο», η οποία υποστηρίζει την εγκατάσταση ενεργειακά αποδοτικών κουφωμάτων και ηλιακών θερμικών συστημάτων σε κτίρια κατοικιών.

Οι δικαιούχοι της δράσης είναι οι ιδιοκτήτες κατοικιών, ενώ οι καλυπτόμενες δαπάνες περιλαμβάνουν:

- την προμήθεια και την εγκατάσταση του εξοπλισμού
- την τεχνική έρευνα πριν από την εγκατάσταση
- την έκδοση πιστοποιητικού ενεργειακής απόδοσης του κτιρίου.²³¹

Προώθηση της ενεργειακής αποδοτικότητας στις κατοικίες νοικοκυριών

Τα μέτρα που προτείνονται και εκτελούνται στο πλαίσιο του Σχεδίου για την προώθηση της ενεργειακής αποδοτικότητας στις κατοικίες των πολιτών από την κυβέρνηση της Πορτογαλίας, είναι για εφαρμογές:

- Θέρμανσης νερού
- Διαχείρισης κατανάλωσης
- Φωτισμού

Για την εφαρμογή θέρμανση νερού προτείνονται:

- Αντλίες θερμότητας για θέρμανση νερού
- Λέβητες βιομάζας

Για την εφαρμογή της διαχείρισης κατανάλωσης προτείνεται:

- Έξυπνο σύστημα μέτρησης της κατανάλωσης ενέργειας

Για την εφαρμογή του φωτισμού:

- Έλεγχος φωτισμού σε ανελεγκστές κατοικιών
- LED για οικιακή χρήση
- Αντικατάσταση όλων των λαμπτήρων με LED²³²

Κοινωνικό τιμολόγιο

Το μέτρο αυτό παρέχει οικονομική βοήθεια στα νοικοκυριά για την πληρωμή των λογαριασμών τους μέσω ενός κοινωνικού τιμολογίου. Από το 2016, χορηγείται αυτόματα σε νοικοκυριά που λαμβάνουν ορισμένες κοινωνικές παροχές και σε νοικοκυριά χαμηλού

²³¹ <https://www.buildup.eu/en/explore/links/energy-efficiency-fund-portugal>

²³² <http://www.erse.pt/pt/planodepromocaodaeficiencianoconsumoppec/ppec17-18/Paginas/MedidasDomesticos.aspx>

εισοδήματος. Προκειμένου τα νοικοκυριά να πληρούν τις προϋποθέσεις, η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου δεν μπορεί να υπερβαίνει ένα ορισμένο όριο. Περίπου το 14% όλων των πορτογαλικών νοικοκυριών επωφελείται από αυτό το μέτρο. 786.000 νοικοκυριά λαμβάνουν το κοινωνικό τιμολόγιο για την ηλεκτρική ενέργεια και 34.000 για φυσικό αέριο.²³³

3.4.8. Σλοβενία

Προστασία από την διακοπή ηλεκτροδότησης ευάλωτων νοικοκυριών

Το μέτρο αυτό υποστηρίζει πως ο διαχειριστής διανομής ηλεκτρικής ενέργειας δεν πρέπει να διακόπτει την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας στους ευάλωτους καταναλωτές αλλά ούτε και να περιορίζει την κατανάλωση σε αυτούς, κυρίως σε περιόδους που είναι απολύτως αναγκαία λόγω των συνθηκών (εποχή, θερμοκρασία, τόπος κατοικίας, υγειονομική κατάσταση και άλλες παρόμοιες περιστάσεις). Αυτό το μέτρο λαμβάνεται με στόχο να μην τεθεί σε κίνδυνο η ζωή και η υγεία του καταναλωτή και των ατόμων που κατοικούν μαζί του.

Πριν από την αποσύνδεση, ο διαχειριστής διανομής οφείλει να ενημερώσει τον πελάτη σχετικά με τη δυνατότητα επείγουσας φροντίδας, τις αποδείξεις τις οποίες ο πελάτης πρέπει να παράσχει στον φορέα εκμετάλλευσης, για τη χορήγηση επείγουσας περίθαλψης και τις προθεσμίες εντός των οποίων πρέπει να παρασχεθούν τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία. Οι λεπτομερείς όροι και η τιμή της επείγουσας προμήθειας, η οποία καλύπτει το κόστος αγοράς ενέργειας, καθορίζονται από τον φορέα εκμετάλλευσης στις οδηγίες λειτουργίας του συστήματος, σύμφωνα με τους κανόνες και τα κριτήρια που ορίζει ο Οργανισμός Ενέργειας.²³⁴

Δωρεάν υπηρεσία ενεργειακής συμβουλευτικής «ENSVET»

Στο πλαίσιο αυτού του μέτρου οι πολίτες της Σλοβενίας μπορούν να εγγραφούν στην δωρεάν υπηρεσία ενεργειακής συμβουλευτικής ENSVET. Αρμόδιοι φορείς για την εκτέλεση του μέτρου αυτού, είναι οι τοπικοί φορείς και προσφέρουν ατομικές και ανεξάρτητες ενεργειακές συμβουλευτικές και ενημερωτικές εκδηλώσεις και δραστηριότητες ενημέρωσης στους πολίτες της περιοχής.

Τα γραφεία της ENSVET έχουν εκπαιδεύσει ανεξάρτητους συμβούλους ενέργειας. Με δωρεάν συμβουλές και συνεντεύξεις, αυτοί, βοηθούν στην επιλογή, το σχεδιασμό και την εφαρμογή επενδυτικών μέτρων για ενεργειακή απόδοση και χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε κτίρια κατοικιών. Η παροχή συμβουλών αυξάνει την ενεργειακή ευαισθητοποίηση των πολιτών, αυξάνει την εξοικονόμηση ενέργειας και μειώνει τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου, διευκολύνοντας έτσι την εφαρμογή ορισμένων μέτρων και προγραμμάτων ενεργειακής πολιτικής.²³⁵

²³³ <http://www.erse.pt/consumidor/tarifasocial/Paginas/TarifaSocial.aspx>

²³⁴ <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/116549>

²³⁵ <https://www.ekosklad.si/prebivalstvo/ensvet/o-svetovanju-ensvet>

Επίδομα Διαβίωσης

Σύμφωνα με τον νόμο περί κοινωνικής ασφάλισης, η οικονομική κοινωνική βοήθεια παρέχει στα νοικοκυριά τα μέσα για την κάλυψη των ελάχιστων αναγκών σε βαθμό που εγγυάται τη διαβίωσή τους. Έτσι, το κράτος έχει ορίσει το ελάχιστο βασικό εισόδημα ως το όριο κάλυψης δαπανών των βασικών αναγκών των νοικοκυριών. Δικαιούχος για το επίδομα διαβίωσης θεωρείται όποιος εισπράττει εισόδημα μικρότερο ή ίσο του ελαχίστου βασικού εισοδήματος, μετά την αφαίρεση των φόρων και των υποχρεωτικών εισφορών κοινωνικής ασφάλισης. Από την 1^η Αυγούστου 2017 το βασικό ελάχιστο εισόδημα ανέρχεται σε 297,53 ευρώ.

Στην περίπτωση που κάποιο νοικοκυριό δεν έχει εισόδημα, τότε θεωρείται δικαιούχος του επιδόματος επιβίωσης και λαμβάνει το πλήρες δηλωθέν ποσό. Διαφορετικά το πόσο που δικαιούται να λάβει είναι η διαφορά μεταξύ του ίδιου του εισοδήματος και του προαναφερθέντος ποσού.

Η απόφαση σχετικά με το δικαίωμα του επιδόματος διαβίωσης λαμβάνεται από τα κέντρα κοινωνικής εργασίας της τοπικής αυτοδιοίκησης της Σλοβενίας, τα οποία εκδίδουν την απόφαση για τον εκάστοτε δικαιούχο και τα οποία βρίσκονται υπό την αιγίδα του Υπουργείου Εργασίας, Οικογένειας, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ίσων Ευκαιριών.

Το επίδομα χορηγείται αρχικά για μέγιστη περίοδο τριών μηνών και μπορεί να χορηγηθεί εκ νέου για μέγιστη περίοδο έξι μηνών (ανάλογα με τις περιστάσεις που πρέπει να αξιολογηθούν από τον υπάλληλο του κέντρου κοινωνικής εργασίας). Με την προϋπόθεση ότι δεν μπορεί να αναμένεται βελτίωση της κοινωνικής θέσης του δικαιούχου (ηλικίας άνω των 63 ετών (γυναίκα), ηλικίας άνω των 65 ετών (ανδρών), ασθένειας ή αναπηρίας) αυτή η ενίσχυση μπορεί να χορηγηθεί για μέγιστο χρονικό διάστημα ενός έτους.

Το επίδομα χορηγείται σε μόνιμη βάση στις παρακάτω περιπτώσεις: γυναίκες ηλικίας άνω των 63 ετών, άνδρες άνω των 65 ετών ή πολίτες που δε μπορούν να εργαστούν καθόλου, πολίτες χωρίς εισόδημα, εισπράξεις ή περιουσιακά στοιχεία και πολίτες χωρίς κανένα πρόσωπο υποχρεωμένο να φροντίζει για τη συντήρησή του και να ζει στην κατοικία του.²³⁶

Οικονομικά κίνητρα για εργασίες ενεργειακής αναβάθμισης κατοικιών σε νοικοκυριά

Το μέτρο αυτό εφαρμόζεται στο πλαίσιο του Eco Fund, του μεγαλύτερου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος της Δημοκρατίας της Σλοβενίας, το οποίο προωθεί επενδύσεις που συμμορφώνονται με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για το Περιβάλλον και την Περιβαλλοντική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Eco Fund υπάγεται στη δικαιοδοσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος. Το μέτρο αυτό παρέχει οικονομική στήριξη σε νοικοκυριά για την αναβάθμιση της ενεργειακής απόδοσης των κατοικιών τους, με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας διαβίωσής τους.

Η οικονομική στήριξη αφορά τους παρακάτω τομείς:

Ηλεκτρικές Οικιακές Συσκευές

- Οικιακές Συσκευές A+ ή υψηλότερης ενεργειακής κλάσης.

²³⁶ http://mddsz.arhiv-spletisc.gov.si/en/areas_of_work/social_affairs/financial_social_assistance/

Πρόκειται για δανειοδότηση με ελάχιστο ποσό καταβολής τα 1.500 ευρώ και επιτόκιο το οποίο κυμαίνεται στο 1.3%. Η περίοδος αποπληρωσης του δανείου αυτού είναι μέχρι 10 έτη από την πρώτη πληρωμή.

Μόνωση και κουφώματα

- Θερμομόνωση για προσόψεις.
Πρόκειται για:
 - Επιχορήγηση 20% της συνολικής επένδυσης σε παλαιά κτίρια, για κόστος επένδυσης μεγαλύτερο των 12 ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο θερμομόνωσης.
 - Δανειοδότηση με επιτόκιο 1.3% και αποπληρωμή σε μία δεκαετία.
 - Επιχορήγηση έως το 20% της συνολικής επένδυσης, για κοινοπραξίες νοικοκυριών πολυκατοικιών, για κόστος επένδυσης 16 ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο θερμομόνωσης.
- Μόνωση Δαπέδων
Πρόκειται για:
 - Δανειοδότηση με τρίμηνο επιτόκιο 1.3% και περίοδο αποπληρωμής μέχρι 10 έτη.
 - Επιχορήγηση 20% της συνολικής επένδυσης σε παλαιά κτίρια, για κόστος επένδυσης μεγαλύτερο των 12 ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο θερμομόνωσης.
 - Επιχορήγηση έως το 20% της συνολικής επένδυσης, για κοινοπραξίες νοικοκυριών πολυκατοικιών, για κόστος επένδυσης, 12 ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο θερμομόνωσης.
- Μόνωση εξωτερικής ή εσωτερικής οροφής σε μη θερμαινόμενο χώρο
Πρόκειται για:
 - Δανειοδότηση με επιτόκιο 1.3% και περίοδο αποπληρωμής μέχρι 10 έτη.
 - Επιχορήγηση 20% της συνολικής επένδυσης σε παλαιά κτίρια, για κόστος επένδυσης μέχρι 12 ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο θερμομόνωσης.
 - Επιχορήγηση 20% της συνολικής επένδυσης, για κοινοπραξίες νοικοκυριών πολυκατοικιών, για κόστος επένδυσης μέχρι 16 ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο θερμομόνωσης.
- Θερμομόνωση με φυτικές κουβέρτες
Πρόκειται για:
 - Δανειοδότηση μέχρι 1.500 ευρώ, με επιτόκιο 1.3% και αποπληρωμή μέχρι 10 έτη.
- Αντικατάσταση κουφωμάτων
Πρόκειται για:
 - Επιχορήγηση 20% της συνολικής επένδυσης σε παλαιά κτίρια, για αντικατάσταση των παλιών εσωτερικών κουφωμάτων με καινούργια ξύλινα κουφώματα. Η επιχορήγηση δίνεται για κόστος επένδυσης μέχρι 150 ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο κουφωμάτων.
 - Δανειοδότηση για αντικατάσταση παλαιών εξωτερικών κουφωμάτων με νέα, ενεργειακά αποδοτικότερα κουφώματα. Το επιτόκιο της δανειοδότησης είναι 1.3%, και η περίοδος αποπληρωμής του δανείου μέχρι 10 έτη.

Θέρμανση και εξαερισμός

- Αντικατάσταση και εγκατάσταση λεβήτων
Πρόκειται για:
 - Επιχορήγηση μέχρι 50% ή 2.000 ευρώ για επένδυση εγκατάστασης αντικατάστασης λεβήτων με ενεργειακή απόδοση A+.

- Δανειοδότηση τουλάχιστον 1.500 ευρώ με επιτόκιο 1.3% και περίοδο αποπληρωμής τα 10 έτη.
- Επιχορήγηση 25% του κόστους επένδυσης για αντικατάσταση μιας παλιάς μονάδας καύσης με μια νέα μονάδα στα κοινά λεβητοστάσια πολυκατοικιών.
- Λέβητες βιομάζας ξύλου
Πρόκειται για:
 - Επιχορήγηση από 20% μέχρι 60% και μέχρι 5.000 ευρώ για κεντρική θέρμανση.
 - Επιχορήγηση μέχρι το 25% του κόστους επένδυσης για κοινό λέβητα.
 - Δανειοδότηση μέχρι 40.000 ευρώ, με επιτόκιο 1.3% και περίοδο αποπληρωμής του δανείου μέχρι 10 χρόνια.
 - Επιχορήγηση 100% του κόστους επένδυσης για τους παραλήπτες του τακτικού επιδόματος διαβίωσης.
- Βελτιστοποίηση του συστήματος θέρμανσης σε διαμέρισμα
Πρόκειται για:
 - Επιχορήγηση μέχρι 20% του κόστους της επένδυσης ή μέχρι 40 ευρώ ανά θερμαντικό εξοπλισμό, για την υδραυλική εξισορρόπηση ολόκληρου του συστήματος θέρμανσης.
- Σύνδεση στο κεντρικό σύστημα θέρμανσης της χώρας
Πρόκειται για:
 - Επιχορήγηση μέχρι 50% ή 3.000 ευρώ.
 - Δανειοδότηση τουλάχιστον 1.500 ευρώ, με επιτόκιο 1.3% και περίοδο αποπληρωμής μέχρι 10 έτη.
 - Επιχορήγηση του 25% του κόστους επένδυσης για κοινοπραξίες νοικοκυριών πολυκατοικιών.
- Συστήματα εξαερισμού με ανάκτηση θερμότητας
Πρόκειται για:
 - Επιχορήγηση μέχρι 20% ή 2.000 ευρώ για κεντρικό και τοπικό εξαερισμό.
 - Δανειοδότηση τουλάχιστον 1.500 ευρώ, με επιτόκιο 1.3% και περίοδο αποπληρωμής μέχρι 10 έτη.
 - Επιχορήγηση του 30% του κόστους επένδυσης για πολυώροφα κτίρια.
- Ηλιακά συστήματα θέρμανσης
Πρόκειται για:
 - Επιχορήγηση μέχρι 30% ή και το μέγιστο μέχρι 300 ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο για εφαρμογή σε κεντρική θέρμανση.
 - Δανειοδότηση τουλάχιστον 1.500 ευρώ, με επιτόκιο 1.3% και περίοδο αποπληρωμής μέχρι 10 έτη.
- Αντλίες θερμότητας
Πρόκειται για:
 - Επιχορήγηση από 20% μέχρι 50% και το μέγιστο μέχρι 2.500 – 5.000 ευρώ για κεντρικό σύστημα θέρμανσης.
 - Επιχορήγηση του 25% του κόστους επένδυσης για κοινοπραξίες νοικοκυριών σε πολυκατοικίες.
 - Δανειοδότηση τουλάχιστον 1.500 ευρώ, με επιτόκιο 1.3% και περίοδο αποπληρωμής μέχρι 10 έτη για σύστημα ζεστού νερού οικιακής χρήσης.
 - Δανειοδότηση τουλάχιστον 1.500 ευρώ, με επιτόκιο 1.3% και περίοδο αποπληρωμής μέχρι 10 έτη για εγκαταστάσεις κεντρικής θέρμανσης.

Αγορά/Κατασκευή/Ολοκλήρωση ανακαίνισης κατοικίας

- Κτίρια σχεδόν μηδενικής ή χαμηλής κατανάλωσης ενέργειας
Πρόκειται για:
 - ο Δανειοδότηση τουλάχιστον 1.500 ευρώ, με επιτόκιο 1.3% και περίοδο αποπληρωμής μέχρι 10 έτη.²³⁷

Δράση «Ας βοηθήσουμε να επιβιώσουμε»

Η δράση «Ας βοηθήσουμε να επιβιώσουμε» είναι μία δράση της Σλοβένικης Μη Κερδοσκοπικής Οργάνωσης «Karitas Slovenija». Η Karitas είναι μια φιλανθρωπική οργάνωση της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας και αποσκοπεί στην πραγματοποίηση της φιλανθρωπικής και κοινωνικής αποστολής της Εκκλησίας. Τα μέλη της συλλέγουν χρήματα και αγαθά από δωρητές μέσω της διαδικτυακής πλατφόρμας της, με σκοπό να βοηθήσουν τα νοικοκυριά να αντέξουν το κόστος διαβίωσης, συμπεριλαμβανομένων και του κόστους θέρμανσης.²³⁸

Κανόνες σχετικά με τα μεμονωμένα συστήματα μέτρησης για κοινά συστήματα κεντρικής θέρμανσης

Η κυβέρνηση της Σλοβενίας έχει θεσπίσει κάποιους κανόνες σχετικά με τα μεμονωμένα συστήματα μέτρησης. Οι κανόνες αυτοί είναι:

- Σε πολυκατοικίες και άλλα κτίρια με τουλάχιστον τέσσερις μεμονωμένες οικίες που τροφοδοτούνται με θερμότητα από κοινό σύστημα κεντρικής θέρμανσης, το κόστος θέρμανσης και ζεστού νερού καθορίζεται κυρίως με βάση την πραγματική κατανάλωση θερμότητας. Για το σκοπό αυτό, οι ιδιοκτήτες μεμονωμένων μονάδων ενός κτιρίου πρέπει να έχουν μεμονωμένους μετρητές εγκατεστημένους δείχνοντας την πραγματική κατανάλωση θερμότητας σε κάθε μονάδα του κτιρίου. Η τιμολόγηση βασίζεται στη μέτρηση της κατανάλωσης θερμότητας ολόκληρου του κτιρίου.
- Οι ιδιοκτήτες όλων των μεμονωμένων τμημάτων του κτιρίου πρέπει να εγκαταστήσουν μετρητή ζεστού νερού σε κάθε μεμονωμένο τμήμα του κτιρίου.
- Ο τύπος συλλέκτη που επιλέγεται πρέπει να είναι συμβατός με το σύστημα θέρμανσης και οι μεμονωμένοι συλλέκτες πρέπει να είναι εγκατεστημένοι σύμφωνα με τις οδηγίες του κατασκευαστή ή του προμηθευτή.
- Ο τύπος του διανομέα που επιλέγεται πρέπει να επιτρέπει, με τα τεχνικά του χαρακτηριστικά, τον προσδιορισμό των μεριδίων των καταναλωτών.
- Ο διανομέας πληροί την απαίτηση της προηγούμενης παραγράφου, εάν κατασκευάζεται σύμφωνα με το πρότυπο SIST EN 834.
- Ο υπουργός αρμόδιος για την ενέργεια, σε συμφωνία με τον αρμόδιο υπουργό για τη στεγαστική πολιτική, καθορίζει τον τρόπο μέτρησης, διαίρεσης και προσδιορισμού του κόστους θέρμανσης σε πολυκατοικίες και σε άλλα κτίρια με περισσότερες οικίες.²³⁹

²³⁷ <https://www.ekosklad.si/razpisi/prikazi/tenderID=59>

²³⁸ <https://www.karitas.si/akcije/pomagajmo-prezivetji/>

²³⁹ [https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/123689/#\(tehni%C4%8Dne%C2%A0lastnosti%C2%A0delilnikov\)](https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/123689/#(tehni%C4%8Dne%C2%A0lastnosti%C2%A0delilnikov))

4. Συγκεντρωτικός Πίνακας και Διαδραστικός χάρτης

Τα παραπάνω στοιχεία, μετά τη συλλογή και ανάλυση τους, συνοψίζονται στον **πίνακα 4.1** που παρουσιάζεται παρακάτω. Πρόκειται για έναν πίνακα με τα συσχετιζόμενα με την ενεργειακή φτώχεια χαρακτηριστικά σε συνοπτική μορφή, με σκοπό την ενσωμάτωσή τους σε διαδραστικό χάρτη για την χαρτογραφική τους απεικόνιση.

Πίνακας 4.1. Συγκεντρωτικός πίνακας χαρακτηριστικών

ΧΩΡΑ	ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ ΝΑΙ/ΟΧΙ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΜΕΤΡΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	Η καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας δεν είναι στους κύριους στόχους της πολιτικής της ενεργειακής της ατζέντας, λόγω των χαμηλών ποσοστών της, άρα μελλοντικά δεν αναμένεται επίσημος ορισμός της. (Finnish National Energy and Climate Plan draft of 2018)	<ul style="list-style-type: none"> • δείκτης ποσοστού πληθυσμού που αδυνατεί να κρατήσει την οικία του ικανοποιητικά ζεστή • δείκτης που δείχνει το μερίδιο του πληθυσμού που καθυστερεί να πληρώσει τους λογαριασμούς του • δείκτης EDEPI, που αποτυπώνει την πρόοδο της χώρας στην καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας 	<ul style="list-style-type: none"> • Επίδομα στήριξης βασικού εισοδήματος • Επίδομα στέγασης • Νόμος προστασίας από διακοπές ηλεκτροδότησης κατά τους χειμερινούς μήνες
ΣΟΥΗΔΙΑ	Η ενεργειακή φτώχεια αντιμετωπίζεται σαν την εισοδηματική φτώχεια, δεν εντάσσεται στην ενεργειακή πολιτική της χώρας και δεν έχει ούτε αναμένεται να έχει επίσημο ορισμό. (Sweden's draft integrated national energy and climate plan of 2018)	<ul style="list-style-type: none"> • δείκτης ποσοστού πληθυσμού που αδυνατεί να κρατήσει την οικία του ζεστή • δείκτης που δείχνει το μερίδιο του πληθυσμού που καθυστερεί να πληρώσει τους λογαριασμούς του • δείκτης EDEPI, που αποτυπώνει την πρόοδο της χώρας στην καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας 	<ul style="list-style-type: none"> • Νομοθετικές υποχρεώσεις προμηθευτών για την έκδοση τιμολογίων • Κρατικό πρόγραμμα πριμοδότησης εγκατάστασης ενεργειακών κυψελών και παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών • Επίδομα στέγασης • Ιστοσελίδα σύγκρισης τιμών από την Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας της Σουηδίας • Δημοτικό πρόγραμμα οικονομικής στήριξης ευάλωτων νοικοκυρών • Κίνητρο μείωσης φόρου εισοδήματος για εργασίες ενεργειακής αναβάθμισης κατοικιών
ΔΑΝΙΑ	Η καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας εντάσσεται στην κοινωνική πολιτική της χώρας, χωρίς να αναμένεται ορισμός της. (Denmark's Draft Integrated National Energy and Climate Plan of 2018)	<ul style="list-style-type: none"> • δείκτης ποσοστού πληθυσμού που αδυνατεί να κρατήσει την οικία του ικανοποιητικά ζεστή • δείκτης που δείχνει το μερίδιο του πληθυσμού που καθυστερεί να πληρώσει τους λογαριασμούς του • δείκτης EDEPI, που αποτυπώνει την πρόοδο της χώρας στην καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας 	<ul style="list-style-type: none"> • Κρατικό πρόγραμμα παροχής συμβουλών ενεργειακής αποδοτικότητας κατοικιών με σύνταξη σχεδίου «καλύτερης στέγασης» για τα νοικοκυριά • Υποχρέωση προμηθευτών για μείωση παραγωγής ενέργειας με κίνητρο τις χρηματοδοτήσεις δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας για νοικοκυριά • Μέτρο μείωσης φόρου του εισοδήματος των νοικοκυριών για το κόστος των υπηρεσιών των τεχνιτών εργασιών ενεργειακής ανακαίνισης • Επίδομα στέγασης • Επίδομα θέρμανσης • Ιστοσελίδα σύγκρισης τιμών από την Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας της Δανίας • Νομική υποχρέωση προμηθευτών για τις πληροφορίες που πρέπει να αναγράφονται στον λογαριασμό
ΑΥΣΤΡΙΑ	Κάθε νοικοκυριό που το εισόδημά του βρίσκεται κάτω από το όριο εισοδήματος που υποδηλώνει κίνδυνο φτώχειας, ενώ ταυτόχρονα έχει να καλύψει πάνω από τον μέσο όρο δαπάνες των ενεργειακών του αναγκών.(προτεινόμενος)	<ul style="list-style-type: none"> • LIHC → Συνδυασμός 2 κατώτατων ορίων, στο εισόδημα και στις ενεργειακές δαπάνες(προτεινόμενος) • δείκτης ποσοστού πληθυσμού που αδυνατεί να κρατήσει την οικία του ικανοποιητικά ζεστή • δείκτης που δείχνει το μερίδιο του πληθυσμού που καθυστερεί να πληρώσει τους λογαριασμούς του • δείκτης EDEPI, που αποτυπώνει την πρόοδο της χώρας στην καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας 	<ul style="list-style-type: none"> • Μελέτες ενεργειακής πιστοποίησης – επιδότηση αντικατάστασης οικιακών συσκευών • Πρόγραμμα ενεργειακής ανακαίνισης κτιρίων • Επίδομα θέρμανσης • Ιστοσελίδα για την ενεργειακή φτώχεια
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	Χωρίς ορισμό αλλά με επίσημη αναγνώριση αύξησης του ποσοστού της ενεργειακής φτώχειας από το 2008 με μέτρα κοινωνικής πολιτικής. (Assessment of the draft NECP 2019 of Lithuania by the staff of European Commission)	<ul style="list-style-type: none"> • δείκτης ποσοστού πληθυσμού που αδυνατεί να κρατήσει την οικία του ικανοποιητικά ζεστή • δείκτης που δείχνει το μερίδιο του πληθυσμού που καθυστερεί να πληρώσει τους λογαριασμούς του • δείκτης EDEPI, που αποτυπώνει την πρόοδο της χώρας στην καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας 	<ul style="list-style-type: none"> • Επίδομα θέρμανσης και παροχής ζεστού νερού • Πρόγραμμα επιδότησης νοικοκυριών για αντικατάσταση κεντρικών μονάδων θέρμανσης • Κρατικό - δημοτικό πρόγραμμα επιδοτήσεων ενεργειακών ανακαίνισεων διαμερισμάτων πολυκατοικιών
ΛΕΤΟΝΙΑ	Αναμένεται ορισμός της έννοιας της ενεργειακής ένδειας βάση του πλαισίου του Εθνικού Προγράμματος Έρευνας για την Ενέργεια της περιόδου 2018-2021. (Latvia's draft of NECP for 2021-2030)	<ul style="list-style-type: none"> • δείκτης ποσοστού πληθυσμού που αδυνατεί να κρατήσει την οικία του ικανοποιητικά ζεστή • δείκτης που δείχνει το μερίδιο του πληθυσμού που καθυστερεί να πληρώσει τους λογαριασμούς του • δείκτης EDEPI, που αποτυπώνει την πρόοδο της χώρας στην καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας 	<ul style="list-style-type: none"> • Υποχρέωση προμηθευτών για δράσεις ενεργειακής αποδοτικότητας σε κατοικίες νοικοκυριών • Πρόγραμμα χρηματοδότησης για εργασίες βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης διαμερισμάτων πολυκατοικιών • Επίδομα ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος και επίδομα στέγασης • Υποχρέωση προμηθευτών για δράσεις στήριξης ευάλωτων νοικοκυριών

ΧΩΡΑ	ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ ΝΑΙ/ΟΧΙ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΜΕΤΡΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ
ΕΣΘΟΝΙΑ	Η ενεργειακή φτώχεια δεν αντιμετωπίζεται διαφορετικά από την εισοδηματική φτώχεια, και εντάσσεται στο πλαίσιο νόμου περί Κοινωνικής Πρόνοιας. Δεν αναμένεται δημιουργία επίσημου ορισμού. (Estonian draft of NECP 2030)	<ul style="list-style-type: none"> • δείκτης ποσοστού πληθυσμού που αδυνατεί να κρατήσει την οικία του ικανοποιητικά ζεστή • δείκτης που δείχνει το μερίδιο του πληθυσμού που καθυστερεί να πληρώσει τους λογαριασμούς του • δείκτης EDEPI, που αποτυπώνει την πρόοδο της χώρας στην καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας 	<ul style="list-style-type: none"> • Πρόγραμμα χρηματοδότησης ενεργειακών ανακαινίσεων διαμερισμάτων πολυκατοικιών • Πρόγραμμα επιδότησης εγκατάστασης φωτοβολταϊκών πάνελ • Πρόγραμμα χρηματοδότησης για αντικατάσταση κεντρικών μονάδων θέρμανσης σε κατοικίες νοικοκυριών • Πρόγραμμα στήριξης νοικοκυριών που ζουν σε αραιοκατοικημένες περιοχές, η "Αραιοκατοίκηση" • Πρόγραμμα πρωτοδότησης παραγόμενης ενέργειας από ΑΠΕ • Επίδομα στέγασης
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	Η κατάσταση κατά την οποία ένα νοικοκυριό δεν μπορεί να ικανοποιήσει τις ενεργειακές του ανάγκες σε ικανοποιητικό λόγω αδυναμίας του να καλύψει τα κόστη τους	<ul style="list-style-type: none"> • περισσότερο από το 10% του εισοδήματος του νοικοκυριού για τις ενεργειακές του δαπάνες → Ενεργειακή Φτώχεια • περισσότερο από το 15% του εισοδήματος του νοικοκυριού για τις ενεργειακές του δαπάνες → Υψηλή Ενεργειακή Φτώχεια • περισσότερο από το 20% του εισοδήματος του νοικοκυριού για τις ενεργειακές του δαπάνες → Ακραία Ενεργειακή Φτώχεια • δείκτης ποσοστού πληθυσμού που αδυνατεί να κρατήσει την οικία του ικανοποιητικά ζεστή • δείκτης που δείχνει το μερίδιο του πληθυσμού που καθυστερεί να πληρώσει τους λογαριασμούς του • δείκτης EDEPI, που αποτυπώνει την πρόοδο της χώρας στην καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας 	<ul style="list-style-type: none"> • Πρόγραμμα χρηματοδότησης ενεργειακών κοινοτήτων, "The Communities energy Grant" • Κρατικό πρόγραμμα επιδότησης εργασιών ενεργειακής ανακαίνισης κατοικιών, "Home Energy Grants" • Κρατικό Πρόγραμμα "Free Upgrades For Eligible Homes", για εργασίες ενεργειακής αναβάθμισης σε ευάλωτα νοικοκυριά χωρίς καμία επιβάρυνση • Κρατικό πρόγραμμα παροχής ενεργειακών ανακαινίσεων σε κατοικίες ατόμων με προβλήματα υγείας, "The Warmth and Wellbeing Scheme" • Επίδομα οικιακής χρήσης • Επίδομα θέρμανσης • Πρόγραμμα επιδότησης εργασιών ενεργειακής ανακαίνισης κατοικιών ηλικιωμένων, "Housing Aid For Older Persons Scheme" • Πρόγραμμα ενημέρωσης νοικοκυριών για ζητήματα της ενεργειακής αποδοτικότητας κατοικιών, "Well and Warm" • Πρόγραμμα στήριξης αγροτών και αλιευτών, "Rural Social Scheme" • Πρωτοβουλία δέσμευσης μερικών προμηθευτών για μη αποσύνδεση υπερχρεωμένων πελατών τους, "Energy Engage Code"

ΧΩΡΑ	ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ ΝΑΙ/ΟΧΙ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΜΕΤΡΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ
<p>ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ένα νοικοκυριό είναι ενεργειακά φτωχό όταν: <ul style="list-style-type: none"> ○ έχει ενεργειακές δαπάνες μεγαλύτερες από το μέσο όρο δαπανών των νοικοκυριών της χώρας, και ○ πραγματοποιώντας τις παραπάνω δαπάνες θα έμενε με εισόδημα μικρότερο από το επίσημο επίπεδο εισοδήματος που χαρακτηρίζει την φτώχεια της χώρας. • Ένα νοικοκυριό θεωρείται ενεργειακά φτωχό όταν προκειμένου να διατηρήσει ένα ικανοποιητικό επίπεδο θέρμανσης εντός της οικίας του, ξοδεύει παραπάνω από το 10% του εισοδήματός του για την κάλυψη των ενεργειακών του αναγκών, συμπεριλαμβάνοντας και το επίδομα στέγασης. 	<ul style="list-style-type: none"> • LIHC→ χρησιμοποιεί δύο κατώτατα όρια για τον εντοπισμό των νοικοκυριών που βιώνουν ενεργειακή φτώχεια, στο εισόδημα και στις ενεργειακές δαπάνες. • 10% → Το μέγιστο όριο του μεριδίου των ενεργειακών δαπανών στο διαθέσιμο εισόδημα του νοικοκυριού. • δείκτης ποσοστού πληθυσμού που αδυνατεί να κρατήσει την οικία του ικανοποιητικά ζεστή • δείκτης που δείχνει το μερίδιο του πληθυσμού που καθυστερεί να πληρώσει τους λογαριασμούς του • δείκτης EDEPI, που αποτυπώνει την πρόοδο της χώρας στην καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας 	<ul style="list-style-type: none"> • Πολιτική καταπολέμησης της ενεργειακής φτώχειας, το “Warm Homes”, και τα μέτρα της “Arbed” και “Nest” • Η δράση “Homes Energy Efficiency Programs of Scotland” περιλαμβάνει προγράμματα χρηματοδότησης ενεργειακής αναβάθμισης, το “Warmer Homes Scotland”, το “Equity Loan” και το “Loans Scheme for Social Landlords” • Πρόγραμμα επιδότησης σε ΜΚΟ για δράσεις με στόχο την μείωση των εκπομπών ρύπων, “Climate Challenge Fund” • Υποχρέωση προμηθευτών ηλεκτρικής ενέργειας για εφαρμογή μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας στους πελάτες τους, “Energy Companies Obligation, ECO” • Κατοχύρωση και υποχρεωτική εφαρμογή ενεργειακών προτύπων για κατοικίες προς ενοικίαση, με την θέσπιση του “The Domestic Private Rented Property Minimum Standard”. • Πρόγραμμα χρηματοδότησης κατοικιών που δεν πληρούν τα κριτήρια αξιοπρεπούς διαβίωσης όπως ορίζονται από το “Decent Home Program” • Κρατικό χρηματοδοτικό πρόγραμμα εγκατάστασης κεντρικών μονάδων θέρμανσης με χρήση ΑΠΕ στις κατοικίες νοικοκυριών, “Domestic Renewable Heat Incentive” • Κρατικό πρόγραμμα χρηματοδότησης παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ, “Feed in Tariffs” • Πρόγραμμα χρηματοδότησης δήμων από όπου παρέχονται εγκαταστάσεις κεντρικών συστημάτων θέρμανσης ΦΑ και διασύνδεσής τους με το δίκτυο ΦΑ σε ενεργειακά φτωχά νοικοκυριά, το “Central Heating Fund “ • Πρόγραμμα χρηματοδότησης για εγκατάσταση κεντρικών συστημάτων θέρμανσης ΦΑ και διασύνδεσής τους με το δίκτυο ΦΑ σε ενεργειακά φτωχά νοικοκυριά από εταιρείες διανομής ΦΑ, το “Fuel Poor Network Extension” • Υποχρέωση μεγάλων προμηθευτών για εφαρμογή μιας έκπτωσης στον λογαριασμό χαμηλόμισθων νοικοκυριών κατά την διάρκεια των χειμερινών μηνών, “Warm Home Discount” • Επίδομα χαμηλής θερμοκρασίας • Επίδομα θέρμανσης • Καμπάνιες ενημέρωσης για τρόπους εξοικονόμησης ενέργειας από τον φιλικό οργανισμό “Citizens Advice”, το “Big Energy Saving Network” και το “Big Energy Saving Week” • Μονάδα υποστήριξης ευάλωτων νοικοκυριών από τον οργανισμό “Citizens Advice”, η “Extra Help Unit” • Υπηρεσία παροχής υπηρεσιών σε ευάλωτα νοικοκυριά, η “Priority Services Register” • Εγκατάσταση προπληρωμένων μετρητών ενέργειας σε υπερχρεωμένα νοικοκυριά • Συμβουλευτικές υπηρεσίες ενεργειακής εξοικονόμησης από τον οργανισμό “The Energy Saving Trust” • Το πρωτοκόλλου εκχώρησης χρεών, “DAP”, παρέχει τη δυνατότητα αλλαγής προμηθευτή σε νοικοκυριά με χρέη, • Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας θέτει ανώτατα όρια τιμολόγησης στους προμηθευτές • Υπηρεσία παροχής υπηρεσιών σε ευάλωτα νοικοκυριά, η “Priority Services Register” • Εγκατάσταση προπληρωμένων μετρητών ενέργειας σε υπερχρεωμένα νοικοκυριά • Συμβουλευτικές υπηρεσίες ενεργειακής εξοικονόμησης από τον οργανισμό “The Energy Saving Trust” • Το πρωτοκόλλου εκχώρησης χρεών, “DAP”, παρέχει τη δυνατότητα αλλαγής προμηθευτή σε νοικοκυριά με χρέη, • Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας θέτει ανώτατα όρια τιμολόγησης στους προμηθευτές • Υπόσχεση από τους 6 μεγαλύτερους προμηθευτές ενέργειας για μη αποσύνδεση ευάλωτων νοικοκυριών, η “Energy UK Safety Net” • Καμπάνια ενημέρωσης εύκολων τρόπων εξοικονόμησης ενέργειας από τοπικές κοινότητες, “The Big Energy Saving Network “ • Κρατικό πρόγραμμα στήριξης περιθωριοποιημένων νοικοκυριών, “The Community Financial Inclusion Project “

ΧΩΡΑ	ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ ΝΑΙ/ΟΧΙ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΜΕΤΡΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ
ΓΑΛΛΙΑ	Ένα νοικοκυριό βρίσκεται σε κατάσταση ενεργειακής φτώχειας όταν όσο αφορά την στέγασή του, αντιμετωπίζει ιδιαίτερες δυσκολίες στην πρόσβαση υπηρεσιών παροχής ενέργειας, που είναι απαραίτητη για την ικανοποίηση των βασικών του αναγκών εξαιτίας είτε της ανεπάρκειας οικονομικών πόρων είτε κακών συνθηκών στέγασης.	<ul style="list-style-type: none"> EER→ Το ανώτατο όριο του μεριδίου του εισοδήματος που δαπανάται για ενεργειακές ανάγκες είναι το 8% LIHE→ χρησιμοποιεί δύο κατώτατα όρια για τον εντοπισμό των νοικοκυριών που βιώνουν ενεργειακή φτώχεια, στο εισόδημα και στις ενεργειακές δαπάνες δείκτης ποσοστού πληθυσμού που αδυνατεί να κρατήσει την οικία του ικανοποιητικά ζεστή δείκτης που δείχνει το μερίδιο του πληθυσμού που καθυστερεί να πληρώσει τους λογαριασμούς του δείκτης EDEPI, που αποτυπώνει την πρόοδο της χώρας στην καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας 	<ul style="list-style-type: none"> Κρατικό πρόγραμμα επιδότησης εργασιών ενεργειακής αναβάθμισης κατοικιών, "Habiter Mieux" Δημοτική στήριξη για ενεργειακές δαπάνες σε νοικοκυριά που αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα Οικολογικό δάνειο μηδενικού επιτοκίου, "Éco-prêt à taux zéro"(ECO-PTZ) Κρατική επιδότηση ενεργειακών ελέγχων Κρατική επιδότηση για εργασίες εξοικονόμηση ενέργειας κατοικιών "Coup de Pouce" Μείωση στο φόρο εισοδήματος από τις δαπάνες ενεργειακής αναβάθμισης της οικίας με το μέτρο "Credit Impot Transition Energetique" (CITE) Μόνωση σοφίτας/ταράτσας/πατώματος για χαμηλόμισθα νοικοκυριά με κόστος 1€ Κρατική επιδότηση ενεργειακών ελέγχων με το μέτρο "Cheque Energie" Τοπική Υπηρεσία Παρέμβασης για Ενεργειακούς Ελέγχους," Services locaux d'intervention pour la maîtrise de l'énergie" (SLIME) Απαλλαγή φόρου ακίνητης περιουσίας για εργασίες ενεργειακής αναβάθμισης της κατοικίας Μείωση του ΦΠΑ για εργασίες ενεργειακής αναβάθμισης της κατοικίας Επιδότηση θερμομόνωσης σε κατοικίες που ανήκουν σε δημοτικές αρχές με το πρόγραμμα "Toits Dabord" Ενημερωτική υποστήριξη σε ευάλωτα νοικοκυριά από την EDF και την Καθολική Αργωγή Δημοτικό πρόγραμμα καταπολέμησης της ενεργειακής φτώχειας, με το πρόγραμμα "Fonds Sociaux_Plaquette Precarite Energetique" Πρόγραμμα οικονομικής στήριξης ευάλωτων νοικοκυριών, το "Le Fonds De Solidarité Pour Le Logement" Απαγόρευση αποσύνδεσης κατά τους χειμερινούς μήνες
ΒΕΛΓΙΟ	<ul style="list-style-type: none"> Η μετρήσιμη ενεργειακή φτώχεια είναι η κατάσταση κατά την οποία περιέρχονται τα νοικοκυριά όταν ξεοδέουν μεγάλο μερίδιο του εισοδήματός τους στην κάλυψη των βασικών ενεργειακών τους αναγκών. Η κρυφή ενεργειακή φτώχεια είναι η κατάσταση που βιώνουν τα νοικοκυριά όταν περιορίζουν (αναγκαστικά ή μη) την ενεργειακή τους κατανάλωση, μειώνοντας έτσι το επίπεδο άνεσης τους πιο κάτω από αυτό του επιθυμητού. 	<ul style="list-style-type: none"> 2M→ Κατώτατο όριο των ενεργειακών δαπανών προς το διαθέσιμο εισόδημα είναι το διπλάσιο από το μέσο όρο της χώρας. Δείκτης κρυφής ενεργειακής φτώχειας→ Κατώτατα όρια ενεργειακών δαπανών για την κάλυψη των βασικών αναγκών δείκτης ποσοστού πληθυσμού που αδυνατεί να κρατήσει την οικία του ικανοποιητικά ζεστή δείκτης που δείχνει το μερίδιο του πληθυσμού που καθυστερεί να πληρώσει τους λογαριασμούς του δείκτης EDEPI, που αποτυπώνει την πρόοδο της χώρας στην καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας 	<ul style="list-style-type: none"> Δημοτική επιχορήγηση για ανακαίνιση κατοικίας Μέτρο για περιπτώσεις αποσύνδεσης κατά τους χειμερινούς μήνες στην περιφέρεια των Βρυξελλών Απαγόρευση αποσύνδεσης τον χειμώνα στη Φλαμανδική περιφέρεια Μέτρο για περιπτώσεις αποσύνδεσης κατά τους χειμερινούς μήνες στην περιφέρεια Βαλλονίας Δανειοδότηση στη περιφέρεια της Βαλλονίας για εργασίες ενεργειακής αναβάθμισης οικίας Ενεργειακό επίδομα Γραφεία Ενέργειας στη περιφέρεια της Βαλλονίας Πρόγραμμα επιδότησης για ενεργειακή ανακαίνιση στην περιφέρεια της Βαλλονίας Επιδότηση ενεργειακής ανακαίνισης στην περιφέρεια των Βρυξελλών Πρόγραμμα ενημέρωσης "Ενεργειακό Σπίτι" στην περιφέρεια των Βρυξελλών Δανειοδότηση μηδενικού επιτοκίου της Φλαμανδικής περιφέρειας σε ευάλωτα νοικοκυριά Εκπαιδευτές ενέργειας στην περιφέρεια της Βαλλονίας Δωρεάν ενεργειακός έλεγχος από την Φλαμανδική περιφέρεια Σύγκριση τιμών σε ιστοσελίδα κάθε περιφέρειας Επιχορήγηση για νοικοκυριά σε ενοίκιο στην Φλαμανδική περιφέρεια Πράσινο δάνειο από την περιφέρεια των Βρυξελλών Πληρωμή πετρελαίου θέρμανσης με δόσεις Επιδότηση ενέργειας για χαμηλόμισθα νοικοκυριά στην περιφέρεια της Βαλλονίας "Δίκτυο Επαγρύπνησης" στην περιφέρεια των Βρυξελλών Περιοριστής ισχύος Προπληρωμένοι μετρητές ενέργειας για νοικοκυριά με χρέη Σχέδιο προληπτικής δράσης για την ενέργεια Κοινωνική Ταρίφα για ευάλωτα νοικοκυριά Επίδομα ανακαίνισης κατοικιών στην περιφέρεια των Βρυξελλών Πριμοδότηση ανακαίνισης οικίας στην Φλαμανδική περιφέρεια Εφαρμογή προτύπου μόνωσης στέγης στην Φλαμανδική περιφέρεια Κοινωνικό επίδομα θέρμανσης Μείωση φόρου ακίνητης περιουσίας για εργασίες θερμομόνωσης της οροφής της οικίας στην περιφέρεια της Βαλλονίας

ΧΩΡΑ	ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ ΝΑΙ/ΟΧΙ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΜΕΤΡΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	<p>Η Ομοσπονδιακή κυβέρνηση της χώρας δεν χρησιμοποιεί τον όρο της ενεργειακής φτώχειας και την αντιμετωπίζει σαν την εισοδηματική φτώχεια, εντάσσοντάς την στο πλαίσιο της κοινωνικής της πολιτικής. (draft of NECP of 2019 of Germany)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • δείκτης ποσοστού πληθυσμού που αδυνατεί να κρατήσει την οικία του ικανοποιητικά ζεστή • δείκτης που δείχνει το μερίδιο του πληθυσμού που καθυστερεί να πληρώσει τους λογαριασμούς του • δείκτης EDEPI, που αποτυπώνει την πρόοδο της χώρας στην καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας 	<ul style="list-style-type: none"> • Σχέδιο εξοικονόμησης ενέργειας του δήμου Nuremberg • Κοινωνικό μέτρο απαλλαγής τελών του λογαριασμού ηλ. ενέργειας στο δήμο Pullach • Καμπάνιες ενημέρωσης ευάλωτων νοικοκυριών στην περιφέρεια της Βόρειας Ρηνανίας • Κρατικό μέτρο οικονομικής στήριξης σε νοικοκυριά με άνεργους, δικαιούχων κοινωνικού επιδόματος • Ενεργειακοί έλεγχοι και μικρές παρεμβάσεις σε οικίες ευάλωτων νοικοκυριών • Κρατική επιδότηση για ενεργειακούς ελέγχους και συμβουλευτική παροχή υπηρεσιών • Υπηρεσία ενεργειακής εξοικονόμησης στο Essen • Ομοσπονδιακή επιδότηση για παροχή συμβουλών εξοικονόμησης ενέργειας • Κρατικό πρόγραμμα επιδότησης μέσω της τραπεζής KfW για παρεμβάσεις ενεργειακής αποδοτικότητας στις οικίες νοικοκυριών • Κρατικό πρόγραμμα επιδότησης νοικοκυριών για συστήματα θέρμανσης με χρήση ΑΠΕ • Κρατικό πρόγραμμα επιδότησης βελτιστοποίησης του δικτύου θέρμανσης της οικίας • Δάνειο της Τράπεζας Επενδύσεων του Βερολίνου για επενδύσεις βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης της κατοικίας • Δάνειο για χρέη από δαπάνες ηλεκτρικής ενέργειας νοικοκυριών που κινδυνεύουν με διακοπή ηλεκτροδότησης στην περιφέρεια της Ρηνανίας – Βεστφαλίας • Μέτρο οικονομικής στήριξης για χαμηλόμισθα νοικοκυριά που κινδυνεύουν με διακοπή ηλεκτροδότησης στην πόλη του Αννόβερου
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	<p>Στην πολιτική ατζέντα της χώρας γίνεται αναφορά στην αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας χωρίς να δίνεται ορισμός της. (Assessment of the draft NECP 2019 by the staff of European Commission of Luxembourg)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • δείκτης ποσοστού πληθυσμού που αδυνατεί να κρατήσει την οικία του ικανοποιητικά ζεστή • δείκτης που δείχνει το μερίδιο του πληθυσμού που καθυστερεί να πληρώσει τους λογαριασμούς του • δείκτης EDEPI, που αποτυπώνει την πρόοδο της χώρας στην καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας 	<ul style="list-style-type: none"> • Ιστοσελίδα σύγκρισης τιμών σε ηλεκτρική ενέργεια και φυσικό αέριο της αγοράς • Δάνεια με μηδενικό ή χαμηλό επιτόκιο για εργασίες ενεργειακής αναβάθμισης της οικίας • Μηχανισμός δέσμευσης εταιριών ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου • Το κρατικό σχέδιο επιδοτήσεων “Πρώτα το Σπίτι” • Επίδομα κοινωνικής ένταξης • Επίδομα διαβίωσης • Εθνική Υπηρεσία “myenergy” • Σχέδιο “oekotopten”
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	<p>Η αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας εντάσσεται στην κοινωνική πολιτική της χώρας, χωρίς να τίθενται ξεκάθαρα στόχοι μείωσης του φαινομένου αλλά ούτε να γίνεται αναφορά για πλάνο μελλοντικού ορισμού της. (Assessment of the draft NECP 2019 of Netherlands by the staff of European Commission)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • δείκτης ποσοστού πληθυσμού που αδυνατεί να κρατήσει την οικία του ικανοποιητικά ζεστή • δείκτης που δείχνει το μερίδιο του πληθυσμού που καθυστερεί να πληρώσει τους λογαριασμούς του • δείκτης EDEPI, που αποτυπώνει την πρόοδο της χώρας στην καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας 	<ul style="list-style-type: none"> • Ιστοσελίδα ενημέρωσης των καταναλωτών από την Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας • Νομοθετική προστασία ευάλωτων νοικοκυριών από διακοπή ηλεκτροδότησης • Μείωση φόρου από την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας • Τράπεζα Ενέργειας • Η εταιρεία “energiebox” • Το κρατικό πρόγραμμα “Ενεργειακό Άλμα” • Το πρόγραμμα “Η Λεγεώνα της Ενέργειας” • Πρόγραμμα επιχορήγησης “Εξοικονόμηση Ενέργειας στο Σπίτι μου” • Πρόγραμμα επιδότησης για ιδιοκτήτες κατοικιών κοινωνικής ενοικίασης • Ιστοσελίδα ενημέρωσης τρεχόντων προγραμμάτων επιδότησης ενεργειακής αναβάθμισης
ΤΣΕΧΙΑ	<p>Το 2015 στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Έξυπνα Δίκτυα, θεσπίστηκε μια ειδική ομάδα εργασίας με στόχο τον καθορισμό της ενεργειακής φτώχειας μέχρι το τέλος του 2020. (Assessment of the draft NECP 2019 of Czechia by the staff of European Commission)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • δείκτης ποσοστού πληθυσμού που αδυνατεί να κρατήσει την οικία του ικανοποιητικά ζεστή • δείκτης που δείχνει το μερίδιο του πληθυσμού που καθυστερεί να πληρώσει τους λογαριασμούς του • δείκτης EDEPI, που αποτυπώνει την πρόοδο της χώρας στην καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας 	<ul style="list-style-type: none"> • Ιστοσελίδα σύγκρισης τιμών από την Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας • Κρατικό πρόγραμμα επιδότησης μελετών σχεδιασμού και προετοιμασίας για υλοποίηση επενδύσεων ενεργειακής αναβάθμισης σε οικιακές κατοικίες • Το πρόγραμμα “Διαμεσολαβητής Ενέργειας” • Επίδομα στέγασης • Συμπληρωματικό επίδομα στέγασης • Επίδομα διαβίωσης • Το κρατικό πρόγραμμα “Εξοικονόμηση Ενέργειας Σε Πολυκατοικίες 3” • Πρόγραμμα επιδότησης για ΑΠΕ • Το κρατικό πρόγραμμα επιχορήγησης “Νέα Πράσινη Εξοικονόμηση” • Κρατική δανειοδότηση για εργασίες αναβάθμισης της ενεργειακής απόδοσης κατοικιών νοικοκυριών

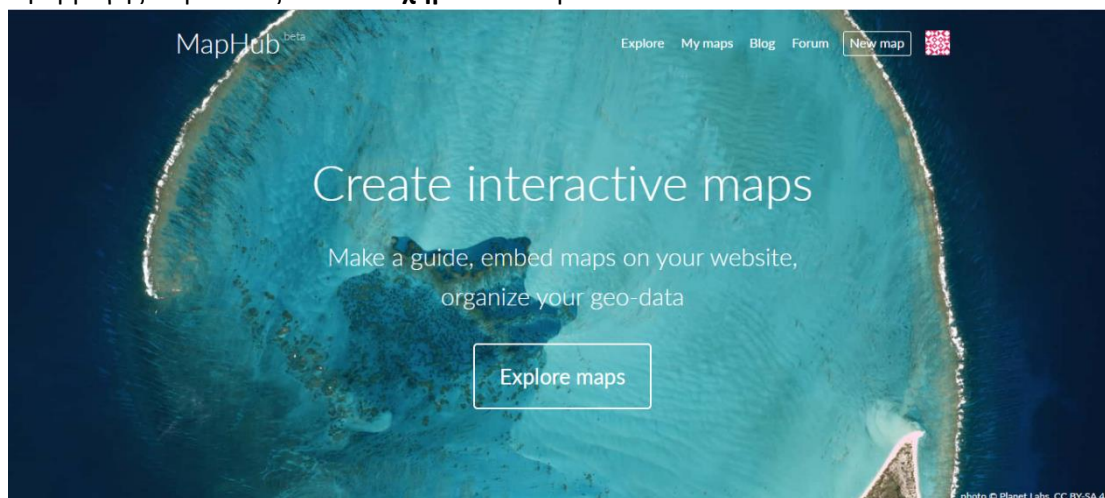
ΧΩΡΑ	ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ ΝΑΙ/ΟΧΙ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΜΕΤΡΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	Στην πολιτική ατζέντα για την ενέργεια και το κλίμα της χώρας δεν τίθεται μελλοντικό πλάνο στην δημιουργία ορισμού της ενεργειακής φτώχειας ούτε ξεκάθαροι στόχοι για την αντιμετώπιση της. (Assessment of the draft NECP 2019 of Hungary by the staff of European Commission)	<ul style="list-style-type: none"> • δείκτης ποσοστού πληθυσμού που αδυνατεί να κρατήσει την οικία του ικανοποιητικά ζεστή • δείκτης που δείχνει το μερίδιο του πληθυσμού που καθυστερεί να πληρώσει τους λογαριασμούς του • δείκτης EDEPI, που αποτυπώνει την πρόοδο της χώρας στην καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας 	<ul style="list-style-type: none"> • Κρατικό πρόγραμμα που παρέχει επιλογές χρηματοδότησης για εργασίες εξοικονόμησης ενέργειας στην κατοικία • Μέτρα προστασίας για ευάλωτα νοικοκυριά • Νόμος για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ
ΠΟΛΩΝΙΑ	Ο ορισμός και η παρακολούθηση των επιπέδων της ενεργειακής φτώχειας είναι στο μελλοντικό πλάνο της ενεργειακής και κλιματικής πολιτικής ατζέντας της χώρας. (Assessment of the Polish draft of NECP 2019 of Plan Up project)	<ul style="list-style-type: none"> • δείκτης ποσοστού πληθυσμού που αδυνατεί να κρατήσει την οικία του ικανοποιητικά ζεστή • δείκτης που δείχνει το μερίδιο του πληθυσμού που καθυστερεί να πληρώσει τους λογαριασμούς του • δείκτης EDEPI, που αποτυπώνει την πρόοδο της χώρας στην καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας 	<ul style="list-style-type: none"> • Κρατικό πρόγραμμα επιδότησης ενεργειακής αναβάθμισης κατοικιών “ Καθαρή Ατμόσφαιρα” • Δημοτικό επίδομα στέγασης και συμπληρωματικό επίδομα ενέργεια • Στρατιωτικό επίδομα ενέργειας • Κρατικό πρόγραμμα επιδότησης ΑΠΕ στα νοικοκυριά • Επίδομα διαβίωσης
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	Η ανικανότητα των ευάλωτων καταναλωτών να ικανοποιήσουν τις ελάχιστες ενεργειακές ανάγκες για τη βέλτιστη θέρμανση της κατοικίας τους κατά τη διάρκεια της ψυχρής περιόδου.	<ul style="list-style-type: none"> • δείκτης ποσοστού πληθυσμού που αδυνατεί να κρατήσει την οικία του ικανοποιητικά ζεστή • δείκτης που δείχνει το μερίδιο του πληθυσμού που καθυστερεί να πληρώσει τους λογαριασμούς του • δείκτης EDEPI, που αποτυπώνει την πρόοδο της χώρας στην καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας 	<ul style="list-style-type: none"> • Νόμος προστασίας από διακοπή ηλεκτροδότησης σε ευάλωτα νοικοκυριά • Επίδομα θέρμανσης • Συμπληρωματικό επίδομα στέγασης • Κοινωνική τιμολόγηση για χαμηλόμισθα νοικοκυριά
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	Οποιαδήποτε κατάσταση κατά την οποία οι μέσες μηνιαίες δαπάνες για κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, για την θέρμανση της οικίας και του νερού αποτελούν ένα μεγάλο μερίδιο του μέσου μηνιαίου εισοδήματος του νοικοκυριού.	<ul style="list-style-type: none"> • Ανώτατο όριο διαθέσιμου μηνιαίου εισοδήματος για τα νοικοκυριά • δείκτης ποσοστού πληθυσμού που αδυνατεί να κρατήσει την οικία του ικανοποιητικά ζεστή • δείκτης που δείχνει το μερίδιο του πληθυσμού που καθυστερεί να πληρώσει τους λογαριασμούς του • δείκτης EDEPI, που αποτυπώνει την πρόοδο της χώρας στην καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας 	<ul style="list-style-type: none"> • Επίδομα στέγασης • Πρόγραμμα επιδότησης για ΑΠΕ και κεντρικές μονάδες θέρμανσης, “Πράσινο για νοικοκυριά” • Πρόγραμμα ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης των νοικοκυριών για την ενεργειακή αποδοτικότητα • Ιστοσελίδα σύγκρισης τιμών από την Ρυθμιστική Αρχή • Πρόγραμμα χρηματοδότησης για ενεργειακές ανακαινίσεις κατοικιών νοικοκυριών και κατοικιών που ανήκουν σε δημόσιες αρχές • Κρατικό πρόγραμμα επιδότησης για εργασίες αναβάθμισης της ενεργειακής απόδοσης πολυκατοικιών
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	Στο προσχέδιο του Εθνικού ενεργειακού και κλιματικού Σχεδίου Δράσης δεν γίνεται αξιολόγηση των ζητημάτων της ενεργειακής φτώχειας όπως ζητείται από την Ευρωπαϊκή νομοθεσία. (Assessment of the draft of the Bulgarian NECP 2019 by the staff of European Commission)	<ul style="list-style-type: none"> • δείκτης ποσοστού πληθυσμού που αδυνατεί να κρατήσει την οικία του ικανοποιητικά ζεστή • δείκτης που δείχνει το μερίδιο του πληθυσμού που καθυστερεί να πληρώσει τους λογαριασμούς του • δείκτης EDEPI, που αποτυπώνει την πρόοδο της χώρας στην καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας 	<ul style="list-style-type: none"> • Επίδομα θέρμανσης • Μηνιαίο επίδομα εισοδήματος • Επίδομα έκτακτης ανάγκης • Πρόγραμμα επιδότησης και δανειοδότησης κατοικιών “Ενεργειακή Απόδοση στο Σπίτι” • Κοινωνικό Τιμολόγιο
ΕΛΛΑΔΑ	Στο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα του 2019, παρότι αναφέρονται στόχοι μείωσης της ενεργειακής φτώχειας με διάφορα μέτρα, δεν υπάρχει αναφορά για δημιουργία ορισμού του φαινομένου.	<ul style="list-style-type: none"> • Ανώτατο όριο ενεργειακών δαπανών προς εισόδημα του νοικοκυριού → 10% • Κατώτατο όριο της πραγματικής κατανάλωσης προς την απαιτούμενη → 80% • δείκτης ποσοστού πληθυσμού που αδυνατεί να κρατήσει την οικία του ικανοποιητικά ζεστή • δείκτης που δείχνει το μερίδιο του πληθυσμού που καθυστερεί να πληρώσει τους λογαριασμούς του • δείκτης EDEPI, που αποτυπώνει την πρόοδο της χώρας στην καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας 	<ul style="list-style-type: none"> • Πρόγραμμα ενημέρωσης ενεργειακής αποδοτικότητας ‘Χτίζοντας το Μέλλον’ • Πρόγραμμα χρηματοδότησης για εργασίες βελτίωσης ενεργειακής απόδοσης κατοικιών «Εξοικονόμηση Κατ’ Οίκον II» • Επίδομα πετρελαίου • Κρατική κατοχύρωση της έννοιας και δράσης ενεργειακών κοινοτήτων • Πρόγραμμα επιδότησης για εγκατάσταση μονάδων ΦΑ για τη θέρμανση κατοικιών • Κοινωνικό οικιακό τιμολόγιο

ΧΩΡΑ	ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ ΝΑΙ/ΟΧΙ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΜΕΤΡΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ
ΙΣΠΑΝΙΑ	Η κατάσταση στην οποία περιέχεται ένα νοικοκυριό που δεν μπορεί να καλύψει τις βασικές ανάγκες του ενεργειακού εφοδιασμού του κυρίως λόγω του ανεπαρκούς επιπέδου εισοδήματος του και της χαμηλής ενεργειακής αποδοτικότητας της οικίας του	<ul style="list-style-type: none"> • 2M → Ανώτατο όριο ενεργειακών δαπανών στο αντίστοιχο εισόδημα είναι το διπλάσιο του μέσου όρου της χώρας. • M/2 → Κατώτατο όριο ενεργειακών δαπανών το μισό του μέσου όρου της χώρας • δείκτης ποσοστού πληθυσμού που αδυνατεί να κρατήσει την οικία του ικανοποιητικά ζεστή • δείκτης που δείχνει το μερίδιο του πληθυσμού που καθυστερεί να πληρώσει τους λογαριασμούς του • δείκτης EDEPI, που αποτυπώνει την πρόοδο της χώρας στην καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας 	<ul style="list-style-type: none"> • Η δράση 'Προστασία Αποσύνδεσης της Καταλονίας' • Κοινωνικό βοήθημα έκτακτης ανάγκης • Πρόγραμμα παροχής συμβουλών σε ενεργειακά ζητήματα στη Βαρκελώνη • Πρόγραμμα ανακαίνισης κατοικιών για ευάλωτα νοικοκυριά • Νόμος 82013 για την αποκατάσταση και ανακαίνιση κατοικιών • Πρόγραμμα επιδότησης της ενεργειακής αποκατάστασης υφιστάμενων κτιρίων PARARE II • Κοινωνικό τιμολόγιο ηλεκτρικής ενέργειας
ΙΤΑΛΙΑ	Στο προσχέδιο του Εθνικού Σχεδίου για την ενέργεια και το κλίμα γίνονται αναφορές για μέτρα αντιμετώπισης της ενεργειακής φτώχειας, ωστόσο δεν ξεκαθαρίζονται στόχοι (μετρήσιμοι) μείωσής της, ούτε καθορισμός της έννοιας της. (Assessment of the draft of the Italian NECP 2019 by the staff of European Commission)	<ul style="list-style-type: none"> • δείκτης ποσοστού πληθυσμού που αδυνατεί να κρατήσει την οικία του ικανοποιητικά ζεστή • δείκτης που δείχνει το μερίδιο του πληθυσμού που καθυστερεί να πληρώσει τους λογαριασμούς του • δείκτης EDEPI, που αποτυπώνει την πρόοδο της χώρας στην καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας 	<ul style="list-style-type: none"> • Μπόνους Ηλεκτρικής Ενέργειας • Επίδομα θέρμανσης • Μπόνους φυσικού Αερίου • Φορολογικές μειώσεις για αύξηση της ενεργειακής απόδοσης • Μείωση ΦΠΑ για εργασίες ανακαίνισης
ΚΥΠΡΟΣ	Η νομοθεσία στην Κύπρο ορίζει την ενεργειακή φτώχεια ως μία κατάσταση στην οποία οι καταναλωτές βρίσκονται σε δυσχερή θέση, λόγω του χαμηλού εισοδήματός τους, όπως αυτό προκύπτει από τις φορολογικές τους δηλώσεις, σε συνδυασμό με την επαγγελματική τους κατάσταση, την οικογενειακή τους κατάσταση και ειδικών καταστάσεων υγείας. Ως εκ τούτου, οι καταναλωτές αδυνατούν να καλύψουν τις δαπάνες για τις εύλογες ανάγκες εφοδιασμού τους σε ηλεκτρική ενέργεια, καθώς οι δαπάνες αυτές αποτελούν σημαντικό ποσοστό του διαθέσιμου εισοδήματός τους.	<ul style="list-style-type: none"> • δείκτης ποσοστού πληθυσμού που αδυνατεί να κρατήσει την οικία του ικανοποιητικά ζεστή • δείκτης που δείχνει το μερίδιο του πληθυσμού που καθυστερεί να πληρώσει τους λογαριασμούς του • δείκτης EDEPI, που αποτυπώνει την πρόοδο της χώρας στην καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας • 2M → Ανώτατο όριο ενεργειακών δαπανών στο αντίστοιχο εισόδημα είναι το διπλάσιο του μέσου όρου της χώρας. 	<ul style="list-style-type: none"> • Μη διακοπή σύνδεσης σε ευάλωτους καταναλωτές σε κρίσιμες περιόδους • Παραγωγή Ηλεκτρικής Ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας για ίδια κατανάλωση • Επιβολή μειωμένου συντελεστή ΦΠΑ 5% στις υπηρεσίες ανακαίνισης και επισκευής ιδιωτικών κατοικιών • «Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Κατοικίες» • Ειδική οικιακή διατίμηση για συγκεκριμένες κατηγορίες ευάλωτων καταναλωτών • Σχέδιο Εγκατάστασης ή αντικατάστασης ηλιακών συστημάτων θέρμανσης νερού σε κατοικίες
ΜΑΛΤΑ	Η αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας εντάσσεται στην κοινωνική πολιτική της χώρας, χωρίς επίσημο ορισμό. (Strategic Policy for Poverty Reduction and for Social Inclusion 2014-2024)	<ul style="list-style-type: none"> • δείκτης ποσοστού πληθυσμού που αδυνατεί να κρατήσει την οικία του ικανοποιητικά ζεστή • δείκτης που δείχνει το μερίδιο του πληθυσμού που καθυστερεί να πληρώσει τους λογαριασμούς του • δείκτης EDEPI, που αποτυπώνει την πρόοδο της χώρας στην καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας 	<ul style="list-style-type: none"> • Μέτρο "Ενεργειακό όφελος" • Σχέδια στήριξης για ΑΠΕ και εργασίες θερμομόνωσης κατοικιών
ΚΡΟΑΤΙΑ	Έχει σχεδιαστεί το Εθνικό Πρόγραμμα Εξάλειψης της Ενεργειακής Φτώχειας σύμφωνα με το οποίο προβλέπονται μέτρα αντιμετώπισης της ενεργειακής φτώχειας, χωρίς να γίνεται αναφορά σε καθορισμό της έννοιας.	<ul style="list-style-type: none"> • δείκτης ποσοστού πληθυσμού που αδυνατεί να κρατήσει την οικία του ικανοποιητικά ζεστή • δείκτης που δείχνει το μερίδιο του πληθυσμού που καθυστερεί να πληρώσει τους λογαριασμούς του • δείκτης EDEPI, που αποτυπώνει την πρόοδο της χώρας στην καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας 	<ul style="list-style-type: none"> • Επίδομα ελάχιστου εισοδήματος • Επίδομα ενεργειακών δαπανών για ευάλωτα νοικοκυριά • Επίδομα θέρμανσης • Κρατικό πρόγραμμα χρηματοδότησης ενεργειακών ανακαινίσεων σε πολυκατοικίες και μονοκατοικίες νοικοκυριών
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	Αναμένεται επίσημος ορισμός της ενεργειακής φτώχειας έως το 2021 όπως αναφέρεται στο προσχέδιο της Εθνικής Δράσης για την Ενέργεια και το Κλίμα του 2019.(Portugal's NECP draft of 2019)	<ul style="list-style-type: none"> • δείκτης ποσοστού πληθυσμού που αδυνατεί να κρατήσει την οικία του ικανοποιητικά ζεστή • δείκτης που δείχνει το μερίδιο του πληθυσμού που καθυστερεί να πληρώσει τους λογαριασμούς του • δείκτης EDEPI, που αποτυπώνει την πρόοδο της χώρας στην καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας 	<ul style="list-style-type: none"> • Ταμείο ενεργειακής απόδοσης • Προώθηση της ενεργειακής αποδοτικότητας στις κατοικίες νοικοκυριών • Κοινωνικό τιμολόγιο

ΧΩΡΑ	ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ ΝΑΙ/ΟΧΙ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΜΕΤΡΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	Στο προσχέδιο της Εθνικής Δράσης για την Ενέργεια και το Κλίμα για την περίοδο 2021-2030, δίνονται κάποιοι ορισμοί της ενεργειακής φτώχειας χωρίς να είναι επίσημοι. (The draft NECP of 2019 for Slovenia)	<ul style="list-style-type: none"> • δείκτης ποσοστού πληθυσμού που αδυνατεί να κρατήσει την οικία του ικανοποιητικά ζεστή • δείκτης που δείχνει το μερίδιο του πληθυσμού που καθυστερεί να πληρώσει τους λογαριασμούς του • δείκτης EDEPI, που αποτυπώνει την πρόοδο της χώρας στην καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας 	<ul style="list-style-type: none"> • Προστασία από την διακοπή ηλεκτροδότησης ευάλωτων νοικοκυριών • Δωρεάν υπηρεσία ενεργειακής συμβουλευτικής «ENSVET» • Επίδομα Διαβίωσης • Οικονομικά κίνητρα για εργασίες ενεργειακής αναβάθμισης κατοικιών σε νοικοκυριά • Δράση «Ας βοηθήσουμε να επιβιώσουμε» • Κανόνες σχετικά με τα μεμονωμένα συστήματα μέτρησης για κοινά συστήματα κεντρικής θέρμανσης

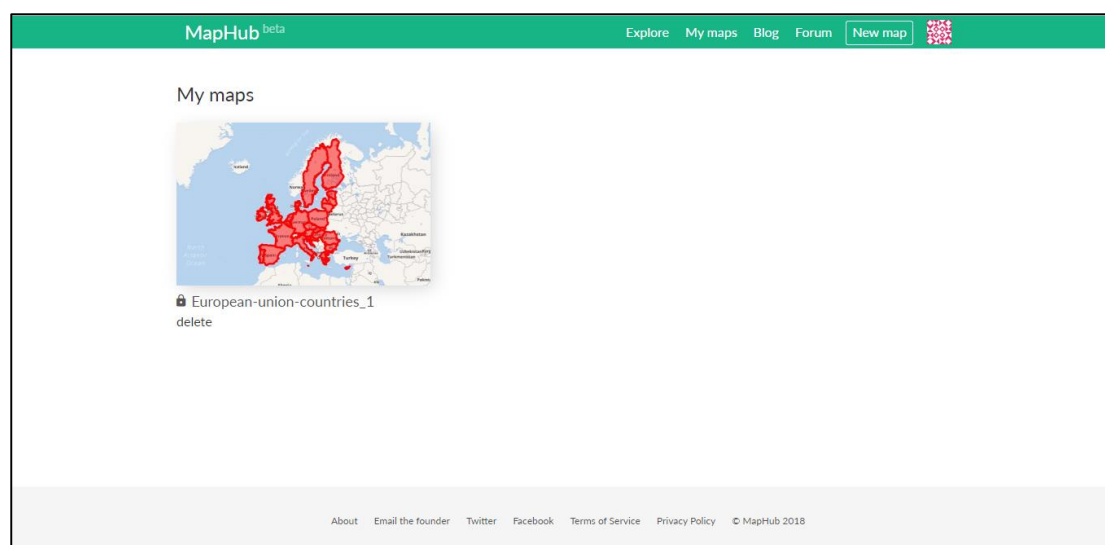
Ο διαδραστικός χάρτης που αναπτύχθηκε στα πλαίσια της παρούσας διπλωματικής εργασίας έχει σκοπό την οπτική απεικόνιση των βασικών στοιχείων που συλλέχθηκαν και αναλύθηκαν στις προηγούμενες ενότητες. Τα στοιχεία που εισήχθησαν στο χάρτη είναι οι ορισμοί των χωρών που μελετήθηκαν στην παρούσα εργασία, οι δείκτες αλλά και τα μέτρα που έχει θεσπίσει η κάθε μία για την αντιμετώπιση της ενεργειακή φτώχειας.

Για την οπτική αυτή απεικόνιση χρησιμοποιήθηκε η διαδικτυακή εφαρμογή *maphub*, η οποία διατίθεται δωρεάν στους χρήστες με μια απλή εγγραφή στην ιστοσελίδα <https://maphub.net/> και επιτρέπει τη σύνθεση χαρτών διαδικτυακά. Το περιβάλλον της εφαρμογής παρουσιάζεται στο **σχήμα 4.1.** παρακάτω.

Σχήμα 4.1. Αρχική σελίδα εφαρμογής *maphub*

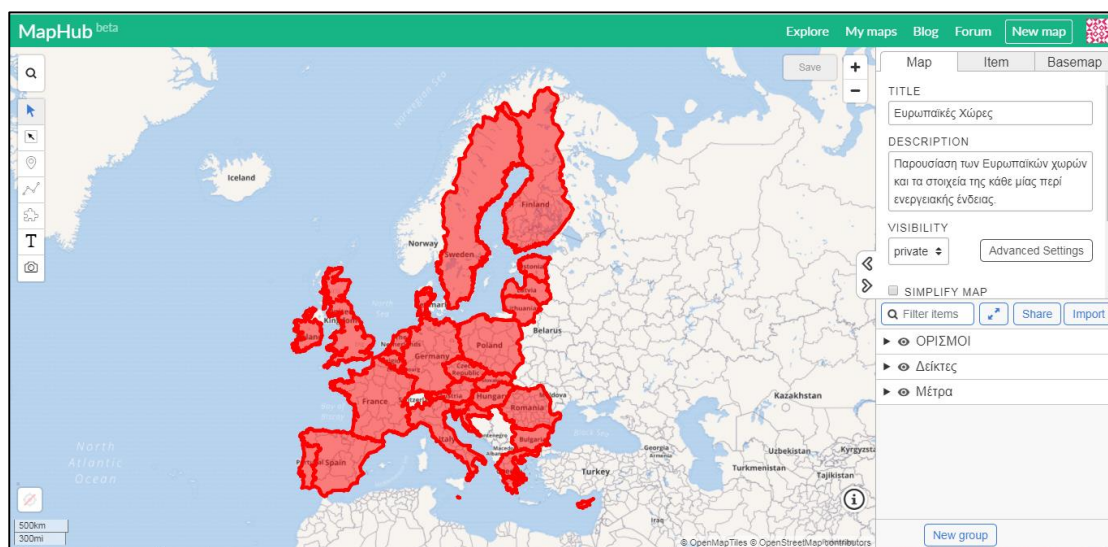
Ο χρήστης πατώντας στο πεδίο *New Map*, πάνω δεξιά στην αρχική οθόνη, δημιουργεί νέο χάρτη, ενώ πατώντας στο πεδίο *My maps* εισέρχεται στη βιβλιοθήκη χαρτών που έχει δημιουργήσει. Μιας και έχει δημιουργηθεί ήδη ο χάρτης, στην προκειμένη περίπτωση, πατώντας στο πεδίο *My maps*, προκύπτει το παρακάτω παράθυρο (**Σχήμα 4.2**) στην εφαρμογή.

Σχήμα 4.2. Πληροφορία εντός της επιλογής *My maps*

Σαν εισαγωγικά στοιχεία, η εφαρμογή *maphub* αναγνωρίζει αρχεία της μορφής *kmz* (γεωμετρική πληροφορία), με ενσωματωμένη περιγραφική πληροφορία που παρουσιάζεται στον Πίνακα 4.1 παραπάνω. Το αρχείο *kmz* με τα γεωμετρικά στοιχεία των χωρών λήφθηκε από τον επίσημο διαδικτυακό ιστότοπο της ευρωπαϊκής επιτροπής. Εκτός από το αρχείο με τις γεωμετρίες των χωρών, δημιουργήθηκαν στην εφαρμογή και οι περιγραφικές πληροφορίες της κάθε χώρα εισάγοντας τα στοιχεία του πίνακα που αναφέρθηκαν παραπάνω.

Το αποτέλεσμα της εισαγωγής και δημιουργίας των παραπάνω πληροφοριών παρουσιάζεται στο παρακάτω **σχήμα 4.3**.

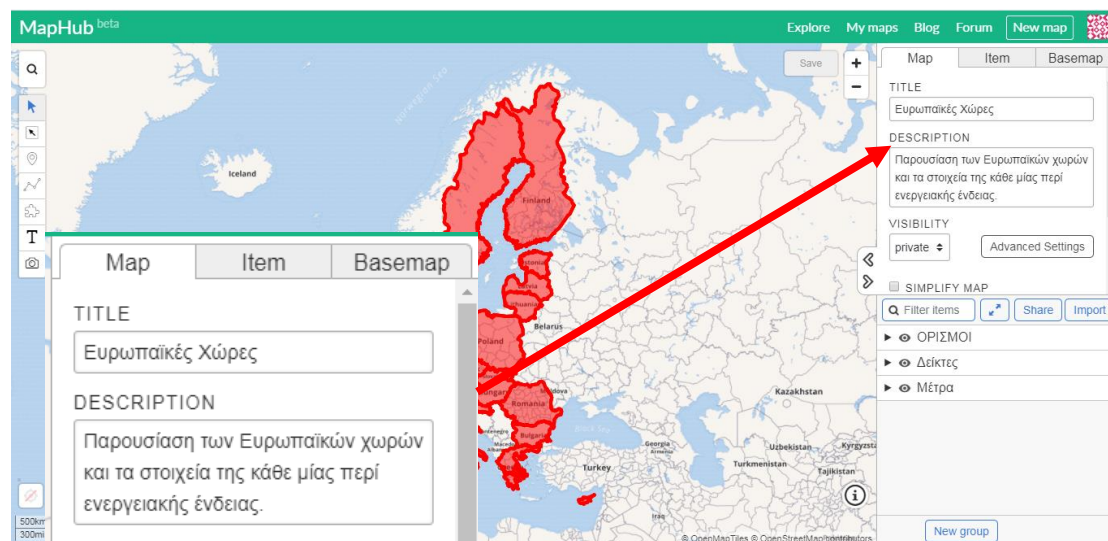
Σχήμα 4.3. Παρουσίαση γεωμετρικών στοιχείων των χωρών στην εφαρμογή *maphub*.

Αριστερά του παραθύρου, υπάρχουν τα εργαλεία της εφαρμογής. Από πάνω προς τα κάτω η χρησιμότητα των εργαλείων αυτών είναι:

- Αναζήτηση
- Επιλογή ενός αντικειμένου
- Επιλογή με πολύγωνο
- Εισαγωγή σημείου
- Σχεδιασμός γραμμής
- Σχεδιασμός πολυγώνου
- Εισαγωγή κειμένου
- Εισαγωγή εικόνας.

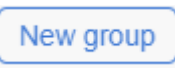
Στη δεξιά στήλη υπάρχουν όλες οι πληροφορίες του χάρτη. Ξεκινώντας από πάνω παρατηρείται πως υπάρχουν τρεις στήλες –Map – Item – Basemap – από τις οποίες επεξεργαζόμαστε τα στοιχεία του πίνακα.

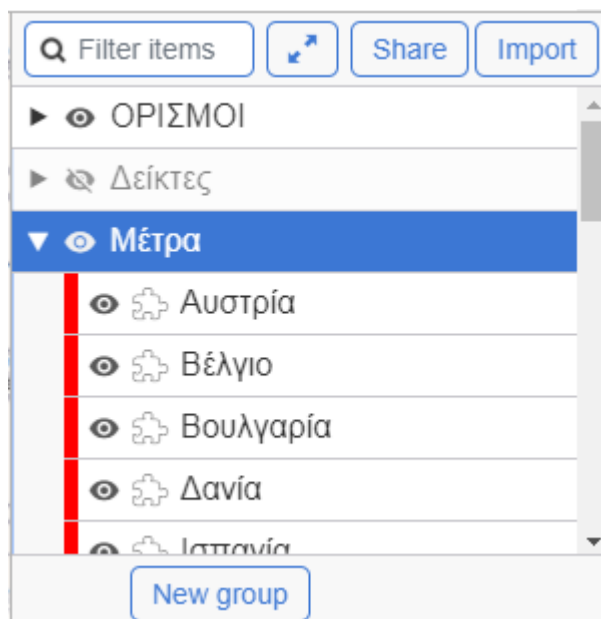
Στη στήλη Map, παρουσιάζεται ο τίτλος του χάρτη καθώς και μία μικρή περιγραφή αυτού, όπως φαίνεται στο παρακάτω **σχήμα 4.4**.

Σχήμα 4.4. Τίτλος και περιγραφή του χάρτη στην εφαρμογή maphub.

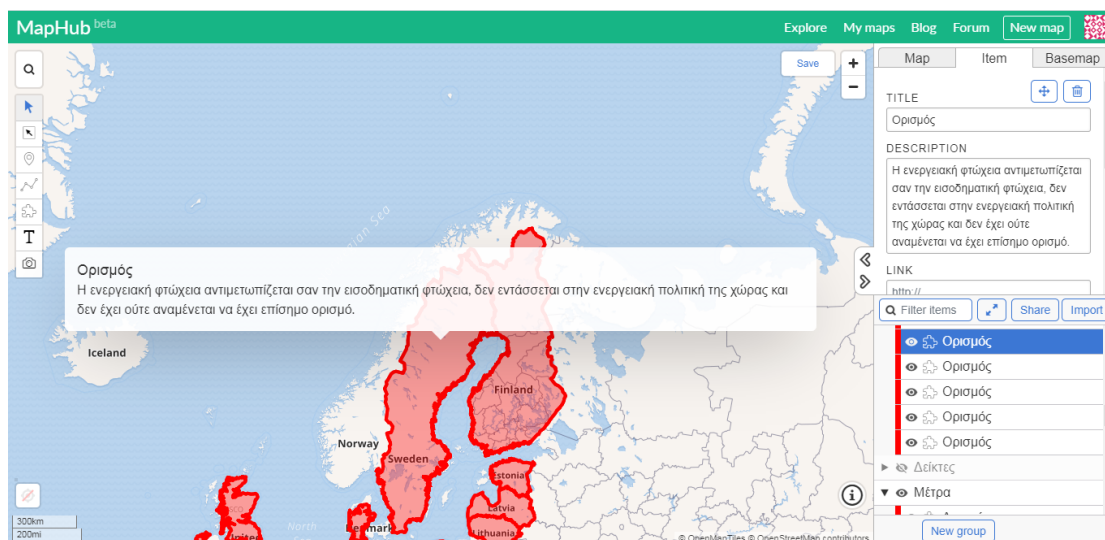
Στο κάτω μέρος της ίδια στήλης φαίνονται οι πληροφορίες που έχουν εισαχθεί στο χάρτη. Υπάρχουν τρεις διαφορετικές γραμμές με τα επίπεδα που εμφανίζονται στο χάρτη και τα οποία περιέχουν την περιγραφική πληροφορία των Ορισμών, των Δεικτών και Μέτρων για κάθε μία από τα χώρες που έχουν μελετηθεί. Κάθε επίπεδο έχει το όνομα της πληροφορίας που περιέχει, και δύο βοηθητικά σύμβολα, ένα βελάκι και ένα μάτι. Πατώντας το βελάκι ανοίγει η λίστα των στοιχείων που περιέχονται στο συγκεκριμένο επίπεδο και πατώντας το μάτι ενεργοποιείται ή απενεργοποιείται η ορατότητα του εκάστοτε επιπέδου στο χάρτη. Συγκεκριμένα, στο παρακάτω σχήμα φαίνεται πως το επίπεδο Ορισμών και Μέτρων είναι ενεργοποιημένο, αλλά αυτό των Δεικτών όχι. Επίσης, στο επίπεδο των μέτρων έχει αναδυθεί η πληροφορία η οποία περιέχεται μέσα σε αυτό. Τα εργαλεία που υπάρχουν πάνω από τα επίπεδα, με σειρά από αριστερά προς τα δεξιά είναι:

- Φίλτρο πληροφοριών
- Επιστροφή του χάρτη στη μικρή κλίμακα
- Εξαγωγή επιπέδου σε αρχεία διάφορων μορφών
- Εισαγωγή επιπέδου στην εφαρμογή
- Δημιουργία μιας νέας ομάδας στοιχείων στον πίνακα

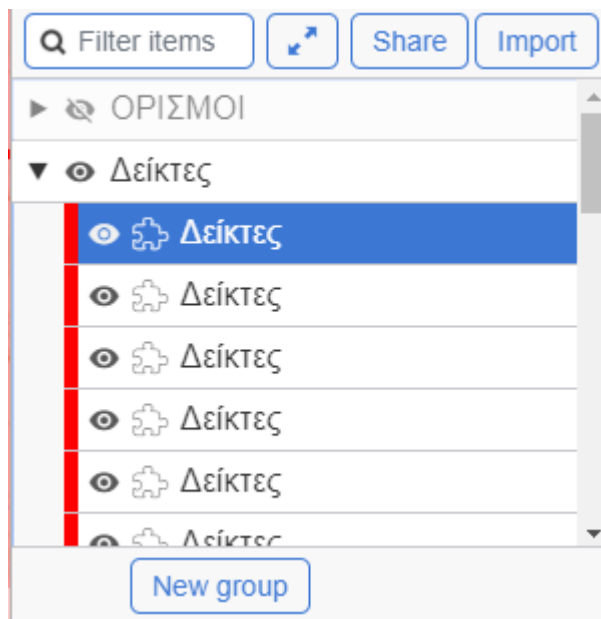
Σχήμα 4.5. Επίπεδα Χάρτη

Επιλέγοντας το εργαλείο της επιλογής ενός αντικειμένου από την αριστερή στήλη εργαλείων όπως παρουσιάστηκε παραπάνω, και διαλέγοντας στο χάρτη μια χώρα, εμφανίζεται η πληροφορία που έχει εισαχθεί σε κάθε ένα από τα παραπάνω επίπεδα. Κάθε φορά εμφανίζεται η πληροφορία του επιπέδου που βρίσκεται πιο πάνω, στην προκειμένη περίπτωση η πληροφορία των ορισμών. Επιλέγοντας για παράδειγμα τη Σουηδία, εμφανίζεται ο ορισμός της Σουηδίας στο χάρτη αλλά και στο πάνω μέρος της δεξιάς στήλης.

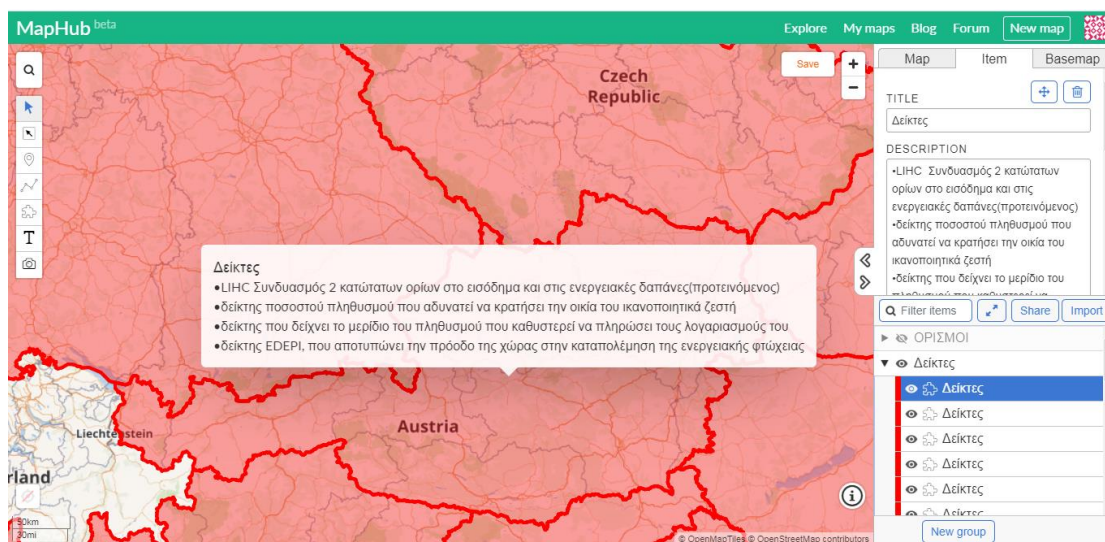
Σχήμα 4.6. Εμφάνιση πληροφορίας 'Ορισμού' στο χάρτη

Για να εμφανιστεί στο χάρτη η πληροφορία του επιπέδου 'Δείκτες', πρέπει να απενεργοποιηθεί οποιοδήποτε επίπεδο βρίσκεται πάνω από αυτό. Στο συγκεκριμένο χάρτη πρέπει να απενεργοποιηθεί το επίπεδο των Ορισμών. Έτσι, η δεξιά στήλη με τα επίπεδα πρέπει να διαμορφωθεί ως εξής (Σχήμα 4.7.).

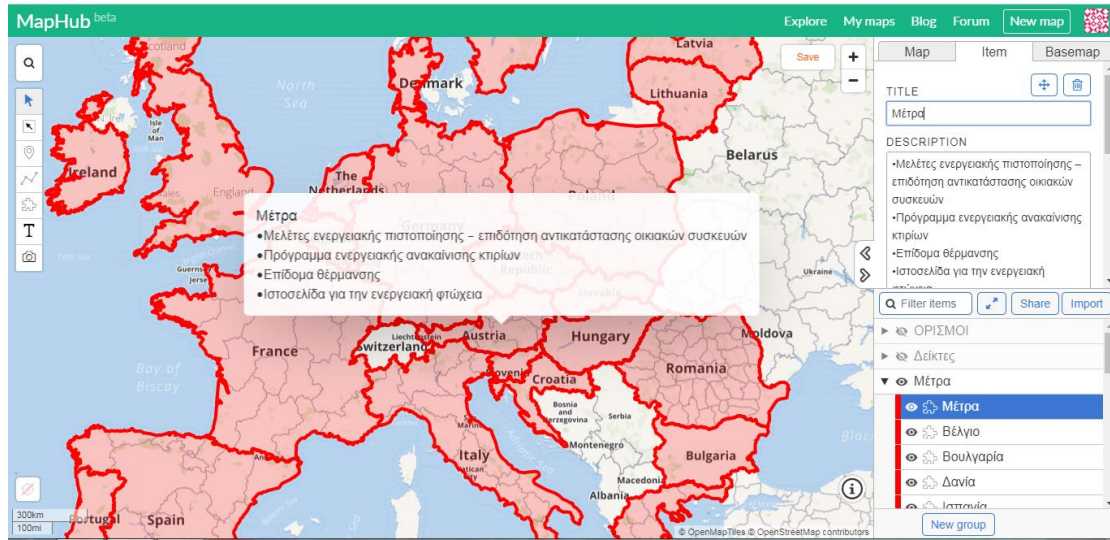
Σχήμα 4.7. Επίπεδα Χάρτη. Απενεργοποιημένο το επίπεδο ορισμών.

Σε αυτήν την περίπτωση, επιλέγοντας μίας από τις χώρες στο χάρτη, αυτό που εμφανίζεται (δείκτες) παρουσιάζεται στο **σχήμα 4.8** παρακάτω.

Σχήμα 4.8. Εμφάνιση δεικτών της Αυστρίας

Τέλος, απενεργοποιώντας τα δύο πρώτα επίπεδα, αφήνοντας ενεργοποιημένο μόνο το τελευταίο επίπεδο και επιλέγοντας μία χώρα στο χάρτη, εμφανίζονται τα μέτρα για την κάθε χώρα.

Σχήμα 4.9. Εμφάνιση μέτρων Αυστρίας

5. Επίλογος

Η αναλυτική περιγραφή των ορισμών και των δεικτών ενεργειακής φτώχειας καταδεικνύει πως από το σύνολο των 28 χωρών μελών της Ε.Ε., μόνο 8 έχουν επίσημο ορισμό, και πολύ λιγότερες επίσημους δείκτες μέτρησης της. Το γεγονός αυτό καθιστά την αναγνώριση και την ποσοτικοποίηση της ενεργειακής φτώχειας αρκετά δύσκολο έργο. Παρόλα αυτά, όλες οι χώρες εφαρμόζουν μέτρα αντιμετώπισης της ενεργειακής πενίας. Συμπεραίνεται ότι υπάρχουν δυο προσεγγίσεις των κρατών μελών στην εφαρμογή των μέτρων αντιμετώπισης, η κοινωνική και η ενεργειακή. Κάθε χώρα έχει αναπτύξει μέτρα που εντάσσονται στην ατζέντα της κοινωνικής πολιτικής των κρατών αλλά και μέτρα που εντάσσονται στην ενεργειακή και κλιματική τους πολιτική.

Συγκεκριμένα, τα μέτρα κοινωνικής πολιτικής στοχεύουν στη στήριξη κοινωνικά ευάλωτων νοικοκυριών. Σε αρκετές χώρες της Ε.Ε. εφαρμόζονται επιδοματικές πολιτικές που στοχεύουν στην οικονομική στήριξη χαμηλόμισθων νοικοκυριών για την κάλυψη των ενεργειακών δαπανών στέγασης. Παράλληλα, παρατηρούνται σε αρκετές χώρες προγράμματα επιδότησης ενεργειακής αναβάθμισης παλιών κατοικιών, πολυκατοικιών και κτιρίων κοινωνικής στέγασης, που στην πλειονότητά τους στεγάζουν ευάλωτα νοικοκυριά. Σε πολλές χώρες συναντώνται μέτρα τα οποία παρέχουν άμεση οικονομική στήριξη στα νοικοκυριά για την πληρωμή των ενεργειακών τους λογαριασμών, όπως είναι τα κοινωνικά τιμολόγια. Τέλος, στην πλειονότητα των χωρών ισχύουν νομοθεσίες προστασίας από αποσύνδεση κατά τους χειμερινούς μήνες.

Στον αντίποδα, τα προγράμματα που πηγάζουν από την ενεργειακή και την κλιματική πολιτική ατζέντα των χωρών μελών, στόχο έχουν την βελτίωση της ενεργειακής κατάστασης των νοικοκυριών. Τα μέτρα αυτά εστιάζουν στην βελτίωση της θερμομονωτικής ικανότητας των κατοικιών ή στην αντικατάσταση των συστημάτων θέρμανσης. Παρατηρείται επίσης η διεξαγωγή ενεργειακών ελέγχων από επισκέψεις εξειδικευμένου προσωπικού και η παροχή συμβουλών για την βελτίωση της τρέχουσας ενεργειακής κατάστασης των νοικοκυριών. Περιορισμένα είναι επίσης τα μέτρα που διευκολύνουν την εγκατάσταση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και την αντικατάσταση ηλεκτρικών οικιακών συσκευών.

Τέλος, παρατηρείται ότι οι χώρες οι οποίες δεν έχουν επίσημο ορισμό ενεργειακής φτώχειας ούτε δείκτες μέτρησης της ενεργειακής ένδειας, εντάσσουν την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας στους στόχους της κοινωνικής τους πολιτικής, εφαρμόζοντας τα αντίστοιχα μέτρα. Για αυτές τις χώρες η ενεργειακή φτώχεια δεν διαφοροποιείται από την εισοδηματική και για αυτό δεν αντιμετωπίζεται και διαφορετικά. Αντίθετα, οι χώρες που έχουν ορισμό και δείκτες μέτρησης αποτελούν την μειονότητα των χωρών της Ε.Ε. και η εξάλειψη της ενεργειακής φτώχειας αποτελεί στόχο της ενεργειακής και κλιματικής τους πολιτικής. Σε αυτές τις χώρες εφαρμόζονται κατά κύριο λόγο τα μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής κατάστασης των νοικοκυριών που αποτυπώθηκαν στην παρούσα διπλωματική εργασία.

Βιβλιογραφία

[1] Stefan Bouzarovski και Sergio Tirado Herrero, “The energy divide: Integrating energy transitions, regional inequalities and poverty trends in the European Union”

[2] “Selecting Indicators to Measure Energy Poverty”, των Koen Rademaekers, Jessica Yearwood, Alipio Ferreira (Trinomics) Steve Pye, Ian Hamilton, Paolo Agnolucci, David Grover (UCL) Jiří Karásek, Nataliya Anisimova (SEVEN), Ρότερνταμ 18 Μαΐου 2016

[3] Marmot Review team “ The Health Impacts of Cold Homes and Fuel Poverty”

[4] J.D.Healy, “Excess winter mortality in Europe: a cross country analysis identifying key risk factors”

[5] Tom Fowler, “Excess Winter Deaths in Europe: a multi-country descriptive analysis”

[6] Επίσημη ιστοσελίδα Η.Ε. “ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-consumption-production/>”

[7] Επίσημη ιστοσελίδα ευρωπαϊκής στατιστικής υπηρεσίας
” <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ten00125/default/line?lang=en>”

[8] Επίσημη ιστοσελίδα ευρωπαϊκής στατιστικής υπηρεσίας
” https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_13_10/default/table?lang=en”

[9] Επίσημη ιστοσελίδα Αγγλικής κυβέρνησης:
<https://www.gov.uk/government/collections/fuel-poverty-statistics>

[10] John Hills, “Getting the measure of fuel poverty”, CASE report 72 ISSN 1465-3001
Μάρτιος 2012

[11] Δημοσίευση της Ουαλικής κυβέρνησης στην ιστοσελίδα της <https://gov.wales/fuel-poverty-strategy> για την στρατηγική της καταπολέμησης της ενεργειακής φτώχειας, την “Fuel poverty strategy 2010”

[12] Νόμος της Σκωτσέζικης κυβέρνησης του 2019, asp 10 “Fuel Poverty act 2019”, από την επίσημη ιστοσελίδα της κυβέρνησης <http://www.legislation.gov.uk/asp/2019/10/enacted>

[13] Δημοσίευση της στρατηγικής της καταπολέμησης της ενεργειακής φτώχεια της Β.Ιρλανδίας ‘Fuel poverty strategy for Northern Ireland – Warmer Healthier Homes’

[14] Δημοσιεύσεις του Υπουργείου Επικοινωνιών, Κλιματικής Δράσης και Περιβάλλοντος της Ιρλανδίας, “Strategy to Combat Energy Poverty “και “Warmer Homes. A strategy for Affordable Energy in Ireland”

[15] Νόμος της γαλλικής κυβέρνησης, Grenelle II της 12 Ιουλίου 2010

[16] Δημοσίευση του πανεπιστημίου του Leeds στις 17.01.2018, “ Capturing the multifaceted nature of energy poverty: Lessons from Belgium”, των Meyer S., Holzemer L. και B. Delbeke.

[17] Δημοσίευση του Φεβρουάριο 2016, “The Energy Poverty Barometer 2009-2013”, των Bart Delbeke και Sandrine Meyer.

[18] Δημοσίευση μελέτης της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας της Αυστρίας με ενδεικτικές προτάσεις για τον ορισμό και τους δείκτες ενεργειακής φτώχειας της χώρας, “Energy Poverty in Austria, definitions and indicators, of E-control”

[19] Ο περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού Τροποποιητικός Νόμος του 2012 (N.211(I)/2012)), της κυπριακής κυβέρνησης

[20] Νόμος 250/2012 της 12 Ιουλίου του 2012, για τον Κανονισμό των Εταιρειών Διαχείρισης των Δικτύων Θέρμανσης, Ηλεκτρικής Ενέργειας και Φυσικού Αερίου, του κοινοβουλίου της Σλοβακίας.

[21] Εθνική πολιτική καταπολέμησης της ενεργειακής φτώχειας της Ισπανίας, “Estrategia Nacional contra la Pobreza Energetica 2019-2024”

[22] Νόμος 196/2016 που αφορά το ελάχιστο εισόδημα αποκλεισμού, της ρουμάνικης κυβέρνησης

[23] Δεδομένα της ευρωπαϊκής στατιστικής υπηρεσίας, Eurostat

[24] OPENEXP, “European Energy Poverty Index, assessing member states’ progress in alleviating the domestic and transport energy poverty nexus”, Ιανουάριος 2019

[25] Ιστοσελίδα εθνικού γαλλικού παρατηρητηρίου ενεργειακής φτώχειας (ONPE)
https://onpe.org/news/precarite_energetique_combien_de_personnes_peinent_chauffer_leur_logement_0

[26] Δημοσίευση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τους Ευάλωτους Καταναλωτές, “Vulnerable Consumer Working Group, Working Paper on Energy Poverty”

[27] Επίσημη ιστοσελίδα του ΚΑΠΕ
http://www.cres.gr/energy_poverty/energy_poverty_main.do?jsp=Energy_Poverty_home